

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Gh 44. 245.

12020

The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that the study of the history of the United States is essential for a full understanding of the country and its people. The second part of the paper discusses the importance of the study of the history of the world. It is argued that the study of the history of the world is essential for a full understanding of the world and its people. The third part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States and the world. It is argued that the study of the history of the United States and the world is essential for a full understanding of the United States and the world.

Irving G. Stanton '81.

from Dr. Robert P. Keep

November 19, 1878.

2

STORIES FROM HERODOTUS

AND THE

SEVENTH BOOK OF THE HISTORY

Edited by Robert Carter Coates.

NEW YORK

HARPER & BROTHERS, PUBLISHERS

FRANKLIN SQUARE

1878

44,245—

1879. Nov. 12,

commutation
for a fine.

Entered according to Act of Congress, in the year 1878, by

HARPER & BROTHERS,

In the Office of the Librarian of Congress, at Washington.

PREFATORY NOTE.

THE present text-edition of the "Stories from Herodotus," etc., is issued to supply an immediate demand. The complete edition, with critical and explanatory notes, may be expected to appear next autumn.

R. P. K.

EASTHAMPTON, MASS., *January*, 1878.

STORIES FROM HERODOTUS.

I. STORY OF CRÆSUS.

THE general subject of Herodotus's work is the conflict between Asia and Europe which culminated in the Greco-Persian wars. The first book of the history is mainly occupied with an account of Cræsus, the ruler of the rich and powerful kingdom of Lydia; and of Cyrus, the founder of the Persian empire.

Cræsus, who lived in great splendor at his luxurious court at Sardis, was not distinguished alone for the wealth which has made his name proverbial. Like Solomon, he was fond of entertaining distinguished guests from other lands, and he had a special regard for the deities and oracles of Greece. Herodotus represents him as a just ruler, and assigns no other causes for the calamities which befel him than his prosperity, which provoked the "envy of the gods," and his presumption in thinking himself the happiest of men. (Herod. I. 26 sqq.)

[Cræsus succeeds Halyattes as king of Lydia, and soon attacks the Greek cities on the coast of Asia Minor.]

1.

Τελευτήσαντος δὲ Ἀλυάττεω ἐξεδέξατο τὴν βασι-
λήτην Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω, ἐτέων ἑὼν ἡλικίην πέντε
καὶ τριήκοντα· ὅς δὴ Ἑλλήνων πρότοισι ἐπεθήκατο
Ἐφεσίοισι. ἔνθα δὴ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκούμενοι ὑπ'
αὐτοῦ, ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι ἐξάψαντες ἐκ 5
τοῦ νηοῦ σχοινίον εἰς τὸ τεῖχος· ἔστι δὲ μετὰ τῆς

τε παλαιῆς πόλιος ἢ τότε ἐπολιορκέετο καὶ τοῦ νηοῦ, ἐπὶ στάδιοι. πρώτοισι μὲν δὴ τούτοις ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος· μετὰ δὲ, ἐν μέρει ἐκάστοις Ἰώνων τε καὶ Διολέων, ἄλλοις ἄλλας αἰτίας ἐπιφέρων· τῶν μὲν
 5 ἐδύνατο μέζοντας παρενρίσκειν, μέζονα ἐπαιτιώμενος, τοῖσι δὲ αὐτῶν καὶ φαῦλα ἐπιφέρων. (26)

[He conceives a plan of attacking also the Greek islands, but abandons it at the advice of Bias or Pittacus.]

2.

Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπενόεε νέας ποιησάμενος ἐπιχειρέειν τοῖσι νησιώτησι· ἐόντων δὲ οἱ πάντων
 10 τῶν ἐτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον ἐς Σάρδεις, οἱ δὲ Πιττακὸν τὸν Μυτιληναῖον, εἰρομένου Κροῖσου εἴ τι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην· “ὦ βασιλεῦ, νησιῶται ἵππον συνωνέονται
 15 μυρίην, ἐς Σάρδεις τε καὶ ἐπὶ σέ ἔχοντες ἐν νῶ στρατεύεσθαι.” Κροῖσον δὲ ἐλπίσαντα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθεῖα εἰπεῖν· “αἶ γὰρ τοῦτο θεοὶ ποιήσειαν ἐπὶ νόον νησιώτησι, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν παῖδας σὺν ἵπποισι.” τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι· “ὦ βασιλεῦ, προθύμως μοι
 20 φαίνεαι εὖξασθαι νησιώτας ἵππευομένους λαβεῖν ἐν ἡπείρῳ, οἰκῶτα ἐλπίζων· νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὐχέσθαι ἄλλο, ἢ, ἐπεὶ τε τάχιστα ἐπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἀρώμενοι
 25 Ἄνδρους ἐν θαλάσῃ, ἵνα ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων τίσωνταί σε, τοὺς σὺ δουλώσας ἔχεις;” κάρτα τε ἡσθῆναι Κροῖσον τῷ ἐπιλόγῳ, καὶ οἱ (προσφνέως γὰρ δόξαι λέγειν) πειθόμενον παύσασθαι τῆς ναυπηγίης· καὶ οὕτω τοῖσι τὰς νήσους οἰκημένοις Ἰωσι ξεινίην συνεθήκατο. (27)

[He extends his dominion eastward as far as the river Halys, and his court is visited by many sages; among them, by Solon the Athenian.]

3.

Χρόνου δὲ ἐπιγινομένου, καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τῶν ἐντὸς Ἄλως ποταμοῦ οἰκημένων· πλὴν γὰρ Κιλικίων καὶ Λυκίων, τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἐωυτῷ εἶχε καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος· εἰσὶ δὲ οἶδε, Λυδοὶ, Φρύγες, Μυσοὶ, Μαρνανδύνοι, Χάλυβες, Παφλαγόνητες, Θρήϊκες, οἱ Θυνοὶ τε καὶ Βιθυνοὶ, Κᾶρες, Ἰωνες, Δωριεῖς, Αἰολεῖς, Πάμφυλοι· κατεστραμμένων δὲ τούτων, καὶ προσεπικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι, ἀπικνέονται εἰς Σάρδεις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἔόντες, ὥς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα κατὰ θεωρίας πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μὴ τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι τῶν ἔθετο· αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἶοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὀρκίωσι γὰρ μεγάλοισι κατέιχοντο, δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι τοὺς ἂν σφί Σόλων θῇται. (23)

[In answer to Croesus's question, "Who is the happiest of men?" Solon replies, "Tellus, an Athenian."]

4.

Αὐτῶν δὴ ὢν τούτων καὶ τῆς θεωρίας ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν, εἰς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρὰ Ἀμασιν, καὶ δὴ καὶ εἰς Σάρδεις παρὰ Κροῖσον· ἀπικόμενος δὲ ἐξεκινίετο ἐν τοῖσι βασιλεῖσι ὑπὸ τοῦ Κροίσου· μετὰ δὲ, ἡμέρῃ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ, κελεύσαντος Κροίσου τὸν Σόλωνα θερύποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυροὺς, καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἔοντα μεγάλα τε καὶ ὀλβία· θεησάμενον δὲ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὥς οἱ

κατὰ καιρὸν ἦν, εἶρετο ὁ Κροῖσος τάδε· “ξεῖνε Ἀθη-
 ναῖε, παρ’ ἡμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλός,
 καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὥς φιλοσοφῶν
 γῆν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὦν ἴμε-
 5 ρος ἐπείρεσθαί μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες
 ὀλβιώτατον;” ὁ μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώ-
 τatos, ταῦτα ἐπειρώτα· Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας
 ἀλλὰ τῷ ἔοντι χρησάμενος λέγει· “ὦ βασιλεῦ, Τέλ-
 λον Ἀθηναῖον” ἀποθωνμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν
 10 εἶρετο ἐπιστρεφέως· “κοίῃ δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι
 ὀλβιώτατον;” ὁ δὲ εἶπε· “Τέλλω, τοῦτο μὲν, τῆς πό-
 λιος εὖ ἠκούσης, παῖδες ἦσαν καλοὶ τε καὶ αἰσθητοὶ, καὶ
 σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμεί-
 ναντα· τοῦτο δὲ, τοῦ βίου εὖ ἤκοντι ὥς τὰ παρ’ ἡμῖν,
 15 τελευτῇ τοῦ βίου λαμπροτάτῃ ἐπεγένετο· γενομένης
 γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν
 Ἐλευσίνι, βοθηήσας καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων
 ἀπέθανε κάλλιστα· καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθα-
 ψαν αὐτοῦ τῇ περ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μέγਾਲως.” (30)

[He assigns the second place to Cleobis and Bitō, of Argos.]

5.

20 Ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν Τέλλον προετρέψατο ὁ Σόλων
 τὸν Κροῖσον εἶπας πολλά τε καὶ ὀλβια, ἐπειρώτα τίνα
 δευτέρον μετ’ ἐκείνων ἴδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα
 γῶν οἶσθαι, ὁ δὲ εἶπε· “Κλέοβιν τε καὶ Βίτων·
 25 τοῦτοισι γὰρ, ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι, βίος τε ἀρκέων
 ὑπὴν καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμῃ σώματος τοιούδε· ἀεθλο-
 φόροι τε ἀμφότεροι ὁμοίως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται
 ὅδε ὁ λόγος· εἰούσης ὕπτης τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι,
 ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγεϊ κομισθῆναι ἐς
 30 τὸ ἱρόν· οἱ δὲ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο
 ἐν ὥρῃ· ἐκκληϊόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνῖαι, ὑποδύντες

αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἶλκον τὴν ἄμαξαν, ἐπὶ τῆς ἀμύξης δὲ σφι ὄχέετο ἡ μήτηρ· σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐς τὸ ἵπρον· ταῦτα δὲ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πατηγῆ-
 ριος τελευτῇ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο· ⁵ διέδεξε τε ἐν τούτοις ὁ θεὸς, ὥς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνήσκειν μᾶλλον ἢ ζῶειν· Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμα-
 κάριζον τῶν νενηιέων τὴν ῥώμην· αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἷων τέκνων ἐκύρησε· ἡ δὲ μήτηρ περ-
 χαρῆς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, ¹⁰ στάσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὐχετο Κλέοβι τε καὶ Βίτωνι, τοῖσι ἐωυτῆς τέκνοισι, οἳ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, δοῦναι τὴν θεὸν τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀριστόν ἐστι· μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν, ὥς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοι-
 μηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἵπῳ οἱ νεηνῖαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ¹⁵ ἀλλ' ἐν τέλει τούτῳ ἔσχοντο· Ἀργεῖοι δὲ σφῶν εἰκό-
 νας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφούς, ὥς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων.” (31)

[He justifies his answer to Cræsus, who is vexed because he had not been named, by the saying, “Call no man happy until you have seen how his life shall end.”]

6.

Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοις. Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπε· “ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρῃ εὐδαιμονίῃ οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ²⁰ ὥστε οὐδὲ ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;” ὁ δὲ εἶπε· “ὦ Κροῖσε, ἐπιστύμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὼν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες, ἐπειρωτῆς ἀνθρωπίνων πρηγμάτων πέρι; ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἐστὶ ἰδέειν τὰ μὴ τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν, ²⁵ ἐς γὰρ ἐβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζῆς ἀνθρώπῳ προτίθημι· οὗτοι ἐόντες ἐνιαυτοὶ ἐβδομήκοντα, παρὶ-
 χονται ἡμέρας διηκοσίας καὶ πεντακισχιλίας καὶ δις-

μυρίας, ἐμβολίμου μηνὸς μὴ γινομένου. τουτέων ἡ
 ἐτέρη αὐτέων τῇ ἐτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὁμοῖον
 προσάγει πρῆγμα. οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἔστι ἄν-
 θρωπος συμφορῇ. ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μὲν μέγα
 5 φαίнейαι, καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων· ἐκείνο
 δὲ τὸ εἶρέό με, οὐκω σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν τελευτή-
 σαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι· οὐ γάρ τοι ὁ μέγα
 πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός
 ἔστι, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο, πάντα καλὰ ἔχοντα
 10 τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι
 ἀνθρώπων ἀνὸλβιοὶ εἰσι· πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες
 βίον εὐτυχέες· ὁ μὲν δὲ μέγα πλούσιος, ἀνὸλβιος δὲ,
 δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυχέος μούνοισι· οὗτος δὲ τοῦ
 πλουσίου καὶ ἀνολβίου πολλοῖσι· ὁ μὲν ἐπιθυμίην
 15 ἐκτελέσαι καὶ ἄτην μεγάλην προσπεσοῦσαν ἐνεῖκαι δυ-
 νατώτερος· ὁ δὲ τοισίδε προέχει ἐκείνου· ἄτην μὲν καὶ
 ἐπιθυμίην οὐκ ὁμοίως δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνεῖκαι, ταῦτα δὲ
 ἢ εὐτυχίῃ οἱ ἀπερύκει· ἄπηρος δὲ ἔστι, ἀνουςος, ἀπα-
 θῆς κακῶν, εὐπαις, εὐειδής· εἰ δὲ πρὸς τούτοις ἔτι
 20 τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκείνους τὸν σὺ ζητεῖς
 ὀλβιος κεκλησθαι ἄξιός ἐστι· πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ,
 ἐπισχέειν, μὴδὲ καλέειν κω ὀλβιον ἀλλ' εὐτυχέα. τὰ
 πάντα μὲν νυν ταῦτα συλλαβεῖν ἄνθρωπον εὐντα ἀδύ-
 νατόν ἐστι, ὥσπερ χώρα οὐδεμία καταρκέει πάντα
 25 ἐωυτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει ἐτέρου δὲ ἐπιδέ-
 εται· ἢ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχῃ, ἀρίστη αὕτη· ὥς δὲ
 καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἐν οὐδὲν αὐταρκές ἐστι· τὸ μὲν
 γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστι· ὅς δ' ἂν αὐτῶν πλεῖ-
 στα ἔχων διατελῇ, καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ εὐχαρίστως
 30 τὸν βίον, οὗτος παρ' ἐμοὶ τὸ οὐνομα τοῦτο, ὦ βασιλεῦ,
 δίκαιός ἐστι φέρεσθαι, σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρέ-
 ματος τὴν τελευτὴν κῆ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γὰρ
 ὑποδέξας ὀλβον ὁ θεὸς, προρρίζους ἀνέτρεψε." (32)

[Cræsus hears incredulously and dismisses his guest.]

7.

Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὐ πως οὔτε ἐχαρίζετο, οὔτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθία εἶναι, ὅς τὰ παρεύντα ἀγαθὰ μετεῖς τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος ὁρᾷν ἐκέλευε. (33)

[But the vengeance of the gods, who cannot tolerate continued prosperity, soon falls upon Cræsus, and first a dream foretells the doom of Atys, his son.]

8.

Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον, ἔλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσις ἡ μεγάλη Κροῖσον· ὥς εἰκάσαι, ὅτι ἐνόμισε ἑωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατον αὐτίκα δὲ οἱ εὖδοντι ἐπέστη ὄνειρος, ὅς οἱ τὴν ἀληθινήν ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα. ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, τῶν οὔτερος μὲν διέφθαρτο 10 (ἦν γὰρ δὴ κωφός) ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡλικίων μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος· οὐνομα δὲ οἱ ἦν Ἄτys· τοῦτον δὲ ὦν τὸν Ἄτυν σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὥς ἀπολέει μιν αἰχμῇ σιδηρῇ βληθέντα· ὁ δὲ ἐπεὶ τε ἐξεγέρθη καὶ ἑωυτῷ λόγον ἔδωκε, καταρρωδήσας τὸν ὄνειρον, 15 αἴγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναῖκα· ἐωθότα δὲ στρατηγέειν μιν τῶν Λυδῶν οὐδαμῇ ἔτι ἐπὶ τοιοῦτο πρῆγμα ἐξέπεμπε· ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τοῖσι χρέονται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρέων ἐκκομίσας ἐς τοὺς θαλάμους συνένησε, μή τι οἱ 20 κρεμáμενον τῷ παιδὶ ἐμπέσῃ. (34)

Early Paradise 1st Series
vol. 86. p. 346-352
The Love of Cræsus

[Adrastus, an involuntary homicide, comes as a fugitive to Sardis. Croesus purifies him from his guilt, and assigns him an abode in the palace.]

9.

"Εχοντος δέ οἱ ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδεις ἀνὴρ συμφορῇ ἐχόμενος καὶ οὐ καθαρὸς χεῖρας ἔων, Φρυγὴ μὲν γενεῇ, γένεος δὲ τοῦ βασιληίου· παρελθὼν δὲ οὗτος ἐς τὰ Κροΐσου οἰκία, 5 κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους καθαρσίῳ ἐδέετο κυρῆσαι· Κροῖσος δὲ μιν ἐκάθηρε (ἔστι δὲ παραπλησίη ἡ κάθαρσις τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι)· ἐπεὶ τε δὲ τὰ νομιζόμενα ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπυνθάνετο ὑπόθεν τε καὶ τίς εἴη, λέγων τάδε· "ὦνθρωπε, τίς τε ἔων καὶ 10 κύθεν τῆς Φρυγίης ἦκων ἐπίστιος ἐμοὶ ἐγένεο; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας;" ὁ δὲ ἀμείβετο· "ὦ βασιλεῦ, Γορδίῳ μὲν τοῦ Μίδεω εἰμι παῖς, οὐνομάζομαι δὲ Ἀδρηστος· φονεύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμεωυτοῦ ἀέκων, πάρεμι ἐξεληλαμένος τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς 15 καὶ ἐστερημένος πάντων." Κροῖσος δὲ μιν ἀμείβετο τοῖσδε· "ἀνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἔκγονος ἔων καὶ ἐλήλυθας ἐς φίλους, ἔνθα ἀμηχανήσεις χρήματος οὐδενὸς μένων ἐν ἡμετέρῳ· συμφορὴν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέρων κερδανέεις πλείστον." ὁ μὲν δὲ 20 δίαιταν εἶχε ἐν Κροΐσου. (35)

[A wild boar, the scourge of the country, next appears in the Mysian Olympus, and the people beg that Atys may be sent to destroy it.]

10.

Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ χρόνῳ τούτῳ, ἐν τῇ Μυσίῳ Οὐλύμπῳ σὺνός χρημα γίνεται μέγα· ὀρμεώμενος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ οὐρεὸς τούτου τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε· πολλάκι δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν ἐξεληθύντες,

ποιέεσκον μὲν οὐδὲν κακὸν, ἔπασχον δὲ πρὸς αὐτοῦ·
 τέλος δὲ, ἀπικόμενοι παρὰ τὸν Κροῖσον τῶν Μυσῶν
 ἄγγελοι ἔλεγον τάδε· “ὦ βασιλεῦ, υἱὸς χρῆμα μέγι-
 στον ἀνεφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρῃ, ὅς τὰ ἔργα διαφθείρει·
 τοῦτον προθυμεύμενοι ἐλέειν οὐ δυνάμεθα· νῦν ὦν 5
 προσδεόμεθά σε, τὸν παῖδα καὶ λογάδας νεηνίας καὶ
 κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὥς ἂν μιν ἐξέλωμεν ἐκ τῆς
 χώρας.” οἱ μὲν δὴ τούτων ἐδέοντο· Κροῖσος δὲ μνη-
 μονεύων τοῦ ὀνείρου τὰ ἔπεα ἔλεγέ σφι τάδε· “παιδὸς
 μὲν πέρι τοῦ ἐμοῦ μὴ μνησθῆτε ἔτι· οὐ γὰρ ἂν ὑμῖν 10
 συμπέμψαιμι· νεύγαμός τε γάρ ἐστι, καὶ ταῦτά οἱ νῦν
 μέλει· Λυδῶν μέντοι λογάδας καὶ τὸ κυνηγέσιον πᾶν
 συμπέμψω, καὶ διακελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι, εἶναι ὥς
 προθυμοτάτοισι συνεξελέειν ὑμῖν τὸ θῆριον ἐκ τῆς χώ-
 ρης.” (36)

15

[Croesus, who had at first refused their request, yields to
 the arguments of Atys, and lets him go.]

11.

Ταῦτα ἀμείψατο· ἀποχρεωμένων δὲ τούτοισι τῶν
 Μυσῶν, ἐπεισέρχεται ὁ τοῦ Κροῖσου παῖς ἀκηκοὺς τῶν
 ἐδέοντο οἱ Μυσοί· οὐ φαμένον δὲ τοῦ Κροῖσου τὸν γε
 παῖδά σφι συμπέμψειν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νεηνίης
 τάδε· “ὦ πάτερ, τὰ κάλλιστα πρότερόν κτε καὶ γεν- 20
 ναϊότατα ἡμῖν ἦν, ἔς τε πολέμους καὶ ἐς ἄγρας φοιτέ-
 οντας εὐδοκιμέειν· νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀπο-
 κλήσας ἔχεις, οὔτε τινὰ δειλίην μοι παριδὼν οὔτε ἀθι-
 μίην. νῦν τε τέοισί με χρὴ ὄμμασι ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἐξ
 ἀγορῆς φοιτέοντα φαίνεσθαι; κοῖος μὲν τις τοῖσι πολι- 25
 ῆται δόξω εἶναι; κοῖος δὲ τις τῇ νεογάμῳ γυναικί;
 κοῖφ δὲ ἐκείνη δόξει ἀνδρὶ συνοικεῖν; ἐμὲ ὦν σὺ ἢ
 μέθες ἰέναι ἐπὶ τὴν θήρην, ἢ λόγῳ ἀνάπεισον ὅπως μοι
 ἀμείνω ἐστὶ ταῦτα οὕτω ποιούμενα.” Ἀμείβεται Κροῖ-
 σος τοῖσδε· “ὦ παῖ, αὐτε δειλίην οὔτε ἄλλο οὐδὲν 30

ἄχαρι παριδὼν τοι ποιέω ταῦτα· ἀλλὰ μοι ὄψις ὄνειρον
 ἐν τῷ ὕπνῳ ἐπιστάσα ἔφη σε ὀλιγοχρόνιον ἔσεσθαι·
 ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρέης ἀπολέεσθαι. πρὸς ᾧν τὴν
 ὄψιν ταύτην, τὸν τε γάμον τοι τοῦτον ἔσπευσα καὶ ἐπὶ
 5 τὰ παραλαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω, φυλακὴν ἔχων
 εἰ κως δυναίμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς σε ζῆς διακλέψαι. εἰς
 γὰρ μοι μῦθος τυγχάνεις ἐὼν παῖς· τὸν γὰρ δὴ ἕτε-
 ρον, διεφθαρμένον τὴν ἀκοὴν, οὐκ εἶναι μοι λογίζομαι.”
 Ἀμείβεται ὁ νεηνίης τοῖσδε· “συγγνώμη μὲν, ᾧ πᾶ-
 10 τερ, τοὶ ἰδόντι γε ὄψιν τοιαύτην περὶ ἐμὲ φυλακὴν
 ἔχειν· τὸ δὲ οὐ μανθάνεις ἀλλὰ λέλθῃ σε τὸ ὄνειρον,
 ἐμέ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. φῆς τοι τὸ ὄνειρον ὑπὸ
 αἰχμῆς σιδηρέης φάναι ἐμὲ τελευτήσειν· υἱὸς δὲ κοῖται
 μὲν εἰσι χεῖρες; κοίη δὲ αἰχμὴ σιδηρὴ, ἣν σὺ φοβέαι;
 15 εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶπε τελευτήσειν με, ἢ ἄλ-
 λου τευ ὃ τι τούτῳ ἔοικε, χρῆν δὴ σε ποιέειν τὰ ποιέεις·
 νῦν δὲ ὑπὸ αἰχμῆς. ἐπεὶ τε ᾧν οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῖν
 γίνεται ἡ μάχη, μέθες με.” Ἀμείβεται Κροῖστος· “ᾧ
 παῖ, ἔστι τῇ με νικᾶς γνώμην ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἐνν-
 20 πτίου· ὥς ᾧν νενικημένος ὑπὸ σέο μεταγινώσκω, μετί-
 ημί τέ σε ἵεναι ἐπὶ τὴν ἄγρην.” (37-40)

[But sends for Adrastus and makes him guardian of his son.]

12.

Εἶπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖστος μεταπέμπεται τὸν Φρύγα
 Ἀδρηστον, ἀπικομένῳ δέ οἱ λέγει τάδε· “Ἀδρηστε,
 ἐγὼ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχάρι, τὴν τοι οὐκ ὄνει-
 25 δίζω, ἐκάθηρα καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος ἔχω, παρέχων
 πᾶσαν δαπάνην· νῦν ᾧν (ὀφείλεις γὰρ, ἐμεῦ προποιεῖ-
 σαντος χρηστὰ ἐς σέ, χρηστοῖσί με ἀμείβεσθαι) φύλακα
 παιδύς σε τοῦ ἐμοῦ χρηρίζω γενέσθαι ἐς ἄγρην ὁρμεο-
 μένου· μή τινες κατ’ ὁδὸν κλῶπες κακοῦργοι ἐπὶ δηλή-
 30 σει φανέωσι ὑμῖν· πρὸς δὲ τούτῳ, καὶ σέ τοι χρεών

ἔστι ἰέναι ἔνθα ἀπολαμπρύνει τοῖσι ἔργοισι· πατρώ-
ϊόν τε γάρ τοι ἔστί καὶ προσέτι ῥώμη ὑπάρχει.” (41)

[Adrastus accepts the trust.]

13.

Ἀμείβεται ὁ Ἀδρηστος· “ὦ βασιλεῦ, ἄλλως μὲν
ἔγωγε ἂν οὐκ ἦια ἐς ἀεθλον τοιόνδε· οὔτε γὰρ συμ- 5
φορῇ τοιῇδε κεχρημένον οἶκός ἐστι ἐς ὁμήλικας εὖ
πρήσσοντας ἰέναι, οὔτε τὸ βούλεσθαι πάρα· πολλαχῇ
τε ἂν ἴσχον ἐμεωυτόν. νῦν δὲ, ἐπεὶ τε σὺ σπεύδεις
καὶ δεῖ τοι χαρίζεσθαι (ὀφείλω γάρ σε ἀμείβεσθαι
χρηστοῖσι), ποιέειν εἰμὶ ἑτοῖμος ταῦτα· παῖδά τε σὺν
τὸν διακελεύει φυλάσσειν, ἀπήμονα τοῦ φυλάσσοντος 10
εἵνεκεν προσδόκα τοι ἀπονοστήσειν.” (42)

[The boar is soon found and surrounded, when Adrastus,
by a stroke aimed at the boar, strikes and slays Atys.]

14.

Τοιοῦτοισι ἐπεὶ τε οὗτος ἀμείψατο Κροῖσον, ἦσαν
μετὰ ταῦτα ἐζηρτυμένοι λογάσι τε νεηνίῃσι καὶ κυσί.
ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Οὐλυμπον τὸ ὄρος ἐζήτηον τὸ
θηρίον, εὐρόντες δὲ καὶ περιστάντες αὐτὸ κύκλῳ ἑσκόνη- 15
τιζον· ἔνθα δὴ ὁ ξεῖνος, οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φό-
νον καλεόμενος δὲ Ἀδρηστος, ἀκοντίζων τὸν σὺν, τοῦ
μὲν ἀμαρτάνει τυγχάνει δὲ τοῦ Κροΐσου παιδός. ὁ
μὲν δὴ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ ἐξέπλησε τοῦ ὄνειρου τὴν
φήμην· ἔθεε δὲ τις ἀγγελέων τῷ Κροΐσῳ τὸ γεγονός· 20
ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδεις, τὴν τε μάχην καὶ τὸν
τοῦ παιδὸς μόρον ἐσήμνη οἱ. Ὁ δὲ Κροῖσος τῷ θα-
νάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος, μᾶλλον τι ἔδεινο-
λογέετο ὅτι μιν ἀπέκτεινε τὸν αἰών-
περίημεκτέων δὲ τῷ.

Καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθὼς εἶη· ἐκάλεε δὲ Ἐπίστιόν τε καὶ Ἐταιρήιον, τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζων θεόν· (τὸν μὲν Ἐπίστιον καλέων, δῶτι δὴ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος τὸν ξεῖνον φονέα τοῦ
 5 παιδὸς ἐλάνθανε βύσκων· τὸν δὲ Ἐταιρήιον, ὡς φύλακα συμπέμψας αὐτὸν εὐρήκοι πολεμιώτατον). (43, 44)

[Cræsus, recognizing in the event the decree of Fate, forgives Adrastus, who, however, immolates himself on Atys's tomb.]

15.

Παρήσαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρόν· ὅπισθε δὲ εἶπετό οἱ ὁ φονεύς· στὰς δὲ οὗτος πρὸ τοῦ νεκροῦ, παρεδίδου ἑωυτὸν Κροῖσῳ προτείων τὰς
 10 χεῖρας, ἐπικατασφάζαι μιν κελεύων τῷ νεκρῷ, λέγων τήν τε προτέρεν ἑωυτοῦ συμφορὴν, καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνῃ τὸν καθήραντα ἀπολωλεκὼς εἶη· οὐδὲ οἱ εἶη βιωσίμῳ. Κροῖσος δὲ τούτων ἀκούσας, τὸν τε Ἀδρηστον κατοικτεῖρει καίπερ ἔων ἐν κακῷ οἰκῇ τῷ τοσούτῳ, καὶ λέγει
 15 πρὸς αὐτόν· “ἔχω, ὦ ξεῖνε, παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεωυτοῦ καταδικάζεις θάνατον· εἷς δὲ οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος, εἰ μὴ ἔσῃ ἀέκων ἐξεργάσας, ἀλλὰ θεῶν κού τις ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι.” Κροῖσος μὲν ἔθαψε
 20 ὡς οἶκός ἦν τὸν ἑωυτοῦ παῖδα. Ἀδρηστος δὲ ὁ Γορδίεω τοῦ Μίδεω, οὗτος δὴ ὁ φονεὺς μὲν τοῦ ἑωυτοῦ ἀδελφεοῦ γενόμενος φονεὺς δὲ τοῦ καθήραντος, ἐπεὶ τε ἡσυχίῃ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνθρώπων εἶναι τῶν αὐτὸς ἤειδε βαρυσυμφωρότατος,
 25 ἑωυτὸν ἐπικατασφάζει τῷ τύμβῳ. Κροῖσος δὲ ἐπὶ δύο ἔτεα ἐν πένθει μεγάλῳ καθῆστο, τοῦ παιδὸς ἑστερημένος· μετὰ δὲ, ἡ Ἀστυάγεω τοῦ Κναξάρεω ἡγεμονίῃ κατααιρεθεῖσα ὑπὸ Κύρου τοῦ Καμβύσεω, καὶ τὰ τῶν Περσέων πράγματα ἀυξανόμενα, πένθεος μὲν Κροῖσον

ἀπέκτανσε· ἐνέβησε δὲ ἐς φροντίδα, εἴ πως δύναιτο, πρὶν μεγάλους γενέσθαι τοὺς Πέρσας, καταλαβεῖν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμιν. (45)

[Meanwhile Cyrus had overcome Astyages, king of the Medes, and has established the Persian monarchy; and Cræsus, failing to recognize in the responses of the oracles which he consulted the prediction of his own disaster, declares war against Cyrus. Sandanis, one of his counsellors, gives him wise warning.]

16.

Παρασκευαζομένου δὲ Κροίσου στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, τῶν τις Λυδῶν νομιζόμενος καὶ πρόσθεν εἶναι σοφὸς ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς γνώμης καὶ τὸ κάρτα οὐνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνεβούλευσε Κροίσῳ τάδε (οὐνομά οἱ ἦν Σάνδανις)· “ὦ βασιλεῦ, ἐπ’ ἄνδρας τοιούτους στρατεύεσθαι παρασκευάζει οἱ σκυτίνας μὲν ἀναξυρίδας, σκυτίνην δὲ τὴν ἄλλην ἐσθῆτά φορέουσι· σιτέον- 10 ται δὲ οὐκ ὅσα ἐθέλουσι ἀλλ’ ὅσα ἔχουσι, χώρην ἔχοντες τρηχέην· πρὸς δὲ, οὐκ οἶνψ διαχρέονται ἀλλὰ ὑδροποτεύουσι· οὐ σῦκα δὲ ἔχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν. τοῦτο μὲν δὴ, εἰ νικήσεις, τί σφεας ἀπαιρήσεται τοῖσι γε μὴ ἐστὶ μηδέν; τοῦτο δὲ, ἢν νικη- 15 θῇς, μάθε ὅσα ἀγαθὰ ἀποβαλέεις· γευσάμενοι γὰρ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν περιέξονται, οὐδὲ ἀπωστοὶ ἔσονται. ἐγὼ μὲν νυν θεοῖσι ἔχω χάριν, οἱ οὐκ ἐπὶ νόον ποιέουσι Πέρσῃσι στρατεύεσθαι ἐπὶ Λυδοὺς.” ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Κροῖσον. Πέρσῃσι γὰρ, πρὶν 20 Λυδοὺς καταστρέψασθαι, ἦν οὔτε ἄβρὸν οὔτε ἀγαθὸν οὐδέν. (71)

[Having defeated Cræsus in the field, Cyrus besieges and takes Sardis, hitherto deemed impregnable.]

17.

Σάρδιες δὲ ἤλωσαν ὧδε. ἐπειδὴ τεσσερεσκαίδεκάτῃ
 ἐγένετο ἡμέρῃ πολιορκεομένῳ Κροΐσῳ, Κῦρος τῇ στρατιῇ
 τῇ ἑωυτοῦ διαπέμψας ἱππέας προεῖπε, τῷ πρώτῳ ἐπι-
 βάντι τοῦ τείχεος δῶρα δώσειν· μετὰ δὲ τοῦτο, πειρη-
 5 σαμένης τῆς στρατιῆς ὡς οὐ προεχώρει, ἐνθαῦτα τῶν
 ἄλλων πεπανμένων, ἀνὴρ Μάρδος ἐπειρᾶτο προσβαί-
 νων, τῷ οὐνομα ἦν Ὑροιάδης, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπό-
 λιος τῇ οὐδεὶς ἐτέτακτο φύλακος· οὐ γὰρ ἦν δεινὸν
 κατὰ τοῦτο μὴ ἁλῶ κοτέ· ἀπότομός τε γάρ ἐστι ταύτῃ
 10 ἡ ἀκρόπολις καὶ ἄμαχος· τῇ οὐδὲ Μήλης, ὁ πρότερον
 βασιλεὺς Σαρδίων, μούνη οὐ περιήνεικε τὸν λέοντα τὸν
 οἱ ἡ παλλακὴ ἔτεκε, Τελμησσέων δικασάντων ὡς περιε-
 ρειχθέντος τοῦ λέοντος τὸ τεῖχος ἔσονται Σάρδιες ἀνά-
 λωτοι. ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος περιενείκας
 15 τῇ ἦν ἐπίμαχον τὸ χωρίον τῆς ἀκροπόλιος, κατηλόγησε
 τοῦτον, ὡς ἐὼν ἄμαχόν τε καὶ ἀπότομον· ἔστι δὲ πρὸς
 τοῦ Τμῶλου τετραμμένον τῆς πόλιος. ὁ δὲ ὦν δὴ Ὑροιά-
 δης αὐτὸς ὁ Μάρδος, ἰδὼν τῇ προτεραίῃ τῶν τινὰ
 Λυδῶν κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ἐπὶ κυ-
 20 νήν ἄνωθεν κατακλιθεῖσαν, καὶ ἀνελόμενον, ἐφρά-
 σθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. τότε δὲ δὴ ὁ αὐτὸς τε
 ἀναβεβήκεε, καὶ κατ' αὐτὸν ἄλλοι Περσέων ἀνέβαινον·
 προσβάντων δὲ συχνῶν, οὕτω δὴ Σάρδιες τε ἠλώκεσαν
 καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἐπορθέετο. (84)

[While the city is given over to plunder, and a soldier is about to slay Cræsus, his surviving son, who was deaf and dumb, wonderfully recovers the power of speech.]

18.

25 Κατ' αὐτὸν δὲ Κροῖσον τάδε ἐγένετο. ἦν οἱ παῖς,
 τοῦ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην, τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεκυῆς

ἄφωνος δέ. ἐν τῇ ὧν παρελθούσῃ εὖεστοι ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς αὐτὸν ἐπεποιήκει, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενος καὶ δὴ καὶ ἐς Δελφούς περὶ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε χρησομένους· ἡ δὲ Πυθίη οἱ εἶπε τάδε·

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε, 8
μὴ βούλευν πολύευκτον ἰὴν ἀνὰ δώματ' ἀκούειν
παιδὸς φθεγγομένον. τὸ δέ σοι πολὺ λῴϊον ἀμφὶς
ἔμμεναι· αὐδήσει γὰρ ἐν ἡματι πρῶτον ἀνόλβφ.

ἀλικομένον δὴ τοῦ τείχεος, ἥϊε γὰρ τῶν τις Περσέων
ἀλλογνώσας Κροῖσον ὡς ἀποκτενέων, Κροῖσος μὲν μιν 10
ὀρέων ἐπιόντα ὑπὸ τῆς παρεούσης συμφορῆς παρημε-
λήκει, οὐδέ τι οἱ διέφερε πληγέντι ἀποθανέειν· ὁ δὲ
παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην, ὑπὸ
ἑόους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν, εἶπε δέ· “ὦνθρωπε,
μὴ κτεῖνε Κροῖσον.” οὗτος μὲν δὴ τοῦτο πρῶτον 15
ἐφθέγγατο· μετὰ δὲ τοῦτο ἡδὴ ἐφώνεε τὸν πάντα χρο-
νὸν τῆς ζύης. (§§)

[Sardis having been taken, Cræsus had already been placed on the funeral pyre, and the flames had been lighted, when the recollection of Solon's warning comes to him. Thrice he calls his name. Cyrus is moved to compassion, and orders that Cræsus and his attendants be taken down from the pyre.]

19.

Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τε δὴ Σάρδις ἔσχον, καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐξώγρησαν ἄρξαντα ἕτα τεσσερεσκαίδεκα καὶ 20
τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρη-
στήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν·
λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον· ὁ
δὲ συννήσας πυρὴν μεγάλην, ἀνεβίβασε ἐπ' αὐτὴν τὸν
Κροῖσόν τε ἐν πέδῃσι δεδεμένον, καὶ δις ἐπτά Λυδῶν
παρ' αὐτὸν παῖδας, ἐν νόφ' ἔχων εἶτε δὴ ἀκροθίνια
ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεω δὴ, εἶτε καὶ εὐχὴν ἔπιτε-

λέσαι θέλων· εἴτε καὶ πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι
 θεοσεβέα, τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν βου-
 λόμενος εἰδέναι εἴ τίς μιν δαιμόνων ρύσεται τοῦ μὴ
 ζῶντα κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὴ ποιεῖν ταῦτα· τῷ
 5 δὲ Κροίσῳ ἑστειῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καὶ περ ἐν
 κακῷ ἔοντι τοσοῦτω, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ εἴη σὺν
 θεῷ εἰρημένον τὸ “μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὀλβιον.”
 ὥς δὲ ἄρα μιν προστῆναι τοῦτο, ἀνενεκάμερόν τε καὶ
 ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρίς ὀνομάσαι
 10 Σόλωνα· καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα, κελεῦσαι τοὺς
 ἑρμηνεῖας ἐπείρεσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικα-
 λείτο; καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν, Κροῖσον δὲ
 τέως μὲν σιγὴν ἔχειν ἐρωτεύμενον, μετὰ δὲ, ὡς ἡναγ-
 κάζετο, εἰπεῖν· “τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετί-
 15 μῃσα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἔλθεῖν.” ὥς δὲ
 σφι ἄσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπειρώτεον τὰ λεγόμενα,
 λιπαρέωντων δὲ αὐτῶν καὶ ὄχλον παρεχόντων, ἔλεγε
 ὁ, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων, ἐὼν Ἀθηναῖος, καὶ θεησά-
 μενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειε, οἷα δὴ
 20 εἶπας· ὥς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκοι τῇ περ ἐκεῖνος
 εἶπε, οὐδὲν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ ἐς ἅπαν τὸ
 ἀνθρώπινον, καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι
 δοκέοντας ὀλβίους εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα
 ἀπηγέεσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἀμμένης καίεσθαι τὰ
 25 περιέσχατα· καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων
 τὰ εἶπε Κροῖσος, μεταγνόντα τε καὶ ἐννῶσαντα ὅτι
 καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν ἄλλον ἄνθρωπον γενόμενον
 ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω ζῶντα πυρὶ διδοίη,
 πρὸς τε τούτοις, δεῖσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον
 30 ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλῶς ἔχον, κε-
 λεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ
 καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροῖσον· καὶ
 τοὺς πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρα-
 τῆσαι. (86)

[But the flames have gained such headway that it is impossible to extinguish them. Then Cræsus prays to Phœbus, who sends a sudden rain and quells the flames. Being taken down from the pyre, he further discourses with Cyrus.]

20.

Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν, Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὥς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλούμενον, εἴ τι οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστήναι καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ· τὸν μὲν δακρύνοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν· ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμῆς συνδραμέειν ἐξαπίνης νέφεα, καὶ χειμῶνά τε καταραγῆναι καὶ ὕσαι ὕδατι λαβρυτάτῳ, κατασβεσθῆναι τε τὴν πυρὴν· οὕτω δὲ μαθόντα τὸν Κύρον ὥς εἶη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάζοντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἶρεσθαι τάδε· “Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατεύσασθαι πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστήναι;” ὁ δὲ εἶπε· “ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίᾳ τῇ ἐμευτοῦ δὲ κακοδαιμονίᾳ· αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι ὅς τις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι· ἐν δὲ τῷ, οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. ἀλλὰ ταῦτα δαίμοσί κεν φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι.” (ST)

II. STORY OF CYRUS.

THE last king of the Medes was Astyages. His daughter Mandane had married Cambyses, a noble Persian. Astyages dreamed that from his daughter's body grew a vine which overshadowed all Asia, and thinking that this portended the overthrow of his kingdom, he ordered her new-born child to be exposed to wild beasts. (Herod. I. 107 sqq.)

[Harpagus, the grand-vizier, passes over the child to Mitradates, one of the royal herdsmen, and bids him execute the command of Astyages.]

1.

Ὁ μὲν Ἀρπαγος ἀντίκα ἄγγελον ἔπεμπε ἐπὶ τῶν βουκόλων τῶν Ἀστυάγεος τὸν ἡπίστατο νομάς τε ἐπιτηδεωτάτας νέμοντα καὶ οὖρεα θηριώδεστα· τῷ οὐνομα ἦν Μιτραδάτης, συνοίκεε δὲ τῇ ἑωυτοῦ συνδούλῳ· οὐνομα δὲ τῇ γυναικὶ ἦν τῇ συνοίκεε Κυνώ κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, κατὰ δὲ τὴν Μηδικήν, Σπακώ· τὴν γὰρ κύνα καλέουσι σπάκα Μῆδοι. αἱ δὲ ὑπώρεαί εἰσι τῶν οὐρέων ἔνθα τὰς νομάς τῶν βοῶν εἶχε οὗτος δὴ ὁ βουκόλος, πρὸς βορέω τε ἀνέμου τῶν 10 Ἀγβατάνων, καὶ πρὸς τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου. ἐπεὶ ὦν ὁ βουκόλος σπουδῇ πολλῇ καλεόμενος ἀπῆκετο, ἔλεγε ὁ Ἀρπαγος τάδε· “κελεύει σε Ἀστυάγης τὸ παιδίον τοῦτο λαβόντα θεῖναι ἐς τὸ ἐρημότατον τῶν οὐρέων, ὅπως ἂν τάχιστα διαφθαρεῖη. καὶ τάδε τοι 15 ἐκέλευσε εἰπεῖν, ἦν μὴ ἀποκτείνῃς αὐτὸ ἀλλὰ τεφρὸν περιποιήσῃ, ὁλέθρῳ τῷ κακίστῳ σε διαχρήσασθαι· ἐπορᾶν δὲ ἐκκείμενον διατέταγμαί ἐγώ.” (110)

[He obeys, and, on arriving at his hut, relates to his wife, who has just brought forth a child still-born, what he had been ordered to do.]

2.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ βουκόλος καὶ ἀναλαβὼν τὸ παι-
 διον ἦιε τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδὸν, καὶ ἀπικνέεται ἐς τὴν
 ἔπαυλιν. τῷ δ' ἄρα καὶ αὐτῷ ἡ γυνὴ, ἐπίτεξ ἐοῦσα ^{in m.}
 πᾶσαν ἡμέρην, τότε κως κατὰ δαίμονα τίκτει οἰχομέ-
 νου τοῦ βουκόλου ἐς πόλιν· ἦσαν δὲ ἐν φρονιτίδι ἀμ- 5
 φότεροι ἀλλήλων πέρι, ὁ μὲν τοῦ τόκου τῆς γυναικὸς
 ἀρρωδέων, ἡ δὲ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔωθὼς ὁ Ἄρπαγος μετα-
 πέμψαιτο αὐτῆς τὸν ἄνδρα. ἐπεὶ τε δὲ ἀπονοστήσας
 ἐπέστη, οἷα ἐξ ἀέλπτου ἰδοῦσα ἡ γυνὴ εἴρετο προτέρη,
 ὅ τι μιν οὕτω προθύμως Ἄρπαγος μεταπέμψαιτο; ὁ 10
 δὲ εἶπε· “ὦ γύναι, εἰδὼν τε ἐς πόλιν ἐλθὼν καὶ
 ἤκουσα τὸ μήτε ἰδεῖν ὄφελον μήτε κοτὲ γενέσθαι ἐς
 δεσπότης τοὺς ἡμετέρους. οἶκος μὲν πᾶς Ἀρπάγου
 κλαυθμῷ κατείχετο, ἐγὼ δὲ ἐκπλαγεὶς ἥϊα ἔσω· ὥς δὲ
 τάχιστα ἐσηλθον, ὁρέω παιδίων προκείμενον, ἀσπαῖρόν 15
 τε καὶ κραυγανόμενον, κεκοσμημένον χρυσῷ τε καὶ
 ἐσθῆτι ποικίλῃ. Ἄρπαγος δὲ ὥς εἶδέ με, ἐκέλευε τὴν
 ταχίστην ἀναλαβόντα τὸ παιδίον οἴχεσθαι φέροντα,
 καὶ θεῖναι ἔνθα θηριωδέστατον εἴη τῶν οὐρέων, φᾶς
 Ἀστυάγεα εἶναι τὸν ταῦτα ἐπιθέμενόν μοι, πολλὰ 20
 ἀπειλήσας εἰ μὴ σφεα ποιήσαιμι· καὶ ἐγὼ ἀναλαβὼν
 ἔφερον, δοκέων τῶν τινος οἰκετέων εἶναι· οὐ γὰρ ἂν
 κοτε κατέδοξα ἔνθεν γε ἦν. ἐθάμβεον δὲ ὁρέων χρυσῷ
 τε καὶ εἵμασι κεκοσμημένον, πρὸς δὲ, καὶ κλαυθμόν
 κατεστῶτα ἐμφανέα ἐν Ἀρπάγου· καὶ πρόκατε δι' 25
 κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι τὸν πάντα λόγον θεράποντος,
 ὃς ἐμὲ προπέμπων ἔξω πόλιος ἐνεχείρισε τὸ βρέφος·
 ὥς ἄρα Μανδάνης τε εἴη παῖς τῆς Ἀστυάγεω θυγα-
 τρὸς, καὶ Καμβύσῃ τοῦ Κύρου· καὶ μιν Ἀστυάγης
 ἐντέλλεται ἀποκτεῖναι· νῦν τε ὅδε ἐστί.” (111) 30

[She persuades her husband to substitute the dead infant for the living one, and to bring up Cyrus as their child.]

3.

“Ἀμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδείκνυε· ἡ δὲ ὥς εἶδε τὸ παιδίον μέγα τε καὶ εὐειδὲς ἐὼν, δακρύσασα καὶ λαβομένη τῶν γουνάτων τοῦ ἀνδρὸς, ἔχρηζε μηδεμιῇ τέχνῃ ἐκθεῖναι μιν· ὁ δὲ οὐκ ἔφη οἷός τε εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιέειν· ἐπιφοιτήσῃν γὰρ κατασκόπους ἐξ Ἀρπάγου ἐποψομένους· ἀπολέεσθαι τε κάκιστα ἢν μὴ σφρα ποιήσῃ· ὥς δὲ οὐκ ἔπειθε ἄρα τὸν ἄνδρα, δεύτερα λέγει ἡ γυνὴ τάδε· “ἐπεὶ τοίνυν οὐ δύναμαί σε πείθειν μὴ ἐκθεῖναι, σὺ δὲ ὧδε 10 ποίησον, εἰ δὴ πᾶσά γε ἀνάγκη ὀφθῆναι ἐκκείμενον· τέτοκα γὰρ καὶ ἐγὼ, τέτοκα δὲ τεθνεός· τοῦτο μὲν φέρων πρόθεσ, τὸν δὲ τῆς Ἀστυάγεω θυγατρὸς παῖδα ὥς ἐξ ἡμέων ἐόντα τρέφωμεν· καὶ οὕτω οὔτε σὺ ἀλώσσαι ἀδικέων τοὺς δεσπότας, οὔτε ἡμῖν κακῶς βεβουλευμένα 15 ἔσται· ὃ τε γὰρ τεθνεὼς βασιληΐης ταφῆς κυρήσει, καὶ ὁ περιεὼν οὐκ ἀπολέει τὴν ψυχὴν.” (112)

[He complies.]

4.

Κάρτα τε ἔδοξε τῷ βουκόλῳ πρὸς τὰ παρεόντα εὖ λέγειν ἡ γυνὴ, καὶ αὐτίκα ἐποίησε ταῦτα. τὸν μὲν ἔφερε θανατώσων παῖδα τοῦτον μὲν παραδιδού τῇ ἑω- 20 τοῦ γυναικί, τὸν δὲ ἑωυτοῦ ἐόντα νεκρὸν λαβὼν ἔθηκε ἐς τὸ ἄγγος ἐν τῷ ἔφερε τὸν ἕτερον· κοσμήσας δὲ τῷ κόσμῳ παντὶ τοῦ ἑτέρου παιδὸς, φέρων ἐς τὸ ἐρημότατον τῶν οὐρέων τιθεῖ. ὥς δὲ τρίτῃ ἡμέρῃ τῷ παιδίῳ ἐκκειμένῳ ἐγένετο, ἦϊε ἐς πόλιν ὁ βουκόλος τῶν τινα 25 προβόσκων φύλακον αὐτοῦ καταλιπών, ἐλθὼν δὲ ἐς τοῦ Ἀρπάγου ἀποδείκνυναι ἔφη ἐτοῖμος εἶναι τοῦ παιδίου

τὸν νέκυν· πέμψας δὲ ὁ Ἀρπαγος τῶν ἑωυτοῦ δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους, εἶδὲ τε διὰ τούτων καὶ ἔθαψε τοῦ βουκόλου τὸ παιδίον· καὶ τὸ μὲν ἐτέθαπτό· τὸν δὲ ὕστερον τούτων Κῦρον ὀνομασθέντα παραλαβοῦσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, οὖνομα ἄλλο κού τι καὶ οὐ Κῦρον θεμένη. (118)

[When the child reaches the age of ten years, the boys of the neighborhood make him their king. He severely punishes one of them, a boy of noble birth, because he did not obey his command.]

5.

Καὶ ὅτε δὴ ἦν δεκαέτης ὁ παῖς, πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε γενόμενον ἐξέφηνέ μιν· ἔπαιζε ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ ἐν τῇ ἦσαν καὶ αἱ βουκολίαι αὐται, ἔπαιζε δὲ μετ' ἄλλων ἡλικίων ἐν ὁδῷ· καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἶλοντο ἑωυτῶν βασιλέα εἶναι τοῦτον δὴ τὸν τοῦ βουκόλου ἐπὶ κλησιν παῖδα· ὁ δὲ αὐτῶν διέταξε τοὺς μὲν οἰκίας οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ δορυφόρους εἶναι, τὸν δὲ κου τινὰ αὐτῶν ὀφθαλμὸν βασιλέος εἶναι, τῷ δὲ τινι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρειν ἐδίδου γέρας· ὥς ἐκάστῳ ἔργον προστάσ-
15 σων. εἷς δὴ τούτων τῶν παιδίων συμπαίζων, ἑὼν Ἀρτεμβάρους παῖς ἀνδρὸς δοκίμου ἐν Μήδοισι, οὐ γὰρ δὴ ἐποίησε τὸ προσταχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου, ἐκέλευε αὐτὸν τοὺς ἄλλους παῖδας διαλαβεῖν· πειθομένων δὲ τῶν παιδων, ὁ Κῦρος τὸν παῖδα τρηχέως κάρτα περιέσπε-
20 μαστιγέων· ὁ δὲ, ἐπεὶ τε μετείθη τάχιστα, ὥς γε δὴ ἀνάξια ἑωυτοῦ παθὼν μᾶλλον τι περιημέκτεε, κατελθὼν δὲ ἐς πόλιν πρὸς τὸν πατέρα ἀποικτίζετο τῶν ὑπὸ Κύρου ἡγητησε, λέγων δὲ οὐ Κύρου (οὐ γὰρ κω. ἦν τοῦτο τοῦνομα), ἀλλὰ πρὸς τοῦ βουκόλου τοῦ Ἀστυά-
25 γεος παιδός· ὁ δὲ Ἀρτεμβάρης ὀργῇ, ὥς εἶχε, ἐλθὼν παρὰ τὸν Ἀστυάγεα καὶ ἅμα ἀγόμενος τὸν παῖδα,

ἀνάρσια πρήγματα ἔφη πεπονθέναι, λέγων· “ὦ βασιλεῦ, ὑπὸ τοῦ σοῦ δούλου βουκόλου δὲ παιδὸς ὧδε περιῦβρίσμεθα” (δεικνὺς τοῦ παιδὸς τοὺς ὤμους). (114)

[Being brought before Astyages by the father of the lad whom he had punished, he fearlessly justifies his action.]

6.

Ἀκούσας δὲ καὶ ἰδὼν ὁ Ἀστυάγης, θέλων τιμωρῆσαι
 5 τῷ παιδί τιμῆς τῆς Ἀρτεμβάρους εἵνεκα, μετεπέμπετο
 τὸν τε βουκόλον καὶ τὸν παῖδα· ἐπεὶ τε δὲ παρήσαν
 ἀμφότεροι, βλέψας πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ἀστυάγης ἔφη·
 “σὺ δὲ ἔων τοῦδε τοιούτου ἐόντος παῖς, ἐτύλμησας τὸν
 τοῦδε παῖδα, ἐόντος πρώτου παρ’ ἐμοί, ἀεκέει τοιῇδε
 10 περισπεῖν;” ὁ δὲ ἀμείβετο ὧδε· “ὦ δέσποτα, ἐγὼ δὲ
 ταῦτα τοῦτον ἐποίησα σὺν δίκῃ· οἱ γάρ με ἐκ τῆς κώ-
 μης παῖδες, τῶν καὶ ὅδε ἦν, παίζοντες σφέων αὐτῶν
 ἐστήσαντο βασιλέα· ἐδόκεον γάρ σφι εἶναι ἐς τοῦτο
 ἐπιτηδεώτατος. οἱ μὲν νυν ἄλλοι παῖδες τὰ ἐπιτασσό-
 15 μενα ἐπετέλειον, οὗτος δὲ ἀνηκούστεέ τε καὶ λόγον εἶχε
 οὐδένα, ἐς ὃ ἔλαβε τὴν δίκην· εἰ ὦν δὴ τοῦδε εἵνεκα
 ἄξιός τευ κακοῦ εἰμι, ὅδε τοι πάρεμι.” (115)

[Astyages divines from the face and spirit of the boy his descent, and extorts a confession from the herdsman.]

7.

Ταῦτα λέγοντος τοῦ παιδὸς, τὸν Ἀστυάγεα ἐσῆει
 ἀνάγνωσις αὐτοῦ· καὶ οἱ ὅ τε χαρακτήρ τοῦ προσώπου
 20 προσφέρεσθαι ἐδόκεε ἐς ἑωυτὸν καὶ ἡ ὑπόκρισις ἐλευθε-
 ρωτέρη εἶναι· ὅ τε χρόνος τῆς ἐκθέσιος τῇ ἡλικίᾳ τοῦ
 παιδὸς ἐδόκεε συμβαίνειν. ἐκπλαγεῖς δὲ τούτοις, ἐπὶ
 χρόνον ἀφθογγος ἦν· μόγις δὲ δὴ κοτε ἀνενειχθεὶς
 εἶπε, θέλων ἐκπέμψαι τὸν Ἀρτεμβάρεα ἵνα τὸν βουκό-

λον μῶνον λαβὼν βασανίσῃ· “Ἀρτέμβαρεις, ἐγὼ ταῦτα ποιήσω ὥστε σὲ καὶ τὸν παῖδα τὸν σὸν μηδὲν ἐπιμέμφεσθαι.” τὸν μὲν δὴ Ἀρτεμβάρεια πέμπει· τὸν δὲ Κῦρον ἦγον ἔσω οἱ θεράποντες, κελεύσαντος τοῦ Ἀστυάγεος. ἐπεὶ δὲ ὑπελέλειπτο ὁ βουκόλος μόνος, 5 μουνωθέντα δὴ αὐτὸν εἶρετο ὁ Ἀστυάγης, κόθεν λάβοι τὸν παῖδα καὶ τίς εἴη ὁ παραδούς; ὁ δὲ ἐξ ἔωυτοῦ τε ἔφη γεγονέναι καὶ τὴν τεκοῦσαν αὐτὸν ἔτι εἶναι παρ’ ἔωυτῷ· Ἀστυάγης δέ μιν οὐκ εὖ βουλευέσθαι ἔφη ἐπιθυμείοντα ἐς ἀνάγκας μεγάλας ἀπικνέεσθαι· ἅμα 10 τε λέγων ταῦτα ἐσήμαινε τοῖσι δορυφόροις λαμβάνειν αὐτόν· ὁ δὲ ἀγόμενος ἐς τὰς ἀνάγκας, οὕτω δὴ ἔφαινε τὸν ἰόντα λόγον, ἀρχόμενος δὲ ἀπ’ ἀρχῆς διεξήκει τῇ ἀληθείᾳ χρεώμενος, καὶ κατέβαινε ἐς λιτάς τε καὶ συγγνώμην ἔωυτῷ κελεύων ἔχειν αὐτόν. (116) 15

[Then Astyages sends for Harpagus, and charges him with negligence in carrying out his orders. Harpagus makes his defence.]

8.

Ἀστυάγης δὲ, τοῦ μὲν βουκόλου τὴν ἀληθείην ἐκφάναντος, λόγον ἤδη καὶ ἐλάσσω ἐποιέετο· Ἀρπάγῳ δὲ καὶ μεγάλως μεμφόμενος, καλέειν αὐτὸν τοὺς δορυφόρους ἐκέλευε. ὥς δὲ οἱ παρῆν ὁ Ἀρπαγος, εἶρετό μιν ὁ Ἀστυάγης· “Ἀρπαγε, τίφ δὴ μόρφ τὸν παῖδα 20 κατεχρήσαο τὸν τοι παρέδωκα ἐκ θυγατρὸς γεγονότα τῆς ἐμῆς;” ὁ δὲ Ἀρπαγος ὥς εἶδε τὸν βουκόλον ἔνδον ἰόντα, οὐ τρέπεται ἐπὶ ψευδέα ὁδόν, ἵνα μὴ ἐλεγχόμενος ἀλίσκῃται· ἀλλὰ λέγει τάδε· “ὦ βασιλεῦ, ἐπεὶ τε παρέλαβον τὸ παιδίον, ἐβούλευον σκοπῶν ὅπως σοί 25 τε ποιήσω κατὰ νόον, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ γινόμενος ἀναμάρτητος, μήτε θυγατρὶ τῇ σῇ μήτε αὐτῷ σοι εἶην αὐθέντης. ποιέω δὴ ὧδε· καλέσας τὸν βουκόλον τόνδε,

παραδίδωμι τὸ παιδίον, φῶς σέ τε εἶναι τὸν κελεύοντα ἀποκτεῖναι αὐτὸ—καὶ λέγων τοῦτό γε οὐκ ἐψευσδόμην· σὺ γὰρ ἐνετέλλεο οὕτω—παραδίδωμι μέντοι τῷδε κατὰ τὰδε, ἐντειλάμενος θεῖναί μιν ἐς ἐρήμον οὖρος καὶ πα-
 5 ραμένοντα φυλάσσειν ἄχρι οὗ τελευτήσῃ, ἀπειλήσας παντοῖα τῷδε ἢν μὴ τὰδε ἐπιτελέα ποιήσῃ· ἐπεὶ τε δὲ ποιήσαντος τούτου τὰ κελυόμενα ἐτελεύτησε τὸ παι-
 10 διον, πέμψας τῶν εὐνούχων τοὺς πιστοτάτους, καὶ εἶδον δι' ἐκείνων καὶ ἔθαψά μιν. οὕτως ἔσχε, ὃ βασι-
 15 λεῦ, περὶ τοῦ πρήγματος τούτου· καὶ τοιούτῳ μὶ ὅρῳ ἐχρήσατο ὁ παῖς.” (117)

[Which Astyages pretends to accept, and invites him to dine with him the following day to celebrate Cyrus's wonderful preservation.]

9.

“Ἀρπαγος μὲν δὴ τὸν ἰθὺν ἔφαινε λόγον. Ἀστυά-
 γης δὲ κρύπτων τὸν οἱ ἐνείχεε χόλον διὰ τὸ γεγονὸς,
 15 πρῶτα μὲν, κατάπερ ἤκουσε αὐτὸς πρὸς τοῦ βουκόλου
 20 τὸ πρήγμα, πάλιν, ἀπηγέετο τῷ Ἀρπάγῳ· μετὰ δὲ,
 ὥς οἱ ἐπαλιλλόγητο, κατέβαινε λέγων ὥς “περίεστί
 τε ὁ παῖς καὶ τὸ γεγονὸς ἔχει καλῶς· τῷ τε γὰρ πε-
 ποιημένῳ,” ἔφη λέγων, “ἐς τὸν παῖδα τοῦτον ἔκαμνον
 25 μεγάλως, καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ διαβεβλημένος οὐκ ἐν
 30 ἐλαφρῇ ἐποιεύμην· ὥς ὢν τῆς τύχης εὖ μετεστεώσης,
 τοῦτο μὲν τὸν σευυτοῦ παῖδα ἀπόπεμψον παρὰ τὸν
 παῖδα τὸν νεήλυδα, τοῦτο δὲ (σῶστρα γὰρ τοῦ παιδὸς
 μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν τιμῇ αὕτη προσκέεται), πάρ-
 35 ισθί μοι ἐπὶ δεῖπνον.” (118)

[At the banquet Astyages serves up to the father, as savory meat, his only son.]

10.

Ἄρπαγος μὲν ὡς ἤκουσε ταῦτα, προσκυνήσας, καὶ
 μεγάλα ποιησάμενος ὅτι τε ἡ ἁμαρτὰς οἱ ἐς δέον ἐγε-
 γόνει καὶ ὅτι ἐπὶ τύχῃσι χρηστῇσι ἐπὶ δείπνον κέκλητο,
 ἦϊε ἐς τὰ οἰκία· ἐσελθὼν δὲ τὴν ταχίστην, ἣν γὰρ οἱ
 παῖς εἰς μῶνος ἔτεα τρία καὶ δέκα κου μάλιστα γεγο-
 νῶς, τοῦτον ἐκπέμπει, ἵεναι τε κελεύων ἐς Ἀστυάγεος
 καὶ ποιεῖν ὃ τι ἂν ἐκεῖνος κελεύῃ· αὐτὸς δὲ περιχα-
 ρὴς ἔων, φράζει τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα. Ἀστυά-
 γης δὲ, ὡς οἱ ἀπῴκετο ὁ Ἀρπάγου παῖς, σφάξας αὐτὸν
 καὶ κατὰ μέλεα διελὼν, τὰ μὲν ὥπτησε τὰ δὲ ἔψησε
 τῶν κρεῶν· εὐτυχτα δὲ ποιησάμενος εἶχε ἐτοῖμα· ἐπεὶ
 τε δὲ, τῆς ὥρης γινομένης τοῦ δείπνου, παρήσαν οἱ τε
 ἄλλοι δαιτυμόνες καὶ ὁ Ἄρπαγος, τοῖσι μὲν ἄλλοισι
 καὶ αὐτῷ Ἀστυάγεϊ παρετιθέατο τράπεζαι ἐπίπλειαι
 μηλείων κρεῶν, Ἀρπάγῳ δὲ τοῦ παιδὸς τοῦ ἔωυτοῦ
 πλὴν κεφαλῆς τε καὶ ἄκρων χειρῶν τε καὶ ποδῶν τὰ
 ἄλλα πάντα· ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκειτο ἐπὶ κανέῳ κατα-
 κεκαλυμμένα· ὡς δὲ τῷ Ἀρπάγῳ ἐδόκεε ἅλις ἔχειν
 τῆς βορῆς, Ἀστυάγης εἶρετό μιν εἰ ἡσθείη τι τῇ θοίνῃ.
 φαμένου δὲ Ἀρπάγου καὶ κάρτα ἡσθῆναι, παρέφερον
 τοῖσι προσέκειτο τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς κατακεκα-
 λυμένην καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, Ἄρπαγον δὲ
 ἐκέλευον προσστάντες ἀποκαλύπτειν τε καὶ λαβεῖν τὸ
 βούλεται αὐτῶν· πειθόμενος δὲ ὁ Ἄρπαγος καὶ ἀπο-
 καλύπτων ὁρᾷ τοῦ παιδὸς τὰ λείμματα, ἰδὼν δὲ οὕτε
 ἐξεπλάγῃ ἐντὸς τε ἔωυτοῦ γίνεται· εἶρετο δὲ αὐτὸν ὁ
 Ἀστυάγης, εἰ γινώσκοι ὅθεν θηρίον κρέα βεβρώκοι.
 ὁ δὲ καὶ γινώσκων ἔφη καὶ ἀρεστὸν εἶναι πᾶν τὸ ἂν
 βασιλεὺς ἔρρη. τούτοις δὲ ἀμειψάμενος, καὶ ἀναλα-
 βὼν τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν, ἦϊε ἐς τὰ οἰκία· ἐνθεῦτεν δὲ
 ἔμελλε, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἀλίσας θάψειν τὰ πάντα.

[Astyages, after consultation with the Magi, decides to spare Cyrus's life, and sends him into the country of the Persians, to his father and mother. Having risen to influence there, he is induced by Harpagus to head the Persians in a revolt against the Medes.]

11.

Κύρῳ δὲ ἀνδρευμένῳ καὶ ἔοντι τῶν ἡλικίων ἀνδρειο-
 τάτῳ καὶ προσφιλεστάτῳ προσέκειτο ὁ Ἄρπαγος δῶρα
 πέμπων, τίσασθαι Ἀστυάγεα ἐπιθυμένῳ. ἀπ' ἑωυτοῦ
 γὰρ, ἔοντος ἰδιώτῳ, οὐκ ἐνεώρα τιμωρίην ἐσομένην ἐς
 5 Ἀστυάγεα. Κῦρον δὲ ὁρέων ἐπιτρεφόμενον ἐποιέετο
 σύμμαχον, τὰς πάθας τὰς Κύρου τῇσι ἑωυτοῦ ὁμοιού-
 μενος. πρὸ δ' ἔτι τούτου τάδε οἱ κατέργαστο· ἔοντος
 τοῦ Ἀστυάγεος πικροῦ ἐς τοὺς Μήδους, συμμίσγων ἐνὶ
 ἐκάστῳ ὁ Ἄρπαγος τῶν πρώτων Μήδων, ἀνέπειθε ὡς
 10 χρὴ Κῦρον προσησαμένους τὸν Ἀστυάγεα παῦσαι τῆς
 βασιληΐης. κατειργασμένοι δὲ οἱ τούτου καὶ ἔοντος
 ἐτοίμου, οὕτῳ δὴ τῷ Κύρῳ διαιτωμένῳ ἐν Πέρσῃσι βου-
 λόμενος ὁ Ἄρπαγος δηλῶσαι τὴν ἑωυτοῦ γνώμην, ἄλ-
 λως μὲν οὐδαμῶς εἶχε, ἅτε τῶν ὑδῶν φυλασσομένων,
 15 ὁ δὲ ἐπιτεχνᾷται τοιόνδε· λαγὸν μηχανησάμενος, καὶ
 ἄνασχίσας τούτου τὴν γαστέρα καὶ οὐδὲν ἀποτίλας, ὡς
 δὲ εἶχε, οὕτῳ ἐσέθηκε βιβλίον, γράψας τὰ οἱ ἐδόκεε·
 ἀπορράψας δὲ τοῦ λαγοῦ τὴν γαστέρα, καὶ δίκτυα δοὺς
 ἅτε θηρευτῇ τῶν οἰκετέων τῷ πιστοτάτῳ, ἀπέστειλε ἐς
 20 τοὺς Πέρσας· ἐντειλάμενός οἱ ἀπὸ γλώσσης, διδόντα
 τὸν λαγὸν Κύρῳ ἐπειπεῖν, αὐτοχειρῇ μιν διελεῖν, καὶ
 μηδένα οἱ ταῦτα ποιεῦντι παρεῖναι. Ταῦτά τε δὴ ὦν
 ἐπιτελέα ἐγένετο, καὶ ὁ Κῦρος παραλαβὼν τὸν λαγὸν
 ἀνέσχισε· εὐρὼν δὲ ἐν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐνεὸν λαβὼν
 25 ἐπελέγετο· τὰ δὲ γράμματα ἔλεγε τάδε· “ὦ παῖ
 Καμβύσῳ, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορέωσι· οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς
 τοσοῦτον τύχης ἀπείκευ· σὺ νῦν Ἀστυάγεα τὸν σεων-
 τοῦ φονέα τίσαι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν τούτου προθυμίην

τέθνηκας, τὸ δὲ κατὰ θεοὺς τε καὶ ἐμὲ περίεις· τὰ σε καὶ πάλοι δοκέω πάντα ἐκμεμαθηκέναι, σέο τε αὐτοῦ πέρι ὡς ἐπρήχθη καὶ οἷα ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγεος πέπονθα, ὅτι σε οὐκ ἀπέκτεινα ἀλλὰ ἔδωκα τῷ βουκόλῳ. σὺ νῦν ἦν βούλῃ ἐμοὶ πείθεσθαι, τῇσπερ Ἀστυάγης ἄρχει δ -
 χώρης ταύτης ἀπάσης ἄρξεις. Πέρσας γὰρ ἀναπείσας -
 ἀπίστασθαι στρατηλάτее ἐπὶ Μήδους· καὶ ἦν τε ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγεος ἀποδεχθῶ στρατηγὸς ἀντία σευ, ἔστι τοι τὰ σὺ βούλει, ἦν τε τῶν τις δοκίμων ἄλλος Μήδων· πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἀποστάντες ἀπ' ἐκείνου καὶ 10
 γενόμενοι πρὸς σέο, Ἀστυάγεα καταίρειν πειρήσονται· ὡς ὢν ἐτοίμου τοῦ γε ἐνθάδε ἐόντος ποίεε ταῦτα, καὶ ποίεε κατὰ τάχος." (123, 124)

III. STORY OF RAMPSINITUS AND THE ROBBER. (Herod. II. 121.)

[Rampsinitus, King of Egypt, built a treasure-house for his vast stores of silver. The architect, by the device of a movable stone in the outer wall, retains access to the royal treasure, and, dying, transmits the secret to his children.]

1.

Πρωτεύς δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιλητὴν Ῥαμψίνιτον ἔλεγον· ὃς μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ προπύλαια τὰ πρὸς ἐσπέρην τετραμμένα τοῦ Ἡφαιστείου, ἀντίους δὲ τῶν προπυλαίων ἔστησε ἀνδριάντας δύο ἑόντας τὸ μέγαθος 5 πέντε καὶ ἑίκοσι πηχέων· τῶν Αἰγύπτιοι τὸν μὲν πρὸς βορέῳ ἑσπεῶτα καλέουσι θέρος, τὸν δὲ πρὸς νότον χειμῶνα· καὶ τὸν μὲν καλέουσι θέρος, τοῦτον μὲν προσκυνέουσιν τε καὶ εὖ ποιέουσιν· τὸν δὲ χειμῶνα καλεύμενον τὰ ἔμπαλιν τούτων ἔρδουσι. πλουτὸν δὲ 10 τούτῳ τῷ βασιλεῖ γενέσθαι ἀργύρου μέγαν, τὸν οὐδένα τῶν ὕστερον ἐπιτραφέντων βασιλέων δύνασθαι ὑπερβαλέσθαι, οὐδ' ἐγγὺς ἔλθεῖν· βουλόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλήτῃ τὰ χρήματα θησαυρίζειν, οἰκοδομέσθαι οἶκημα λίθινον τοῦ τῶν τοίχων ἕνα ἐς τὸ ἔξω μέρος 15 τῆς οἰκίας ἔχειν· τὸν δὲ ἐργαζόμενον, ἐπιβουλεύοντα, τὰδε μηχανᾶσθαι· τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἕνα ἕξαιρετὸν εἶναι ἐκ τοῦ τοίχου ῥηϊδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν καὶ ὑπὸ ἑνός· ὥς δὲ ἐπετελέσθη τὸ οἶκημα, τὸν μὲν βασιλέα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ· χρόνου 20 δὲ περιϊόντος, τὸν οἰκοδόμον περὶ τελευταίην τοῦ βίου ἑόντα ἀνακαλέσασθαι τοὺς παῖδας (εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο), τούτοις δὲ ἀπηγῆσθαι ὥς ἐκείνων προορέων ὅπως βίον ἀφθονον ἔχωσι, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τὸν

θησαυρὸν τοῦ βασιλέως· σαφέως δὲ αὐτοῖσι πάντα ἐξηγησάμενον τὰ περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ λίθου, δοῦναι τὰ μέτρα αὐτοῦ, λέγοντα ὡς ταῦτα διαφυλάσσοντες ταμίαι τῶν βασιλέως χρημάτων ἔσονται. καὶ τὸν μὲν τελευτῆσαι τὸν βίον, τοὺς δὲ παῖδας αὐτοῦ οὐκ ἐς μα- 5 κρὴν ἔργον ἔχεσθαι, ἐπελθόντας δὲ ἐπὶ τὰ βασιλῆϊα νυκτὸς καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τῷ οἰκοδομῆματι ἀνευρόντας, ῥηϊδίως μεταχειρίσασθαι, καὶ τῶν χρημάτων πολλὰ ἐξενεῖκασθαι.

[The brothers help themselves so abundantly that the king at length notices the deficit, and sets a trap for the thieves. One of the brothers being caught, the other, to escape detection, cuts off and carries away his head.]

2.

Ὡς δὲ τυχεῖν τὸν βασιλέα ἀνοίξαντα τὸ οἶκημα, 10 θωμύσσαι ἰδόντα τῶν χρημάτων καταδεῶ τὰ ἀγγῆϊα· οὐκ ἔχειν δὲ ὃν τινα ἐπαιτιᾶται, τῶν τε σημάντρων ἑόντων σώων καὶ τοῦ οἰκήματος κεκλειμένου· ὡς δὲ αὐτῷ καὶ δις καὶ τρίς ἀνοίξαντι αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι τὰ χρήματα (τοὺς γὰρ κλέπτας οὐκ ἀνιέναι 15 κεραΐζοντας), ποιῆσαί μιν τάδε· πάγας προστάξαι ἐργάσασθαι, καὶ ταύτας περὶ τὰ ἀγγῆϊα ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνῆν στῆσαι· τῶν δὲ φωρῶν ὥσπερ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ἐλθόντων, καὶ ἐνδύντος τοῦ ἐτέρου αὐτῶν, ἐπεὶ πρὸς τὸ ἄγγος προσῆλθε, ἰθέως τῇ πάγῃ 20 ἐνέχεσθαι· ὡς δὲ γινῶναι αὐτὸν ἐν οἴῳ κακῷ ἦν, ἰθέως καλέειν τὸν ἀδελφεὸν καὶ δηλοῦν αὐτῷ τὰ παρεόντα, καὶ κελεύειν τὴν ταχίστην ἐσδύντα ἀποτάμνειν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, ὅπως μὴ αὐτὸς ὀφθεῖς καὶ γνωρισθεῖς ὃς εἴη προσαπολέσει καὶ ἐκεῖνον· τῷ δὲ δόξαι εὖ λέγειν, 25 καὶ ποιῆσαί μιν πεισθέντα ταῦτα· καὶ καταρμόσαντα τὸν λίθον ἀπιέναι ἐπ' οἴκου, φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφεοῦ.

[The king, in great perplexity, yet resolved to detect the thieves, hangs the dead body upon the outer wall of the palace, and posts guards near by, charging them to arrest any passers-by who may be moved to expressions of pity or grief at the sight. The surviving brother finds means to outwit the guards, and carries off the dead body.]

3.

Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, ἐσελθόντα τὸν βασιλέα εἰς τὸ οἶκημα ἐκπεπληχθαι, ὁρέοντα τὸ σῶμα τοῦ φωρὸς ἐν τῇ πάγῃ ἀνευ τῆς κεφαλῆς ἐόν, τὸ δὲ οἶκημα ἀσινές, καὶ οὔτε ἔσοδον οὔτε ἔκδυσιν οὐδεμίαν ἔχον· ἀπο-
 5 ρεύμενον δὲ μιν τάδε ποιῆσαι· τοῦ φωρὸς τὸν νέκυν κατὰ τοῦ τείχεος κατακρεμάσαι· φυλάκους δὲ αὐτοῦ καταστήσαντα, ἐντείλασθαι σφι τὸν ἂν ἴδωνται ἀπο-
 κλαύσαντα ἢ κατοικτισάμενον συλλαβόντας ἄγειν πρὸς ἑωυτόν· ἀνακρεμαμένου δὲ τοῦ νέκνους, τὴν μητέρα
 10 δεινῶς φέρειν, λόγους δὲ πρὸς τὸν περιέοντα παῖδα ποιουμένην, προστάσσειν αὐτῷ ὅτεω τρόπῳ δύναται μηχανᾶσθαι ὅπως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσας κο-
 μιεῖ· εἰ δὲ τούτων ἀμελήσει, διαπειλείειν αὐτήν, ὥς ἐλθοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα μηνύσει αὐτὸν ἔχοντα τὰ
 15 χρήματα· ὥς δὲ χαλεπῶς ἐλαμβάνετο ἡ μήτηρ τοῦ περιέοντος παιδός, καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὴν λέγων οὐκ ἔπειθε, ἐπιτεχνήσασθαι τοιάδε μιν· ὄνους κατασκευα-
 σάμενον καὶ ἄσκους πλήσαντα οἶνον, ἐπιθεῖναι ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ ἔπειτα ἐλαύνειν αὐτούς· ὥς δὲ κατὰ τοὺς
 20 φυλάσσοντας ἦν τὸν κρεμάμενον νέκυν, ἐπισπάσαντα τῶν ἀσκῶν δύο ἢ τρεῖς ποδεῶνας αὐτὸν λύνειν ἀπαμ-
 μένους· ὥς δὲ ἔρρεε ὁ οἶνος, τὴν κεφαλὴν μιν κόπτε-
 σθαι μεγάλα βοῶντα, ὥς οὐκ ἔχοντα πρὸς ὁκοῖον τῶν ὄνων πρῶτον τράπηται· τοὺς δὲ φυλάκους ὥς ἰδεῖν
 25 πολὺν ῥέοντα τὸν οἶνον, συντρέχειν εἰς τὴν ὁδὸν ἀγγῆϊα ἔχοντας καὶ τὸν ἐκκεχυμένον οἶνον συγκομίζειν ἐν κέρδει ποιουμένους, τὸν δὲ διαλοιδορέεσθαι πᾶσι, ὀργὴν

προσποιούμενον· παραμυθευμένων δὲ αὐτὸν τῶν φυλάκων, χρόνῳ πρηγνέσθαι προσποιέσθαι καὶ ὑπείσθαι τῆς ὀργῆς· τέλος δὲ, ἐξελάσαι αὐτὸν τοὺς ὄνους ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ κατασκευάζειν· ὥς δὲ λόγους τε πλείους ἐγγίγνεσθαι, καὶ τινα καὶ σκῶψαί μιν καὶ ἐς γέλωτα ὁ προαγαγέσθαι, ἐπιδούναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν ἓνα· τοὺς δὲ αὐτοῦ, ὥσπερ εἶχον, κατακλιθέντας πίνειν διανοέσθαι, καὶ ἐκεῖνον παραλαμβάνειν καὶ κελεύειν μετ' ἐωυτῶν μέιναντα συμπίνειν· τὸν δὲ πεισθῆναι τε διὰ καὶ καταμεῖναι· ὥς δὲ μιν παρὰ τὴν πόσιν φιλοφρό-10 νως ἡσπάζοντο, ἐπιδούναι αὐτοῖσι καὶ ἄλλον τῶν ἀσκῶν· δασιλεῖ δὲ τῷ ποτῷ χρησαμένους τοὺς φυλάκους ὑπερμεθυσθῆναι, καὶ κρατηθέντας ὑπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ ἐνθάπερ ἔκρινον κατακοιμηθῆναι· τὸν δὲ, ὥς πρόσω ἦν τῆς νυκτός, τό τε σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλῦσαι καὶ 15 τῶν φυλάκων ἐπὶ λύμῃ πάντων ξυρῆσαι τὰς δεξίας παρηίδας· ἐπιθέντα δὲ τὸν νέκυν ἐπὶ τοὺς ὄνους ἀπελαύνειν ἐπ' οἴκου, ἐπιτελέσαντα τῇ μητρὶ τὰ προσταχθέντα.

[The king endeavors, at the price of his daughter's dishonor, to catch the surviving thief; but is so amazed at his cleverness in escaping from her very grasp, that he grants him a free pardon, and makes him his son-in-law.]

4.

Τὸν δὲ βασιλέα, ὥς αὐτῷ ἀπηγγέλθη τοῦ φωρὸς ὁ νέκυσ ἐκκεκλεμμένος, δεινὰ ποιέειν· πάντως δὲ βουλόμενον εὑρεθῆναι ὅστις κοτὲ εἴη ὁ ταῦτα μηχανώμενος, ποιῆσαι μιν τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά· τὴν θυγατέρα τὴν ἐωυτοῦ κατίσαι ἐπ' οἰκήματος, ἐντειλάμενον πάντας τε ὁμοίως προσδέκεσθαι καὶ πρὶν συγγενέσθαι ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ ὅ τι διὰ ἐν τῷ βίῳ ἔργασται αὐτῷ σοφώτατον καὶ ἀνοσιώτατον· ὃς δ' ἂν ἀπηγήσῃται τὰ περὶ τὸν φῶρα γεγενημένα, τοῦτον 25

συλλαμβάνειν καὶ μὴ ἀπιέναι ἔξω· ὥς δὲ τὴν παῖδα
 ποιεῖν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς προσταχθέντα, τὸν φῶρα
 πυθόμενον τῶν εἵνεκα ταῦτα ἐπρήσσετο, βουλευθέντα
 πολυτροπή τοῦ βασιλέως περιγενέσθαι, ποιεῖν τάδε·
 5 νεκροῦ προσφάτου ἀποταμόντα ἐν τῷ ὦμφ τὴν χεῖρα,
 ἰέναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὴν ὑπὸ τῷ ἱματίῳ· ἐσελθόντα
 δὲ ὡς τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα καὶ εἰρωτώμενον τά-
 περ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσασθαι ὡς ἀνοσιώτατον μὲν
 εἶη ἐργασμένος, ὅτε τοῦ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ
 10 βασιλέως ὑπὸ πάγης ἀλόντος ἀποτάμοι τὴν κεφαλὴν·
 σοφώτατον δὲ, ὅτι τοὺς φυλάκους καταμεθύσας κατα-
 λύσειε τοῦ ἀδελφεοῦ κρεμάμενον τὸν ἱέκυν· τὴν δὲ,
 ὡς ἤκουσε, ἄπτεσθαι αὐτοῦ· τὸν δὲ φῶρα ἐν τῷ σκότει
 προτεῖναι αὐτῇ τοῦ νεκροῦ τὴν χεῖρα, τὴν δὲ ἐπιλαβο-
 15 μένην ἔχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ ἐκείνου τῆς χειρὸς ἀν-
 τέχεσθαι, τὸν δὲ φῶρα προέμενον αὐτῇ οἴχεσθαι διὰ
 θυρέων φεύγοντα· ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα
 ἀνενεῖχθαι, ἐκπεπληῆχθαι μὲν ἐπὶ τῇ πολυφροσύνῃ τε
 καὶ τόλμῃ τὰνθρώπου· τέλος δὲ, διαπέμποντα ἐς πά-
 20 σας τὰς πόλεις ἐπαγγέλλεσθαι, ἅδειάν τε διδόντα καὶ
 μεγάλα ὑποδεκόμενον ἐλθόντι ἐς ὅψιν τὴν ἑωυτοῦ·
 τὸν δὲ φῶρα πιστεύσαντα ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν· Ῥαμφί-
 νιτον δὲ μεγάλως θωνμάσαι, καὶ οἱ τὴν θυγατέρα ταύ-
 την συνοικίσαι ὡς πλεῖστα ἐπισταμένῳ ἀνθρώπων·
 25 Αἰγυπτίους μὲν γὰρ τῶν ἄλλων προκεκρίσθαι, ἐκείνων
 δὲ Αἰγυπτίων.

IV. STORY OF AMASIS, KING OF EGYPT.

(Herod. II. 172 sqq.)

[How Amasis, by the tale of the foot-tub, justifies his own claim to reverence, despite his humble origin, now that he had become king.]

1.

Μετὰ δὲ ἐβασίλευσε Ἀμασις, νομοῦ μὲν Σαΐτεω
 ἐὼν· ἐκ τῆς δὲ ἦν πόλις, οὐνομά οἱ ἐστὶ Σιούφ. τὰ
 μὲν δὴ πρῶτα κατόνοντο τὸν Ἀμασιν Αἰγύπτιοι, καὶ
 ἐν οὐδεμιῇ μοίρῃ μεγάλην ἦγον, ἅτε δὴ δημότην τὸ πρὶν
 εἶντα καὶ οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος. μετὰ δέ, σοφίῃ αὐτοῦς ὅ
 ὃ Ἀμασις οὐκ ἀγνωμοσύνην προσηγάγετο. ἦν οἱ ἄλλα
 τε ἀγαθὰ μυρία, ἐν δὲ καὶ ποδανιπτῆρ χρύσεος ἐν τῷ
 αὐτός τε ὁ Ἀμασις καὶ οἱ δαιτυμόνες οἱ πάντες τοὺς
 πόδας ἐκάστοτε ἐναπενιζέατο· τοῦτον κατ' ὧν κόψας,
 ἄγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτοῦ ἐποιήσατο καὶ ἵδρυσεν τῆς
 πόλις ὅκου ἦν ἐπιτηδεύατον· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι φοιτέ-
 οντες πρὸς τῷγαλμα, ἐσέβοντο μεγάλως· μαθὼν δὲ ὁ
 Ἀμασις τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν ποιούμενον, συγκαλέσας
 Αἰγυπτίους ἐξέφηνε φὰς ἐκ τοῦ ποδανιπτῆρος τῷγαλμα
 γεγονέναι, ἐς τὸν πρότερον μὲν τοὺς Αἰγυπτίους ἐνε-
 μῆν τε καὶ ἐνουρέειν καὶ πόδας ἐναπονίζεσθαι, τότε δὲ
 μεγάλως σέβεσθαι· ἥδη ὧν, ἔφη λέγων, ὁμοίως αὐτὸς
 τῷ ποδανιπτῆρι πεπρηγέναι· εἰ γὰρ πρότερον εἶναι
 δημότης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι εἶναι αὐτῶν βασιλεύς·
 καὶ τιμᾶν τε καὶ προμηθέεσθαι ἐωντοῦ ἐκέλευεν. τοι-
 οῦτω μὲν τρόπῳ προσηγάγετο τοὺς Αἰγυπτίους, ὥστε
 δικαιοῦν δουλεύειν. (172)

[How Amasis ordered his time as king, and his justification of his pleasantry.]

2.

Ἐχρᾶτο δὲ καταστάσει πρηγμάτων τοῦτ'δε· τὸ μὲν ὄρθριον, μέχρι ὅτεν πληθώρης ἀγορῆς, προθύμως ἔπρησσε τὰ προσφερόμενα πρήγματα· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἔπινέ τε καὶ κατέσκωπτε τοὺς συμπότας, καὶ ἦν μάστιγος τε καὶ παιγνίμων· ἄχθεσθέντες δὲ τούτοισι οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐνουθέτεον αὐτὸν, τοιάδε λέγοντες· “ὦ βασιλεῦ, οὐκ ὀρθῶς σεωυτοῦ προέστηκας, ἐς τὸ ἄγαν φαῦλον προάγων σεωυτόν. σὲ γὰρ χρῆν ἐν θρόνῳ σεμνῷ σεμνὸν θωκέοντα, δι' ἡμέρης πρήσσειν τὰ πρήγματα· καὶ οὕτω Αἰγύπτιοι τ' ἂν ἐπιστέατο ὡς ὑπ' ἀνδρὸς μεγάλου ἄρχονται καὶ ἄμεινον σὺ ἂν ἤκουες· νῦν δὲ ποιεῖς οὐδαμῶς βασιλικά.” ὁ δ' ἀμείβετο τοισίδε αὐτούς· “τὰ τόξα οἱ κεκτημένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι ἐντανύουσι [ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι]. εἰ γὰρ δὴ τὸν πάντα χρόνον ἐντεταμένα εἴη, ἐκραγείη ἂν· ὥστε ἐς τὸ δέον οὐκ ἂν ἔχοιεν αὐτοῖσι χρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ ἀνθρώπου κατὰστασις· εἰ ἐθέλοι κατεσπουδάσθαι αἰεὶ μηδὲ ἐς παιγνίην τὸ μέρος ἑωυτὸν ἀνιέναι, λάθοι ἂν ἦτοι μανεῖς ἢ ὅγε ἀπόπληκτος γενόμενος· τὰ ἐγὼ ἐπιστάμενος, μέρος ἐκατέρῳ νέμω.” ταῦτα μὲν τοὺς φίλους ἀμείψατο. (173)

[Character of Amasis before and after he became king. How he treated as king the oracles which had connived at his dishonesty as a private man.]

3.

Λέγεται δὲ ὁ Ἀμασις, καὶ ὅτε ἦν ἰδιώτης, ὡς φιλοπότης ἔων καὶ φιλοσκώμων, καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος ἀνὴρ. ὅπως δὲ μιν ἐπιλείποι πίνοντά τε καὶ ἐνπαθέοντα τὰ ἐπιτήδεα, κλέπτεσκε ἂν περιῶν· οἱ δ'

αἶν μιν φάμενοι ἔχειν τὰ σφέτερα χρήματα ἀρνεύμενον
αἶγεςκον ἐπὶ μαντήϊον, ὅκον ἐκάστοτε εἶη. πολλὰ μὲν
δὴ καὶ ἀλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντήϊων, πολλὰ δὲ καὶ ἀπο-
φεύγεσκε· ἐπεὶ τε δὲ καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίηε τοιάδε·
ὅσοι μὲν αὐτὸν τῶν θεῶν ἀπέλυσαν μὴ φῶρα εἶναι, δ
τούτων μὲν τῶν ἱρῶν οὔτε ἐπεμέλετο οὔτε ἐς ἐπισκευὴν
ἐδίδου οὐδέν· οὔδὲ φοιτέων ἔθνε, ὥς οὐδενὸς ἐοῦσι
ἀξίοισι ψεύδεά τε μαντήϊα κεκτημένοισι· ὅσοι δέ μιν
κατέδησαν φῶρα εἶναι, τούτων δὲ ὥς ἀληθέως θεῶν
ἐόντων καὶ ἀψευδέα μαντήϊα παρεχομένων τὰ μάλιστα 10
ἐπεμέλετο. (174)

V. STORY OF CAMBYSES AND PSAMMENITUS.

Cambyses, the son of Cyrus, having wrested the throne of Egypt from Psammenitus, puts his fortitude to the test as follows: First, his daughter is made to pass before him in slave attire, as a water-carrier; then his son is led out for execution. All this the father beholds dry-eyed, but bursts into tears when an old man, who had formerly been one of his table-companions, but was now reduced to beggary, passes by. (Herod. III. 14.)

Ἡμέρη δὲ δεκάτῃ ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν
 Μέμφι Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον ἐπὶ λύμῃ
 τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύ-
 σαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον κατίσας, σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτί-
 5 οῖσι διεπειράτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ποιέων τοιάδε. στεί-
 λας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουλητῇ, ἐξέπεμπε ἐπ'
 ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήϊον· συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρ-
 θένους, ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσταλ-
 μένας τῇ τοῦ βασιλέως· ὥς δὲ βοῇ τε καὶ κλανθμῶ
 10 παρῆσαν αἱ παρθένοι κατὰ τοὺς πατέρας, οἳ μὲν ἄλλοι
 πατέρες ἀνεβύων τε καὶ ἀντέκλαιον, ὀρέοντες τὰ τέκνα
 κεκακωμένα· ὁ δὲ Ψαμμήνιτος προῖδὼν καὶ μαθὼν,
 ἔκνυε ἐς τὴν γῆν· παρεξελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων,
 δευτέρᾳ οἱ τὸν παῖδα ἔπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων
 15 δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἐχόντων, τοὺς τε αὐχένας
 κάλῳ δεδεμένους καὶ τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένους·
 αἶγοντο δὲ ποινὴν τίσοντες Μυτιληναίων τοῖσι ἐν
 Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηϊ· ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν
 οἱ βασιλῆοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰ-
 20 γυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι· ὁ δὲ ἰδὼν πα-
 ρεζιόντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἡγεόμενον ἐπὶ θάνα-

τοιν, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τὸν τὸ ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ. παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήναικε ὥστε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα ἄηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἐόντων, ἔχοντά τε οὐδὲν εἰ μὴ ὅσα 5 πτωχὸς καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιὴν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατοημένους τῶν Αἰγυπτίων· ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς ἶδε, ἀνακλάσας μέγα καὶ καλέσας οὐνόματι τὸν ἐταῖρον, ἐπλήξατο τὴν κεφαλὴν· ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, 10 οἳ τὸ ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμβύσῃ ἐσήμαινον· θωμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιούμενα, πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν, λέγων τάδε· “Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων κεκακωμένην, καὶ τὸν παῖδα 15 ἐπὶ θάνατον στείχοντα, οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀπέκλανσας· τὸν δὲ πτωχὸν οὐδὲν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνομαι, ἐτίμησας.” ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῖςδε· “ὦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκίῃα ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν· τὸ δὲ τοῦ ἐταίρου πέν- 20 θος ἄξιον ἦν δακρύων· ὃς ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν ἐς πτωχήν ἄπικται ἐπὶ γήραος οὐδῶ.” καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου, εὖ δοκέειν οἱ εἰρῆσθαι· ὡς δὲ λέγεται ὑπ' Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμ- 25 βύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρόντας· αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἶκτόν τινα, καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σῶζειν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἐωυτόν.

VI. STORY OF POLYCRATES, TYRANT OF SAMOS.

Polycrates, tyrant of Samos, was wonderfully fortunate in all that he undertook. His friend, Amasis, King of Egypt, forecasting that his prosperity would provoke the anger of the gods and bring ruin upon him, renounces his alliance, (Herod. III. 39 sqq.)

[Extension of Polycrates's power over the islands of the archipelago and over the mainland.]

1.

Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ ἀντίκα τοῦ Πολυκράτους τὰ πρήγματα αὐξέτο, καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι πάντα οἱ ἐχώρει εὐτυχέως· ἕκτοιο δὲ πεντηκοντέ-
 5 ρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας. ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδούς τὰ ἔλαβε ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών. συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων αἰρήκεε πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἄστεα, ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους παν-
 10 στρατιῇ βοηθέοντας Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἴλε· οἱ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὤρυξαν. (39)

[Amasis, observing this wonderful tide of success, sends a letter to Polycrates, advising him to inflict upon himself some loss, that his uninterrupted prosperity may not excite the envy of the gods.]

2.

Καί κως τὸν Ἀμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές·

πολλῶ δὲ ἔτι πλευνός οἱ εὐτυχίης γινομένης, γράψας
 ἐς βιβλίον τάδε ἐπέστειλε ἐς Σάμον· “Ἀμασις Πολυ-
 κρίτει ὧδε λέγει· ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον
 καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα, ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐ-
 τυχίαι οὐκ ἄρέσκουσι τὸ θεῖον ἐπισταμένῳ ὥς ἔστι 5
 φθονερόν· καὶ κως βούλομαι—καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν
 κήδωμαι—τὸ μὲν τι εὐτυχεῖν τῶν πρηγμάτων τὸ δὲ
 προσπταίνειν, ἐναλλαξ̄ πρήσσων· καὶ οὕτω διαφέρειν
 τὸν αἰῶνα ἢ εὐτυχεῖν τὰ πάντα· οὐδένα γάρ κω
 λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύ- 10
 τησε πρόρριζος εὐτυχέων τὰ πάντα. σὺ ὦν νῦν ἐμοὶ
 πειθόμενος ποιήσον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φροντί-
 σας τὸ ἂν εὖρης εὔν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ’ ᾧ σὺ
 ἀπολομένῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπό-
 βαλε οὕτω ὅκως μηκέτι ἤξει ἐς ἀνθρώπους· ἦν τε μὴ 15
 ἐναλλαξ̄ ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι ταῖσι
 πάθαισι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ
 ἀέο.” (40)

[Polycrates determines to follow the advice of Amasis,
 and casts a precious ring into the sea.]

3.

Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόψ λαβὼν
 ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο Ἀμασις, ἐδίζητο ἐπ’ ᾧ ἂν μάλιστα 20
 τὴν ψυχὴν ἀσθηθεῖ ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων· διζήμε-
 νος δ’ εὗρισκε τόδε· ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρεε χρυσό-
 δετος σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα· ἔργον δὲ ἦν Θεο-
 δώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου· ἐπεὶ ὦν ταύτην οἱ ἐδόκεε
 ἀποβαλέειν, ἐποίηε τοιάδε· πεντηκύντερον πληρώσας 25
 ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν· μετὰ δὲ, ἀναγαγεῖν ἐκέλευε
 ἐς τὸ πέλαγος· ὥς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκὰς ἐγένετο,
 περιελόμενος τὴν σφρηγίδα πάντων ὑρέντων τῶν
 συμπλόων ρίπτει ἐς τὸ πέλαγος· τοῦτο δὲ ποιήσας
 ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῇ ἐχρήτο. (41)

[But it is marvellously restored to the king a few days after.]

4.

Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνή-
 νεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἄλιεὺς λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε
 καὶ καλὸν, ἠξίου μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι· φέρων
 δὴ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτει ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν·
 5 χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου, ἔλεγε διδόνους τὸν ἰχθύν· “ὦ
 βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἔλὼν οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγο-
 ρὴν, καίπερ γε ἐὼν ἀποχειροβίωτος· ἀλλὰ μοι ἐδόκεε
 σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν
 φέρων δίδωμι.” ὁ δὲ ἡσθεὺς τοῖσι ἔπεσι ἀμείβεται
 10 τοῖσδε· “κάρτα τε εὖ ἐποίησας καὶ χάρις διπλὴ τῶν
 τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν.”
 ὁ μὲν δὴ ἄλιεὺς μέγα ποιούμενος ταῦτα ἦϊε ἐς τὰ οἰκία·
 τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες εὐρίσκουσι ἐν
 τῇ νηδίῳ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγίδα·
 15 ὥς δὲ εἰδόν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες
 παρὰ τὸν Πολυκράτεα, διδόντες δὲ οἱ τὴν σφρηγίδα
 ἔλεγον ὅτεφ τρόπῳ εὐρέθη· τὸν δὲ ὥς ἐσῆλθε θεῖον
 εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα τὰ ποιή-
 σαντά μιν οἷα καταλελαβήκεε, γράψας δὲ, ἐς Αἴγυπ-
 20 τὸν ἐπέθηκε. (42)

[Whereupon Amasis, perceiving that Polyocrates's ruin is sure, renounces his alliance.]

5.

Ἐπιεξάμενος δὲ ὁ Ἀμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ
 Πολυκράτεος ἦκον, ἔμαθε ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἶη
 ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγ-
 ματος, καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλει Πολυκράτης
 25 εὐτυχέων τὰ πάντα, ὅς καὶ τὰ ἀποβάλλει εὐρίσκει·
 πέμψας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον διαλύεσθαι ἔφη τὴν
 ξεινίην. [τοῦ δὲ εἵνεκα ταῦτα ἐποίηε· ἵνα μὴ, συν-

τυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν ὥς περὶ ξείνου ἀνδρός.] (43)

Polycrates's good fortune continues for a time after Amasis had renounced his alliance, but the envy of the gods will not rest until he is allured to the mainland by Oroetes, satrap of Caria, and there ignominiously crucified.

[Two versions are given as to the cause of Oroetes's hatred of Polycrates.]

6.

Μετὰ δὲ ἐγένετο ταδε· ὑπὸ Κύρου κατασταθεὶς ἦν Σαρδίων ὑπαρχος Ὀροΐτης, ἀνὴρ Πέρσης. οὗτος ἐπε- 5
θύμωσε πρήγματος οὐκ ὀσίου· οὔτε γάρ τι παθὼν οὔτε
κούσας μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου,
οὔτε ἰδὼν πρότερον, ἐπεθύμει λαβὼν αὐτὸν ἀπολέσαι,
ὥς μὲν οἱ πλεῖνες λέγουσι, διὰ τοιήνδε τινὰ αἰτίην·
ἐπὶ τῶν βασιλέος θυρέων κατήμενον τὸν τε Ὀροΐτην 10
καὶ ἄλλον Πέρσην, τῷ ὀνόματι εἶναι Μιτροβάatea,
νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλείῳ, τούτους ἐκ λόγων ἐς
ρεῖκα συμπεσέειν· κρινομένων δὲ περὶ ἀρετῆς, εἰπεῖν
τὸν Μιτροβάatea τῷ Ὀροΐτῃ προφέροντα· “σὺ γὰρ ἐν 15
ἀνδρῶν λόγῳ, ὡς βασιλεῖ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σῷ
νομῷ προσκειμένην οὐ προσεκτήσας, ὧδε δὴ τι ἐοῦσαν
εὐπετέα χειρωθῆναι, τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων πεντεκαί-
δεκα ὀπλίτησι ἐπαναστὰς ἔσχε, καὶ νῦν αὐτῆς τυραν-
νεύει;” οἱ μὲν δὴ μὴν φασὶ τοῦτο ἀκούσαντα, καὶ ἀλ-
γήσαντα τῷ ὀνειδέει, ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὕτω τὸν εἵπαντα 20
ταῦτα τίσασθαι, ὥς Πολυκράτεα πάντως ἀπολέσαι δι’
ὄντινα κακῶς ἤκουσε. Οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι,
πέμψαι Ὀροΐτεα ἐς Σάμον κήρυκα ὅτεν δὴ χρήματος
δεησόμενον (οὐ γὰρ ὧν δὴ τοῦτό γε λέγεται) καὶ τὸν
Πολυκράτεα τυχεῖν κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι, παρῆναι 25

δέ οἱ καί Ἀνακρέοντα τὸν Τήϊον· καί κως, εἴτ' ἐκ
 προνοίης αὐτὸν κατηλογέοντα τὰ Ὀροίτεω πρήγματα,
 εἴτε καὶ συντυχίῃ τις τοιαύτῃ ἐπεγένετο· τὸν τε γὰρ
 κήρυκα τὸν Ὀροίτεω παρελθόντα διαλέγεσθαι, καὶ τὸν
 5 Πολυκράτεα (τυχεῖν γὰρ ἐπεστραμμένον πρὸς τὸν τοι-
 χον) οὔτε τι μεταστραφῆναι οὔτε ὑποκρίνασθαι. (120, 121)

[Orætes, aware of Polycrates's ambition for still greater power, sends a messenger to him proposing to contribute money to aid him in carrying out his designs.]

7.

Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσαι λέγονται τοῦ θανάτου
 τοῦ Πολυκράτεος γενέσθαι· πάρεστι δὲ πείθεσθαι ὁκο-
 τέρῃ τις βούλεται αὐτέων. ὁ δὴ ὦν Ὀροίτης, ἰζόμενος
 10 ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου ποταμοῦ οἰκημένη,
 ἔπεμπε Μύρσον τὸν Γύγωω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον
 ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τοῦ Πολυκράτεος τὸν νόον.
 Πολυκράτης γάρ ἐστι πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Ἑλλή-
 νων ὃς θαλασσοκρατεῖν ἐπενοήθη, πάρεξ Μίνωός τε
 15 τοῦ Κνωσίου καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξε
 τῆς θαλάσσης· τῆς δὲ ἀνθρωπότης λεγομένης γενεῆς
 Πολυκράτης ἐστὶ πρῶτος, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων Ἰωνίης
 τε καὶ νήσων ἄρξειν· μαθὼν ὦν ταῦτά μιν διανοεῦμε-
 νον ὁ Ὀροίτης, πέμψας ἀγγελίην ἔλεγε τάδε “Ὀροίτης
 20 Πολυκράτει ὧδε λέγει· πυνθάνομαι ἐπιβουλεύειν σε
 πρήγμασι μεγάλοισι, καὶ χρήματά τοι οὐκ εἶναι κατὰ
 τὰ φρονήματα. σὺ νῦν ὧδε ποιήσας ὀρθώσεις μὲν
 πειρωτὸν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ· ἐμοὶ γὰρ βασιλεὺς Καμ-
 βύσης ἐπιβουλεύει θάνατον, καὶ μοι τοῦτο ἐξαγγέλ-
 25 λεται σαφηνέως. σὺ νῦν ἐμὲ ἐκκομίσας αὐτὸν καὶ
 χρήματα, τὰ μὲν αὐτῶν αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ ἐμὲ ἔα ἔχειν·
 εἵνεκέν τε χρημάτων, ἄρξεις ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος· εἰ
 δέ μοι ἀπιστείεις τὰ περὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅστις
 τοι πιστότατος τυγχάνει ἐὼν, τῷ ἐγὼ ἀποδέξω.” (122)

[Polycrates sends a messenger to test the truth of these promises, but he is hoodwinked by Orætes.]

8.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πολυκράτης, ἥσθη τε καὶ ἐβού-
 λετο· καί κως, ἰμείρετο γὰρ χρημάτων μεγάλως, ἀπο-
 πέμπει πρῶτα κατοψόμενον Μαιάνδριον Μαιανδρίον,
 ἄνδρα τῶν ἀστῶν, ὃς οἱ ἦν γραμματιστής· ὅς χρόνῳ
 οὐ πολλῷ ὕστερον ταύτων, τὸν κόσμον τὸν ἐκ τοῦ ἀν- 5
 δρεῶνος τοῦ Πολυκράτους, ἔοντα ἀξιοθέτητον, ἀνέθηκε
 πάντα ἐς τὸ Ἱεραῖον. ὁ δὲ Ὀροίτης μαθὼν τὸν κατά-
 σκοπὴν ἔντα προσδύκιμον, ἐποίησε τοιαῦτα· λάρνακας
 ὀκτὼ πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχέος τοῦ περὶ
 αὐτὰ τὰ χεῖλεα, ἐπιπολῆς τῶν λίθων χρυσὸν ἐπέβαλε· 10
 καταδῆσας δὲ τὰς λάρνακας εἶχε ἐτοίμας· ἐλθὼν δὲ
 ὁ Μαιάνδριος καὶ θεησάμενος, ἀπήγγειλε τῷ Πολυ-
 κράτει. (123)

[Then Polycrates, despite the dream and prayer of his daughter, crosses over from Samos to the mainland.]

9.

Ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μαντίων ἀπαγαρευόντων
 πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐστέλλετο αὐτὸς ἀπιέναι· πρὸς 15
 δὲ, καὶ ἰδοῦσης τῆς θυγατρὸς ὕψιν ἐνυπνίου τοιήνδε·
 ἐδόκεε οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἡέρι μετέωρον ἔντα, λαῦ-
 σθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διὸς, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου·
 ταύτην ἰδοῦσα τὴν ὕψιν, παντοίῃ ἐγένετο μὴ ἀποδημι-
 σαι τὸν Πολυκράτεια παρὰ τὸν Ὀροίτεια· καὶ δὴ καὶ 20
 ἰόντος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πεινηκόντερον ἐπεφημίζετο· ὁ
 δὲ οἱ ἠπέλιψε, ἦν σῶς ἀπονοστήσει πολλὸν μιν χρόνον
 παρθενεύεσθαι· ἡ δὲ ἡρήσατο ἐπιτελέα ταῦτα γενέ-
 σθαι· βούλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον ἢ
 τοῦ πατρὸς ἐστερηθῆναι. (124)

[Where he was seized and miserably destroyed by Oroetes.]

10.

Πολυκράτης δὲ πάσης συμβουλίας ἀλογήσας, ἔπλεε παρὰ τὸν Ὀροίτεα ἅμα ἀγόμενος ἄλλους τε πολλοὺς τῶν ἐταίρων ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκῆδεα τὸν Καλλιφῶντος Κροτωνιήτην ἄνδρα, ἱητρόν τε ἔόντα καὶ τὴν τέχνην ἀσκέοντα ἄριστα τῶν κατ' ἑωυτόν. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης διεφθάρη κακῶς, οὔτε ἑωυτοῦ ἀξίως οὔτε τῶν ἑωυτοῦ φρονημάτων· ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκοσίων γενόμενοι τύραννοι, οὐδὲ εἷς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράννων ἀξίός ἐστι Πολυκράτει 10 μεγαλοπρεπέειν συμβληθῆναι. ἀποκτείνας δέ μιν οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος Ὀροίτης, ἀνεσταύρωσε· τῶν δὲ οἱ ἐπομένων ὅσοι μὲν ἦσαν Σάμιοι ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἑωυτῷ χάριν εἰδέναι ἔοντας ἐλευθέρους· ὅσοι δὲ ἦσαν 15 ξειῖνοί τε καὶ δοῦλοι τῶν ἐπομένων ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιεύμενος εἶχε· Πολυκράτης δὲ ἀνακρεμάμενος, ἐπέτελε πᾶσαν τὴν ὥψιν τῆς θυγατρὸς· ἐλοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ὅκως ὅσοι, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀνιείς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἱκμάδα. Πολυκράτης μὲν δὴ οἱ πολλαὶ εὐτυχίαι ἐς τοῦτο ἐτελεύτησαν, τῇ οἱ Ἄμασις 20 ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς προεμαντεύσατο. (125)

VII. STORY OF THE INTERVIEW BETWEEN ARISTAGORAS AND KLEOMENES.

(Herod. V. 49-51.)

[Aristagoras visits Kleomenes, and begs him to liberate the Ionians from servitude. He also, by showing him a map of the world engraved upon a bronze tablet, seeks to induce him to attempt the conquest of Asia Minor with Spartan arms. Kleomenes defers an answer until the third day.]

1.

Ἀπικνέεται δ' ὦν ὁ Ἀρισταγορῆς ὁ Μιλήτου τύραν-
νος ἐς τὴν Σπάρτην, Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν·
τῷ δὲ ἐς λόγους ἦϊε, ὥς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων
χάλκεον πῖνακα ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περιόδου ἐνετέ-
μῃτο, καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες· ο
ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς
αὐτὸν τάδε· “Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ
θωμάσης τῆς ἐνθαῦτα ἀπίξις· τὰ γὰρ κατήκοντά ἐστι
τοιαῦτα. Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων
ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ 10
τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῃ προέστατε τῆς Ἑλλάδος. νῦν
ὦν, πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων, ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δου-
λοσύνης, ἄνδρας ὁμαίμονας. εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα
οἶά τε χωρέειν ἐστί· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοί
εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε 15
ἄρετῆς πέρι· ἢ τε μάχῃ αὐτῶν ἐστί τοιήδε, τόξα καὶ
αἰχμὴ βραχεία· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς
τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι· οὕτω
εὐπετέες χειρωθῆναι εἰσι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι
τὴν ἡπειρον ἐκείνην νεμομένοισι, ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνά- 20
πασι ἄλλοισι· ἀπὸ χρυσοῦ ἄρξαμένοισι, ἄργυρος καὶ

χαλκὸς καὶ ἐσθῆς ποικίλη καὶ ὑποζύγια τε καὶ ἀνδρά-
 ποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. κατοί-
 κηται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὥς ἐγὼ φράσω. Ἴωνων
 μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοὶ, οἰκούντες τε χώραν ἀγαθὴν καὶ
 5 πολυαργυρώτατοι ἑόντες.” δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς
 τῆς γῆς τὴν περίοδον τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετυμη-
 μένην· “Λυδῶν δὲ,” ἔφη λέγων ὁ Ἀρισταγόρης, “οἶδε
 ἔχονται Φρύγες, οἱ πρὸς τὴν ἡῶ, πολυπροβατώτατοί
 τε ἑόντες ἀπάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπύτατοι.
 10 Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους
 καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κιλικες, κατήκοντες
 ἐπὶ θάλασσαν τήνδε ἐν ᾗ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ
 πεντακόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτε-
 λεῦσι. Κιλικῶν δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ
 15 οὗτοι ἑόντες πολυπρόβατοι. Ἀρμενίων δὲ Ματινηοί,
 χώραν τήνδε ἔχοντες. ἔχεται δὲ τούτων γῇ ἡδε Κισ-
 σίη· ἐν τῇ δὲ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά
 ἐστὶ τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἐνθα βασιλεὺς τε μέγας δίαίταν
 ποιεῖται καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαυτὰ εἰσι.
 20 ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν, θαρσέοντες ἤδη τῷ Διὶ
 πλούτου πέρι ἐρίζετε. ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ
 πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς, καὶ οὖρων σμικρῶν, χρεόν
 ἐστὶ ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσσηνίους
 ἑόντας ἰσοπαλέας, καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργεῖους·
 25 τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστὶ οὐδὲν οὔτε ἀργύρου,
 τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον ἀπο-
 θνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίας πάσης ἄρχειν εὐπε-
 τέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;” Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα
 ἔλεξε. Κλεομένης δὲ ἀμείβετο τοῖσδε· “ὦ ξεῖνε Μι-
 30 λήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ἀποκρινέ-
 εσθαι.” (49)

[Returning at the appointed time, Aristagoras is so impolitic as to state truly the distance from Ionia to Susa, and is ordered by Kleomenes to leave Sparta before sunset.]

2.

Τότε μὲν ἐς τοσοῦτον ἤλασαν. ἐπεὶ τε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρῃ ἐγένετο τῆς ἀποκρίσιος καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον, εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην ὁκοσέων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλεία. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τᾶλλα ἐὼν σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκείνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλῃ· χρεὸν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐὼν βουλόμενόν γε Σπαρτιήτας ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ' ὦν τριῶν μηνῶν φάς εἶναι τὴν ἄνοδον· ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον εὐεπέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν.” (50)

[Aristagoras now tries the influence of money, and seems on the point of success when the words of Gorgo, “Father, the stranger will corrupt you if you do not leave him,” induce Kleomenes to break up the conference.]

3.

Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἶπας, ἦϊε ἐς τὰ οἰκία. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρίην ἦϊε ἐς τοῦ Κλεομένηος, ἐσελθὼν δὲ εἶσω ἅτε ἱκετεύων, ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· προσεσθῆκε γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἡ θυγάτηρ, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μῶνον τέκνον ἐτύγγχανε ἐὼν ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡλικίην· Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἵνεκα. ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο ἐκ δέκα ταλ¹

ὑπισχνόμενος, ἦν οἱ ἐπιτελέσῃ τῶν ἐδέετο. ἀναγεύ-
οντος δὲ τοῦ Κλεομένεος, προέβαινε τοῖσι χρήμασι
ὑπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης ἐς οὗ πεντήκοντά τε τά-
λαντα ὑποδέδεκτο, καὶ τὸ παιδίον ἠυδάξατο “πάτερ,
διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἦν μὴ ἀποστὰς ἴης.” ὃ τε δὴ
Κλεομένης, ἡσθεὶς τοῦ παιδίου τῇ παραινέσει ἦξε ἐς
ἕτερον οἶκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ
παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης· οὐδέ οἱ ἐξεγένετο ἐπιπλέον
ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα. (51)

VIII. STORY OF KYPSELOS OF CORINTH.

(Herod. V. 92.)

[To Amphion, one of the Bacchiadæ, the ruling family of Corinth, a lame daughter, Labda, is born, whom Eetion takes in marriage, but who brings him no issue. Eetion consults the oracle at Delphi, and obtains an answer.]

1.

Κορινθίοισι γὰρ ἦν πόλιος κατάστας τοιήδε· ἦν
ὀλιγαρχίη, καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλούμενοι ἔνεμον τὴν
πόλιν· ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἤγοντο ἐξ ἀλλήλων. Ἀμφίονι
δὲ, ὄντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυγάτηρ χολή·
οὕνομα δὲ οἱ ἦν Λάβδα· ταύτην, Βακχιαδῶν γὰρ 5
οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι, ἵσχει Ἡερίων ὁ Ἐχεκράτεος, δῆ-
μον μὲν [ἐκ Πέτρης] ἔων, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν Λαπίθης
τε καὶ Καινείδης· ἐκ δὲ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς οὐδ' ~~ἦν~~
ἐξ ἄλλης παῖδες ἐγίνοντο. ἐστάλη ὦν ἐς Δελφοὺς
περὶ γόνου· ἐσιόντα δὲ αὐτὸν ἰθέως ἡ Πυθίη προσα- 10
γορεύει τοισίδε τοῖσι ἔπει·

Ἡερίων, οὗτις σε τίει πολύτιμον ἔοντα,
Λάβδα κύει, τέξει δ' ὀλοοίτροχον· ἐν δὲ πεσεῖται
ἀνδράσι μουνάρχοισι, δικαίῳσει δὲ Κόρινθον.

ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἡερίωνι ἐξαγγέλλεται κως τοῖσι 15
Βακχιάδῃσι, τοῖσι τὸ μὲν πρότερον γενόμενον χρηστή-
ριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄσημον, φέρον τε ἐς τὸν καὶ τὸ
τοῦ Ἡερίωνος καὶ λέγον ὧδε·

Αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει· τέξει δὲ λέοντα
καρτερὸν, ὠμηστήν· πολλῶν δ' ὑπὸ γούνατα λύσει· 20
ταῦτά νυν εὖ φράζεσθε, Κορίνθιοι, οἱ περὶ καλὴν
Πειρήνην οἰκεῖτε καὶ ὄφρυέντα Κόρινθον.

[The Bacchiadae, moved by this response and by another older prediction now for the first time understood, resolve to put to death Labda's child as soon as it shall be born. But the infant chancing to smile in the face of those who were sent to kill it, they have not the heart to execute their orders, and return it to its mother.]

2.

Τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γενόμενον ἦν ἀτέκμαρτον· τότε δὲ, τὸ Ἡετίωνι γενόμενον ὥς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον συνῆκαν ἐὼν συνωδὸν τῷ Ἡετίωνος· συνέντες δὲ καὶ τοῦτο, εἶχον ἐν ἡσυχίᾳ, 5 ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα Ἡετίωνι γενέσθαι γόνον διαφθεῖραι. ὥς δ' ἔτεκε ἡ γυνὴ τάχιστα, πέμπουσι σφέων αὐτῶν δέκα ἐς τὸν δῆμον ἐν τῷ κατοίκητο Ἡετίων, ἀποκτενέοντας τὸ παιδίον· ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέτρην, καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἡετίωνος, 10 αἰτεῖον τὸ παιδίον· ἡ δὲ Λάβδα, εἰδυῖά τε οὐδὲν τῶν εἵνεκα ἐκεῖνοι ἀπικοῖατο καὶ δοκίους σφεας φιλοφροσύνης τοῦ πατρὸς εἵνεκα αἰτέειν, φέρουσα ἐνεχείρισε αὐτῶν ἐνί· τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλευτο κατ' ὕδον, τὸν πρῶτον αὐτῶν λαβόντα τὸ παιδίον προσουδίσαι· ἐπεὶ 15 τε ὧν ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, τὸν λαβόντα τῶν ἀνδρῶν θείῃ τύχῃ προσεγέλασε τὸ παιδίον· καὶ τὸν, φρασθέντα τοῦτο, οἶκτός τις ἴσχει ἀποκτεῖναι· κατοικτεῖρας δὲ παραδιδού τῷ δευτέρῳ· ὁ δὲ, τῷ τρίτῳ· οὕτω δὴ διεξῆλθε διὰ πάντων τῶν δέκα παραδιδόμε- 20 νον οὐδεὶς βουλομένου διεργάσασθαι· ἀποδόντες ὧν ὀπίσω τῇ τεκούσῃ τὸ παιδίον καὶ ἐξελθόντες ἔξω, ἐστεῶτες ἐπὶ τῶν θυρέων ἀλλήλων ἄπτοντο κατατιώμενοι, καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου λαβόντος ὅτι οὐκ ἐποίησε κατὰ τὰ δεδογμένα· ἐς ὃ δὴ σφι, χρόνου ἐγγινομένου, 25 ἔδοξε αὐτοῖς παρελθόντας πάντας τοῦ φόνου μετίσχειν.

[The child is hidden by its mother in a corn-bin (κυψέλη), whence it receives the name Kypselos, and grows up to be lord of Corinth.]

3.

"Εδει δὲ ἐκ τοῦ Ἡετίωνος γόνου Κορίνθῳ κακὰ ἀναβλαστῆν· ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα ἤκουε ἐστεῶσα πρὸς αὐτῇσι τῇσι θύρῃσι· δείσασα δὲ μὴ σφι μεταδόξῃ καὶ τὸ δεύτερον λαβόντες τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, φέρουσα κατακρύπτει ἐς τὸ ἀφραστότάτον οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς κυψέλην, ἐπισταμένη ὡς εἰ ὑποστρέψαντες ἐς ζήτησιν ἀπικοίατο, πάντα ἐρευνήσιν μέλλοιεν· τὰ δὴ καὶ ἐγίνετο. ἔλθοῦσι δὲ καὶ διζημένοισι αὐτοῖσι ὡς οὐκ ἐφαίνετο, ἐδόκεε ἀπαλλάσσεσθαι καὶ λέγειν πρὸς τοὺς ἀποπέμψαντας ὡς πάντα ποιήσειαν τὰ ἐκεῖνοι ἐνετείλαντο. οἱ μὲν δὴ ἀπελθόντες ἔλεγον ταῦτα· Ἡετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ πάϊς αὐξάνετο· καὶ οἱ διαφυγόντι τοῦτον τὸν κίνδυνον ἀπὸ τῆς κυψέλης ἐπωνυμίην Κύψελος οὖνομα ἐτέθη.

IX. STORY OF THE ARCADIAN DESERTERS.

(Herod. VIII. 26.)

[Some Arcadian deserters report to Xerxes the occupation of the Greeks after the battle of Thermopylæ:

They were celebrating the Olympic games!]

Ἦκον δὲ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίας ὀλίγοι
 τινὲς, βίου τε δεόμενοι καὶ ἐνεργοὶ βουλόμενοι εἶναι·
 ἄγοντες δὲ τούτους ἐς ὅψιν τὴν βασιλέος, ἐπυνθάνοντο
 οἱ Πέρσαι περὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ ποίειεν· εἷς δὲ τις
 5 πρὸ πάντων ἦν ὁ εἰρωτέων αὐτοὺς ταῦτα· οἱ δὲ σφι
 ἔλεγον, ὥς Ὀλύμπια ἄγοιεν καὶ θεωροῖεν ἀγῶνα γυμ-
 νικὸν καὶ ἵππικόν· ὁ δὲ ἐπείρετο ὅ τι τὸ ἄεθλον εἴη
 σφι κείμενον περὶ ὅτεν ἀγωνίζονται· οἱ δ' εἶπον τῆς
 ἐλαίης τὸν δεδόμενον στέφανον. ἐνθαῦτα εἶπας γνώ-
 10 μην γενναιοτάτην Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου, δει-
 λίην ὤφλε πρὸς βασιλέος· πυνθανόμενος γὰρ τὸ
 ἄεθλον εἶναι στέφανον, ἀλλ' οὐ χρήματα, οὔτε ἡνέσχετο
 σιγῶν εἰπέ τε ἐς πάντας τὰδε· “παπαί, Μαρδόνιε,
 15 κοίους ἐπ' ἄνδρας ἡγάγες μαχισσομένους ἡμέας, οἳ οὐ
 περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιεῦνται, ἀλλὰ περὶ ἀρε-
 τῆς.” τοῦτ' μὲν δὴ ταῦτα εἶρητο.

HERODOTUS, BOOK VII.

THE SEVENTH BOOK
OF THE
HISTORY OF HERODOTUS.

POLYMNIA.

ἘΠΕΙ δὲ ἀγγελίῃ ἀπίκετο περὶ τῆς μάχης τῆς 1
ἐν Μαραθῶνι γενομένης παρὰ βασιλέα Δαρείου τὸν
Ὑστάσπεος, καὶ πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι
Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδεις ἐσβολὴν, καὶ δὴ καὶ
τότε πολλῶ τε δεινότερα ἐποίηε καὶ μᾶλλον ὥρμητο 5
στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγ-
γέλλετο πέμπων ἀγγέλους κατὰ πόλεις, ἐτοιμάζειν
στρατιὴν, πολλῶ πλέω ἐπιτάσσεων ἢ πρότερον παρ-
εῖχον, καὶ νέας τε καὶ ἵππους καὶ σῖτον καὶ πλοῖα·
τούτων δὲ περιαγγελιομένων, ἡ Ἀσίῃ ἐδονέετο ἐπὶ 10
τρία ἔτεα, καταλεγομένων τε τῶν ἀρίστων ὡς ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα στρατευσομένων, καὶ παρασκευαζομένων.
τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγύπτιοι, ὑπὸ Καμβύσῳ δουλω-
θέντες, ἀπέστησαν ἀπὸ Περσέων· ἐνθαῦτα δὴ καὶ
μᾶλλον ὥρμητο καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι. 15
Στελλομένου δὲ Δαρείου ἐπ' Αἴγυπτον καὶ Ἀθήνας, 2
τῶν παίδων αὐτοῦ στάσις ἐγένετο μεγάλη περὶ τῆς
ἡγεμονίης· ὡς δεῖ μιν ἀποδέξαντα βασιλέα κατὰ τὸν
Περσέων νόμον, οὕτω στρατεύεσθαι· ἦσαν γὰρ Δαρείῳ
καὶ πρότερον ἢ βασιλεῦσαι γεγονότες τρεῖς παῖδες, 20
ἐκ τῆς προτέρης γυναικὸς Γωβρύεω θυγατρὸς, καὶ
βασιλεύσαντι ἐξ Ἀτόσσης τῆς Κύρου ἕτεροι τέσ-
σερες· τῶν μὲν δὴ προτέρων ἐπρέσβευε Ἀρταβαζά-
νης, τῶν δὲ ἐπιγενομένων Ξέρξης· ἑόντες δὲ μητρὸς
αὐτῆς τῆς αὐτῆς, ἐστασίαζον· ὁ μὲν Ἀρταβαζάνης, 25
κατότι πρεσβυτάτός τε εἷη παντὸς τοῦ γόνου καὶ

- ὅτι νομιζόμενα εἶη πρὸς πάντων ἀνθρώπων τὸν πρεσ-
 βύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν· Ξέρξης δὲ, ὡς Ἀτόσσης
 τε παῖς εἶη τῆς Κύρου θυγατρὸς καὶ ὅτι Κῆρος εἶη ὁ
 3 κτησάμενος τοῖσι Πέρσησι τὴν ἐλευθερίην. Δαρείου
 5 δὲ οὐκ ἀποδεικνυμένου κω γνώμην, ἐτίγχανε κατὰ
 τὸ αὐτὸ τοῖτοισι καὶ Δημάρητος ὁ Ἀρίστωνος ἀναβε-
 βηκὼς ἐς Σοῦσα, ἐστερημένος τε τῆς ἐν Σπάρτῃ
 βασιληΐης καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἐνωτῷ ἐκ Λακεδαι-
 μονος· οὗτος ὠνὴρ πυθόμενος τῶν Δαρείου παίδων
 10 τὴν διαφορὴν, ἐλθὼν, ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει, Ξέρξῃ
 συνεβούλευε λέγειν πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπεσι, ὡς αὐτὸς
 μὲν γένοιτο Δαρεῖω ἤδη βασιλεύοντι καὶ ἔχοντι τὸ
 Περσέων κράτος· Ἀρταβαζάνης δὲ ἔτι ιδιώτῃ ἐόντι
 Δαρεῖω· οὐκὼν οὐτ' οἶκός εἶη οὔτε δίκαιον ἄλλον
 15 τινὰ τὸ γέρας ἔχειν πρὸ ἐνωτοῦ· ἐπεὶ γε καὶ ἐν
 Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρητος ὑποτιθέμενος, οὕτω νο-
 μίζεσθαι, ἣν οἱ μὲν προγεγονότες ἔωσι πρὶν ἢ τὸν
 πατέρα σφέων βασιλεῦσαι· ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψίγο-
 νος ἐπιγένηται, τοῦ ἐπιγενομένου τὴν ἔκδεξιν τῆς
 20 βασιληΐης γίνεσθαι. χρησαμένου δὲ Ξέρξεω τῇ Δη-
 μαρήτου ὑποθήκῃ, γνοὺς ὁ Δαρεῖος ὡς λέγοι δίκαια,
 βασιλέα μιν ἀπέδεξε. δοκέει δέ μοι καὶ ἄνευ ταύτης
 τῆς ὑποθήκης βασιλεῦσαι ἂν Ξέρξης· ἡ γὰρ Ἀτοσσα
 εἶχε τὸ πᾶν κράτος.
 4 Ἀποδέξας δὲ βασιλέα Πέρσησι Δαρεῖος Ξέρξεα,
 26 ὄρμητο στρατεύεσθαι· ἀλλὰ γὰρ μετὰ ταυτά τε καὶ
 Αἰγύπτου ἀπόστασιν τῷ ἰστέρω ἔτεϊ παρασκευαζό-
 μενον συνήνεικε αὐτὸν Δαρεῖον βασιλεύσαντα τὰ
 πάντα ἔετα ἕξ τε καὶ τριήκοντα, ἀποθανεῖν, οὐδὲ οἱ
 30 ἐξεγένετο οὔτε τοὺς ἀπεστεῶτας Αἰγυπτίους οὔτε
 Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι· ἀποθανόντος δὲ Δαρείου,
 ἡ βασιληΐη ἀνεχώρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου
 Ξέρξεα.
 5 Ὁ τοίνυν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλλάδα οὐδαμῶς
 25 πρόθυμος ἦν κατ' ἀρχὰς στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἴγυπ-
 τὸν ἐποιέετο στρατιῆς ἄγερσιν· παρεὼν δὲ καὶ δυνά-

μενος παρ' αὐτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ο
 Γωβρύεω, ὅς ἦν Ξέρξῃ μὲν ἀνεψιὸς Δαρείου δὲ
 ἀδελφεῆς πάϊς, τοιούτου λόγου εἶχετο, λέγων· “δέσ-
 ποτα, οὐκ οἰκός ἐστι Ἀθηναίους ἐργασαμένους πολλὰ
 ἤδη κακὰ Πέρσας, μὴ οὐ·δοῦναι δίκας τῶν ἐποίησαν· 5
 ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις τάπερ ἐν χερσὶ
 ἔχεις· ἡμερώσας δὲ Αἴγυπτον τὴν ἐξυβρίσασαν στρα-
 τηλάτее ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα λόγος τέ σε ἔχῃ πρὸς
 ἀνθρώπων ἀγαθὸς καὶ τις ὕστερον φυλάσσηται ἐπὶ
 γῆν τὴν σὴν στρατεύεσθαι.” οὗτος μὲν οἱ ὁ λόγος 10 #
 ἦν τιμωρός· τοῦ δὲ λόγου παρενθήκην ποιέεσκετο #
 τῇνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλὲς χώρα, καὶ δένδρεα
 παντοῖα φέρει τὰ ἡμερα, ἀρετὴν τε ἄκρη, βασιλεῖ τε
 μούνῳ θνητῶν ἀξίη ἐκτῆσθαι. Ταῦτα ἔλεγε οἷα 6
 νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητῆς ἐὼν καὶ θέλων αὐτὸς 15
 τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχος εἶναι, χρόνῳ δὲ κατεργάσατό
 τε καὶ ἀνέπεισε Ξέρξεα ὥστε ποιέειν ταῦτα· συνέ-
 λαβε γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμαχα γεγόμενα ἐς τὸ
 πείθεσθαι Ξέρξεα· τοῦτο μὲν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας
 παρὰ τῶν Ἀλεναδέων ἀπιγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλέοντο 20
 βασιλέα, πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι, ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα· οἱ δὲ Ἀλευάδαι οὗτοι ἦσαν Θεσσαλίας
 βασιλεῖς. τοῦτο δὲ Πεισιστρατιδῶν οἱ ἀναβεβη-
 κότες ἐς Σοῦσα, τῶν τε αὐτῶν λόγων ἐχόμενοι
 τῶν καὶ οἱ Ἀλευάδαι καὶ δὴ τι πρὸς τούτοις 25
 ἔτι πλέον προσορέγοντό οἱ, ἔχοντες Ὀνομάκριτον,
 ἄνδρα Ἀθηναῖον, χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρη-
 σμῶν τῶν Μουσαίου. ἀναβεβήκεσαν γὰρ τὴν ἐχθρὴν
 προκαταλυσάμενοι· ἐξηλάσθη γὰρ ὑπὸ Ἰππάρχου
 τοῦ Πεισιστράτου ὁ Ὀνομάκριτος ἐξ Ἀθηνῶν, ἐπ' 30
 αὐτοφῶρψ ἀλούς ὑπὸ Λάσου τοῦ Ἑρμιονέος ἐμποιῶν
 ἐς τὰ Μουσαίου χρησμὸν, ὡς αἱ ἐπὶ Λήμνῳ ἐπικεί-
 μεναι νῆσοι ἀφανιζοίατο κατὰ τῆς θαλάσσης· διὸ
 ἐξήλασέ μιν ὁ Ἰππαρχος, πρότερον χρεώμενος τὰ
 μάλιστα. τότε δὲ συναναβάς, ὅπως ἀπὶ κοιτοῦ ἐς ἑψιν 35
 τὴν βασιλείας, λεγόντων τῶν Πεισιστρατιδῶν περὶ

αὐτοῦ σεμνοὺς λόγους, κατέλεγε τῶν χρησμῶν· εἰ
 μέν τι ἐνέοι σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῶν μὲν
 ἔλεγε οὐδέν· ὁ δὲ τὰ εὐτυχέστατα ἐκλεγόμενος,
 ἔλεγε τόν τε Ἑλλήσποντον, ὡς ζευχθῆναι χρεὸν εἴη
 5 ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσῃ, τήν τε ἔλασιν ἐξηγόμενος. οὗτός
 τε δὴ χρησμοδῶν προσεφέρετο, καὶ οἱ τε Πεισι-
 στρατίδαι καὶ οἱ Ἀλευάδαι γνώμας ἀποδεικνύμενοι.
 7 Ὡς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξης στρατεῦσθαι ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα, ἐνθαῦτα δευτέρῳ μὲν ἔτι μετὰ τὸν θάνατον
 10 τὸν Δαρείου, πρῶτα στρατηγὴν ποιεῖται ἐπὶ τοὺς
 ἀπεστεῶτας. τούτους μὲν νυν καταστρεψάμενος, καὶ
 Αἴγυπτον πᾶσαν πολλὸν δουλοτέρην ποιήσας ἢ ἐπὶ
 Δαρείου ἦν, ἐπιτρέπει Ἀχαιμένει, ἀδελφεῷ μὲν ἑωυ-
 τοῦ Δαρείου δὲ παιδί. Ἀχαιμένεα μὲν νυν ἐπιτρο-
 15 πεύοντα Αἰγύπτου χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσε Ἰνά-
 8 ρως ὁ Ψαμμιτίχου, ἀνὴρ Λίβυς. Ξέρξης δὲ μετὰ
 Αἰγύπτου ἄλωσιν, ὡς ἔμελλε εἰς χεῖρας ἄρξασθαι τὸ
 στράτευμα τὸ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, σύλλογον ἐπέκλητον
 Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποιέετο, ἵνα γνώμας τε πύ-
 20 θηται σφέων καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ τὰ θέλει· ὡς δὲ
 συνελέχθησαν, ἔλεξε Ξέρξης τάδε· “ ἄνδρες Πέρσαι,
 οὐτ' αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθεῖς,
 παραδεξάμενός τε αὐτῷ χρήσομαι· ὡς γὰρ ἐγὼ πυν-
 θάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδαμὰ κω ἡτρεμήσαμεν,
 25 ἐπεὶ τε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε παρὰ
 Μήδων Κύρου κατελόντος Ἀστυάγεα· ἀλλὰ θεὸς τε
 οὕτω ἄγει, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπουσι συμ-
 φέρεται ἐπὶ τὸ ἄμεινον. τὰ μὲν νυν Κῦρός τε καὶ
 Καμβύσης πατήρ τε ἐμὸς Δαρείος κατεργάσαντο
 30 καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα, ἐπισταμένοισι εὖ οὐκ ἂν
 τις λέγοι· ἐγὼ δὲ ἐπεὶ τε παρέλαβον τὸν θρόνον,
 τοῦτο ἐφρόντιζον, ὅπως μὴ λείψομαι τῶν πρότερον
 γενομένων ἐν τιμῇ τῇδε, μηδὲ ἐλάσσω προσκτήσομαι
 δύναμιν Πέρσῃσι. φροντίζων δὲ εὐρίσκω ἅμα μὲν
 35 κῦδος ἡμῖν τε προσγινόμενον, χώραν τε τῆς νῦν
 ἐκτῆμεθα οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ φλαυροτέρην, παμφο-

ρωτέρην τε, ἅμα δὲ τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην·
 διὸ ὑμέας νῦν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοέω πρήσσειν
 ὑπερθέωμαι ὑμῖν. μέλλω, ζεύξας τὸν Ἑλλήσπον-
 τον, ἑλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσομαι ὅσα δὴ πεποιή- 5
 κασι Πέρσας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμόν. ὠρᾶτε μὲν
 νυν καὶ Δαρεῖον ἰθύοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄν-
 δρας τούτους· ἀλλ' ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ οὐκ ἐξ-
 εγένετό οἱ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τε ἐκείνου
 καὶ τῶν ἄλλων Περσέων οὐ πρότερον παύσομαι πρὶν 10
 ἢ ἔλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας· οἳ γε ἐμὲ καὶ
 πατέρα τὸν ἐμόν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες. πρῶτα
 μὲν ἐς Σάρδις ἐλθόντες, ἅμα Ἀρισταγόρῃ (τῷ Μιλη-
 σίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ) ἀπικόμενοι, ἐνέπρησαν τά
 τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά· δεύτερα δὲ ἡμέας οἷα ἔρξαν 15
 ἐς τὴν σφετέρην ἀποβάντας, ὅτε Δᾶτῖς τε καὶ Ἀρ-
 ταφέρνης ἐστρατήγεον, τὰ ἐπίστασθέ κου πάντες·
 τούτων μέντοι εἵνεκα ἀνάρτημαι ἐπ' αὐτοὺς στρα-
 τεύεσθαι· ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοσάδε ἀνευρίσκω
 λογιζόμενος, εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοισι πλησιο- 20
 χώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς
 νέμονται χώραν· γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ
 Διὸς αἰθέρι ὁμουρέουσιν· οὐ γὰρ δὴ χώραν γε οὐδε-
 μίαν κατόψεται ὁ ἥλιος ὁμουρον ἐοῦσαν τῇ ἡμετέρῃ,
 ἀλλὰ σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώραν θήσω, 25
 διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης· πυνθάνομαι γὰρ
 ὧδε ἔχειν· οὔτε τινὰ πόλιν ἀνδρῶν οὐδεμίαν, οὔτε
 ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι τὸ ἡμῖν οἶόν
 τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τούτων τῶν κατέλεξα
 ὑπεξυραιρημένων· οὕτω οἳ τε ἡμῖν αἵτιοι ἔξουσιν 30
 δούλιον ζυγόν, οἳ τε ἀναίτιοι· ὑμεῖς δ' ἂν μοι τάδε
 ποιέοντες χαρίζοσθε· ἐπεὰν ὑμῖν σημήνῃ τὸν χρό-
 νον ἐς τὸν ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντα τινὰ ὑμέων
 χρήσει παρῆναι· ὅς ἂν δὲ ἔχων ἤκη παρεσκευασμέ-
 νον στρατὸν κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμωτάτα 35
 νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρου. ποιητέα μὲν νυν ταῦτα

ἔστι οὕτω· ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλευεῖν ὑμῖν δοκέω, τέ-
θημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων
τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι.” ταῦτα εἶπας ἐπαύ-
ετο.

- 9 Μετ’ αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε· “ὦ δέσποτα, οὐ
6 μόνον εἰς τῶν γενομένων Περσέων ἄριστος ἀλλὰ καὶ
τῶν ἔσομένων· ὅς τά τε ἄλλα λέγων ἐπῖκεο ἄριστα
καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἰωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατ-
οικημένους οὐκ ἔασεις καταγελάσαι ἡμῖν, ἔοντας
10 ἀναξίους· καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας
μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ Αἰθίοπας τε καὶ Ἀσσυρίους ἄλλα
τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα Πέρσας
οὐδὲν ἀλλὰ δύναμιν προσκτᾶσθαι βουλόμενοι, κατα-
στρεψάμενοι δούλους ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ ὑπάρξαν-
15 τας ἀδικίης, οὐ τιμωρησόμεθα· τί δέισαντες; κοίην
πλήθεος συστροφὴν, κοίην δὲ χρημάτων δύναμιν;
τῶν ἐπιστάμεθα μὲν τὴν μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ τὴν
δύναμιν εἶσαν ἀσθενέα· ἔχομεν δὲ αὐτῶν παῖδας
καταστρεψάμενοι τούτους, οἱ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοι-
20 κημένοι, Ἰωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Δωριεῖς καλέονται.
ἐπειρήθην δὲ καὶ αὐτὸς ἥδη ἐπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἄν-
δρας τούτους, ὑπὸ πατρὸς τοῦ σοῦ κελευσθείς· καί
μοι μέχρι Μακεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὀλίγον ἀπολι-
πόντι ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι, οὐδεὶς ἀντιώθη
25 ἐς μάχην· καίτοι γε ἐώθασι Ἕλληνες, ὥς πυνθάνο-
μαι, ἀβουλότατα πολέμους ἵστασθαι, ὑπὸ τε ἀγνώ-
μοσύνης καὶ σκαιότητος· ἐπεὰν γὰρ ἀλλήλοισι πό-
λεμον προεῖπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον
καὶ λειότατον, ἐς τοῦτο κατιόντες μάχονται· ὥστε
30 σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται· περὶ
δὲ τῶν ἐσσωμένων οὐδὲ λέγω ἀρχὴν, ἐξώλεες γὰρ δὴ
γίνονται· τοὺς χρεῖν, ἔοντας ὁμογλώσσους, κήρυξι
τε διαχρεωμένους καὶ ἀγγέλοισι καταλαμβάνειν τὰς
διαφορὰς, καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχησι· εἰ δὲ πάντως
35 ἔδεε πολεμεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν χρεῖν τῇ
ἐκάτεροί εἰσι δυσχειρωτότατοι, καὶ ταύτῃ πειρᾶν

τρόπῳ τοῖνυν οὐ χρηστῷ Ἕλληνες διαχρεώμενοι, ἐμέο ἐλάσαντος μέχρι Μακεδονίης γῆς, οὐκ ἦλθον ἐς τοῦτου λόγον ὥστε μάχεσθαι, σοὶ δὲ δὴ μέλλει τις, ὦ βασιλεῦ, ἀντιώσεσθαι πόλεμον προσφέρων, ἄγοντι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ νέας τὰς ἀπάσας; 5 ὥς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο θράσεος ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα. εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ γε ψευσθείην γνώμῃ, καὶ ἐκεῖνοι ἐπαρθέντες ἀβουλίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν ἂν ὥς εἶμεν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ πολεμῆια. ἔστω δ' ὦν μηδὲν ἀπείρητον· αὐτόματον 10 γὰρ οὔδεν, ἀλλ' ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι." Μαρδόνιος μὲν τοσαῦτα ἐπιλεήνας τὴν Ξέρξῳ γνώμην, ἐπέπαντο.

Σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων καὶ οὐ τολ- 10 μώντων γνώμην ἀποδεῖκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ, 15 Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσπεος πάτρως ἐὼν Ξέρξῃ, τῷ δὴ καὶ πίσυνος ἐὼν, ἔλεγε τάδε· "ὦ βασιλεῦ, μὴ λεχθισέων μὲν γνωμέων ἀντιέων ἀλλήλησι, οὐκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἰρεόμενον ἐλέσθαι ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρῆσθαι· λεχθισέων δὲ, ἔστι· ὥσπερ τὸν χρυσὸν 20 τὸν ἀκήρατον αὐτὸν μὲν ἐπ' ἑωυτοῦ οὐ διαγινώσκομεν, ἐπεὰν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ διαγινώσκομεν τὸν ἀμείνω. ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ, ἡγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἄνδρας οὐδαμόθι γῆς ἄστν νέμοντας· ὁ δὲ 25 ἐλπίζων Σκύθας τοὺς νομάδας καταστρέψεσθαι, ἐμοί τε οὐκ ἐπέιθετο στρατευσάμενός τε πολλούς τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε· σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἄνδρας στρατεῖεσθαι πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύθας· οἱ κατὰ θάλασσαν τε ἄριστοι 30 καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. τὸ δὲ αὐτοῖσι ἔνεστι δεινόν, ἐμέ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν· ζεύξας φῆς τὸν Ἑλλήσποντον ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλλάδα· καὶ δὴ καὶ συνήνεικε ἦτοι κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἐσσωθῆναι, ἢ καὶ κατ' ἀμφοτέρω; 35 οἱ γὰρ ἄνδρες λέγονται εἶναι ἄλκιμοι· πάρεστι δὲ

καὶ σταθμώσασθαι, εἰ στρατιήν γε τοσαύτην σὺν
 Δάτι καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἐλθοῦσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν χώ-
 ρην μῦνοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν. οὐκ ὦν ἀμφοτέρῃ
 σφι ἐχώρησε· ἀλλ' ἦν τῇσι νηυσὶ ἐμβάλωσι, καὶ
 5 νικήσαντες ναυμαχίῃ πλέωσι ἐς τὸν Ἑλλησποντον
 καὶ ἔπειτα λύσωσι τὴν γέφυραν, τοῦτο δὴ, βασιλεῦ,
 γίνεται δεινόν. ἐγὼ δὲ οὐδεμιῇ σοφίῃ οἰκίῃ αὐτὸς
 ταῦτα συμβάλλομαι, ἀλλ' οἷόν κοτε ἡμέας ὀλίγου
 ἐδέησε καταλαβεῖν πάθος, ὅτε πατὴρ σὸς ζευξας
 10 Βόσπορον τὸν Θρηήκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν
 Ἰστρον διέβη ἐπὶ Σκύθας, τότε παντοίοι ἐγένοντο
 Σκύθαι δέομενοι Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον, τοῖσι ἐπι-
 τέτραπτο ἡ φυλακὴ τῶν γεφυρέων τοῦ Ἰστρου· καὶ
 τότε γε Ἰστιαῖος ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπέσπετο
 15 τῶν ἄλλων τυράννων τῇ γνώμῃ, μηδὲ ἡντιώθη, διέρ-
 γαστο ἂν τὰ Περσέων πρήγματα· καίτοι καὶ λόγῳ
 ἀκούσαι δεινόν, ἐπ' ἀνδρὶ γε ἐνὶ πάντα τὰ βασιλείος
 πρήγματα γεγενῆσθαι. σὺ ὦν μὴ βούλευ ἐς κίνδυ-
 νον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι, μηδεμιῆς ἀνάγκης
 20 εἶσσης· ἀλλ' ἐμοὶ πείθευ· νῦν μὲν τὸν σύλλογον
 τόνδε διάλυσον· αὐτίς τε, ὅταν τοι δοκῇ, προσκεψά-
 μενος ἐπὶ σεωντοῦ, προαγόρευε τὰ τοι δοκέει εἶναι
 ἄριστα· τὸ γὰρ εὖ βουλευέσθαι κέρδος μέγιστον
 εὐρίσκω ἓόν· εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναι τι θέλει, βε-
 25 βούλεται μὲν οὐδὲν ἦσσαν εὖ, ἔσσωται δὲ ὑπὸ τῆς
 τύχης τὸ βούλευμα· ὁ δὲ βουλευσάμενος αἰσχροῦς,
 εἰ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιτο, εὖρημα εὖρηκε· ἦσσαν δὲ
 οὐδὲν οἱ κακῶς βεβούλεται. ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα
 ζῶα ὡς κεραυνοὶ ὁ θεὸς οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ
 30 σμικρὰ οὐδὲν μιν κνίζει; ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ
 μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει τὰ
 βέλεα; φιλεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα
 κολοίειν. οὕτω δὴ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπὸ ὀλίγου
 διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε· ἐπεὰν σφι ὁ θεὸς φθονή-
 35 σας φόβον ἐμβάλῃ, ἡ βροντὴν, δι' ὧν ἐφθάρησαν
 ἀναξίως ἑωυτῶν· οὐ γὰρ ἐᾷ φρονεῖν μέγα ὁ θεὸς

ἄλλον ἢ ἐωυτόν. ἐπειχθῆναι μὲν νυν πᾶν πρήγμα
 τίκτει σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φιλέουσι
 γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεστι ἀγαθὰ, εἰ μὴ
 παραντίκα δοκέοντα εἶναι, ἀλλ' ἀνὰ χρόνον ἐξεύροι
 τις αἶν. σοὶ μὲν δὴ ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, συμβουλευῶ. 5
 σὺ δὲ, ὦ παῖ Γωβρύεω Μαρδόνιε, παῦσαι λέγων
 λόγους ματαίους περὶ Ἑλλήνων, οὐκ ἔόντων ἀξίων
 φλαύρως ἀκούειν. Ἑλληνας γὰρ διαβάλλων, ἐπαί-
 ρεις αὐτὸν βασιλέα στρατεύεσθαι· αὐτοῦ δὲ τούτου
 εἵνεκα δοκέεις μοι πᾶσαν προθυμίην ἐκτείνειν. μί' 10
 νυν οὕτω γένηται· διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν
 τῇ δύο μὲν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἰς δὲ ὁ ἀδικεόμενος·
 ὁ μὲν γὰρ διαβάλλων ἀδικεῖ οὐ παρεόντος κατη-
 γορέων· ὁ δὲ ἀδικεῖ, ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως
 ἐκμάθῃ· ὁ δὲ δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου τάδε ἐν αὐτοῖσι 15
 ἀδικέεται, διαβληθεὶς τε ὑπὸ τοῦ ἐτέρου καὶ νομι-
 σθεὶς πρὸς τοῦ ἐτέρου κακὸς εἶναι. ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ
 γε πάντως ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους στρατεύεσθαι,
 φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς ἐν ἡθεσι τοῖσι Περσέων
 μενέτω· ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλλομένων τὰ 20
 τέκνα, στρατηλάτῃ αὐτὸς σὺ ἐπιλεξόμενός τε ἄνδρας
 τοὺς ἐθέλεις καὶ λαβὼν στρατιὴν ὁκόσῃν τινὰ βού-
 ληαι· καὶ ἦν μὲν τῇ σὺ λέγεις ἀναβαίνειν βασιλεῖ
 τὰ πρήγματα, κτεινέσθων οἱ ἐμοὶ παῖδες πρὸς δὲ
 αὐτοῖσι καὶ ἐγώ· ἦν δὲ τῇ ἐγὼ προλέγω, οἱ σοὶ 25
 ταῦτα πασχόντων σὺν δέ σφι καὶ σὺ, ἦν ἀπονουστή-
 σης· εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν οὐκ ἐβελήσεις, σὺ
 δὲ πάντως στράτευμα ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀκού-
 σεσθαί τινά φημι τῶν αὐτοῦ τῇδε ὑπολειπομένων.
 Μαρδόνιον μέγα τι κακὸν ἐξεργασμένον Πέρσας ὑπὸ 30
 κυνῶν τε καὶ ὀρνίθων διαφορεύμενον, ἢ κου ἐν γῇ
 τῇ Ἀθηναίων ἢ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων, εἰ μὴ
 ἄρα καὶ πρότερον κατ' ὁδὸν, γνόντα ἐπ' οἴους ἄνδρας
 ἀναγινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλέα.”

Ἀρτάβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε· Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς 31
 ἀμείβεται τοῖσδε· “Ἀρτάβανε, πατρὸς εἰς τοῦ ἐμῶ

ἀδελφεύς· τοῦτό σε ῥύσεται μηδένα ἄξιον μισθὸν
 λαβεῖν ἐπέων ματαίων· καὶ τοι ταύτην τὴν ἀτιμίην
 προστίθῃμι ἐόντι κακῷ τε καὶ ἀθίμῳ, μήτε συστρα-
 τεύεσθαι ἐμοί γε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα αὐτοῦ τε μένειν
 5 ἅμα τῇσι γυναιξί· ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο ὅσαπερ εἶπα
 ἐπιτελέα ποιήσω· μὴ γὰρ εἶην ἐκ Δαρείου τοῦ
 Ὑστάσπεος, τοῦ Ἀρσάμεος, τοῦ Ἀριαράμνεω, τοῦ
 Τείσπεος, τοῦ Κίρου, τοῦ Καμβύσεω, τοῦ Τείσπεος,
 τοῦ Ἀχαιμένεος γεγονῶς, μὴ τιμωρησάμενος Ἀθη-
 10 ναίους· εὖ ἐπιστάμενος, ὅτι εἰ ἡμεῖς ἡσυχίην ἀξομεν,
 ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοι ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύσονται ἐπὶ
 τὴν ἡμετέραν, εἰ χρὴ σταθμώσασθαι τοῖσι ὑπαργμέ-
 νοισι ἐξ ἐκείνων· οἱ Σάρδις τε ἐνέπρησαν καὶ ἤλασαν
 ἐς τὴν Ἀσίην· οὐκὼν ἐξαναχωρέειν οὐδετέροισι δυ-
 15 νατῶς ἔχει, ἀλλὰ ποιεῖν ἢ παθεῖν προκέεται ἀγών·
 ἵνα ἢ τάδε πάντα ὑπὸ Ἑλλησι, ἢ ἐκεῖνα πάντα ὑπὸ
 Πέρσῃσι γένηται· τὸ γὰρ μέσον οὐδὲν τῆς ἐχθρῆς
 ἐστί· καλὸν ὦν προπεπονθότας ἡμέας τιμωρέειν ἥδη
 γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινὸν τὸ πείσομαι τοῦτο μάθω,
 20 ἐλάσας ἐπ' ἄνδρας τούτους, τοὺς γε καὶ Πέλοψ ὁ
 Φρύξ, ἐὼν πατέρων τῶν ἐμῶν δούλος, κατεστρέψατο
 οὕτω, ὥς καὶ ἐς τόδε αὐτοί τε ὠνθρωποι καὶ ἡ γῆ
 αὐτῶν ἐπώνυμοι τοῦ καταστραφάμενου καλέονται.”
 12 Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἐλέγετο· μετὰ δὲ, εὐφρόνῃ
 25 τε ἐγένετο καὶ Ξέρξης ἐκνίζε ἢ Ἀρταβάνου γνώμη·
 νυκτὶ δὲ βουλὴν διδοὺς, πάγχυ εὕρισκέ οἱ οὐ πρῆγμα
 εἶναι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· δεδογμένων δέ
 οἱ αὖτις τούτων, κατύπνωσε· καὶ δὴ κου ἐν τῇ νυκτὶ
 εἶδε ὄψιν τοιήνδε, ὥς λέγεται ὑπὸ Περσέων· ἐδόκεε ὁ
 30 Ξέρξης ἄνδρα οἱ ἐπιστάντα μέγαν τε καὶ εὐειδέα
 εἰπεῖν· “μετὰ δὴ βουλευέαι, ὦ Πέρσα, στρατεύμα
 μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, προείπας ἀλίζειν Πέρσας
 στρατύν; οὔτε ὦν μεταβουλευόμενος ποιεῖς εὖ,
 οὔτε ὁ συγγνωσόμενός τοι πάρα· ἀλλ', ὥσπερ τῆς
 35 ἡμέρης ἐβουλευόσαιο ποιεῖν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν.”
 13 Τὸν μὲν, ταῦτα εἶπαντα, ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἀποπτάσθαι·

ἡμέρης δὲ ἐπιλαμψάσης, ὄνειρον μὲν τούτου λόγον οὐδένα ἐποίετο, ὁ δὲ Περσέων συναλίσας τοὺς καὶ πρότερον συνέλεξε, ἔλεγέ σφι τάδε. “ἄνδρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχίστροφα βουλευόμει· φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμευτοῦ πρῶτα οὐ κω ἀνήκω, 5 καὶ οἱ παρηγορεύμενοι κείνα ποίειν οὐδένα χρόνον μεν ἀπέχονται· ἀκούσαντι μέντοι μοι τῆς Ἄρταβάνου γνώμης, παραυτίκα μὲν ἢ νεότης ἐπέξεσε, ὥστε ἀεικέστερα ἀπορρίψαι ἔπεα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον ἢ χρεόν· νῦν μέντοι συγγνοῦς, χρήσομαι τῇ 10 ἐκείνου γνώμῃ· ὡς ὦν μεταδεδογμένον μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἥσυχοί ἐστε.” Πέρσαι 14 μὲν ὡς ἤκουσαν ταῦτα, κεχαρηκότες προσεκύνεον· νυκτὸς δὲ γενομένης, αὐτὶς τῶντ’ ὄνειρον τῷ Ξέρξῃ κατυπνωμένῳ ἔλεγε ἐπιστάν· “ὦ παῖ Δαρείου, καὶ 15 δὴ φαίναται ἐν Πέρσῃσι τε ἀπειπάμενος τὴν στρατηλασίην, καὶ τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν οὐδενὶ ποιούμενος λόγῳ, ὡς παρ’ οὐδενὸς ἀκούσας· εὖ νυν τόδ’ ἴσθι, ἥνπερ μὴ αὐτίκα στρατηλατέης, τάδε τοι ἐξ αὐτῶν ἀνασχήσειν· ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγένεο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, 20 οὕτω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω κατὰ τάχος ἔσσει.” Ξέρξης 15 μὲν, περιδεὴς γενόμενος τῇ ὄψει, ἀνά τε ἔδραμε ἐκ τῆς κοίτης, καὶ πέμπει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον καλέοντα· ἀπικομένῳ δέ οἱ ἔλεγε Ξέρξης τάδε· “Ἀρτάβανε, ἐγὼ τὸ παραυτίκα μὲν οὐκ ἐσωφρόνεον, 25 εἴπας ἐς σὲ μάταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκα συμβουλίας· μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων, ἔγνω δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἔόντα τὰ σὺ ὑπεθήκαο. οὐκ ὄντως δυνατὸς τοι εἰμὶ ταῦτα ποίειν βουλόμενος· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνώκῃ ἐπιφοιτῶν ὄνειρον 30 φαντάζεται μοι, οὐδαμῶς συνέπαινον ἐὼν ποίειν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ διαπειλῆσαν οἴχεται· εἰ ὦν θεὸς ἐστὶ ὁ ἐπιπέμπων, καὶ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστὶ γενέσθαι στρατηλασίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεται καὶ σοὶ τῶντ’ οὗτο ὄνειρον ὁμοίως καὶ ἐμοὶ ἐντελέ- 35 λόμενον· εὐρίσκω δὲ ὧδε ἂν γινόμενα ταῦτα, εἰ λάβοις

- τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν, καὶ ἐνδὺς μετὰ τοῦτο ἰζοιο
 εἰς τὸν ἐμὸν θρόνον, καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ
 16 κατυπνώσκειας." Ἐξέρξης μὲν ταυτὰ οἱ ἔλεγε· Ἀρτά-
 βανος δὲ οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελεύσματι πειθόμενος οἶα
 5 οὐκ ἀξיעύμενος εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον ἵζεσθαι,
 τέλος ὡς ἠναγκάζετο, εἶπας τάδε ἐποίεε τὸ κελεύμε-
 νον· "ἴσον ἐκείνο, ὃ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται,
 φρονέειν τε εὖ καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πεί-
 θεσθαι· τὰ σὲ καὶ ἀμφοτέρω περὶ ἵκοντα, ἀνθρώπων
 10 κακῶν ὁμιλίαι σφάλλουσι· κατὰ περ τὴν πάντων
 χρησιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν πνεύματά φασι
 ἀνέμων ἐμπίπτοντα, οὐ περιορᾶν φύσει τῇ ἐωυτῆς
 χρῆσθαι. ἐμὲ δὲ ἀκούσαντα πρὸς σεῦ κακῶς οὐ
 τοσοῦτο ἔδακε λύπη, ὅσον, γνωμέων δύο προκει-
 15 μενέων Πέρσῃσι,—τῆς μὲν ὕβριν αὐξανούσης τῆς δὲ
 καταπαυούσης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν εἶη διδάσκειν
 τὴν ψυχὴν πλεόν τι διζῆσθαι αἰεὶ ἔχειν τοῦ παρεόν-
 τος,—τοιουτέων προκειμενέων γνωμέων, ὅτι τὴν σφα-
 λρωτέραν σεωυτῷ τε καὶ Πέρσῃσι ἀναίρεο· νῦν ὦν,
 20 ἐπειδὴ τέτραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω, φῆς τοι μετιέντι
 τὸν ἐπ' Ἑλλήνας στόλον ἐπιφοιτᾶν ὄνειρον θεοῦ
 τινος πομπῇ, οὐκ ἐώντά σε καταλύειν τὸν στόλον·
 ἀλλ' οὐδὲ ταυτὰ ἐστί, ὃ παῖ, θεΐα· ἐνύπνια γὰρ τὰ
 εἰς ἀνθρώπους πεπλανημένα τοιαυτὰ ἐστί οἷά σε ἐγὼ
 25 διδάξω, ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι πρεσβύτερος ἐών· πε-
 πλανῆσθαι αὐταὶ μάλιστα ἐώθασι αἱ ὄψεις τῶν ὄνει-
 ράτων, τά τις ἡμέρης φροντίζει· ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ
 τοῦ ἡμέρας ταύτην τὴν στρατηλασίην καὶ τὸ κάρτα
 εἶχομεν μετὰ χεῖρας· εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐστί τοῦτο τοιοῦτο
 30 οἷον ἐγὼ διαιρέω, ἀλλὰ τι τοῦ θεοῦ μετέχον, σὺ πᾶν
 αὐτὸς συλλαβὼν εἴρηκας· φανήτω γὰρ δὴ καὶ ἐμοῖ
 ὡς καὶ σοὶ διακελεύόμενον· φανῆναι δὲ οὐδὲν μᾶλλον
 μοι ὀφείλει ἔχοντι τὴν σὴν ἐσθῆτα ἢ οὐ καὶ τὴν
 ἐμὴν· οὐδὲ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ
 35 ἢ οὐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ· εἶπερ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει
 φαῖναι· οὐ γὰρ δὴ ἐς τοσοῦτό γε εὐηθείης ἀνέκει

τοῦτο, ὃ τι δὴ κοτέ ἐστι τὸ ἐπιφαινόμενόν τοι ἐν τῷ
 ὕπνῳ, ὥστε δόξει ἐμὲ ὀρών σε εἶναι, τῇ σῇ ἐσθῇτι
 τεκμαιρόμενον· εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιή-
 σεται, οὐδὲ ἀξιώσει ἐπιφανῆναι, οὔτε ἦν τὴν ἐμὴν
 ἐσθῆτα ἔχω οὔτε ἦν τὴν σὴν, σὲ δὲ ἐπιφοιτήσει, τοῦ- 5
 το ἤδη μαθητέον ἐστί· εἰ γὰρ δὴ ἐπιφοιτήσεί γε
 συνεχέως, φαίην ἂν καὶ αὐτὸς θεῖον εἶναι· εἰ δέ τοι
 οὕτω δεδύκεται γίνεσθαι, καὶ οὐκ οἶά τε αὐτὸ παρα-
 τρέψαι, ἀλλ' ἤδη δεῖ ἐμὲ ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνω-
 σαι, φέρε, τούτων ἐξ ἐμεῦ ἐπιτελευμένων, φανήτω 10
 καὶ ἐμοί· μέχρι δὲ τούτου, τῇ παρεούσῃ γνώμῃ χρή-
 σομαι.” Τοσαῦτα εἶπας Ἀρτάβανος ἐλπίζων Ξέρ- 17
 ξα ἀποδέξειν λέγοντα οὐδὲν, ἐποίεε τὸ κελευόμενον·
 ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξῳ ἐσθῆτα καὶ ἰζόμενος ἐς τὸν
 βασιλῆϊον θρόνον, ὡς μετὰ ταῦτα κοῖτον ἐποιέετο, 15
 ἦλθέ οἱ κατυπνωμένῳ τῶντ' ὄνειρον τὸ καὶ παρὰ
 Ξέρξεα ἐφοίτα· ὑπερστὰν δὲ τοῦ Ἀρταβάνου, εἶπε
 τάδε· “ἄρα σὺ δὴ κείνος εἰς ὃ ἀποσπεύδων Ξέρξεα
 στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ὡς δὴ κηδόμενος
 αὐτοῦ; ἀλλ' οὔτε ἐς τὸ μετέπειτα, οὔτε ἐς τὸ παρα- 20
 τικά νῦν καταπροΐξαι ἀποτρέπων τὸ χρεὸν γενέσθαι·
 Ξέρξεα δὲ τὰ δεῖ ἀνηκουστέοντα παθέειν, αὐτῷ ἐκείνῳ
 δεδήλωται.” Ταῦτά τε δὴ ἐδόκεε Ἀρτάβανος τὸ 18
 ὄνειρον ἀπειλέειν, καὶ θερμοῖσι σιδηρίοισι ἐκκαίειν
 αὐτοῦ μέλλειν τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ ὅς, ἀμβώσας 25
 μέγα, ἀναθρόσκει, καὶ παριζόμενος Ξέρξῃ, ὡς τὴν
 ὕψιν οἱ τοῦ ἐνυπνίου διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δεύτερά
 οἱ λέγει τάδε· “ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἶα ἄνθρωπος
 ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα
 ὑπὸ ἡσόνων, οὐκ ἔων σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἵκειν, 30
 ἐπιστάμενος ὡς κακὸν εἶη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν,
 μεμνημένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτας Κύρου στόλον
 ὡς ἔπρηξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ' Αἰθίοπας τὸν
 Καμβύσῳ, συστρατευόμενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ
 Σκύθας· ἐπιστάμενος ταῦτα, γνώμην εἶχον, ἀτρεμέ- 33
 ζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώπων·

- ἐπεὶ δὲ δαιμονίῃ τις γίνεται ὄρμη, καὶ Ἕλληνας, ὥς
 ἔοικε, φθορὴ τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ μὲν
 καὶ αὐτὸς τράπομαι καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι·
 σὺ δὲ σήμερον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ πεμπό-
 5 μена, χρῆσθαι δὲ κέλευε τοῖσι ἐκ σέο πρώτοισι προ-
 ειρημένοισι ἐς τὴν παρασκευὴν· ποίεε δὲ οὕτω, ὅκως,
 τοῦ θεοῦ παραδιδόντος, τῶν σῶν ἐνδεήσει μηδέν.”
 τούτων λεχθέντων, ἐνθαῦτα ἐπαρθέντες τῇ ὄψει, ὥς
 ἡμέτῃ ἐγένετο τάχιστα, Ξέρξης τε ὑπερετίθετο ταῦτα
 10 Πέρσῃσι, καὶ Ἀρτάβανος, ὃς πρότερον ἀποσπεύδων
 μῦθος ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερός ἦν.
- 19 Ὀρμημίνῳ δὲ Ξέρξῃ στρατηλατεύειν, μετὰ ταῦτα
 τρίτῃ ὄψει ἐν τῷ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν οἱ μάγοι ἔκριναν
 ἀκούσαντες φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν, δουλεύσειν τέ
 15 οἱ πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὄψις ἦν ἥδε· ἐδόκεε ὁ
 Ξέρξης ἐστεφανῶσθαι ἐλαίῃς θαλλῶ· ἀπὸ δὲ τῆς
 ἐλαίῃς τοὺς κλάδους γῆν πᾶσαν ἐπισχεῖν· μετὰ δὲ,
 ἀφανισθῆναι περὶ τῇ κεφαλῇ κείμενον τὸν στέφανον.
 κρινάντων δὲ ταύτῃ τῶν μάγων, Περσέων τε τῶν
 20 συλλεχθέντων αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν
 ἑωυτοῦ ἀπελάσας, εἶχε προθυμίην πᾶσαν ἐπὶ τοῖσι
 εἰρημένοισι, θέλων αὐτὸς ἕκαστος τὰ προκείμενα
 δῶρα λαβεῖν· καὶ Ξέρξης τοῦ στρατοῦ οὕτω ἐπά-
 γερσιν ποιέεται, χώρον πάντα ἐρευνῶν τῆς ἡπείρου.
- 20 Ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσιος, ἐπὶ μὲν τέσσερα ἔττα
 25 πλήρεα παραρτέετο στρατιὴν τε καὶ τὰ πρόσφορα
 τῇ στρατιῇ· πέμπτῳ δὲ ἔτει ἀνομένῳ ἐστρατηλάτεε
 χειρὶ μεγάλῃ πλήθεος. στόλων γάρ, τῶν ἡμεῖς ἴδ-
 μεν, πολλῶ δὴ μέγιστος οὗτος ἐγένετο· ὥστε μήτε
 30 τὸν Δαρείου τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τοῦτον μηδὲν φαί-
 νεσθαι, μήτε τὸν Σκυθικόν, ὅτε Σκίθαι Κιμμερίους
 διώκοντες ἐς τὴν Μηδικὴν χώραν ἐμβαλόντες σχεδὸν
 πάντα τὰ ἄνω τῆς Ἀσίας καταστρεψάμενοι ἐνέμοντο·
 τῶν εἵνεκεν ὕστερον Δαρείος ἐτιμωρέετο· μήτε κατὰ
 35 τὰ λεγόμενα τὸν Ἀτρειδέων ἐς Ἴλιον, μήτε τὸν Μυ-
 σῶν τε καὶ Τευκρῶν τὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν γενόμε-

νον· οἱ διαβάντες ἐς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον, τοὺς τε Θρηήκας κατεστρέψαντο πάντας καὶ ἐπὶ τὸν Ἴόνιον πόντον κατέβησαν, μέχρι τε Πηγειοῦ ποταμοῦ τοῦ πρὸς μεσαμβρίας ἦλθσαν. Αὐταὶ αἱ πᾶ- 21
σαι, καὶ οὐδ' εἰ ἕτεραι πρὸς ταύτησι γεγόμεναι στρα- 5
τηλασίαι, μῆς τῆσδε οὐκ ἄξιαί. τί γὰρ οὐκ ἤγαγε ἐκ τῆς Ἀσίας ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης; κοῖον δὲ πινόμενόν μιν ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ ἐς πεζὸν ἐτετάχατο· τοῖσι δὲ ἵππος προσετέτακτο, 10
τοῖσι δὲ ἵππαγωγὰ πλοῖα ἅμα στρατευομένοισι· τοῖσι δὲ ἐς τὰς γεφύρας μακρὰς νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ σῖτά τε καὶ νέας.

Καὶ τοῦτο μὲν, ὡς προσπταισάντων τῶν πρώτων 22
περιπλεόντων περὶ τὸν Ἄθων, προετοιμάζετο ἐκ 15
τριῶν ἐτέων κου μάλιστα ἐς τὸν Ἄθων· ἐν γὰρ Ἐλαιούντι τῆς Χερσονήσου ὥρμεον τρηήρες· ἐν-
θεύτην δὲ ὀρμεύμενοι, ὥρυσσον ὑπὸ μαστίγων παν-
τοδαποὶ τῆς στρατιῆς· διάδοχοι δ' ἐφοίτων. ὥρυσ-
σον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄθων κατοικημένοι. Βουβά- 20
ρης δὲ ὁ Μεγαβάζου, καὶ Ἀρταχάιης ὁ Ἀρταίου, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπεστάτεον τοῦ ἔργου. ὁ γὰρ Ἀθως ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ οὐνομαστόν, ἐς θάλασσαν κατῆκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων· τῇ δὲ τελευτᾷ ἐς τὴν ἠπείρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδὲς τέ ἐστι καὶ 25
ισθμὸς ὡς δώδεκα σταδίων· πεδίον δὲ τοῦτο καὶ κο-
λωνοὶ οὐ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων ἐπὶ
θάλασσαν τὴν ἀντίον Τορώνης· ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ
τοῦτω, ἐς τὸν τελευτᾷ ὁ Ἀθως, Σάνη πόλις Ἑλλάς
οἰκεται· αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης ἔσω δὲ τοῦ Ἀθω οἰκημέ- 30
ναι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἠπειρωτῶν
ὥρμητο ποιεῖν, εἰσὶ αἶδε· Δίον, Ὀλόφυξος, Ἀκράθων,
Θύσσος, Κλεωναί· πόλις μὲν αὐταί, αἱ τὸν Ἀθων νέ-
μονται. Ὁρυσσον δὲ ὠδε· δασάμενοι τὸν χώρον οἱ 23
βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάνην πόλιν σχοινοτενὲς 33
ποιήσαντες· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βαθεῖα ἡ διώρυξ, οἱ

μὲν, κατώτατα ἐστεῶτες, ὄρυσσον· ἕτεροι δὲ παρεδί-
 δασαν τὸν αἰεὶ ἐξορυσσόμενον χοῦν ἄλλοισι κατ-
 ὑπερθε ἐστεῶσι ἐπὶ βάθρων· οἱ δ' αὖ ἐκδεκόμενοι,
 ἐτέροισι, ἕως ἀπίκοντο ἐς τοὺς ἀνωτάτω· οὗτοι δὲ
 5 ἐξεφόρεόν τε καὶ ἐξέβαλλον. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι,
 πλὴν Φοινίκων, καταρρηγνύμενοι οἱ κρημνοὶ τοῦ
 ὀρύγματος πόνον διπλήσιον παρείχον· ἅτε γὰρ τοῦ
 τε ἄνω στόματος καὶ τοῦ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιευ-
 μένων, ἔμελλέ σφι τοιοῦτο ἀποβήσεσθαι· οἱ δὲ Φοί-
 10 νικες σοφίην ἔν τε τοῖσι ἄλλοισι ἔργοισι ἀποδείκνυν-
 ται, καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ· ἀπολαχόντες γὰρ μόριον
 ὅσον αὐτοῖσι ἐπέβαλλε, ὄρυσσον τὸ μὲν ἄνω στόμα
 τῆς διώρυχος ποιεῦντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτὴν
 τὴν διώρυχα γενέσθαι· προβαίνοντος δὲ τοῦ ἔργου,
 15 συνήγον αἰεῖ· κάτω τε δὴ ἐγίνετο, καὶ ἐξισοῦτο τοῖσι
 ἄλλοισι τὸ ἔργον· ἐνθαῦτα δὲ λειμών ἐστι, ἵνα σφι
 ἄγορή τε ἐγίνετο καὶ πρητήριον· σίτος δὲ σφισι πολ-
 24 λὸς ἐφοῖτα ἐκ τῆς Ἀσίας ἀληλεσμένος. Ὡς μὲν
 ἐμὲ συμβαλλόμενον εὐρίσκειν, μεγαλοφροσύνης εἴ-
 20 νεκα αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλων τε δύνα-
 μιν ἀποδείκνυσθαι καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι· παρεὼν
 γὰρ μηδένα πόνον λαβόντας τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας
 διειρύσαι, ὀρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσσῃ,
 εὖρος ὡς δύο τριήρας πλέειν ὁμοῦ ἐλαστρευμένας.
 25 τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τούτοισι, τοῖσί περ καὶ τὸ ὄρυγμα,
 προσετέτακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας
 γεφυρῶσαι.
 25 Ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐποίεε· παρασκευάζετο δὲ καὶ
 ὅπλα ἐς τὰς γεφύρας βύβλινά τε καὶ λευκολίνον,
 30 ἐπιτάξας Φοινίξί τε καὶ Αἰγυπτίοισι καὶ σιτία τῇ
 στρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῆνιε ἢ στρατιῇ,
 μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἐλαυνόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἀνα-
 πυθόμενος δὲ τοὺς χώρους, καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα
 ἐπιτηδεώτατον εἴη, ἄλλον ἄλλῃ ἀγινέοντας ὀλκάσι
 35 τε καὶ πορθμηίοισι ἐκ τῆς Ἀσίας πανταχόθεν. τὸν
 δὲ ὦν πλεῖστον ἐς Δευκὴν Ἀκτὴν καλεομένην τῆς

Θρηίκης ἀγίνεον, οἱ δὲ ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περινηθίων,
οἱ δὲ ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ ἐς Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι,
οἱ δὲ ἐς Μακεδονίην διατεταγμένοι.

Ἐν τῷ δὲ οὗτοι τὸν προκείμενον πόνον ἐργάζοντο, 26
ἐν τούτῳ ὁ πεζὸς ἅπας συλλελεγμένος ἅμα Ξέρξῃ δ
ἐπορεύετο ἐς Σάρδεις, ἐκ Κριτάλλων ὀρμηθεὶς τῶν
ἐν Καππαδοκίῃ· ἐνθαῦτα γὰρ εἶρητο συλλέγεσθαι
πάντα τὸν κατ' ἡπειρον μέλλοντα ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ
πορεύεσθαι στρατόν. ὃς μὲν νυν τῶν ὑπάρχων
στρατὸν κάλλιστα ἐσταλμένον ἀγαγὼν τὰ προκεί- 10
μενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, οὐκ ἔχω φράσαι·
οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν ἐς κρίσιν τούτου πέρι ἐλθόντας οἶδα·
οἱ δὲ ἐπεὶ τε διαβάντες τὸν Ἄλυν ποταμὸν ὠμίλη-
σαν τῇ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορευόμενοι παρεγένοντο
ἐς Κελαινάς· ἵνα πηγαὶ ἀναδιδούσι Μαιάνδρου ποτα- 15
μοῦ, καὶ ἐτέρου οὐκ ἐλάσσονος ἢ Μαιάνδρου, τῷ
οὖνομα τυγχάνει ἐὼν Καταρρήκτης, ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς
ἀγορῆς τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων, ἐς τὸν Μαιάνδρον
ἐκδιδού· ἐν τῇ καὶ ὁ τοῦ Σιληνοῦ Μαρσίνεω ἀσκὸς ἐν
τῇ πόλει ἀνακρέμαται, τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει 20
ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐκδαρέντα ἀνακρεμασθῆναι. Ἐν 27
ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκατήμενος Πύθιος ὁ Ἄττος, ἀνὴρ
Λυδὸς, ἐξείνισε τὴν βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινί-
οισι μεγίστοισι καὶ αὐτὸν Ξέρξεα, χρήματά τε ἐπ-
αγγέλλετο βουλόμενος ἐς τὸν πόλεμον παρέχειν· 25
ἐπαγγελλομένου δὲ χρήματα Πυθίου, εἶρετο Ξέρξης
Περσέων τοὺς παρεόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πύθιος
καὶ κόσα χρήματα κεκτημένος ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα;
οἱ δὲ εἶπαν· “ὦ βασιλεῦ, οὗτός ἐστι ὃς τοι τὸν
πατέρα Δαρεῖον ἐδωρήσατο τῇ πλατανίστῳ τῇ χρυ- 30
σῇ καὶ τῇ ἀμπέλῳ· ὃς καὶ νῦν ἐστι πρῶτος ἀνθρώ-
πων πλούτῳ, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, μετὰ σέ.” Θωμάσας 28
δὲ τῶν ἐπέων τὸ τελευταῖον Ξέρξης, αὐτὸς δεύτερα
εἶρετο Πύθιον ὁκόσα οἱ εἴη χρήματα; ὁ δὲ εἶπε·
“ὦ βασιλεῦ, οὔτε σε ἀποκρύψω οὔτε σκήψομαι τί σο
μὴ εἰδέναι τὴν ἐμεωντοῦ οὐσίην, ἀλλ' ἐπιστάμενός

τοι ἀτρεκέως καταλέξω· ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα σε
 ἐπυθόμην ἐπὶ θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλλη-
 νίδα, βουλόμενός τοι δοῦναι ἐς τὸν πόλεμον χρή-
 ματα, ἐξέμαθον, καὶ εὖρον λογιζόμενος, ἀργυρίου
 5 μὲν δύο χιλιάδας ξούσας μοι ταλάντων, χρυσοῦ δὲ
 τετρακοσίας μυριάδας στατήρων Δαρεικῶν, ἐπιδεού-
 σας ἑπτὰ χιλιαδῶν. καὶ τούτοισί σε ἐγὼ δωρέομαι·
 αὐτῷ δ' ἐμοὶ ἀπὸ ἀνδραπόδων τε καὶ γεωπεδιῶν ἀρ-
 29 κέων ἐστὶ βίος.” Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε· Ξέρξης δὲ
 10 ἡσθεὶς τοῖσι εἰρημένοισι, εἶπε· “ξείνε Δυδὲ, ἐγὼ
 ἐπεὶ τε ἐξῆλθον τὴν Περσίδα χώραν, οὐδενὶ ἀνδρὶ
 συνέμιξα ἐς τοδε, ὅστις ἡθέλησε ξείνια προθεῖναι
 στρατῷ τῷ ἐμῷ, οὐδὲ ὅστις ἐς ὅψιν τὴν ἐμὴν κατα-
 στας αὐτεπάγγελτος ἐς τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἡθέλησε
 15 συμβαλέσθαι χρήματα, ἔξω σεῦ· σὺ δὲ καὶ ἐξείνισας
 μεγάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν, καὶ χρήματα μεγάλα
 ἐπαγγέλλεαι. σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτῶν γέρεα τοιάδε
 δίδωμι· ξείνόν τέ σε ποιεῦμαι ἐμὸν καὶ τὰς τετρακο-
 σίας μυριάδας τοι τῶν στατήρων ἀποπλήσω παρ'
 20 ἐμευτοῦ, δούς τὰς ἑπτὰ χιλιάδας· ἵνα μὴ τοι ἐπι-
 δεές ᾤωσι αἱ τετρακόσiai μυριάδες ἑπτὰ χιλιαδῶν,
 ἀλλ' ἢ τοι ἀπαρτιλογίῃ ὑπ' ἐμέο πεπληρωμένη· κέ-
 κτησὸ τε αὐτὸς τά περ αὐτὸς ἐκτήσαιο, ἐπίστασό τε
 εἶναι αἰεὶ τοιοῦτος· οὐ γάρ τοι ταῦτα ποιεῦντι οὔτε
 25 ἐς τὸ παρεὸν οὔτε ἐς χρόνον μεταμελήσει.”
 30 Ταῦτα δὲ εἶπας καὶ ἐπιτελέα ποιήσας, ἐπορεύετο
 αἰεὶ τὸ πρόσω. Ἄνανα δὲ καλεομένην Φρυγῶν πό-
 λιν παραμειβόμενος, καὶ λίμνην ἐκ τῆς ἅλης γίνον-
 ται, ἀπίκητο ἐς Κολοσσὰς, πόλιν μεγάλην Φρυγίης,
 30 ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς ἐσβάλλων ἀφαν-
 ῖζεται, ἔπειτα διὰ σταδίων ὡς πέντε μάλιστα κη ἀνα-
 φαινόμενος ἐκδιδοῖ καὶ οὗτος ἐς τὸν Μαίανδρον. ἐκ
 δὲ Κολοσσέων ὁρμέομενος ὁ στρατὸς ἐπὶ τοὺς οὐρούς
 τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Λυδῶν, ἀπίκητο ἐς Κῦδρارا
 35 πόλιν· ἔνθα στήλη καταπεπηγυῖα, σταθεῖσα δὲ ὑπὸ
 Κροίσου, καταμηνύει διὰ γραμμάτων τοὺς οὐρούς.

Ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε ἐς τὴν Λυδίην, σχι 31
 ζομένης τῆς οδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἐς ἀριστερὴν ἐπὶ Κα-
 ρίης φερούσης, τῆς δὲ ἐς δεξιὴν ἐς Σάρδεις, τῇ καὶ
 πορευομένῳ διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα
 ἀνάγκη γίνεται, καὶ ἵεναι παρὰ Καλλάτηβον πόλιν, 5
 ἐν τῇ ἄνδρες δημοεργοὶ μέλι ἐκ μυρίκης τε καὶ πυ-
 ροῦ ποιέουσι, ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν εὔρε ~~==~~
 πλατάνιστον, τὴν κάλλεος εἵνεκα δωρησάμενος κόσ-
 μῳ χρυσῷ καὶ μελεδωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψας,
 δευτέρῃ ἡμέρῃ ἀπίκητο ἐς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ. Ἀπι- 32
 κόμενος δὲ ἐς Σάρδεις, πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας 11
 ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ καὶ
 προερέοντας δεῖπνα βασιλεῖ παρασκευάζειν· πλήν
 οὔτε ἐς Ἀθήνας οὔτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμπε ἐπὶ
 γῆς αἵτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντῃ· τῶνδε δὲ εἵνεκα τὸ 15
 δεύτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι πρό-
 τερον οὐκ ἔδοσαν Δαρείῳ πέμψαντι, τούτους πάγχυ
 ἐδόκεε τότε δείσαντας δώσειν· βουλόμενος ὦν αὐτὸ
 τοῦτο ἐκμαθεῖν ἀκριβῶς, ἔπεμπε· μετὰ δὲ ταῦτα
 παρεσκευάζετο ὡς ἐλὼν ἐς Ἀβυδον.

20

Οἱ δὲ ἐν τούτῳ τὸν Ἑλλήσποντον ἐξεύγνυσαν ἐκ 33
 τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἔστι δὲ τῆς Χερσο-
 νήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σηστοῦ τε πόλις με-
 ταξὺ καὶ Μαδύτου, ἀκτὴ τραχέα ἐς θάλασσαν κατή-
 κουσα Ἀβύδῳ καταντίον· ἔνθα μετὰ ταῦτα χρόνῳ 25
 ὕστερον οὐ πολλῷ, ἐπὶ Ξανθίππου τοῦ Ἀρίφρονος
 στρατηγοῦ Ἀθηναίων, Ἀρταύκτην ἄνδρα Πέρσῃν
 λαβόντες Σηστοῦ ὑπαρχον, ζῶντα πρὸς σανίδα προσ-
 διεπασσάλευσαν· ὥς καὶ ἐς τοῦ Πρωτεσίλεω τὸ ἱρὸν
 ἐς Ἐλαιούντα ἀγινεόμενος γυναῖκας, ἀθέμιτα ἔρδεσκε. 30
 Ἐς ταύτην ὦν τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύδου ὁρμεύμενοι 34 ~~==~~
 ἐγεφύρουν τοῖσι προσεκέετο, τὴν μὲν Λευκολίνου
 Φοίνικες, τὴν δ' ἐτέραν τὴν βυβλίνην Αἰγύπτιοι·
 ἔστι δὲ ἑπτὰ στάδιοι ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον.
 Καὶ δὴ ἐξευγμένου τοῦ πόρου, ἐπιγενομένου χειμῶν 35
 μέγας συνέκοψέ τε ἐκείνα πάντα καὶ διέλυσε ὡς δ'

ἐπίθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιούμενος, τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευε τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι πληγὰς, καὶ κατείνειν ἐς τὸ πέλαγος πεδέων ζευγος. ἤδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ στιγέας ἅμα τούτοισι ἀπέπεμψε στί-
 5 ζοντας τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνετέλλετο δὴ ὦν ῥαπί-
 ζοντας λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάσθαλα· “ὦ πικρὸν ὕδωρ, δεσπότης τοι δίκην ἐπιτιθεῖ τῇνδε, ὅτι μιν ἡδί-
 κησας οὐδὲν πρὸς ἐκείνου ἄδικον παθόν· καὶ βασι-
 λεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεταιί σε, ἣν τε σύ γε βούλη
 10 ἦν τε μή· σοὶ δὲ κατὰ δίκην ἄρα οὐδεὶς ἀνθρώπων θίει, ὡς εἶντι δολερῷ τε καὶ ἀλμυρῷ ποταμῷ” τὴν τε δὴ θάλασσαν ἐνετέλλετο τούτοισι ζημιοῦν, καὶ τῶν ἐπεστεώτων τῇ ζεύξει τοῦ Ἑλλησπόντου ἀποτα-
 36 μῆν τὰς κεφαλὰς. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίεον τοῖσι
 15 προσεκέετο αὕτη ἡ ἄχαρις τιμή· τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχι-
 τέκτονες ἐξεύγνυσαν· ἐξεύγνυσαν δὲ ὧδε· πεντηκον-
 τέρους καὶ τριήρεας συνθέντες, ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τοῦ
 Εὐξείνου Πόντου ἐξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας, ὑπὸ
 δὲ τὴν ἐτέρην τεσσαρεσκαίδεκα καὶ τριηκοσίας, τοῦ
 20 μὲν Πόντου ἐπικαρσίας τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου κατὰ
 ῥόον, ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον τῶν ὕλων· συνθέντες
 δὲ, ἀγκύρας κατῆκαν περιμήκεας—τὰς μὲν πρὸς τοῦ
 Πόντου τῆς ἐτέρης, τῶν ἀνέμων εἵνεκεν τῶν ἔσωθεν
 ἐκπνεόντων, τῆς δὲ ἐτέρης [τῆς] πρὸς ἐσπέρης τε καὶ
 25 τοῦ Αἰγαίου—εὗρου τε καὶ νότου εἵνεκα· διέκπλοον
 δὲ ὑπόφασιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων καὶ τρι-
 χοῦ, ἵνα καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βουλόμενος πλέειν
 πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τοῦ Πόντου ἔξω· ταῦτα
 δὲ ποιήσαντες, κατέτεινον ἐκ γῆς στρεβλοῦντες ὄνοι-
 30 σι ξυλίνοισι τὰ ὄπλα, οὐκέτι χωρὶς ἐκάτερα τάξαντες,
 ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου δασάμενοι ἐς ἐκατέρην, τέσ-
 σερα δὲ τῶν βυβλίνων· παχύτης μὲν ἡ αὕτη καὶ
 καλλονή, κατὰ λόγον δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα·
 τοῦ τάλαντον ὁ πῆχυς εἴλκε. ἐπειδὴ δὲ ἐγεφυρώθη
 35 ὁ πόρος, κορμούς ξύλων καταπρίσαντες καὶ ποιήσαν-
 τες ἴσους τῆς σχεδῆς τῷ εὐρεῖ, κόσμῳ ἐπετίθεισαν

κατύπερθε τῶν ὀπλων τοῦ τόνου· θέντες δὲ ἐπεξῆς,
 ἐνθαῦτα αὐτὶς ἐπεξεύγνυν· ποιήσαντες δὲ ταῦτα,
 ὕλην ἐπεφόρησαν· κόσμῳ δὲ θέντες καὶ τὴν ὕλην,
 γῆν ἐπεφόρησαν· κατανάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν,
 φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβή- 5
 ται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασσαν ὑπερορῶντα καὶ οἱ
 ἵπποι.

Ὡς δὲ τὰ τε τῶν γεφυρέων κατεσκευάστο καὶ τὰ 37
 περὶ τὸν Ἄθων, οἱ τε χυτοὶ περὶ τὰ στόματα τῆς
 διώρυχος, (οἱ τῆς ῥηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν ἵνα μὴ 10
 πύμπληται τὰ στόματα τοῦ ὀρύγματος,) καὶ αὐτὴ ἡ
 διώρυξ παγτελέως πεποιημένη ἄγγελτο· ἐνθαῦτα χει-
 μερίας, ἅμα τῷ ἔαρι παρεσκευασμένος ὁ στρατὸς
 ἐκ τῶν Σαρδίων ὠρμάτο ἐλὼν ἐς Ἀβυδον. ὠρμη-
 μένῳ δὲ οἱ ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 15
 ἔδρην ἀφανῆς ἦν, οὗτ' ἐπινεφέλων ἐόντων, αἰθρίης
 τε τὰ μάλιστα· ἀντὶ ἡμέρης τε νύξ ἐγένετο· ἰδόντι
 δὲ καὶ μαθόντι τοῦτο τῷ Ξέρξῃ ἐπιμελὲς ἐγένετο·
 καὶ εἶρετο τοὺς μάγους τὸ θέλοι προφαίνειν τὸ
 φάσμα. οἱ δὲ ἔφραζον ὡς Ἑλλησι προδεικνύει ὁ 20
 θεὸς ἐκλειψῖν τῶν πολίων· λέγοντες ἥλιον εἶναι
 Ἑλλήνων προδέκτορα, σελήνην δὲ σφέων· πυθόμε-
 νος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης περιχαρὴς ἔων ἐποιέετο τὴν
 ἔλασιν. Ὡς δ' ἐξήλαυε τὴν στρατιν, Πύθιος ὁ 38
 Λυδὸς καταρρωδήσας τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φάσμα 25
 ἐπαρθείς τε τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα
 ἔλεγε τάδε· “ὦ δέσποτα, χρήστας ἂν τι τεῦ βουλοί-
 μην τυχεῖν, τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει ἐὼν ὑπουρ-
 γῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γενόμενον.” Ξέρξης δὲ πᾶν
 μᾶλλον δοκέων μιν χρήσειν ἢ τὸ ἐδεήθη, ἔφη τε 30
 ὑπουργήσῃ καὶ διαγορεύειν ἐκέλευε ὅτεν δέοιτο· ὁ
 δὲ ἐπεὶ τε ταῦτα ἤκουσε, ἔλεγε θαρσύνοντας τάδε· “ὦ
 δέσποτα, τυγχάνουσί μοι παῖδες ἐόντες πέντε, καὶ
 σφεας καταλαμβάνει πάντας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι
 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τὸδε 35
 ἡλικίης ἦκοντα οἰκτεῖρας, τῶν μοι παίδων ἕνα παρὰ-

- λυσον τῆς στρατηγῆς τὸν πρεσβύτατον, ἵνα αὐτοῦ
 τε ἐμεῦ καὶ τῶν χρημάτων ἢ μελεδωνός· τοὺς δὲ
 τέσσερας ἄγευ ἅμα σεωντῶ· καὶ πρήξας τὲ νοέεις
 39 νοστήσειας ὀπίσω.” Κάρτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης,
 5 καὶ ἀμείβετο τοῖσδε· “ὦ κακὲ ἄνθρωπε, σὺ ἐτόλμη-
 σας, ἐμεῦ στρατευομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ
 ἄγοντος παῖδας ἐμούς καὶ ἀδελφεοὺς καὶ οἰκήιους καὶ
 φίλους, μνήσασθαι περὶ σέο παιδός· ἐὼν ἐμὸς δοῦ-
 λος, τὸν χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ συνέπεσθαι·
 10 εὖ νῦν τόδ’ ἐξεπίστασο, ὡς ἐν τοῖσι ὥσὶ τῶν ἀνθρώ-
 πων οἰκέει ὁ θυμός· ὅς χρηστὰ μὲν ἀκούσας τέρψιος
 ἐμπιπλέει τὸ σῶμα, ὑπεναντία δὲ τούτοιαι ἀκούσας
 ἀνοιδέει· ὅτε μὲν νῦν χρηστὰ ποιήσας ἕτερα τοιαῦ-
 τα ἐπηγγέλλεο, εὐεργεσίῃσι βασιλέα οὐ καυχῆσαι
 15 ὑπερβαλέσθαι· ἐπεὶ τε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον ἐτρά-
 πευ, τὴν μὲν ἀξίην οὐ λάμβπαι, ἐλάσσω δὲ τῆς ἀξίης·
 σὲ μὲν γὰρ καὶ τοὺς τέσσερας τῶν παίδων ῥύεται τὰ
 ξείνια· τοῦ δὲ ἐνός, τοῦ περιέχειαι μάλιστα, τῇ ψυχῇ
 ζημιώσεται.” ὥς δὲ ταῦτα ὑπεκρίνατο, ἀντίκα ἐκέ-
 20 λευε τοῖσι προσετέτακτο ταῦτα πρήσσειν, τῶν Πυ-
 θίου παίδων ἐξευρόντας τὸν πρεσβύτατον μέσον δια-
 ταμείν· διαταμόντας δὲ τὰ ἡμίτομα διαθεῖναι, τὸ μὲν
 ἐπὶ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ τὸ δὲ ἐπ’ ἀριστερά· καὶ ταύτῃ
 διεξιέναι τὸν στρατόν.
 40 Ποιησάντων δὲ τούτων τοῦτο, μετὰ ταῦτα διεξῆίε
 26 ὁ στρατός· ἡγέοντο δὲ πρῶτοι μὲν οἱ σκευοφόροι
 τε καὶ τὰ ὑποζύγια· μετὰ δὲ τούτους στρατὸς παν-
 τοίων ἐθνέων ἀναμίξ, οὐ διακεκριμένοι· τῇ δὲ ὑπερῃ-
 μίσεις ἦσαν, ἐνθαῦτα διελέλειπτο· καὶ οὐ συνέμισ-
 30 γον οὗτοι βασιλεῖ. προηγύντο μὲν δὴ ἵππότεαι
 χίλιοι ἐκ Περσέων πάντων ἀπολελεγμένοι· μετὰ δὲ,
 αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγ-
 μένοι, τὰς λόγχας κάτω ἐς τὴν γῆν τρέψαντες· μετὰ
 δὲ, ἱροὶ Νισαῖοι καλούμενοι ἵπποι δέκα, κεκοσμημέ-
 35 νοι ὡς καλλιστα. Νισαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ἐπὶ
 τοῦδε· ἔστι πεδίον μέγα τῆς Μηδικῆς τῷ οὐνομά

ἔστι Νίσαιον· τοὺς ὦν δὴ ἵππους τοὺς μεγάλους
 φέρει τὸ πεδίον τοῦτο. ὅπισθε δὲ τούτων τῶν δέκα
 ἵππων ἄρμα Διὸς ἱρὸν ἐπετέτακτο, τὸ ἵπποι μὲν εἰλ-
 κον λευκοὶ ὀκτώ· ὅπισθε δὲ τῶν ἵππων εἶπετο πεζῇ
 ἡνίοχος, ἐχόμενος τῶν χαλινῶν· οὐδεὶς γὰρ δὴ ἐπὶ τῶν
 τούτων τῶν θράνων ἀνθρώπων ἀναβαίνει· τούτου δὲ
 ὅπισθεν αὐτὸς Ξέρξης ἐπ' ἄρματος ἵππων Νισαίων·
 παραβέβηκε δὲ οἱ ἡνίοχος, τῷ οὐνομα ἦν Πατιράμ-
 φης, Ὅτάνεω παῖς ἀνδρὸς Πέρσεω. Ἐξήλασε μὲν 41
 οὕτω ἐκ Σαρδίων Ξέρξης· μετεκβαίνεσκε δὲ, ὅκως 10
 μιν λόγος αἰρέοι, ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς ἀρμάμαξαν.
 αὐτοῦ δὲ ὅπισθεν αἰχμοφόροι, Περσέων οἱ ἀριστοί
 τε καὶ γενναϊότατοι, χίλιοι, κατὰ νόμον τὰς λόγχας
 ἔχοντες· μετὰ δὲ, ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων
 ἀπολελεγμένη· μετὰ δὲ τὴν ἵππον, ἐκ τῶν λοιπῶν 15
 Περσέων ἀπολελεγμένοι μύριοι. οὗτος πεζὸς ἦν·
 καὶ τούτων χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖσι δόρασι ἀντὶ τῶν
 σαυρωτήρων ῥοιᾶς εἶχον χρυσέας, καὶ περίξ συν-
 εκλήϊον τοὺς ἄλλους· οἱ δὲ εἰνακισχίλιοι ἐντὸς τού-
 των ἑόντες ἀργυρέας ῥοιᾶς εἶχον. (εἶχον δὲ χρυσέας 20
 ῥοιᾶς καὶ οἱ εἰς τὴν γῆν τρέποντες τὰς λόγχας, καὶ
 μῆλα οἱ ἄγχιστα ἐπόμενοι Ξέρξει.) τοῖσι δὲ μυρί-
 οισι ἐπετέτακτο ἵππος Περσέων μυρίη. μετὰ δὲ
 τὴν ἵππον διέλειπε καὶ δύο σταδίους, καὶ ἔπειτα ὁ
 λοιπὸς ὄμιλος ἦε ἀναμίξ.

25

Ἐποίετο δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίας ὁ στρατὸς 42
 ἐπὶ τε ποταμὸν Καῖκον καὶ γῆν τὴν Μυσίην· ἀπὸ
 δὲ Καΐκου ὁρμώμενος, Κάνης ὅρος ἔχων ἐν ἀριστε-
 ρῇ, διὰ τοῦ Ἀταρνέος ἐς Καρίνην πόλιν· ἀπὸ δὲ
 ταύτης διὰ Θήβης πεδίου ἐπορεύετο, Ἀτραμύντειόν 30
 τε πόλιν καὶ Ἀντανδρον τὴν Πελασγίδα παραμει-
 βόμενος· τὴν Ἰδην δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερὴν χέρα, ἦε
 ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πρῶτα μὲν οἱ ὑπὸ τῇ Ἰδῇ
 νύκτα ἀναμείναντι βρονταί τε καὶ πρηστήρες ἐπεισ-
 πίπτουσι, καὶ τινα αὐτοῦ ταύτῃ συχνὸν ὄμιλον 35
 διέφθειραν. Ἀπικομένου δὲ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τὸν 43

Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν ἐπεὶ τε ἐκ Σαρδίῶν
 ὑρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ, ἐπέλιπε τὸ ρέεθρον,
 οὐδ' ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τε καὶ τοῖσι κτήνεσι πι-
 νύμενος· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίκετο
 5 Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη, ἡμερον ἔχων
 θεήσασθαι· θεησάμενος δὲ καὶ πυθόμενος κείνων
 ἕκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας,
 χοὰς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἤρωσι ἐχέαντο· ταῦτα δὲ ποι-
 ησαμένοισι νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε·
 10 ἅμα ἡμέρη δὲ ἐπορεύετο ἐνθεῦτεν, ἐν ἀριστερῇ μὲν
 ἀπέργων Ῥοίτειον πόλιν καὶ Ὀφρύνειον καὶ Δάρδα-
 νον, ἥπερ δὴ Ἀβύδω ὁμουρός ἐστι, ἐν δεξιῇ δὲ Γέρ-
 γιθας Τευκρούς.
 44 Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀβύδῳ, ἠθέλησε Ξέρξης
 15 ἰδέσθαι πάντα τὸν στρατόν· καὶ προεπεποίητο γὰρ
 ἐπὶ κολωνοῦ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ προεξέδρη λίθου
 λευκοῦ· ἐποίησαν δὲ Ἀβυδηνοὶ, ἐντειλαμένου πρό-
 τερον βασιλέως· ἐνθαῦτα ὡς ἕζετο, κατορῶν ἐπὶ τῆς
 γυῖνος ἐθηεῖτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νέας· θηεύμε-
 20 νος δὲ ἰμέρθη τῶν νεῶν ἄμιλλαν γινομένην ἰδέσθαι·
 ἐπεὶ δ' ἐγένετό τε καὶ ἐνίκων Φοίνικες Σιδώνιοι, ἦσθη
 45 τε τῇ ἀμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ· Ὡς δὲ ὦρα πάντα
 μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμέ-
 νον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδιά-
 25 ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἐωυτὸν ἐμακά-
 46 ρισε· μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσε. Μαθὼν δέ μιν Ἀρ-
 τάβανος ὁ πάτριος, ὃς τὸ πρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο
 ἐλευθέρως οὐ συμβουλευὼν Ξέρξῃ στρατεῦσθαι ἐπὶ
 τὴν Ἑλλάδα, οὗτος ὦν ἦρ φρασθεὶς Ξέρξεα δακρύ-
 30 σαντα εἶρετο τάδε· “ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων
 κεχωρισμένα ἐργάσαιο νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον;
 μακαρίσας γὰρ σεωυτὸν δακρύνεις” ὁ δὲ εἶπε· “ἐσ-
 ῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι ὡς βραχὺς
 εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ζώντων
 25 τοσούτων οὐδεὶς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται” ὁ δὲ
 ἀμείβετο λέγων· “ἕτερα τοῦτου παρὰ τὴν ζῴην πε-

πόνθαμεν οἰκτρότερα· ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς
 οὕτω ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε, οὔτε τούτων
 οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ
 οὐκ ἄπαξ τεθνάναι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ ζῶειν· αἱ
 τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσai καὶ αἱ νοῦσοι συν- 5
 ταράσσουσai καὶ βραχὺν ἔοντα μακρὸν δοκέειν εἶναι
 ποιεῦσι τὸν βίον· οὕτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς
 ἐούσης τῆς ζῆς, καταφυγὴ αἰρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ
 γέγονε· ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα, φθονε-
 ρὸς ἐν αὐτῷ εὐρίσκεται ἐὼν.” Ἐέρξης δὲ ἀμείβε- 47
 το λέγων· “Ἀρτάβανε, βιοτῆς μὲν νυν ἀνθρωπητῆς 11
 πέρι, ἐούσης τοιαύτης οἴηνπερ σὺ διαιρέαι εἶναι, παν-
 σώμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνέμεθα χρηστὰ ἔχοντες
 πρῆγματα ἐν χερσὶ· φράσον δέ μοι τόδε· εἴ τοι ἡ 15
 ὄψις τοῦ ἐνυπνίου μὴ ἐναργῆς οὕτω ἐφάνη, εἶχες ἂν
 τὴν ἀρχαίην γνώμην οὐκ ἐὼν με στρατεύεσθαι ἐπὶ
 τὴν Ἑλλάδα, ἢ μετέστης ἂν; φέρε μοι τοῦτο ἀτρε-
 κῶς εἰπέ.” ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· “ὦ βασιλεῦ, ὅψις
 μὲν ἡ ἐπιφανείσα τοῦ ὀνείρου ὡς βουλόμεθα ἀμφό-
 τεροι τελευτήσῃ· ἐγὼ δ’ ἔτι καὶ ἐς τόδε δείματός 20
 εἰμι ὑπόπλεος, οὐδ’ ἐντὸς ἐμεωντοῦ, ἄλλα τε πολλὰ
 ἐπιλεγόμενος καὶ δὴ καὶ ὀρέων τοι δύο τὰ μέγιστα
 πάντων ἔοντα πολεμιώτατα.” Ἐέρξης δὲ πρὸς ταῦτα 48
 ἀμείβετο τοῖσδε· “δαιμόνιε ἀνδρῶν, κοῖα ταῦτα λέ-
 γεις εἶναι δύο μοι πολεμιώτατα; κότερά τοι ὁ πεζὸς 25
 μεμπτὸς κατὰ τὸ πλῆθός ἐστι, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν
 στρατεύμα φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμε-
 τέρου; ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέτερον λείψεσθαι τοῦ
 ἐκείνων; ἢ καὶ συναμφότερα ταῦτα; εἰ γάρ τοι ταύ-
 τη ἐνδεέστερα φαίνεται εἶναι τὰ ἡμέτερα πρῆγματα, 30
 στρατοῦ ἂν ἄλλου τις τὴν ταχίστην ἄγερσιν ποι-
 οίτο.” Ὁ δ’ ἀμείβετο λέγων· “ὦ βασιλεῦ, οὔτε 49
στρατὸν τοῦτον ὅστις γε σύνεσιν ἔχει μέμφουτ’ ἂν, ~~ἀν~~
 οὔτε τῶν νεῶν τὸ πλῆθος· ἦν τε πλεῖνας συλλέξῃς,
 τὰ δύο τοι τὰ λέγω πολλῷ ἔτι πολεμιώτερα γίνεσθαι·
τὰ δὲ δύο ταῦτα ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα· οὔτε γὰρ

τῆς θαλάσσης ἐστὶ λιμὴν τοσοῦτος οὐδαμόθι, ὥς
 ἐγὼ εἰκάζω, ὅστις ἐγειρομένου χειμῶνος δεξάμενός
 σευ τοῦτο τὸ ναυτικόν, φερέγγυος ἔσται διασῶσαι
 τὰς νέας· καὶ τοι οὐκ ἔνα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λι-
 5 μένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἡπειρον, παρ' ἣν δὴ
 κομῖαι· οὐκ ὦν δὴ ἐόντων τοι λιμένων ὑποδεξίων,
 μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι καὶ
 οὐκ ὠνθρώποι τῶν συμφορέων· καὶ δὴ τῶν δύο τοι
 τοῦ ἐτέρου εἰρημένου, τὸ ἕτερον ἔρχομαι ἐρέων· γῇ
 10 δὴ πολεμὴν τῇδέ τοι κατίσταται· εἰ ἐθέλοι τοι μηδὲν
 ἀντίξοον καταστῆναι, τοσοῦτό τοι γίνεται πολεμω-
 τέρη ὅσῳ ἂν προβαίνης ἐκαστέρῳ, τὸ πρόσω αἰεὶ
 κλεπτόμενος. εὐπρηξίης γὰρ οὐκ ἔστι ἀνθρώποισι
 οὐδεμία πληθώρα. καὶ δὴ τοι, ὥς οὐδενὸς ἐναντιευ-
 15 μένου, λέγω τὴν χώραν πλεῦνα ἐν πλεῦνι χρόνῳ
 γινομένην λιμὸν τέξεσθαι. ἀνὴρ δὲ οὕτω ἂν εἴη
 ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἄρρωδέοι, πᾶν ἐπιλε-
 γόμενος πείσεσθαι χρήμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς
 20 εἴη.” Ἀμείβεται Ἑξέρξης τοῖσδε· “Ἀρτάβανε, οἰ-
 κότῳ μὲν σύ γε τούτων ἕκαστα διαιρέαι· ἀτὰρ μήτε
 πάντα φοβέο, μήτε πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεο· εἰ γὰρ δὴ
 βούλοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερομένῳ πρήγματι τὸ πᾶν
 ὁμοίως ἐπιλέγεσθαι, ποιήσεις ἂν οὐδαμὰ οὐδέν·
 κρέσσον δὲ πάντα θαρσέοντα ἡμισυ τῶν δεινῶν
 25 πᾶσχειν μᾶλλον, ἢ πᾶν χρήμα προδευμαίνοντα μη-
 δαμὰ μηδὲν παθεῖν· εἰ δὲ ἐρίζων πρὸς πᾶν τὸ λεγό-
 μενον, μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξεις, σφάλλεις οὐ φεί-
 λεις ἐν αὐτοῖσι ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεναντία τοῦτοισι
 λέξας. τοῦτο μὲν νυν ἐπίσης ἔχει· εἰδέναι δὲ ἄν-
 30 θρωπον ἐόντα κῶς χρὴ τὸ βέβαιον; δοκέω μὲν οὐ-
 δαμῶς. τοῖσι τοίνυν βουλομένοισι ποιεῖν, ὥς τὸ
 ἐπίπαν φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα· τοῖσι δὲ ἐπιλεγο-
 μένοισί τε πάντα καὶ ὀκνεῦσι, οὐ μάλα ἐθέλει. ὅρῳ
 τὰ Περσέων πρήγματα ἐς ὃ δυνάμιος προκεχώρηκε
 35 εἰ τοίνυν ἐκείνοι οἱ πρὸ ἐμοῦ γενόμενοι βασιλεῖς
 γνώμησι ἐχρέοντο ὁμοήσι καὶ σὺ, ἢ μὴ χρεόμενοι

γνώμησι τοιαύτησι ἄλλους συμβούλους εἶχον τοι-
 ούτους, οὐκ ἂν κοτε εἶδες αὐτὰ ἐς τοῦτο προελθόντα·
 νῦν δὲ κινδύνους ἀναρριπτέοντες ἐς τοῦτό σφεα προ-
 ηγάγοντο· μεγάλα γὰρ πρήγματα μεγάλοισι κιν-
 δύνουσι ἐθέλει καταιρέεσθαι· ἡμεῖς τοίνυν, ὁμοιεύ- 5
 μενοι κείνοισι, ὥρην τε τοῦ ἔτεος καλλίστην πορεύ-
 ὀμεθα, καὶ καταστρεψάμενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην
 νοστήσομεν ὀπίσω, οὔτε λιμῶ ἐντυχόντες οὐδαμόθι
 οὔτε ἄλλο ἄχαρι παθόντες οὐδέν· τοῦτο μὲν γὰρ
 αὐτοὶ πολλὴν φορβὴν φερόμενοι πορευόμεθα· τοῦτο 10
 δὲ, τῶν ἂν κου ἐπιβέωμεν γῆν καὶ ἔθνος, τούτων τὸν
 σῆτον ἔξομεν· ἐπ' ἄροτῆρας δὲ καὶ οὐ νομάδας στρα-
 τευόμεθα ἄνδρας.” Λέγει Ἀρτάβανος μετὰ ταῦτα· 51
 “ὦ βασιλεῦ, ἐπεὶ τε ἀρρωδέειν οὐδὲν ἑᾶς πρήγμα,
 σὺ δέ μευ συμβουλίην ἐνδεξαι· ἀναγκαίως γὰρ ἔχει 15
 περὶ πολλῶν πρηγμάτων πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι.
 Κῦρος ὁ Καμβύσεω Ἰωνὴν πᾶσαν, πλὴν Ἀθηναίων,
 κατεστρέψατο δασμοφόρον εἶναι Πέρσῃσι· τούτους
ὧν τοὺς ἄνδρας συμβουλευώ τοι μηδεμὴ μηχανῇ #
 ἄγειν ἐπὶ τοὺς πατέρας· καὶ γὰρ ἄνευ τούτων οἰοί 20
 τε εἰμὲν τῶν ἐχθρῶν κατυπέρτεροι γίνεσθαι· ἢ γὰρ
 σφεας, ἣν ἐπωνται, δεῖ ἀδικωτάτους γίνεσθαι κατα-
 δουλουμένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιοτάτους συν-
 ελευθεροῦντας· ἀδικώτατοι μὲν νυν γινόμενοι, οὐδὲν
 κέρδος μέγα ἡμῖν προσβάλλουσι· δικαιοτάτοι δὲ γι- 25
 νόμενοι, οἰοί τε δηλήσασθαι μέγας τὴν σὴν στρα-
 τιὴν γίνονται· ἐς θυμὸν ὧν βαλεῦ καὶ τὸ παλαιὸν
 ἔπος ὡς εὖ εἴρηται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ πᾶν τέλος κατα-
 φαίνεσθαι.” Ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης· “Ἀρ- 52
 τάβανε, τῶν ἀπεφῆναι γινώμεων σφάλλαι κατὰ 30
 ταύτην δὴ μάλιστα, ὥς Ἴωνας φοβέαι μὴ μεταβά-
 λωσι· τῶν ἔχομεν γνῶμα μέγιστον, τῶν σύ τε μάρ-
 τυς γίνεαι καὶ οἱ συστρατευσάμενοι Δαρεῖω ἄλλοι
 ἐπὶ Σκύθας, ὅτι ἐπὶ τούτοις ἢ πᾶσα Περσικὴ στρα-
 τη ἐγένετο, διαφθεῖραι καὶ περιποιῆσαι· οἱ δὲ δικαιο- 35
 σύνῃν καὶ πιστότητα ἐνέδωκαν, ἄχαρι δὲ οὐδέν

πάρεξ δὲ τούτου, ἐν τῇ ἡμετέρῃ καταλιπόντας τέκνα τε καὶ γυναῖκας καὶ χρήματα, οὐδ' ἐπιλέγεσθαι χρὴ νεώτερόν τι ποιήσιν· οὕτω μὴδὲ τοῦτο φοβέο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθόν, σῶζε οἰκόν τε τὸν ἐμὸν καὶ
5 τυραννίδα τὴν ἐμήν· σοὶ γὰρ ἐγὼ μούνη ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτράπω.”

53 Ταῦτα εἰπας καὶ Ἀρτάβανον ἀποστείλας ἐς Σοῦσα, δεύτερα μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους· ἐπεὶ δὲ οἱ παρήσαν, ἔλεγέ σφι τάδε·

10 “ὦ Πέρσαι, τῶνδ' ἐγὼ ὑμέων χρήζων συνέλεξα, ἄνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθοὺς, καὶ μὴ καταισχύειν τὰ πρόσθεν ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἐόντα μεγάλα τε καὶ πολλοῦ ἄξια· ἀλλ' εἰς τε ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες προθυμίην ἔχωμεν· ξυὼν γὰρ τοῦτο πᾶσι ἀγαθὸν
15 σπεύδεται. τῶνδε δὲ εἵνεκα προαγορεύω ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου ἐντεταμένως· ὥς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπ' ἄνδρας στρατευόμεθα ἀγαθοὺς· τῶν ἣν κρατήσωμεν, οὐ μὴ τις ἡμῖν ἄλλος στρατὸς ἀντιστῇ κοτε ἀνθρώπων. νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευξάμενοι τοῖσι
20 θεοῖσι, τοῖ Περσίδα γῆν λελόγχασι.”

54 Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην παρασκευάζοντο ἐς τὴν διάβασιν· τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἀνέμενον τὸν ἥλιον, ἐθέλοντες ιδέσθαι ἀνίσχοντα, θυμὴματά τε παντοῖα ἐπὶ τῶν γεφυρέων καταγίζοντες καὶ μυρσίνησι στορνύν-
25 τες τὴν ὁδόν· ὥς δ' ἐπανετέλλε ὁ ἥλιος, σπένδων ἐκ χρυσέης φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θάλασσαν, εὐχετο πρὸς τὸν ἥλιον, μὴδεμίαν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι ἢ μιν παύσει καταστρέφασθαι τὴν Εὐρώπην πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης γένηται·
30 ὑξάμενος δὲ, ἐσέβαλε τὴν φιάλην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ χρύσειον κρητῆρα καὶ Περσικὸν ξίφος τὸν ἀκινάκην καλέουσι. ταῦτα οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι, οὔτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθείς κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος, οὔτε εἰ μετεμέλησέ οἱ τὸν Ἑλλήσποντον
35 μαστιγώσαντι καὶ ἀντὶ τούτων τὴν θάλασσαν ἐδωρέ-
5 ετο. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποιήτο, διέβαινον κατὰ

μὲν τὴν ἑτέραν τῶν γεφυρέων τὴν πρὸς τοῦ Πόντου
ὁ πεζὸς τε καὶ ἡ ἵππος ἅπασα, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ
Αἰγαῖον τὰ ὑποζύγια καὶ ἡ θεραπήϊη ἠγέοντο δὲ
πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι ἐστεφανωμένοι πάντες,
μετὰ δὲ τούτους ὁ σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἐθνέ- 5
ων. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην οὗτοι· τῇ δὲ ὑστεραίῃ,
πρῶτοι μὲν οἱ τε ἱππῶται καὶ οἱ τὰς λόγχας κάτω
τρέποντες· ἐστεφάνωντο δὲ καὶ οὗτοι· μετὰ δὲ, οἱ
τε ἵπποι οἱ ἱροὶ καὶ τὸ ἄρμα τὸ ἱρόν· ἐπὶ δὲ, αὐτὸς
τε Ξέρξης καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ οἱ ἱππῶται οἱ 10
χίλιοι· ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ ἄλλος στρατός· καὶ αἱ νῆες
ἅμα ἀνῆγοντο ἐς τὴν ἀπεναντίον. ἦδη δὴ ἤκουσα
καὶ ὕστατον διαβῆναι βασιλέα πάντων.

Ξέρξης δὲ ἐπεὶ τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθηεῖτο 56
τὸν στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα· διέβη δὲ 15
ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἐν ἑπτὰ ἡμέρησι καὶ ἐν ἑπτὰ εὐ-
φρόνησι, ἐλινύσας οὐδένα χρόνον. ἐνθαῦτα λέγεται,
Ξέρξεω ἦδη διαβεβηκότος τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα
εἰπεῖν Ἑλλησπόντιον· “ὦ Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμε-
νος Πέρση καὶ οὐνομα ἀντὶ Διὸς Ξέρξεα θέμενος, 20
ἀνάστατον τὴν Ἑλλάδα ἐθέλεις ποιῆσαι ἄγων πάν-
τας ἀνθρώπους; καὶ γὰρ ἄνευ τούτων ἐξῆν τοι ποιέ-
ειν ταῦτα.”

Ὡς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὠρμημένοισι τέ- 57
ρας σφὶ ἐφάνη μέγα, τὸ Ξέρξης ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποι- 25
ήσατο καὶ περ εὐσύμβλητον εἶν· ἵππος γὰρ ἔτεκε
λαγόν. (εὐσύμβλητον ὦν τῇδε τοῦτο ἐγένετο, ὅτι
ἔμελλε μὲν ἐλᾶν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης
ἀγαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα, ὅπισω δὲ περὶ
ἑωυτοῦ τρέχων ἦξειν ἐς τὸν αὐτὸν χώρον.) ἐγένετο 30
δὲ καὶ ἕτερον αὐτῷ τέρας εἶναι ἐν Σάρδισι· ἡμίονος
γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διξὰ ἔχουσαν αἰδοῖα, τὰ μὲν ἔρσε-
νος, τὰ δὲ θηλέης· κατύπερθε δὲ ἦν τὰ τοῦ ἔρσε-
νος. Τῶν ἀμφοτέρων λόγον οὐδένα ποιησάμενος, τὸ πρῶ 58
σω ἐπορεύετο· σὺν δὲ οἱ ὁ πεζὸς στρατός· (ὁ δὲ ναυ- 33
τικός ἐξω τὸν Ἑλλήσποντον πλέων, παρὰ γῆν ἐκο-

μίζετο, τὰ ἔμπαλιν πρήσσων τοῦ πέζου· ὁ μὲν γὰρ
 πρὸς ἑσπέρην ἔπλεε ἐπὶ Σαρπηδονίης ἄκρης ποιεύ-
 μενος τὴν ἄπιξιν, ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένῳ
 περιμένειν· ὁ δὲ κατ' ἡπειρον στρατὸς πρὸς ἡῷ τε
 5 καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς Χερ-
 σονήσου, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχων τὸν Ἑλλης τάφον τῆς
 Ἀθάμαντος, ἐν ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν, διὰ μέ-
 σης δὲ πορευόμενος πόλιος τῇ οὔνομα τυγχάνει ἐὼν
 Ἀγορή· ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων τὸν κόλπον τὸν Μέ-
 10 λανα καλούμενον, καὶ Μέλανα ποταμὸν, οὐκ ἀν-
 ισχύοντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον ἀλλ' ἐπιλιπόντα,
 τοῦτον τὸν ποταμὸν διαβὰς (ἐπ' οὗ καὶ ὁ κόλπος
 οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει) ἦιε πρὸς ἑσπέρην, Αἰνόν
 τε πόλιν Αἰολίδα καὶ Στεντορίδα λίμνην παρεξιών,
 15 ἐς ὃ ἀπίκετο ἐς Δορίσκον. (Ὁ δὲ Δορίσκος ἔστι τῆς
 Θρηίκης αἰγιαλός τε καὶ πεδῖον μέγα· (διὰ δὲ αὐτοῦ
 20 ῥέει ποταμὸς μέγας Ἑβρος·) ἐν τῷ τεῖχος τε ἐδέδ-
 μητο βασιλῆϊον—τοῦτο τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται
 —καὶ Περσέων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκεε ὑπὸ
 25 Δαρείου ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐπεὶ τε ἐπὶ Σκύθας
 ἐστρατεύετο. (ἔδοξε ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χώρος εἶναι
 ἐπιτήδεις ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρα-
 τόν· καὶ ἐποίεε ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας
 ἀπικομένας ἐς Δορίσκον οἱ ναύαρχοι, κελύσαντος
 30 Ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα Δορίσκῳ ἐκό-
 μισαν·) ἐν τῷ Σάλῃ τε Σαμοθρηϊκίῃ πεπόλισται πό-
 λιν καὶ Ζώνῃ, τελευταία δὲ αὐτοῦ Σέρρειον, ἄκρη
 ὀνομαστή· ὁ δὲ χώρος οὗτος τὸ παλαιὸν ἦν Κικό-
 35 νων. ἐς τοῦτον τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντες, τὰς νέας
 60 τὸν χρόνον τῆς στρατιῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο. Ὅσον
 μὲν νῦν ἕκαστοι παρῆχον πλήθος ἐς ἀριθμὸν, οὐκ
 ἔχω εἶπαι τὸ ἀτρεκές· οὐ γὰρ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν
 ἀνθρώπων· σύμπαντος δὲ τοῦ στρατοῦ τοῦ πέζου
 35 τὸ πλήθος ἐφάνη ἑβδομηκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες.
 ἐξήριθμησαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον· συναγαγόντες ἐς

ἓνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων, καὶ συνάξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν ἔξωθεν κύκλον· περιγράψαντες δὲ, καὶ ἀπέντες τοὺς μυρίους, αἵμασι· ἡν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλὸν, ταύτην δὲ ποιήσαντες, ἄλλους δ' ἐσεβίβαζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον· μέχρις οὐ πάντας τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμυσαν· ἀριθμήσαντες δὲ κατὰ ἔθνεα διέτασσον. #

Οἱ δὲ στρατευόμενοι οἶδε ἦσαν· Πέρσαι μὲν ὧδε 61
 ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον τιάρας 10
 καλεομένους, πῖλους ἀπαγέας· περὶ δὲ τὸ σῶμα κιθῶνας χειριδωτοὺς ποικίλους, λεπίδος σιδηρέης ὅψιν ἰχθυοειδούς· περὶ δὲ τὰ σκέλεα ἀναξυρίδας, ἀντὶ δὲ ἀσπίδων γέρρα· ὑπὸ δὲ, φαρετρεῶνες ἐκρέμαντο· αἰχμὰς δὲ βραχέας εἶχον, τόξα δὲ μεγάλα, οἴστους 15
 δὲ καλαμίνους· πρὸς δὲ, ἐγχειρίδια παρὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν παραιωρεύμενα ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἄρχοντα παρείχοντο Ὀτάνεα, τὸν Ἀμήστριος πατέρα, τῆς Ξέρξεω γυναικός. (ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων Κηφῆνες, ὑπὸ μέντοι σφέων αὐτῶν καὶ 20
 τῶν περιοίκων Ἀρταῖοι· ἐπεὶ δὲ Περσεὺς ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπῖκετο παρὰ Κηφέα τὸν Βῆλου, καὶ ἔσχε αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Ἀνδρομέδην, γίνεται αὐτῷ πάϊς τῷ οὐνομα ἔθετο Πέρσην· τοῦτον δὲ αὐτοῦ καταλείπει, ἐτίγχανε γὰρ ἄπαις ἔων ὁ Κηφεὺς ἔρ- 25
 σενος γόνου, ἐπὶ τούτου δὲ τὴν ἐπωνυμίην ἔσχον.) Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσταλμένοι ἐστρατεύ- 62
 οντο· Μηδικὴ γὰρ αὕτη ἡ σκευὴ ἐστὶ, καὶ οὐ Περσική· οἱ δὲ Μῆδοι ἄρχοντα μὲν παρείχοντο Τιγρά-
 νην, ἄνδρα Ἀχαιμενίδην. (ἐκαλέοντο δὲ πάλαι πρὸς 30
 πάντων Ἄριοι· ἀπικομένης δὲ Μηδείης τῆς Κολχίδος ἐξ Ἀθηνέων ἐς τοὺς Ἀρίους τούτους, μετέβαλον καὶ οὗτοι τὸ οὐνομα· αὐτοὶ δὲ περὶ σφέων ὧδε λέγουσι Μῆδοι.) Κίσσιοι δὲ στρατευόμενοι τὰ μὲν
 ἄλλα κατάπερ Πέρσαι ἐσκευάδατο· ἀντὶ δὲ τῶν πίων
 λων, μιτρηφόροι ἦσαν. Κισσίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης

- ὁ Ὀτάνεω, Ὑρκάνιοι δὲ κατάπερ Πέρσαι ἐσεσάχατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Μεγάπανον τὸν Βαβυλῶνος ὕστερον τούτων ἐπιτροπεύσαντα. Ἀσσύριοι δὲ στρατευόμενοι περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχεν χάλκεά τε κράνεα καὶ πεπλεγμένα τρόπον τινὰ βάρβαρον οὐκ εὐαπήγητον· ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς καὶ ἐγχειρίδια παραπλήσια τῇσι Αἰγυπτίῃσι εἶχον· πρὸς δὲ, ῥόπαλα ξύλων τετυλωμένα σιδήρῳ καὶ λινέους θώρηκας· οὗτοι δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν· τούτων δὲ μεταξὺ, Χαλδαῖοι· ἦρχε δὲ σφῶν Ὀτάσπης ὁ Ἀρταχάϊου.
- 64 Βάκριοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀγχότατα τῶν Μηδικῶν ἔχοντες ἐστρατεύοντο, τόξα δὲ καλά-
15 μίνα ἐπιχώρια καὶ αἰχμὰς βραχέας. Σάκαι δὲ [οἱ Σκύθαι] περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρβασίας ἐς ὅζῃ ἀπιγμένας ὀρθὰς εἶχον πεπηγνίας, ἀναξυρίδας δὲ ἐνδεδύκεσαν· τόξα δὲ ἐπιχώρια, καὶ ἐγχειρίδια, πρὸς δὲ καὶ ἀξίνας σαγάρεις εἶχον· (τούτους δὲ ἰόντας Σκύθας Ἀμυργίους Σάκας ἐκάλεον· οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι Σάκας·) Βακτριῶν δὲ καὶ Σακέων ἦρχε Ὑστάσπης, ὁ Δαρείου τε καὶ
20 Ἀτόσσης τῆς Κύρου. Ἰνδοὶ δὲ εἴματα μὲν ἐνδε-
65 δυκότες ἀπὸ ξύλων πεποιημένα, τόξα δὲ καλάμινα εἶχον καὶ οὔστους καλαμίνας· ἐπὶ δὲ, σίδηρος ἦν· ἐσταλμένοι μὲν δὴ ἦσαν οὕτω Ἰνδοί· προσετετάχατο δὲ συστρατευόμενοι Φαρναζάβρη τῷ Ἀρταβάτew.
- 66 Ἄριοι δὲ τόξοις μὲν ἐσκευασμένοι ἦσαν Μηδικoῖσι, τὰ δὲ ἄλλα κατὰ περ Βάκριοι· Ἀρίων δὲ ἦρχε Σι-
30 σάμνης ὁ Ὑδάρνεος. Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι καὶ Σογδοὶ τε καὶ Γανδάριοι καὶ Δαδίκαι, τὴν αὐτὴν σκευὴν ἔχοντες τὴν καὶ Βάκριοι, ἐστρατεύοντο· τούτων δὲ ἦρχον οἷδε· Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνάκεω· Σογδῶν δὲ Ἀζάνης ὁ Ἀρ-
25 τοῦ· Γανδαρίων δὲ καὶ Δαδικέων Ἀντύφις ὁ Ἀρ-
67 τὰβάνου. Κάσπιοι δὲ σισύρνας τε ἐνδεδυκότες, καὶ

τόξα ἐπιχώρια καλάμινα ἔχοντες καὶ ἀκινάκας, ἐστρατεύοντο· οὗτοι μὲν οὕτω ἐσκευάδατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Ἀριόμαρδον τὸν Ἀρτυφίου ἀδελφεόν. Σαράγγαι δὲ εἴματα μὲν βεβαμμένα ἐνέπρεπον ἔχοντες· πέδιλα δὲ ἐς γόνυ ἀνατεινόντα εἶχον, τόξα δὲ 5 καὶ αἰχμᾶς Μηδικάς· Σαραγγέων δὲ ἦρχε Φερενδάτης ὁ Μεγαβάζου. Πάκτυες δὲ σισυρνοφόροι τε ἦσαν καὶ τόξα ἐπιχώρια εἶχον καὶ ἐγχειρίδια. Πάκτυες δὲ ἄρχοντα παρείχοντο Ἀρτύντην τὸν Ἰθαμάτρεω. Οὗτιοι δὲ καὶ Μύκοι τε καὶ Παρικάνιοι 68 ἐσκευασμένοι ἦσαν κατάπερ Πάκτυες. τούτων δὲ 11 ἦρχον οἷδε· Οὐτίων μὲν καὶ Μύκων Ἀρσαμένης ὁ Δαρείου· Παρικανίων δὲ Σιρομίτρης ὁ Οιοβάζου. Ἀράβιοι δὲ ζειρὰς ὑπέζωσμένοι ἦσαν· τόξα δὲ πα- 69 λίντονα εἶχον πρὸς δεξιὰ, μακρά. Αἰθίοπες δὲ παρ- 15 δαλέας τε καὶ λεοντέας ἐναμμένοι, τόξα δὲ εἶχον ἐκ φοίνικος σπάθης πεποιημένα μακρὰ, τετραπήχεων οὐκ ἐλάσσω· ἐπὶ δὲ, καλαμίνους οἰστοὺς μακροὺς· (ἀντὶ δὲ σιδήρου ἐπὴν λίθος ὁξὺς πεποιημένος, τῷ καὶ τὰς σφρηγίδας γλύφουσι·) πρὸς δὲ, αἰχμᾶς εἶχον· 20 ἐπὶ δὲ, κέρας δορκάδος ἐπὴν ὁξὺ πεποιημένον, τρόπον λόγχης· εἶχον δὲ καὶ ῥόπαλα τυλωτά· τοῦ δὲ σώματος τὸ μὲν ἥμισυ ἐξηλείφοντο γύψῳ ἰόντες ἐς μάχην, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ μίλτω. Ἀραβίων δὲ καὶ Αἰθιόπων τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου οἰκημένων ἦρχε Ἀρ- 25 σάμης, ὁ Δαρείου καὶ Ἀρτυστῶνης τῆς Κύρου θυγατρός· τὴν μάλιστα στέρεας τῶν γυναικῶν Δαρείος, εἰκὼ χρυσέην σφυρήλατον ἐποιήσατο. τῶν μὲν δὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθιόπων καὶ Ἀραβίων ἦρχε Ἀρσάμης. Οἱ δὲ ἀπὸ ἡλίου ἀνατολέων Αἰθίοπες, (διξοὶ 70 γὰρ δὴ ἐστρατεύοντο,) προσετετάχατο τοῖσι Ἰνδοῖσι, 31 διαλλάσσοντες εἶδος μὲν οὐδὲν τοῖσι ἐτέροισι, φωνὴν δὲ καὶ τρίχωμα μόνον· οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἡλίου Αἰθίοπες ἰθύτριχες εἰσι· οἱ δὲ ἐκ τῆς Λιβύης οὐλό- 32 τaton τρίχωμα ἔχουσι πάντων ἀνθρώπων. οὗτοι δὲ 33 οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης Αἰθίοπες, τὰ μὲν πλέω κατάπερ

Ἴνδοι ἐσεσάχατο, προμετωπίδια δὲ ἵππων εἶχον ἐπὶ
 τῇσι κεφαλῇσι σύν τε τοῖσι ὥσὶ ἐκδεδαρμένα καὶ τῇ
 λοφιῇ· καὶ ἀντὶ μὲν λόφου ἢ λοφιῇ κατέχρα· τὰ δὲ
 ὦτα τῶν ἵππων ὀρθὰ πεπηγότα εἶχον· προβλήματα
 71 δὲ ἀντ' ἀσπίδων ἐποιεῦντο γεράνων δοράς. Λίβυες
 δὲ σκευὴν μὲν σκυτίνην ἦϊσαν ἔχοντες, ἀκοντίοισι
 δὲ ἐπικαύτοισι χρεώμενοι· ἄρχοντα δὲ παρείχοντο
 72 Μασσαγῆν τὸν Ὀαρίζου. Παφλαγόνες δὲ ἐστρα-
 τεύοντο ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχοντες κράνεα πε-
 10 πλεγμένα, ἀσπίδας δὲ σμικράς, αἰχμὰς δὲ οὐ μεγά-
 λας· πρὸς δὲ, ἀκόντια καὶ ἐγχειρίδια· περὶ δὲ τοὺς
 πόδας, πέδιλα ἐπιχώρια ἐς μέσσην κνήμην ἀνατεί-
 νοντα. Λίγυες δὲ καὶ Ματιηνοὶ καὶ Μαριανδυνοὶ τε
 καὶ Σύροι τὴν αὐτὴν ἔχοντες Παφλαγόσι ἐστρατεύ-
 15 οντο· οἱ δὲ Σύροι οὗτοι ὑπὸ Περσέων Καππαδόκαι
 καλέονται· Παφλαγόνων μὲν νυν καὶ Ματιηνῶν Δῶ-
 τος ὁ Μεγασίδρου ἦρχε· Μαριανδυνῶν δὲ καὶ Λι-
 γύων καὶ Σύρων Γωβρῆς ὁ Δαρείου τε καὶ Ἄρτυ-
 73 στώνης. Φρύγες δὲ ἀγχοτάτω τῆς Παφλαγονικῆς
 20 σκευὴν εἶχον, ὀλίγον παραλλάσσοντες· οἱ δὲ Φρύγες,
 ὡς Μακεδόνες λέγουσι, ἐκαλέοντο Βρίγες χρόνον
 ὅσον Εὐρωπήιοι ἐόντες σῖνοικοι ἦσαν Μακεδόσι·
 μεταβάντες δὲ ἐς τὴν Ἀσίην, ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ
 οὔνομα μετέβαλον ἐς Φρύγας. Ἀρμένιοι δὲ κατά-
 25 περ Φρύγες ἐσεσάχατο, ἐόντες Φρυγῶν ἄποικοι. τού-
 των συναμφοτέρων ἦρχε Ἀρτόχμης, Δαρείου ἔχων
 74 θυγατέρα. Λυδοὶ δὲ ἀγχοτάτω τῶν Ἑλληνικῶν εἶ-
 χον ὕπλαι· (οἱ, δὲ Λυδοὶ Μητίονες ἐκαλεῦντο τὸ πά-
 λαι· ἐπὶ δὲ Λυδοῦ τοῦ Ἄττος ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην,
 30 μεταβαλόντες τὸ οὔνομα·) Μυσοὶ δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι
 κεφαλῇσι εἶχον κράνεα ἐπιχώρια, ἀσπίδας δὲ σμι-
 κράς· ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο ἐπικαύτοισι· (οὗτοι δὲ
 εἰσι Λυδῶν ἄποικοι· ἀπ' Οὐλύμπου δὲ οὐρεος καλέ-
 ονται Οὐλυμπιηνοί) Λυδῶν δὲ καὶ Μυσῶν ἦρχε Ἀρ-
 35 ταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνεος, ὅς ἐς Μαραθῶνα ἐσέβαλε
 75 ἅμα Δάτι. Θρηῖκες δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἄλω-

πεκέας ἔχοντες ἐστρατεύοντο, περὶ δὲ τὸ σῶμα κιθῶ-
 νας· ἐπὶ δὲ, ζειράς περιβεβλημένοι ποικίλας, περὶ
 δὲ τοὺς πόδας τε καὶ τὰς κνήμας πέδιλα νεβρῶν·
 πρὸς δὲ, ἀκόντια τε καὶ πέλτας καὶ ἐγχειρίδια σμι-
 κρά. (οὗτοι δὲ διαβάντες μὲν ἐς τὴν Ἀσίην, ἐκλή- 5
 θησαν Βιθυνοί· τὸ δὲ πρότερον ἐκαλέοντο, ὡς αὐτοὶ
 λέγουσι, Στρυμόνιοι, οἰκέοντες ἐπὶ Στρυμόνι· ἐξανα-
 στῆναι δέ φασι ἐξ ἡθέων ὑπὸ Τευκρῶν τε καὶ Μυ-
 σῶν.) Θρηϊκῶν δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βασσάκης 76
 ὁ Ἀρταβάνου. ἀσπίδας δὲ ὠμοβοΐνας εἶχον σμι- 10
 κράς, καὶ προβόλους δύο λυκοεργέας ἕκαστος εἶχε·
 ἐπὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χάλκεα· πρὸς δὲ τοῖσι
 κράνεσι, ὠτά τε καὶ κέρα προσῆν βοὸς χάλκεα·
 ἐπῆσαν δὲ καὶ λόφοι· τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι φοινι-
 κέοισι κατελίχато. (ἐν τούτοις ἀνδράσι Ἄρεός 15
 ἐστι χρηστήριον.) Καβηλέες δὲ, οἱ Μητίονες, Λασό- 77
 νιοι δὲ καλούμενοι, τὴν αὐτὴν Κίλιξι εἶχον σκευήν·
 τὴν ἐγὼ, ἐπεὶ κατὰ τὴν Κιλικίων τάξιν διεξιὼν γέ-
 νωμαι, τότε σημανέω. Μιλύαι δὲ αἰχμὰς τε βρα-
 χέας εἶχον, καὶ εἴματα ἐνεπεπορπέατο. εἶχον δὲ 20
 αὐτῶν τόξα μετεξέτεροι Λύκια· περὶ δὲ τῇσι κεφα-
 λῇσι ἐκ διφθερέων πεποιημένας κυνέας. τούτων
 πάντων ἦρχε Βάδρης ὁ Ὑστάνεος. Μόσχοι δὲ περὶ 78
 μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας ξυλίνας εἶχον, ἀσπίδας
 δὲ καὶ αἰχμὰς σμικράς· λόγχοι δὲ ἐπῆσαν μεγάλοι. 25
 Τιβαρηνοὶ δὲ καὶ Μάκρωνες καὶ Μοσύνοικοι κατὰ-
 περ Μόσχοι ἐσκευασμένοι ἐστρατεύοντο· τούτους δὲ
 συνέντασσον ἄρχοντες οἶδε· Μόσχους μὲν καὶ Τιβα-
 ρηνοὺς, Ἀριόμαρδος ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ Πάρμνος
 τῆς Σμέρδιος τοῦ Κύρου, Μάκρωνας δὲ καὶ Μοσυ- 30
 νοίκους Ἀρταύκτης ὁ Χεράσμιος, ὃς Σηστὸν τὴν ἐν
 Ἑλλησπόντῳ ἐπετρόπευε. Μᾶρες δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι 79
 κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια πλεκτὰ εἶχον, ἀσπίδας
 δὲ δερματῖνας σμικράς καὶ ἀκόντια. Κόλχοι δὲ περὶ
 μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ξύλινα, ἀσπίδας δὲ ὠμο- 35
 βοΐνας σμικράς αἰχμὰς τε βραχείας· πρὸς δὲ, καὶ

μαχαίρας εἶχον. Μαρῶν ἐξ καὶ Κόλχων ἦρχε Φα-
 ρανδάτης ὁ Τεάσπιος. Ἀλαρόδιοι δὲ καὶ Σάσπειρες
 κατὰ περ Κόλχοι ὅπλισμένοι ἐστρατεύοντο· τούτων
 80 δὲ Μασίστιος ὁ Σιρομίτρεω ἦρχε. Τὰ δὲ νησιωτικά
 5 ἔθνεα τὰ ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἐπόμενα, νήσων
 δὲ ἐν τῇσι τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους κατοικίξει
 βασιλεὺς, ἀγχοτάτω τῶν Μηδικῶν εἶχον ἐσθῆτά τε
 καὶ ὄπλα. τούτων δὲ τῶν νησιωτῶν ἦρχε Μαρδόν-
 της ὁ Βαγαίου, ὃς ἐν Μυκάλῃ στρατηγέων δευτέρῳ
 10 ἔτεϊ τούτων ἐτελεύτησε ἐν τῇ μάχῃ.
 81 Ταῦτα ἦν τὰ κατ' ἡπειρον στρατευόμενά τε ἔθνεα,
 καὶ τεταγμένα ἐς τὸ πεζόν. τούτων ὦν τοῦ στρατοῦ
 ἦρχον οὗτοι οἵ περ εἰρέεσθαι· καὶ οἱ διατάξαντες καὶ
 ἐξαριθμήσαντες οὗτοι ἦσαν, καὶ χιλιάρχας τε καὶ
 15 μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρχας δὲ καὶ δεκά-
 ρχας οἱ μυριάρχαι. τελέων δὲ καὶ ἐθνέων ἦσαν ἄλ-
 λοι σημάντορες· ἦσαν μὲν δὴ οὗτοι, οἵ περ εἰρέεσθαι,
 82 ἄρχοντες. Ἐστρατήγεον δὲ τούτων τε καὶ τοῦ σύμ-
 παντος στρατοῦ τοῦ πεζοῦ Μαρδονίος τε ὁ Γωβρύνεω,
 20 καὶ Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου τοῦ γνώμην θεμέ-
 νου μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ Σμερδο-
 μένης ὁ Ὀτάνεω—Δαρείου ἀμφότεροι οὗτοι ἀδελ-
 φῶν παῖδες, Ξέρξης δὲ ἐγίνοντο ἀνεψιοὶ—καὶ Μασί-
 στης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀτόσσης παῖς, καὶ Γέργις ὁ
 83 Ἀρίζου, καὶ Μεγάβυζος ὁ Ζωπύρου. Οὗτοι ἦσαν
 26 στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος στρατοῦ πεζοῦ, χωρὶς τῶν
 μυρίων· τῶν δὲ μυρίων τούτων Περσέων τῶν ἀπο-
 λελεγμένων ἐστρατήγεε μὲν Ὑδάρνης ὁ Ὑδάρνεος·
 30 ἔκαλέοντο δὲ Ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι ἐπὶ τοῦδε·
 35 ἢ τις αὐτῶν ἐξέλιπε τὸν ἀριθμὸν ἢ θανάτῳ βιηθείς
) νοῦσω, ἄλλος ἀνὴρ ἀραίρητο· καὶ ἐγίνοντο οὐδαμὰ
 οὔτε πλεῦνες μυρίων οὔτε ἐλάσσονες. κόσμον δὲ
 πλεῖστον παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ
 ἄριστοι ἦσαν· σκευὴν μὲν τοιαύτην εἶχον ἥ περ εἰρη-
 35 ται· χωρὶς δὲ χρυσόν τε πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχον-
 τες ἐνέπρεπον, ἀσκημάζας τε ἅμα ἤγοντο ἐν δὲ παλ-

λακίς, καὶ θεραπείην πολλήν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένην· σίτα δέ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων στρατιωτέων, κάμηλοί τε καὶ ὑποζύγια ἦγον.

Ἴππευεῖ δὲ ταῦτα τὰ ἔθνεα· πλὴν οὐ πάντα παρεί- 84
 χετο ἵππον, ἀλλὰ τοσάδε μούνα· Πέρσαι μὲν, τὴν 5
 αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ πεζὸς αὐτῶν· πλὴν ἐπὶ
 τῇσι κεφαλῇσι εἶχον μετεξέτεροι αὐτῶν καὶ χάλκεα
 καὶ σιδήρεα ἐξεληλαμένα ποιήματα. Εἰσὶ δέ τινες 85
 νομάδες ἄνθρωποι Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν
 Περσικὸν καὶ φωνῇ, σκευὴν δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποι- 10
 ημένην τῆς τε Περσικῆς καὶ τῆς Πακτυϊκῆς· οἱ παρ-
 εἶχοντο μὲν ἵππον ὀκτακισχιλίην, ὅπλα δὲ οὐ νομί-
 ζουσι ἔχειν οὔτε χάλκεα οὔτε σιδήρεα, ἔξω ἐγχειρι-
 δίων· χρέωνται δὲ σειρήσι πεπλεγμένῃσι ἐξ ἱμάντων·
 ταύτησι πίσυνοι ἔρχονται ἐς πόλεμον. ἡ δὲ μάχη 15
 τούτων τῶν ἀνδρῶν ἦδε· ἐπεὰν συμμίσγῃσι τοῖσι
 πολεμίοισι, βάλλουσι τὰς σειρὰς ἐπ' ἄκρῳ βρόχου·
 ἐχούσας· ὅτεν δ' ἂν τύχῃ, ἦν τε ἵππου ἦν τε ἀνθρώ-
 που, ἐπ' ἐωυτὸν ἔλκει· οἱ δὲ ἐν ἔρκεσι ἐμπαλασσό-
 μενοι διαφθείρονται· τούτων μὲν αὕτη ἡ μάχη· καὶ 20
 ἐπετετάχατο ἐς τοὺς Πέρσας. Μῆδοι δὲ τὴν περ ἐν 86
 τῷ πεζῷ εἶχον σκευήν· καὶ Κίσσιοι ὡσαύτως. Ἰν-
 δοὶ δὲ σκευὴ μὲν ἐσεσάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ,
 ἥλανον δὲ κέλητας καὶ ἄρματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι ἄρ-
 μασι ὑπῆσαν ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγριοι. Βάκριοι δὲ
 ἰσκευάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κάσπιοι 25
 ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτοὶ κατάπερ ἐν τῷ πεζῷ·
 ἥλανον δὲ καὶ οὗτοι πάντες ἄρματα. ὥς δ' αὖτως
 Κάσπειροι καὶ Παρικάνιοι ἐσεσάχατο ὁμοίως καὶ ἐν
 τῷ πεζῷ. Ἀράβιοι δὲ σκευὴν μὲν εἶχον τὴν αὐτὴν 30
 ἣν καὶ ἐν τῷ πεζῷ· ἥλανον δὲ πάντες καμήλους,
 ταχυτήτα οὐ λειπομένας ἵππων. Ταῦτα τὰ ἔθνεα 87
 μούνα ἵππευεν· ἀριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτὼ
 μυριάδες, πάρεξ τῶν καμήλων καὶ τῶν ἁρμάτων· οἱ
 μὲν νυν ἄλλοι ἱππέες ἐτετάχατο κατὰ τέλεια, Ἀρά-
 βιοι δὲ ἔσχατοι ἐπετετάχατο· ἅτε γὰρ τῶν ἵππων

εἴτι ἀνεχομένων τὰς καμήλους ὕστεροι ἐτετάχατο,
 88 ἵνα μὴ φοβέοιτο τὸ ἵππικόν. Ἴππαρχοι δὲ ἦσαν
 Ἀρμαμίσθρης τε καὶ Τίθαιος, Δάτιος παῖδες· ὁ δὲ
 τρίτος σφί συνίππαρχος Φαρνούχης καταλέλειπτο ἐν
 5 Σαρδίσι νοσέων· ὥς γὰρ ὀρμέωντο ἐκ Σαρδίων, ἐπὶ
 συμφορὴν ἐνέπεσε ἀνεθέλητον· ἐλαύνοντι γὰρ οἱ,
 ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου ὑπέδραμε κύων· καὶ ὁ
 ἵππος οὐ προῖδων, ἐφοβήθη τε καὶ στάς ὀρθὸς ἀπε-
 σεῖσατο τὸν Φαρνούχεια· πεσὼν δὲ, αἱμά τε ἤμει,
 10 καὶ ἐς φθίσιν περιῆλθε ἡ νοῦσος· τὸν δὲ ἵππον αὐ-
 τήκα κατ' ἀρχὰς ἐποίησαν οἱ οἰκέται ὥς ἐκέλευε· ἐς
 τὸν χώρον ἐν τῷ περ κατέβαλε τὸν δεσπότηα ἀπαγα-
 γόντες, ἐν τοῖσι γούνασι ἀπέταμον τὰ σκέλεα. Φαρ-
 νούχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμονίης.

89 Τῶν δὲ τριήρεων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ
 16 διηκόσιαι καὶ χίλια· παρείχοντο δὲ αὐτὰς οἶδε· Φοί-
 νικες μὲν σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ τριη-
 κοσίας, ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι
 κυνέας εἶχον ἀγχοτάτω πεποιημένας τρόπον τὸν Ἑλ-
 20 ληνικόν· ἐνδεδυκότες δὲ θώρηκας λινέους, ἀσπίδας
 δὲ ἴτυς οὐκ ἐχούσας εἶχον, καὶ ἀκύντια· οὗτοι δὲ
 οἱ Φοίνικες τὸ παλαιὸν οἶκεον, ὥς αὐτοὶ λέγουσι,
 ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ· ἐνθεῦτεν δὲ ὑπερβάντες,
 τῆς Συρίας οἰκέουσι τὰ παρὰ θάλασσαν· τῆς δὲ Συ-

25 ρίης τοῦτο τὸ χωρίον, καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν,
 Παλαιστίνῃ καλέεται. Αἰγύπτιοι δὲ νέας παρεί-
 χοντο διηκοσίας· οὗτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφα-
 λῇσι κράνεα χηλευτὰ, ἀσπίδας δὲ κοίλας τὰς ἴτυς
 μεγάλας ἐχούσας, καὶ δώρατά τε ναύμαχα, καὶ τύ-
 30 κους μεγάλους· τὸ δὲ πλῆθος αὐτῶν θωρηκοφόροι
 ἦσαν, μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον· οὗτοι μὲν οὕτω
 90 ἑσταλάδατο. Κύπριοι δὲ παρείχοντο νέας πεντή-
 κοντα καὶ ἑκατὸν, ἐσκευασμένοι ὧδε· τὰς μὲν κε-
 φαλὰς εἰλίχατο μίτρησι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν· οἱ δὲ
 35 ἄλλοι εἶχον κιθῶνας· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ περ Ἑλλήνες.
 τούτων δὲ τοσαύτε ἔθνεά ἐστι· οἱ μὲν ἀπὸ Σαλαμῖνος

καὶ Ἀθηνέων· οἱ δὲ ἀπὸ Ἀρκαδίας· οἱ δὲ ἀπὸ Κύνου· οἱ δὲ ἀπὸ Φοινίκης· οἱ δὲ ἀπὸ Αἰθιοπίας, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι. Κίλικες δὲ ἑκατὸν παρείχοντο νέας· οὗτοι δ' αὖ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια, λαισηϊὰ τε εἶχον ἀντ' ἀσπίδων 91 ὠμοβοέης πεποιημένα, καὶ κιθῶνας εἰρινέους ἐνδε- 6
 δυκότες· δύο δὲ ἀκόντια ἕκαστος καὶ ξίφος εἶχον, ἀγχοτάτῳ τῇσι Αἰγυπτίῃσι μαχαίρῃσι πεποιημένα. οὗτοι μὲν τὸ παλαιὸν Ὑπαχαιοὶ ἐκαλέοντο· ἐπὶ δὲ Κίλικος τοῦ Ἀγήνορος, ἀνδρὸς Φοίνικος, ἔσχον τὴν 10 ἐπωνυμίην. Πάμφυλοι δὲ τριήκοντα παρείχοντο νέας Ἑλληνικοῖσι ὅπλοισι ἐσκευασμένοι· οἱ δὲ Πάμφυλοι οὗτοι εἰσὶ τῶν ἐκ Τροίης ἀποσκευασθέντων # ἅμα Ἀμφιλόχῳ καὶ Κάλχαντι. Λύκιοι δὲ παρεί- 92
 χοντο νέας πεντήκοντα, θωρηκοφόροι τε ἔοντες καὶ 15 κνημιδοφόροι· εἶχον δὲ τόξα κρανείνα, καὶ οἷστους καλαμίνους ἀπτέρους καὶ ἀκόντια· ἐπὶ δὲ, αἰγὸς δέρματα περὶ τοὺς ὤμους αἰωρεύμενα· περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι πῖλους πτεροῖσι περιεστεφανωμένους· ἐγχειρίδια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι δὲ Τερμίλαι 20
 ἐκαλέοντο, ἐκ Κρήτης γεγονότες· ἐπὶ δὲ Λύκου τοῦ Πανδίωνος, ἀνδρὸς Ἀθηναίου, ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην. Δωριέες δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας τριήκοντα παρείχοντο 93
 νέας, ἔχοντές τε Ἑλληνικὰ ὅπλα καὶ γεγονότες ἀπὸ Πελοποννήσου. Κᾶρες δὲ ἑβδομήκοντα παρείχοντο 25
 νέας, τὰ μὲν ἄλλα κατάπερ Ἕλληνες ἐσταλμένοι· εἶχον δὲ καὶ δρέπανα καὶ ἐγχειρίδια. οὗτοι δὲ οἷτινες πρότερον ἐκαλέοντο, ἐν τοῖσι πρώτοισι τῶν λόγων εἶρηται. Ἴωνες δὲ ἑκατὸν νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι ὡς Ἕλληνες. Ἴωνες δὲ, ὅσον μὲν 94
 χρόνον ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον τὴν νῦν καλεομένην 31 Ἀχαιίην, καὶ πρὶν ἢ Δάναόν τε καὶ Ἡφύθον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, ὡς Ἕλληνες λέγουσι, ἐκαλέοντο Πελαγοὶ Αἰγιαλέες· ἐπὶ δὲ Ἴωνος τοῦ Ξούρου Ἴωνες. Νησιῶται δὲ ἑπτακαίδεκα παρείχοντο 95
 νέας, ὀπλισμένοι ὡς Ἕλληνες· καὶ τοῦτο Πελασγοί.

κὸν ἔθνος, ὕστερον δὲ Ἴωνικὸν ἐκλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ οἱ δυωδεκαπόλιες Ἴωνες οἱ ἀπ' Ἀθηνέων. Αἰολέες δὲ ἐξήκοντα νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι τε ὡς Ἕλληνες καὶ τὸ πάλαι καλεόμενοι Πελασγοί, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυδηνῶν. (Ἀβυδηνοῖσι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλέως, κατὰ χώραν μένουσι, φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων) οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τοῦ Πόντου στρατευόμενοι, παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσκευασμένοι δὲ ἦσαν ὡς Ἕλληνες. οὗτοι δὲ Ἰώνων καὶ Δωριέων ἀποικοι.

93 Ἐπεβάτενον δὲ ἐπὶ πασέων τῶν νεῶν Πέρσαι καὶ Μῆδοι καὶ Σάκαι. τούτων δὲ ἄριστα πλεούσας παρείχοντο νέας Φοίνικες, καὶ Φοινίκων Σιδώνιοι. τούτοις 15 πᾶσι, καὶ τοῖσι ἐς τὸν πεζὸν τεταγμένοισι αὐτῶν, ἐπῆσαν ἐκάστοισι ἐπιχώριοι ἡγεμόνες· τῶν ἐγὼ, οὐ γὰρ ἀναγκαίη ἐξέργομαι ἐς ἱστορίας λόγον, οὐ παραμύνημαι· οὔτε γὰρ ἔθνεος ἐκάστου ἐπάξιοι ἦσαν οἱ ἡγεμόνες, ἐν τε ἔθνει ἐκάστῳ ὅσαιπερ πόλιες, τοσούτοι καὶ ἡγεμόνες ἦσαν· εἶποντο δὲ ὡς οὐ στρατηγοί, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι δοῦλοι· ἐπεὶ στρατηγοί τε οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνέων ἐκάστων, ὅσοι αὐτῶν ἦσαν

97 Πέρσαι, εἰρέαταί μοι. Τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐστρατήγεον 25 οἷδε· Ἀριαβίγνης τε ὁ Δαρείου, καὶ Πρηξάσπης ὁ Ἀσπαθίνεω, καὶ Μεγάβαζος ὁ Μεγαβάτεω, καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρείου· τῆς μὲν Ἰάδος τε καὶ Καρικῆς στρατιῆς Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύνεω θυγατρός· Αἰγυπτίων δὲ ἐστρατήγεε Ἀχαιμένης, 30 Ἐρέξω ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεός· τῆς δὲ ἄλλης στρατιῆς ἐστρατήγεον οἱ δύο. τριηκόντεροι δὲ, καὶ πέντηκόντεροι, καὶ κέρκouroι, καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα μακρὰ συνελθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἐφάνη τρισχίλια.

98 Τῶν δὲ ἐπιπλεόντων μετὰ γε τοὺς στρατηγοὺς οἷδε 35 ἦσαν οἱ ὀνομαστότατοι· Σιδώνιος Τετράμνηστος Ἀνύσου, καὶ Τύριος Μάπην Σιρώμον, καὶ Ἀράδιος

Μέρβαλος Ἀγβάλον, καὶ Κίλιξ Συνένεσις Ὀρομέ-
 δοντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα· καὶ Κύπριοι,
 Γόργος τε ὁ Χέρσιος, καὶ Τιμῶναξ ὁ Τιμαγόρεω·
 καὶ Καρῶν Ἰστιαῖός τε ὁ Τύμεω καὶ Πίγρης ὁ
 Ξελδώμων καὶ Δαμασίθυμος ὁ Κανδαύλεω. Τῶν 99
 μὲν νυν ἄλλων οὐ παραμένημαι ταξιαρχέων, ὥς 6
 οὐκ ἀναγκαζόμενος· Ἀρτεμισίης δὲ, τῆς μάλιστα
 θῶμα ποιεῦμαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσάμενης,
 γυναικός· ἦτις, ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρός, αὐτὴ τε
 ἔχουσα τὴν τυραννίδα καὶ παιδὸς ὑπάρχοντος νεηνίω, 10
 ὑπὸ λήματός τε καὶ ἀνδρῆϊς ἐστρατεύετο, οὐδεμιῆς
 ἐούσης οἱ ἀναγκαίης. οὐνομα μὲν δὴ ἦν αὐτῇ Ἀρτε-
 μισίη, θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιος· γένος δὲ ἐξ Ἀλι-
 καρνησοῦ τὰ πρὸς πατρός, τὰ μητρόθεν δὲ Κρήσσα.
 ἡγεμόνευε δὲ Ἀλικαρνησέων τε καὶ Κῶων καὶ 15
 Νισυρίων τε καὶ Καλυμνίων, πέντε νέας παρεχομένη·
 καὶ συναπάσης τῆς στρατιῆς, μετὰ γε τὰς Σιδωνίων,
 νέας εὐδοξοτάτας παρείχετο, πάντων τε τῶν συμ-
 μάχων γνώμας ἀρίστας βασιλεῖ ἀπεδέξατο· τῶν δὲ
 κατέλεξα πολλίων ἡγεμονεύειν αὐτὴν, τὸ ἔθνος ἀπο- 20
 φαίνω πᾶν ἐὼν Δωρικόν· Ἀλικαρνησσίας μὲν Τροι-
 ζηνίους, τοὺς δὲ ἄλλους Ἐπιδαυρίους. ἐς μὲν τοσόνδε
 ὁ ναυτικὸς στρατὸς εἴρηται.

— Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἡρίθμησέ τε καὶ διετάχθη ὁ 100
 στρατὸς, ἐπεθύμησε αὐτὸς σφεας διεξέλασας θεή- 25
 σασθαι· μετὰ δὲ ἐποίεε ταῦτα, καὶ διεξελαύνων ἐπὶ
 ἄρματος παρὰ ἔθνος ἐν ἑκαστον, ἐπυνθάνετο· καὶ
 ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί· ἕως ἐξ ἐσχάτων ἐς
 ἐσχατὰ ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. ὥς δὲ
 ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατελκυθεισέων ἐς 30
 θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάς ἐκ τοῦ ἄρμα-
 τος ἐς νέα Σιδωνίην, ἔζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ· καὶ
 παρέπλεε παρὰ τὰς πρῶρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε
 ἐκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος·
 τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα 35
 πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνεκώχεον, τὰς πρῶρας ἐς

γῇν τρέψαντες πάντες μετωπηδόν, καὶ ἐξοπλίσαντες
τοὺς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον· ὃ δ' ἐντὸς τῶν πρωρέων
πλέων ἐθηεῖτο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. —

- 101 Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς
5 νεὸς, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος, συ-
στρατενόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· καλέσας δ'
αὐτὸν εἶρετο τάδε· “Δημάρητε, νῦν μοί σε ἡδύ τι
ἐστὶ ἐπεῖρεσθαι τὰ θέλω· σὺ εἰς Ἑλλήν τε, καὶ ὡς
ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν
10 ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος οὐτ' ἐλαχίστης
οὐτ' ἀσθενεστάτης· νῦν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰ
Ἑλληνες ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι·
οὐ γὰρ, ὡς ἐγὼ δοκέω, οὐδ' εἰ πάντες Ἑλληνες καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκέοντες ἄνθρωποι συλ-
15 λεχθείησαν, οὐκ ἀξιόμαχοί εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεί-
ναι, μὴ ἔοντες ἄρθμοι· ἐθέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ
σεῦ, ὁκοῖόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυθέσθαι.” ὁ μὲν
ταῦτα εἰρώτα· ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· “βασιλεῦ, κότερα
ἀληθὲς ἢ χρῆσομαι πρὸς σέ ἢ ἡδονῇ;” ὁ δὲ μιν
20 ἀληθὲς ἢ χρῆσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδέν οἱ ἀηδέσ-
102 τερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν· ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε
Δημάρητος, ἔλεγε τάδε· “βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθὲς ἢ
διαχρήσασθαι πάντως με κελεύεις, ταῦτα λέγοντα τὰ
μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, τῇ
25 Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφος σύνεστι,
ἀρετὴ δὲ ἑπακτός ἐστι, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη
καὶ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἢ Ἑλλὰς, τὴν
τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην· αἰνέω
μὲν νῦν πάντας Ἑλλήνας τοὺς περὶ κείνους τοὺς
30 Δωρικοὺς χώρους οἰκημένους· ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ
περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαι-
μονίων μούνων· πρῶτα μὲν, ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως κοτέ
σοὺς δέξονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλ-
λάδι· αὐτὶς δέ, ὡς ἀντιώσσονταί τοι ἐς μάχην, καὶ ἦν
35 οἱ ἄλλοι Ἑλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι· ἀριθμοῦ
δὲ πέρι, μὴ πύθῃ ὅσοι τινὲς ἔοντες ταῦτα ποίειν οἶαί

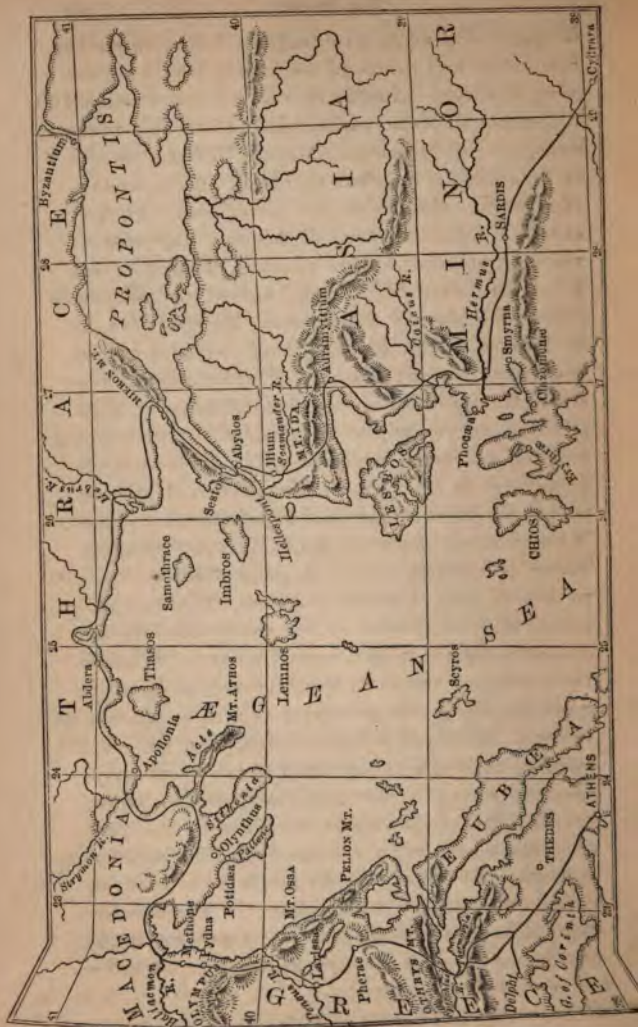
τέ εἰσιν ἦν τε γὰρ τύχῳσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσονται τοι, ἦν τε ἐλάσσονες τούτων, ἦν τε καὶ πλεῦνες.” Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης, γελάσας 103 ἔφη· “Δημάρητε, οἷον ἐφθέγγαιο ἔπος, ἄνδρας χίλιους στρατιῇ τοσῇδε μαχήσασθαι· ἄγε, εἰπέ μοι, σὺ 5 φῆς τούτων τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς βασιλεὺς γενέσθαι; #-- σὺ ὦν ἐβελήσεις αὐτίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δέκα μάχεσθαι; καίτοι εἰ τὸ πολιτικὸν ὑμῖν πᾶν ἐστὶ τοιοῦτον οἷον σὺ διαιρέεις, σέ γε τὸν κείνων βασιλέα πρέπει πρὸς τὸ διπλήσιον ἀντιτάσσεσθαι κατὰ νό- 10 μους τοὺς ὑμετέρους. εἰ γὰρ κείνων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν τῆς στρατιῆς τῆς ἐμῆς ἀντάξιος ἐστὶ, σέ δέ γε διζῆμαι εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον· καὶ οὕτω μὲν ὀρθοῦτ’ ἂν ὁ λόγος ὁ παρὰ σεῦ εἰρημένος. εἰ δέ, τοιοῦτοί τε ἔόντες καὶ μεγάθεια τοσοῦτοι οἷος σὺ τε καὶ 15 οἱ παρ’ ἐμὲ φοιτῶσι Ἑλλήνων ἐς λόγους, αὐχεῖτε τοσοῦτον, ὅρα μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη. ἐπεὶ φέρε ἴδω παντὶ τῷ οἰκίτῃ· κῶς ἂν δυναίατο χίλιοι, ἢ καὶ μύριοι, ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἔόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως καὶ μὴ ὑπ’ 20 ἐνὸς ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῷδε ἀντιστῆναι; ἐπεὶ τοι πλεῦνες περὶ ἓνα ἕκαστον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἐόντων ἐκείνων πάντε χιλιαδέων. ὑπὸ μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον, γενοιάτ’ ἂν δειμαίνοντες τοῦτον καὶ παρὰ τὴν ἐωυτῶν φύσιν 25 ἀμείνονες, καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι μάλιστα ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἔόντες· ἀνείμενοι δέ ἐς τὸ ἐλεύθερον, οὐκ ἂν ποιόειεν τούτων οὐδέτερα· δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισθέντας πλήθει χαλεπῶς ἂν Ἑλληνας Πέρσῃσι μόνουσι μάχεσθαι· ἀλλὰ παρ’ ἡμῖν τοῦτ’ 30 ἐστὶ τὸ σὺ λέγεις· ἔστι γε μέντοι εἰ πολλόν, ἀλλὰ σπάνιον· εἰσὶ γὰρ Περσέων τῶν ἐμῶν αἰχμοφόρων οἱ ἐβελήσουσι Ἑλλήνων ἀνδράσι τρισὶ ὁμοῦ μάχεσθαι τῶν σὺ ἔων ἄπειρος, πολλὰ φλυηρείς.” Πρὸς ταῦτα 104 Δημάρητος λέγει· “ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἠπιστάμην ὅτι ἀληθὴν ἤν χρεώμενος οὐ φίλα τοι ἐρέω· σὺ δὲ ἐπεὶ

ἡνάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους,
 ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιύτησι· καίτοι ὥς ἐγὼ
 τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἔστοργῶς ἐκείνους αὐτοὺς μά-
 λιστα ἐξεπίστεται, οἳ με τιμὴν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι
 5 πατρῷα ἀπολὶν τε καὶ φυγάδα πεποιήκασι, πατήρ δὲ
 σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον δέδωκε· οὐκων
 οἶκός ἐστι ἄνδρα τὸν σῶφρονα εὐνοίην φαινομένην
 διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. ἐγὼ δὲ οὔτε
 δέκα ἀνδράσι ὑπίσχομαι οἷός τε εἶναι μάχεσθαι,
 10 οὔτε δυοῖσι· ἐκὼν τε εἶναι οὐδ' ἂν μουννομαχείοιμι· εἰ
 δὲ ἀναγκαίῃ εἴη ἢ μέγας τις ὁ ἐποτρύνων ἀγὼν,
 μαχοίμην ἂν πάντων ἥδιστα ἐνὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν,
 οἳ Ἑλλήνων ἕκαστός φησι τριῶν ἄξιος εἶναι· ὥς δὲ
 καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ μὲν ἓνα μαχεόμενοι οὐδαμῶν
 15 ἑῖσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάν-
 των· ἐλεύθεροι γὰρ ἔόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι·
 ἔπεστι γάρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι
 πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἢ οἳ σοὶ σέ· ποιεῦσι γὼν τὰ ἂν
 ἐκείνος ἀνώγει· ἀνώγει δὲ τῶντ' αἰεὶ, οὐκ ἔων φεύγειν
 20 οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας
 ἐν τῇ τάξει ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι. σοὶ δὲ εἰ
 φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τᾶλλα σιγᾷ ἐθέλω
 τὸ λοιπὸν, νῦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἔλεξα· γένοιτο μέντοι
 κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ."

105 Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο· Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά
 26 γε ἔτρεψε, καὶ οὐκ ἐποιήσατο ὀργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ'
 ἡπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο. τούτῳ δὲ ἐς λόγους ἔλθων
 Ξέρξης, καὶ ὑπαρχον ἐν τῷ Δορίσκῳ τούτῳ κατα-
 στήσας Μασκάμην τὸν Μεγαδόστω, τὸν δὲ ὑπὸ
 30 Δαρείου σταθέντα καταπαύσας, ἐξήλαυε τὸν στρα-
 106 τὸν διὰ τῆς Θρηίκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Κατέλιπε
 δὲ ἄνδρα τοῖονδε Μασκάμην γενόμενον, τῷ μούνῳ
 Ξέρξης δῶρα πέμπεσκε, ὥς ἀριστεύοντι πάντων ὅσους
 κατέστησε αὐτὸς ἢ Δαρείος ὑπάρχους· πέμπεσκε δὲ
 35 ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὥς δὲ καὶ Ἄρταξέρξης ὁ Ξέρξεω τοῖσι
 Μασκαμείοις ἐκγύνοισι. κατέστασαν γὰρ ἔτι πρό-

τερον ταύτης τῆς ἐλάσιος ὑπαρχοι ἐν τῇ Θρηίκῃ καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου πανταχῇ· οὗτοι ὦν πάντες, οἳ τε ἐκ Θρηίκης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, πλὴν τοῦ ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὕστερον ταύτης τῆς στρατηλασίης ἐξηρέθησαν· τὸν δὲ ἐν Δορίσκῳ Μασκάμην οὐδαμοὶ κω 5 ἐδυνάσθησαν ἐξελεῖν, πολλῶν πειρησαμένων· διὰ τοῦτο δὲ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλεύοντος αἰεὶ ἐν Πέρσῃσι. Τῶν δὲ ἐξαίρεθέντων ὑπὸ Ἑλλή- 107 νων οὐδένα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀγαθόν, εἰ μὴ Βόγην μῦνον, τὸν ἐξ Ἡϊόνος· τοῦτον δὲ 10 αἰνέων οὐκ ἐπαύετο, καὶ τοὺς περιέοντας αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι παῖδας ἐτίμα μάλιστα· ἐπεὶ καὶ ἄξιος αἶνου μεγάλου ἐγένετο Βόγης· ὃς ἐπειδὴ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδεω, παρὸν αὐτῷ ὑπόσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νοστήσαι ἐς τὴν Ἀσίην, οὐκ 15 ἐθέλησε, μὴ δειλίῃ δόξειε περιεῖναι βασιλεῖ, ἀλλὰ διεκαρτέρεε ἐς τὸ ἔσχατον· ὥς δ' οὐδὲν ἔτι φορβῆς ἐνὴν ἐν τῷ τείχεϊ, συννήσας πυρὴν μεγάλην, ἔσφαξε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τοὺς οἰκέτας· καὶ ἔπειτα ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ· μετὰ δὲ ταῦτα, 20 τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τοῦ ἄστεος καὶ τὸν ἄργυρον ἔσπειρε ἀπὸ τοῦ τείχεος ἐς τὸν Στρυμόνα, ποιήσας δὲ ταῦτα, ἑωυτὸν ἐπέβαλε ἐς τὸ πῦρ. οὕτω μὲν οὗτος δικαίως αἰνέεται ἔτι καὶ ἐς τόδε ὑπὸ Περσέων.

Ξέρξης δὲ ἐκ τοῦ Δορίσκου ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν 108 Ἑλλάδα· τοὺς δὲ αἰεὶ γινομένους ἐμποδῶν συστρα- 20 τεύεσθαι ἠνάγκαζε) ἐδεδούλωτο γὰρ, ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἢ μέχρι Θεσσαλίας πᾶσα, καὶ ἦν ὑπὸ βασιλέα δασμοφόρος, Μεγαβάζου τε καταστρεψαμένου καὶ ὕστερον Μαρδονίου. παραμείβετο 30 δὲ πορευόμενος ἐκ Δορίσκου, πρῶτα μὲν τὰ Σαμοθρηίκια τείχεα, τῶν ἐσχάτη πεπόλισται πρὸς ἐσπέρην πόλιν τῇ οὐνομά ἐστι Μεσαμβρίῃ· ἔχεται δὲ ταύτης Θασίων πόλις, Στρυμῇ· διὰ δὲ σφῶν τοῦ μέσου Λίσσος ποταμὸς διαρρέει· ὃς τότε οὐκ ἀντέσχε τίς 35 ὕδωρ παρέχων τῷ Ξέρξει στρατῷ, ἀλλ' ἐπέλιπε· ἢ

δὲ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλέετο Γαλλαϊκὴ νῦν ἔξ
 Βριαντικῇ· ἔστι μέντοι τῷ δικαιολογίῳ τῶν λόγων καὶ
 αὕτη Κικόνων. Διαβὰς δὲ τοῦ Λίσσου ποταμοῦ 109
 τὸ ῥέεθρον ἀποξηρασμένον, πόλιν Ἑλληνίδας τάσδε
 παραμείβετο· Μαρωνείαν, Δίκαιαν, Ἀβδηρα· ταύτας
 τε δὴ παρεξήϊε, καὶ κατὰ ταύτας δὲ, λίμνας ὀνομασ-
 τὰς τάσδε· Μαρωνείης μὲν μεταξὺ καὶ Στρώμης
 κειμένην Ἰσμαρίδα· κατὰ δὲ Δίκαιαν, Βιστονίδα, ἐς
 τὴν ποταμοὶ δύο ἐσιεῖσι τὸ ὕδωρ, Τραυὸς τε καὶ
 Κόμφατος· κατὰ δὲ Ἀβδηρα, λίμνην μὲν οὐδεμίαν 10
 ἔοῦσαν ὀνομασμένην παραμείψατο Ξέρξης, ποταμὸν
 δὲ Νέστον ῥέοντα ἐς θάλασσαν. μετὰ δὲ ταύτας
 τὰς χώρας ἰὼν τὰς ἡπειρώτιδας πόλιν παρήϊε· τῶν
 ἐν μὲν λίμνῃ ἔοῦσα τυγχάνει ὥσπερ τριήκοντα σταδίῳ
 μάλιστα κη τὴν περίοδον, ἰχθυώδης τε καὶ κάρτα 15
 ἀλμυρὴ· ταύτην τὰ ὑποζύγια μούνα ἀρδόμενα ἀνεξ-
 ἤρηνε· τῇ δὲ πόλει ταύτῃ οὐνομά ἐστι Πίστυρος·
 ταύτας μὲν δὴ τὰς πόλιν, τὰς παραθαλασσίας τε καὶ
 Ἑλληνίδας, ἐξ εὐωνύμου χειρὸς ἀπέργων παρεξήϊε.
 Ἔθνεα δὲ Θρηίκων, δι' ὧν τῆς χώρας ὁδὸν ἐποιέετο, 110
 τοσαύδε· Παῖτοι, Κίκονες, Βίστονες, Σαπαῖοι, Δερ-
 21
 σαῖοι, Ἡδωνοὶ, Σάτραι· τούτων οἱ μὲν παρὰ θάλασ-
 σαν κατοικημένοι ἐν τῇσι νηυσὶ εἶποντο· οἱ δὲ αὐτῶν
 τὴν μεσόγαίαν οἰκούντες, καταλεχθέντες τε ὑπ' ἐμεῦ,
 πλὴν Σατρέων οἱ ἄλλοι πάντες περὶ ἀναγκαζόμενοι 25
 εἶποντο· Σάτραι δὲ οὐδενὸς κω ἀνθρώπων ὑπήκοοι 111
 ἐγένοντο, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν· ἀλλὰ διατελεύσι τὸ μέχρι
 ἐμεῦ αἰεὶ ἔόντες ἐλεύθεροι μούνοι Θρηίκων· οἰκούνσι
 τε γὰρ οὐρεα ὑψηλὰ ἰδῆσί τε παντοίῃσι καὶ χιόνι
 συνηρεφέα, καὶ εἰσὶ τὰ πολέμια ἄκροι· οὗτοι οἱ τοῦ 30
 Διονύσου τὸ μαντήϊόν εἰσι ἐκτημένοι· τὸ δὲ μαντήϊον
 τοῦτο ἔστι μὲν ἐπὶ τῶν οὐρέων τῶν ὑψηλοτάτων·
 Βησσοὶ δὲ τῶν Σατρέων εἰσὶ οἱ προφητεύοντες τοῦ
 ἱεροῦ, πρόμαντις δὲ ἡ χρέουσα, κατάπερ ἐν Δελφοῖσι,
 καὶ οὐδὲν ποικιλωτέρων. 35

Παραμειψάμενος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν εἰρημένην, 115

δεύτερα τούτων παραμείβετο τείχεα τὰ Πιέρων· τῶν
 καὶ ἐνὶ Φάγρης ἐστὶ οὖνομα, καὶ ἑτέρῳ Πέργαμος·
 ταύτη μὲν δὴ παρ' αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν ὁδὸν ἐποιέετο,
 ἐκ δεξιῆς χερὸς τὸ Πάγγαιον οὖρος ἀπέργων, ἰὼν
 5 μέγα τε καὶ ὑψηλόν· ἐν τῷ χρύσεά τε καὶ ὀργύρεα
 ἐνὶ μέταλλα, τὰ νέμονται Πιέρές τε καὶ Ὀδόμαντοι.
 113 καὶ μάλιστα Σάτραι. Ὑπεροικέοντας δὲ τὸ Πάγ-
 γαιον πρὸς βορέῳ ἀνέμου Παίονας Δόβηράς τε καὶ
 Παιόπлас παρεξιὼν, ἥτε πρὸς ἐσπέρην· ἐς δ' ἀπίκετο
 10 ἐπὶ ποταμόν τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ἡϊόνα, τῆς ἐτι
 ζωὸς ἐὼν ἦρχε Βόγης, τοῦ περ ὀλίγῳ πρότερον τού-
 των λόγον ἐποιεῦμην· ἣ δὲ γῆ αὐτῇ περὶ τὸ Πάγ-
 γαιον ὄρος καλέεται Φυλλίς· κατατείνουσα, τὰ μὲν
 πρὸς ἐσπέρην, ἐπὶ ποταμόν Ἀγγίτην ἐκδιδόντα ἐς
 15 τὸν Στρυμόνα· τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην, τείνουσα ἐς
 αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ Μάγοι ἐκαλλιρέοντο
 114 σφάζοντες ἵππους λευκοὺς. Φαρμακεύσαντες δὲ
 ταῦτα ἐς τὸν ποταμόν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τού-
 τοισι, ἐν Ἐννέα Ὀδοῖσι τῇσι Ἡδωνῶν ἐπορεύοντο
 20 κατὰ τὰς γεφύρας, τὸν Στρυμόνα εὐρόντες ἐξευγμένον.
 Ἐννέα δὲ Ὀδοὺς πυνθανόμενοι τὸν χωρὸν τούτων
 καλέεσθαι, τοσούτους ἐν αὐτῷ παῖδας τε καὶ παρθέ-
 νους ἀνδρῶν τῶν ἐπιχωρίων ζώοντας κατώρυσσον.
 (Περσικὸν δὲ τὸ ζώοντας κατορύσσειν· ἐπεὶ καὶ
 25 Ἀμυστριν τὴν Ξέρξεω γυναῖκα πυνθάνομαι γηράσα-
 σαν δις ἑπτὰ Περσέων παῖδας ἐόντων ἐπιφανέων
 ἀνδρῶν ὑπὲρ ἑωυτῆς τῷ ὑπὸ γῆν λεγομένῳ εἶναι θεῷ
 ἀντιχαρίζεσθαι κατορύσσουσιν.)
 115 Ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος ἐπορεύετο ὁ στρατὸς,
 30 ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίου δυσμέων ἐστὶ αἰγιαλός, ἐν τῷ
 οἰκημένην Ἀργίλον πόλιν Ἑλλάδα παρεξῆτε· αὕτη
 δὲ καὶ ἡ κατύπερθε ταύτης καλέεται Βισαλίτη·
 ἐνθεῦτεν δὲ, κόλπον τὸν ἐπὶ Ποσειδηίου ἐξ ἀριστερῆς
 χερὸς ἔχων, ἥτε διὰ Συλῆος πεδίου καλεομένου, Στά-
 35 γειρον πόλιν Ἑλλάδα παραμειβόμενος, καὶ ἀπίκετο
 ἐς Ἀκανθὸν ἅμα ἀγόμενος τούτων ἕκαστον τῶν ἐθνέων,

καὶ τῶν περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος οἰκόντων ὁμοίως καὶ
 τῶν πρότερον κατέλεξα, τοὺς μὲν παρὰ θάλασσαν
 ἔχων οἰκημένους ἐν νηυσὶ στρατευομένους, τοὺς δ'
 ἰπὲρ θαλάσσης περὶ ἐπομένους· τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην, #
 τῇ βασιλεὺς Ξέρξης τὸν στρατὸν ἤλασε, οὔτε συγ- 5
 χέουσι Θωρήκες οὔτ' ἐπισπείρουσι, σέβονται τε μεγά-
 λως τὸ μέχρι ἐμεῦ. Ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἀκανθον 116
 ἀπίκητο, ξεινίην τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀκανθίοισι προ-
 εῖπε καὶ ἐδωρήσατό σφεας ἐσθῆτι Μηδικῇ, ἐπαίνειέ
 τε ὁρέων αὐτοὺς προθύμους ἔοντας ἐς τὸν πόλεμον 10
 καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων.

Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἔοντος Ξέρξεω, συνήνεκε ὑπὸ 117
 νούσου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεστεῶτα τῆς διώρυχος Ἀρ-
 ταχαίην, δόκιμον ἔοντα παρὰ Ξέρξῃ καὶ γένος Ἀχαι-
 μενίδην, μεγάλῃ τε μέγιστον ἔοντα Περσέων—ἀπὸ 15
 γὰρ πέντε πηχέων βασιλῆων ἀπέλιπε τέσσερας
 δακτύλους—φωνέοντά τε μέγιστον ἀνθρώπων· ὥστε
 Ξέρξεα, συμφορὴν ποιησάμενον μεγάλην, ἐξενεῖκαί
 τε αὐτὸν κάλλιστα καὶ θάψαι· ἐτυμβοχόεε δὲ πᾶσα
 ἡ στρατιή· τούτῳ δὲ τῷ Ἀρταχαίῃ θύουσι Ἀκάνθιοι 20 #
 ἐκ θεοπροπίου ὡς ἥρωϊ, ἐπονομάζοντες τὸ οὔνομα.
 βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης, ἀπολομένου Ἀρταχαίεω,
 ἐποιέετο συμφορὴν.

- Οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιὰν καὶ 118
 δειπνίζοντες Ξέρξεα ἐς πᾶν κακοῦ ἀπικέατο, οὕτω 25
 ὥστε ἀνάστατοι ἐκ τῶν οἰκίων ἐγίνοντο· ὅκου γε
 Θασίοισι ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ πολίων τῶν σφετέ-
 ρων δεξαμένοισι τὴν Ξέρξεω στρατιὴν καὶ δειπνί-
 σασι Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος ἀραιρημένος, τῶν ἀστῶν
 ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα, ἀπέδεξε ἐς τὸ δεῖ- 30
 πνον τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου τετελεσμένα,—
 Ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι ἀλλήσι πόλισι 119
 οἱ ἐπεστεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον· τὸ γὰρ δει-
 πνον τοιόνδε τι ἐγίνετο, οἷα ἐκ πολλοῦ χρόνου προ-
 ειρημένον καὶ περὶ πολλοῦ ποιεύμενον· τοῦτο μὲν,
 ὡς ἐπύθοντο τάχιστα τῶν κηρύκων τῶν περιαγγελ

λόντων, δασάμενοι σῖτον ἐν τῇσι πόλισι οἱ ἄστοι
 ἄλευρά τε καὶ ἄλφιστα ἐποίουν πάντες ἐπὶ μῆνας
 συχνοὺς· τοῦτο δὲ, κτήνεα σιτεύεσκον ἐξευρίσκοντες
 τιμῆς τὰ κάλλιστα, ἔτρεφόν τε ὄρνιθας χερσαίους
 5 καὶ λιμναίους ἐν τε οἰκήμασι καὶ λάκκοισι, ἐς ὑπο-
 δοχὰς τοῦ στρατοῦ· τοῦτο δὲ, χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα
 ποτήριά τε καὶ κρητῆρας ἐποιεῦντο, καὶ τὰ ἄλλα
 ὅσα ἐπὶ τράπεζαν τιθέαται πάντα. ταῦτα μὲν δὴ
 αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ τοῖσι ὁμοσίοισι μετ' ἐκείνου
 10 ἐπεποιήτο, τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιῇ τὰ ἐς φορβὴν μούνα
 τασσόμενα. ὅκως δὲ ἀπίκοιτο ἡ στρατιῇ, σκηνὴν
 μὲν ἔσκε πεπηγυῖα ἐτοίμη ἐς τὴν αὐτὸς σταθμὸν
 ποιείσκετο Ξέρξης· ἡ δὲ ἄλλη στρατιῇ ἔσκε ὑπαί-
 θριος· ὥς δὲ δεῖπνον γίνοιτο ὥρῃ, οἱ μὲν δεκόμενοι
 15 ἔχεσκον πόνον· οἱ δὲ, ὅκως πλησθέντες νύκτα αὐτοῦ
 ἀγάγοιεν, τῇ ὑστεραίῃ τὴν τε σκηνὴν ἀνασπάσαντες
 καὶ τὰ ἐπιπλα πάντα λαβόντες, οὕτω ἀπελάνεσκον,
 20 λείποντες οὐδὲν, ἀλλὰ φερόμενοι· Ἐνθα δὴ Μεγα-
 κρέοντος ἀνδρὸς Ἀβδηρίτῳ ἔπος εὖ εἰρημένον ἐγένε-
 το, ὃς συνεβούλευσε Ἀβδηρίτῃσι, πανδημεὶ αὐτοὺς
 καὶ γυναικας ἐλθόντας ἐς τὰ σφέτερα ἱρὰ, ἵζεσθαι
 ἱκέτας τῶν θεῶν, παραιτεομένους καὶ τὸ λοιπὸν σφι
 ἀπαμύνειν τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίσεα· τῶν τε
 25 παροιχομένων ἔχειν σφι μεγάλην χάριν, ὅτι βασι-
 λεὺς Ξέρξης οὐ δις ἐκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σῖτον
 αἰρέεσθαι· παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ
 ἄριστον προείρητο ὁμοῖα τῷ δεῖπνῳ παρασκευάζειν,
 ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξεα ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας
 κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι. οἱ μὲν δὴ
 30 πιεζόμενοι ὁμοίως τὸ ἐπιτασσόμενον ἐπετέλεον.
 121 Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθου, ἐντειλάμενος τοῖσι
 στρατηγοῖσι τὸν ναυτικὸν στρατὸν ὑπομένειν ἐν Θέρ-
 μῃ, ἀπῆκε ἀπ' ἐωυτοῦ πορεύεσθαι τὰς νέας· (Θέρμη
 δὲ τῇ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ ὁ
 35 κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει·) ταύτῃ γὰρ ἔπον-
 θάνετο συντομώτατον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκάν-

θου ὧδε τεταγμένος ὁ στρατὸς ἐκ Δορίσκου τὴν ὁδὸν ἐποίετο· τρεῖς μοίρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν στρατὸν, μίαν αὐτέων ἔταξε παρὰ θάλασσαν ἵεναι ὁμοῦ τῷ ναυτικῷ· ταύτης μὲν δὴ ἐστρατήγεον Μαρδόνιος τε καὶ Μασίστης· ἑτέρῃ δὲ τεταγμέ- 5 νῃ ἦε τοῦ στρατοῦ τριτημορις τὴν μεσόγαίαν, τῆς ἐστρατήγεον Τριτανταίχμης τε καὶ Γέργις· ἡ δὲ τρίτῃ τῶν μοιρέων, μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης, ἦε μὲν τὸ μέσον αὐτέων, στρατηγούς δὲ παρ- εἶχετο Σμερδομένεά τε καὶ Μεγάβυζον. 10

Ὁ μὲν νυν ναυτικὸς στρατὸς ὡς ἀπείθη ὑπὸ Ξέρ- 122 ξω, καὶ διεξέπλωσε τὴν διώρυχα τὴν ἐν τῷ Ἄθω γενομένην διέχουσαν δὲ ἐς κόλπον ἐν τῷ Ἄσσοι τε πόλιν καὶ Πύλωρος καὶ Σίγγος καὶ Σάρτη οἰκηταὶ ἐνθεῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τούτων τῶν πολίων στρατιὴν 15 παρέλαβε, ἔπλεε ἀπιέμενος ἐς τὸν Θερμαῖον κόλπον, κάμπτων δὲ Ἀμπελον τὴν Τορωναίην ἄκρην, παραμείβετο Ἑλληνίδας τάσδε πόλιν ἐκ τῶν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε· Τορώνην, Γαληψὸν, Σερμύλην, Μηκύβερναν, Ὀλυνθον· ἡ μὲν νυν χώρα αὕτη 20 Σιθωνίη καλεῖται. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Ξέρ- 123 ξω, συντάμνων ἀπ' Ἀμπέλου ἄκρης ἐπὶ Κανάστραιον ἄκρην, τὸ δὴ πάσης τῆς Παλλήνης ἀνέχει μάλιστα, ἐνθεῦτεν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε ἐκ Ποτιδαίης, καὶ Ἀφύτιος, καὶ Νέης Πόλιος, 25 καὶ Αἰγῆς, καὶ Θεράμβω, καὶ Σκιώνης, καὶ Μένδης, καὶ Σάνης· αὗται γάρ εἰσι αἱ τὴν νῦν Παλλήνην πρότερον δὲ Φλέγρην καλεομένην νεμόμεναι. παραπλέων δὲ καὶ ταύτην τὴν χώραν ἔπλεε ἐς τὸ προ- 30 ειρημένον, παραλαμβάνων στρατιὴν καὶ ἐκ τῶν προσεχέων πολίων τῇ Παλλήνῃ, ὁμουρεουσέων δὲ τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ, τῇσι οὐνόματά ἐστι τάδε· Λίπαξος, Κώμβρεια, Λίσαι, Γίγωνος, Κάμψα, Σμίλα, Αἰνεα· ἡ δὲ τούτων χώρα Κροσσαίη ἔτι καὶ ἐς τὸδε καλεῖται ἀπὸ δὲ Αἰρείης, ἐς τὴν ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλιν, ἀπὸ ταύτης ἤδη ἐς αὐτὸν

τὸν Ψερμαῖον κόλπον ἐγένετο τῷ ναυτικῷ στρατῷ
ὁ πλόος καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην· πλέων δὲ ἀπίκετο
ἔς τε τὴν προειρημένην Θέρμην καὶ Σινδὸν τε πόλιν
καὶ Χαλέστρην, ἐπὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμόν· ὃς οὐρίζει
5 χώρην τὴν Μυγδονίην τε καὶ Βοττιαΐδα, τῆς ἔχουσι
τὸ παρὰ θάλασσαν στεινὸν χωρίον πόλιν Ἰχναί τε
καὶ Πέλλα.

124 Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς, αὐτοῦ περὶ Ἀξιὸν
ποταμόν καὶ πόλιν Θέρμην καὶ τὰς μεταξὺ πόλιν
10 τουτέων, περιμένων βασιλέα, ἐστρατοπεδεύετο. Ξέρ-
ξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ἐπορεύετο ἐκ τῆς
Ἀκάνθου, τὴν μεσόγαίαν τάμνων τῆς ὁδοῦ, βουλό-
μενος ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι· ἐπορεύετο δὲ διὰ
τῆς Παιονικῆς καὶ Κρηστωνικῆς ἐπὶ ποταμὸν Ἐχει-
15 ὠρον, ὃς ἐκ Κρηστωναίων ἀρξάμενος, ῥέει διὰ
Μυγδονίης χώρας, καὶ ἐξίει παρὰ τὸ ἔλος τὸ ἐπ’

125 Ἀξίῳ ποταμῷ· Πορευομένῳ δὲ ταύτῃ, λέοντες οἱ
ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροις καμήλοισι· καταφοι-
τέοντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες
20 τὰ σφέτερα ἦθεα, ἄλλον μὲν οὐδενὸς ἄπτοντο οὔτε
ὑπόζυγιον οὔτε ἀνθρώπου, οἱ δὲ τὰς καμήλους ἐκε-
ραΐζον μούνας. θωμάζω δὲ τὸ αἶτιον ὃ τι κοτὲ ἦν,
τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχομένους τοὺς λέοντας
τῇσι καμήλοισι ἐπιτίθεσθαι· τὸ μήτε πρότερον

126 ὁπώπεσαν θηρίον, μήτ’ ἐπεπειράτο αὐτοῦ. Εἰσὶ
25 δὲ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία καὶ λέοντες πολλοὶ, καὶ
βόες ἄγριοι τῶν τὰ κέρα ὑπερμεγάθέα ἐστι, τὰ ἐς
Ἑλληνας φοιτέοντα. οὗρος δὲ τοῖσι λέουσιν ἐστι ὃ
τε δι’ Ἀβδήρων ῥέων ποταμὸς Νέστος, καὶ ὁ δι’
30 Ἀκαρνανίης ῥέων Ἀχελῷος· οὔτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν
ἡῶ τοῦ Νέστου οὐδαμῶθι πάσης τῆς ἔμπροσθεν
Εὐρώπης ἴδοι τις ἂν λέοντα, οὔτε πρὸς ἐσπέρης τοῦ
Ἀχελῷου ἐν τῇ ἐπιλοίπῳ ἡπείρῳ· ἀλλ’ ἐν τῇ μεταξὺ
τούτων τῶν ποταμῶν γίνονται.

127 Ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπίκετο ὁ Ξέρξης, ἰδὼν τε
αὐτοῦ τὴν στρατιήν· ἐπέσχε δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ

στρατοπεδευόμενος τὴν παρὰ θάλασσαν χώραν τοσ-
 ήνδε· ἀρξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυγ-
 δονίης, μέχρι Λυδιδίῳ τε ποταμοῦ καὶ Ἀλιακμονος,
 οὐρίζουσι γῆν τὴν Βοττιαϊίδα τε καὶ Μακεδονίδα
 ἐς τὸντὸ ρέεθρον τὸ ὕδωρ συμμίσγοντες· ἐστρατοπε- 8
 δεύοντο μὲν δὴ ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοις οἱ βάρ-
 βαροι. τῶν δὲ καταλεχθέντων τούτων ποταμῶν, ἐκ
 Κρηστωναίης ρέων Ἐχειδωρος μῦνος οὐκ ἀντέχρησε
 τῇ στρατιῇ πινόμενος, ἀλλ' ἐπέλιπε. Ξέρξης δὲ 128
 ὀρέων ἐκ τῆς Θέρμης οὔρεα τὰ Θεσσαλικά, τὸν τε 10
 Ὀλυμπον καὶ τὴν Ὀσσαν, μεγάλῃ τε ὑπερμήκεα
 ἐόντα, διὰ μέσου τε αὐτῶν αὐλῶνα στεινὸν πυνθανό-
 μενος εἶναι δι' οὗ ῥέει ὁ Πηνειὸς, ἀκούων τε εἶναι
 ταύτῃ ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέρουσιν, ἐπεθύμησε πλώ-
 σας θεήσασθαι τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ· ὅτι τὴν 15
 ἄνω ὁδὸν ἔμελλε ἐλᾶν διὰ Μακεδόνων τῶν κατύπερθε
 οἰκημένων, ἐς Περραιβοὺς παρὰ Γόννον πόλιν· ταύτῃ
 γὰρ ἀσφαλέστατον ἐπυνθάνετο εἶναι· ὥς δὲ ἐπθύ-
 μησε, καὶ ἐποίεε ταῦτα· ἐσβὰς ἐς Σιδωίνην νέα, ἐς
 τήνπερ ἐσέβαινε αἰεὶ ὅκως τι ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι, 20
 ἀνέδεξε σημήιον καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνάγεσθαι, κατα-
 λιπὼν αὐτοῦ τὸν πεζὸν στρατόν· ἐπεὶ δὲ ἀπύκετο καὶ
 ἐθεήσατο Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ἐν θώματι
 μεγάλῳ ἐνέσχετο· καλέσας δὲ τοὺς κατηγεμόνας τῆς
 ὁδοῦ, εἶρετο εἰ τὸν ποταμόν ἐστι παρατρέψαντα ἐτέρῃ 25
 ἐς θάλασσαν ἐξαγαγεῖν; (τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος 129
 ἐστὶ τὸ παλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥστε γε συγκεκλη-
 σμένην πάντοθεν ὑπερμήκεσι οὔρεσι· τὰ μὲν γὰρ
 αὐτῆς πρὸς τὴν ἡῶ ἔχοντα τό τε Πήλιον οὖρος καὶ ἡ
 Ὀσσα ἀποκλήει συμμίσγοντα τὰς ὑπωρείας ἀλλή- 30
 λοις, τὰ δὲ πρὸς βορρῶ ἀνέμου ὁ Οὐλύμπος, τὰ δὲ
 πρὸς ἐσπέρην Πίνδος· τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην τε
 καὶ ἀνεμον νότον ἡ Ὀθρυς· τὸ μέσον δὲ τούτων τῶν
 λεχθέντων οὔρέων ἡ Θεσσαλίη ἐστὶ, ἐοῦσα κοίλῃ·
 ὥστε ὦν ποταμῶν ἐς αὐτὴν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐσβαλ-
 λόντων, πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πη

νειοῦ, καὶ Ἀπιδανοῦ, καὶ Ὀνοχώνου, καὶ Ἐνιπέος,
 καὶ Παμίσου, οἱ μὲν νυν ἐς τὸ πεδίον τοῦτο συλλε-
 γόμενοι ἐκ τῶν οὐρέων τῶν περικληϊόντων τὴν Θεσ-
 σαλίην οὐνομαζόμενοι, δι' ἐνὸς αὐλῶνος, καὶ τούτου
 5 στεينوῦ, ἔκρουον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προσυμμίσγον-
 τες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς τὸντό· ἐπεὰν δὲ συμμιχθέωσι
 τάχιστα, ἐνθεῦτεν ἤδη ὁ Πηνεὶὸς τῷ οὐνόματι κατα-
 κρατέων, ἀνωσύμους τοὺς ἄλλους εἶναι ποιεῖ. τὸ δὲ
 10 παλαιὸν λέγεται, οὐκ ἐόντος κω τοῦ αὐλῶνος καὶ
 διεκρούου τούτου, τοὺς ποταμοὺς τούτους, καὶ πρὶς
 τοῖσι ποταμοῖσι τούτοις τὴν Βοιβηΐδα λίμνην, οὔτε
 οὐνομάζεσθαι κατάπερ νῦν ῥέειν τε οὐδὲν ἦσσαν ἢ
 νῦν· ῥέοντας δὲ ποιεῖν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν
 πέλαγος· αὐτοὶ μὲν νυν Θεσσαλοὶ φασὶ Ποσειδέωνα
 15 ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα δι' οὗ ῥέει ὁ Πηνεὶὸς, οἰκότα
 λέγοντες· ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν
 σείειν, καὶ τὰ διεσπεῶτα ὑπὸ σεισμοῦ τοῦ θεοῦ
 τούτου ἔργα εἶναι, καὶ ἂν ἐκείνο ἰδὼν φαίη Ποσει-
 δέωνα ποιῆσαι· ἔστι γὰρ σεισμοῦ ἔργον, ὥς ἐμοὶ
 130 ἐφαίνετο εἶναι, ἢ διάστασις τῶν οὐρέων.) Οἱ δὲ
 21 κατηγορούμενοι, εἰρομένου Ξέρξεω εἰ ἔστι ἄλλη ἐξόδος
 ἐς θάλασσαν τῷ Πηνεῖῳ, ἐξεπιστάμενοι ἀτρεκέως,
 εἶπον· “ βασιλεῦ, ποταμῷ τούτῳ οὐκ ἔστι ἄλλη
 ἐξήλυσις ἐς θάλασσαν κατήκουσα, ἀλλ' ἦδε αὐτή·
 25 οὔρεσι γὰρ περιεστεφάνωται πᾶσα Θεσσαλίη.”
 Ξέρξεα δὲ λέγεται εἰπεῖν πρὸς ταῦτα· “ σοφοὶ
 ἄνδρες εἰσὶ Θεσσαλοὶ· ταῦτ' ἄρα πρὸ πολλοῦ ἐφυ-
 λάξαντο γνωσιμαχέοντες, καὶ τᾶλλα καὶ ὅτι χώρην
 ἄρα εἶχον εὐαίρετόν τε καὶ ταχυάλωτον.” τὸν γὰρ
 30 ποταμὸν πρῆγμα ἂν ἦν μόνον ἐπεῖναί σφεων ἐπὶ
 τὴν χώρην, χώματι ἐκ τοῦ αὐλῶνος ἐκβιβάσαντα,
 καὶ παρατρέψαντα δι' ὧν νῦν ῥέει ῥέεθρων· ὥστε Θεσ-
 σαλίην πᾶσαν ἔξω τῶν οὐρέων ὑπόβρυχα γενέσθαι.
 ταῦτα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς τοὺς Ἀλεῦω παῖδας, (ὅτι
 35 πρῶτοι Ἑλλήνων, ἐόντες Θεσσαλοὶ, ἔδοσαν ἐαυτοὺς
 βασιλεῖ,) δοκέων ὁ Ξέρξης ἀπὸ παντός σφεας ταῖ

ἔθνεος ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην· εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ
 θεησάμενος, ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην.

- Ὁ μὲν δὴ περὶ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συχνάς· 131
 τὸ γὰρ δὴ οὖρος τὸ Μακεδονικὸν ἔκειρε τῆς στρατιῆς
 ριπτημορίας, ἵνα ταύτῃ διεξίη ἅπαντα ἡ στρατιὴ ἐς 5
 Περραιβοὺς. [οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀποπεμφθέντες ἐς
 τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ γῆς αἴτησιν ἀπικέατο· οἱ μὲν κεινοί,
 οἱ δὲ φέροντες γῆν τε καὶ ὕδωρ. τῶν δὲ δόντων 132
 ταῦτα ἐγένοντο οἶδε· Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Ἐνιῆνες,
 Περραιβοὶ, Λοκροὶ, Μάγνητες, Μηλιέες, Ἀχαιοὶ οἱ 10
 Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ πλὴν
 Θεσπιδίων τε καὶ Πλαταιέων. ἐπὶ τούτοισι οἱ Ἑλ-
 ληνες ἔταμον ὄρκιον οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλεμον ἀειρά-
 μενοι· τὸ δὲ ὄρκιον ὧδε εἶχε· “ὅσοι τῷ Πέρσῃ
 ἔδοσαν σφεας αὐτοὺς Ἕλληνες ἑόντες, μὴ ἀναγκασ- 15
 θέντες, καταστάντων σφι εὖ τῶν πρηγμάτων, τούτους
 δεκατεῦσαι τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ·” τὸ μὲν δὴ ὄρκιον
 ὧδε εἶχε τοῖσι Ἑλλήσι. Ἐς δὲ Ἀθήνας καὶ Σπάρτην 133
 οὐκ ἀπέπεμψε ὁ Πέρσης ἐπὶ γῆς αἴτησιν κήρυκας
 τῶνδε εἵνεκα· πρότερον Δαρείου πέμψαντος ἐπ’ αὐτὸ 20
 τοῦτο, οἱ μὲν αὐτῶν τοὺς αἰτέοντας ἐς τὸ βάραθρον
 οἱ δὲ ἐς φρέαρ ἐσβαλόντες, ἐκέλευον γῆν τε καὶ ὕδωρ
 ἐκ τούτων φέρειν παρὰ βασιλέα· τούτων μὲν εἵνεκα
 οὐκ ἔπεμψε Ξέρξης τοὺς αἰτήσοντας. ὅ τι δὲ τοῖσι
 Ἀθηναίοισι ταῦτα ποιήσασι τοὺς κήρυκας συνήνεικε 25
 ἀνεθέλῃτον γενέσθαι, οὐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων
 ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδηϊώθη· ἀλλὰ τοῦτο οὐ διὰ
 — ταύτην τὴν αἰτίην δοκέω γενέσθαι. [Τοῖσι δὲ ὦν Λα- 134
 κεδαιμονίοισι μῆνις κατέσκηψε Ταλθυβίου τοῦ Ἀγα-
 μέμνονος κήρυκος· (ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Ταλθυβίου 30
 ἱρόν· εἰσὶ δὲ καὶ ἀπόγονοι Ταλθυβίου, Ταλθυβιάδαι
 καλεόμενοι, τοῖσι αἱ κηρυκῆαι αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι
 γέρας δέδονται·) μετὰ δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρτιότησι
 καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύνατο· τοῦτο δ’ ἐπὶ
 χρόνον συχνὸν ἦν σφι· ἀχθομένων δὲ καὶ συμφορῇ
 χρεωμένων Λακεδαιμονίων, ἀλῆς τε πολλάκις συλ-

λεγομένης, καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιευμένων, εἴ τις
 βούλοιτο Λακεδαιμονίων πρὸ τῆς Σπάρτης ἀποθνή-
 σκειν, Σπερθίης τε ὁ Ἀνηρίστου καὶ Βούλις ὁ Νικόλεω,
 ἄνδρες Σπαρτιῆται, φύσει τε γεγονότες εὖ καὶ χρή-
 5 μασι ἀνήκοντες ἐς τὰ πρῶτα, ἐβελονταὶ ὑπέδυσαν
 ποιήν τισαι Ξέρῃ τῶν Δαρείου κηρύκων τῶν ἐν
 Σπάρτῃ ἀπολομένων· οὕτω Σπαρτιῆται τούτους ὡς
 135 ἀποθανευσμένους ἐς Μήδους ἀπέπεμψαν. Αὕτη τε ἡ
τόλμα τούτων τῶν ἀνδρῶν θώματος ἀξίη, καὶ τάδε
 10 πρὸς τοῦτοισι τὰ ἔπεα· πορευόμενοι γὰρ ἐς Σοῦσα,
 ἀπικνέονται παρὰ Ὑδάρνεα· ὁ δὲ Ὑδάρνης ἦν μὲν
 γένος Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τῶν παραθαλασσίων
 ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ· ὅς σφεας, ξείνια προ-
 θέμενος, εἰστία· ξεινίζων δὲ, εἶρετο λέγων τάδε·
 15 “ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τί δὴ φεύγετε βασιλεῖ φίλοι
 γενέσθαι; ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐπίσταται βασιλεὺς ἄνδρας
 ἀγαθοὺς τιμᾶν, ἐς ἐμέ τε καὶ τὰ ἐμὰ πρήγματα ἀπο-
 βλέποντες· οὕτω δὴ καὶ ὑμεῖς εἰ δοίητε ὑμέας αὐτοῦς
 βασιλεῖ, δεδοῶσθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ ἄνδρες εἶναι
 20 ἀγαθοὶ, ἕκαστος ἂν ὑμέων ἄρχοι γῆς Ἑλλάδος, δόντος
 βασιλέως.” πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε· “Ὑδαρνες,
 οὐκ ἐξ ἴσου γίνεται ἡ συμβουλή ἢ ἐς ἡμέας τεί-
 νουσα· τοῦ μὲν γὰρ πεπειρημένος συμβουλευεῖς, τοῦ
 δὲ ἄπειρος ἑὼν· τὸ μὲν γὰρ δούλος εἶναι ἐξεπίστευται,
 25 ἐλευθερίας δὲ οὐκ ἐπειρήθης, οὐτ’ εἰ ἔστι γλυκὺ οὐτ’
 εἰ μῆ· εἰ γὰρ αὐτῆς πειρήσαιο, οὐκ ἂν δόρασι συμ-
 βουλευοῖς ἡμῖν περὶ αὐτῆς μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ
 136 πελέκεσι.” Ταῦτα μὲν Ὑδάρνεα ἀμείψαντο· ἐνθεῦτεν
 δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς Σοῦσα καὶ βασιλεῖ ἐς οὔφιν
 30 ἦλθον, πρῶτα μὲν τῶν δορυφόρων κελευόντων καὶ
 ἀνάγκην σφί προσφερόντων προσκυνεῖν βασιλέα
 προσπίπτοντας, οὐκ ἔφασαν, ὠθεόμενοι πρὸς αὐτῶν
 ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσιν ταῦτα οὐδαμά· οὔτε γὰρ σφί
 ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνεῖν, οὔτε κατὰ
 35 ταῦτα ἤκειν· ὡς δὲ ἀπεμαχέσαντο τοῦτο, δεύτερά σφί
 λέγουσι τάδε καὶ λόγου τοιοῦδε ἐχόμενα, “ὦ βασιλεῦ

Μήδων, ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι ἀντὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων κηρύκων, ποινὴν ἐκείνων τίσον-
 τας” λέγουσι δὲ αὐτοῖσι ταῦτα Ξέρξης ὑπὸ μεγαλο-
 φροσύνης οὐκ ἔφη ὁμοῖος ἔσεσθαι Λακεδαιμονίοισι·
 κείνους μὲν γὰρ συγχέαι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, 5
 ἀποκτείναντας κήρυκας· αὐτὸς δὲ τὰ κείνοισι ἐπι-
 πλήσσει ταῦτα οὐ ποιήσῃν, οὐδ’ ἀνταποκτείνας ἐκεί-
 νους, ἀπολύσειν Λακεδαιμονίους τῆς αἰτίας. Οὕτω 137
 ἡ Ταλθυβίου μῆνις, καὶ ταῦτα ποιησάντων Σπαρ-
 τιητέων, ἐπαύσατο τὸ παραυτίκα, καίπερ ἀπονοσ- 10
 τησάντων ἐς Σπάρτην Σπερθιέω τε καὶ Βούλιος·
 χρόνῳ δὲ μετέπειτα πολλῶ ἐπηγέρθη, κατὰ τὸν
 Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγουσι
 Λακεδαιμόνιοι. τοῦτό μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαί-
 νεται γενέσθαι. ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους 15
 ἡ Ταλθυβίου μῆνις, οὐδὲ ἐπαύσατο πρὶν ἢ ἐξῆλθε,
 τὸ δίκαιον οὕτω ἔφερε· τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς τοὺς
 παῖδας τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν ἀναβάντων πρὸς #
 βασιλέα διὰ τὴν μῆνιν, ἐς Νικόλαν τε τὸν Βούλιος,
 καὶ ἐς Ἀνήριστον τὸν Σπερθιέω, ὃς εἴλε ἀλίας τοὺς 20
 ἐκ Τίρυνθος, ὀλκάδι καταπλώσας πλήρεϊ ἀνδρῶν·
 δῆλον ὦν μοι ὅτι θεῖον ἐγένετο τὸ πρῆγμα ἐκ τῆς
 μῆνιος· οἱ γὰρ, πεμφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων
 ἄγγελοι ἐς τὴν Ἀσίην, προδοθέντες δὲ ὑπὸ Σιτάλκεω
 τοῦ Τήρεω Θωρητικῶν βασιλέος, καὶ Νυμφοδώρου τοῦ 25
 Πύθew ἀνδρὸς Ἀβδηρίτεω, ἤλωσαν κατὰ Βισάνθην
 τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ ἀπαχθέντες ἐς τὴν Ἀττικὴν
 ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μετὰ δὲ αὐτῶν καὶ Ἀρι-
 στέας ὁ Ἀδεμάντου, Κορίνθιος ἀνὴρ· ταῦτα μὲν νυν
 πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον ἐγένετο τοῦ βασιλέος στόλου· 30
 ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

— Ἡ δὲ στρατηλασίῃ ἡ βασιλέος οὐνομα μὲν εἶχε 138
 ὡς ἐπ’ Ἀθήνας ἐλαύνει, κατίετο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν
 Ἑλλάδα· πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ
 Ἕλληνες, οὐκ ἐν ὁμοίῳ πάντες ἐποιεύντο· οἱ μὲν γὰρ
 γὰρ αὐτῶν δόντες γῆν τε καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ ἔχον

θάρσος ὥς οὐδὲν πεισόμενοι ἄχαρι πρὸς τοῦ βαρ-
 βάρου· οἱ δὲ οὐ δόντες ἐν δείματι μεγάλῳ κατέ-
 στασαν, ἅτε οὔτε νεῶν ἐουσέων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν
 ἀξιομάχων δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα, οὔτε βουλομένων
 5 τῶν πολλῶν ἀντάπτεσθαι τοῦ πολέμου, μηδιζόντων δὲ
 139 προθύμως. Ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι γνώμην
 ἀποδέξασθαι ἐπίφθονον μὲν πρὸς τῶν πλεόνων ἀν-
 θρώπων· ὅμως δὲ, τῇ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἀληθές,
 οὐκ ἐπισχίσω· εἰ Ἀθηναῖοι καταρρωδήσαντες τὸν
 10 ἐπιόντα κίνδυνον ἐξέλιπον τὴν σφετέρην, ἣ καὶ μὴ
 ἐκλιπόντες ἄλλα μείναντες ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς
 Ξέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασσαν οὐδαμῶς ἂν ἐπειρῶντο
 ἀντιέμενοι βασιλεῦ· εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασσαν
 15 μηδεὶς ἠντιοῦτο Ξέρξῃ, κατὰ γε ἂν τὴν ἡπειρον
 τοιαύδε ἐγίνετο· εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κιθῶνες ἦσαν
 ἐληλαμένοι διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ Πελοποννησίοισι, προ-
 δοθέντες ἂν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων, οὐκ
 ἐκόντων ἄλλ' ὑπ' ἀναγκαίης, κατὰ πόλιν ἀλίσκο-
 μένων ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ τοῦ βαρβάρου,
 20 ἐμουνώθησαν· μουνωθέντες δὲ ἂν, καὶ ἀποδεξάμενοι
 ἔργα μεγάλα, ἀπέθανον γενναίως· ἣ ταῦτα ἂν ἔπα-
 θον, ἢ πρὸ τοῦ, ὀρέωντες ἂν καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλ-
 ληνας μηδιζοντας, ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς
 Ξέρξεα· καὶ οὕτω ἂν ἐπ' ἀμφοτέρα ἢ Ἑλλὰς ἐγίνετο
 25 ὑπὸ Πέρσῃσι· τὴν γὰρ ὠφελίην τὴν τῶν τειχέων
 τῶν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐληλαμένων οὐ δύναμαι πυθέσ-
 θαι ἥτις ἂν ἦν, βασιλέος ἐπικρατέοντος τῆς θαλάσ-
 σης· νῦν δὲ Ἀθηναῖους ἂν τις λέγων σωτήρας γενέσ-
 θαι τῆς Ἑλλάδος, οὐκ ἂν ἀμαρτάνοι τὸ ἀληθές·
 30 οὗτοι γὰρ ἐπὶ ὁκότερα τῶν πρηγμάτων ἐτράποντο,
 ταῦτα ῥέψειν ἔμελλε· ἐλόμενοι δὲ τὴν Ἑλλάδα περι-
 εῖναι ἐλευθέρην, τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπὸν,
 ὅσον μὴ ἐμῇδισε, αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπεγεύραντες,
 καὶ βασιλέα μετὰ γε θεοὺς ἀνωσάμενοι· οὐδέ σφέας
 35 χρηστήρια φοβερὰ ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δαῖμα
 βαλόντα, ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα· ἀλλὰ κατα-

μείναντες ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν δέξασθαι.

Πέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεο- 140
πρόπους, χρηστηριάζεσθαι ἦσαν ἐτοῖμοι· καὶ σφι
ποιήσασι περὶ τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα, ὥς ἐς τὸ 5
μέγαρον ἐσελθόντες ἴζοντο, χρᾶ ἢ Πυθίῃ τῇ οὐνομα
ἦν Ἀριστονίκη τάδε·

᾽Ω μέλει, τί κάθησθε ; λιπὼν φεῦγ' ἔσχατα γαίης
δώματα καὶ πόλιος τροχοειδέος ἄκρα κάρηνα.
οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον, οὔτε τὸ σῶμα, 10
οὔτε πόδες νέατοι, οὐτ' ὦν χέρες, οὔτε τι μέσσης
λείπεται, ἀλλ' ἀζηλα πέλει· κατὰ γὰρ μιν ἐρείπει
πῦρ τε καὶ ὀξὺς Ἄρης Συριγγενὲς ἄρμα διώκων.
πολλὰ δὲ κἄλλ' ἀπολεῖ πυργώματα, κού τὸ σὸν οἶον·
πολλοὺς δ' ἀθανάτων νηοὺς μαλερῷ πυρὶ δώσει, 15
οἳ πον νῦν ἰδρῶτι ρεούμενοι ἐστήκασι,
δείματι παλλόμενοι· κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφουσι
αἶμα μέλαν κέχυται, προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.
ἀλλ' ἴτον ἐξ ἀδύτοιο, κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμὸν.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θεοπρόποι, 141
συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρέωντο· προβάλλουσι δὲ 21
σφέας αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κακοῦ τοῦ κεχρησμένου, Τίμων
ὁ Ἀνδροβούλου, τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα
τῷ μάλιστα, συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίην λαβούσι,
δεύτερα αὐτὶς ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὥς 25
ἰκέτας· πειθομένοισι δὲ ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ
λέγουσι· “ὦναξ, χρῆσον ἡμῖν ἄμεινόν τι περὶ τῆς
πατρίδος, αἰδεσθεῖς τὰς ἱκετηρίας τάσδε τὰς τοι
ἤκομεν φέροντες· ἢ οὐ τοι ἄπιμεν ἐκ τοῦ ἀδύτου,
ἀλλ' αὐτοῦ τῇδε μενέομεν, ἔστ' ἂν καὶ τελευτήσω- 30
μεν.” ταῦτα δὲ λέγουσι ἢ πρόμαντις χρᾶ δεύτερα
τάδε·

Οὐ δύναται Παλλὰς Δι' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
λίσσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.
σοὶ δὲ τόδ' αὐτὶς ἔπος ἐρέω, Ἀδάμαντι πελάσσας
τῶν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομένων, ὅσα Κέκροπος οὖρος
ἐντὸς ἔχει κευθμῶν τε Κιθαιρῶνος ζαθέϊο,
τείχος Τριτογενεῖ ξύλων διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς

μοῦνον ἀπόρρητον τελέθειν, τὸ σὲ τέκνα τ' ὀνήσει.
 μηδὲ σύ γ' ἵπποσύνην τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα
 πολλὸν ἀπ' ἡπείρου στρατὸν ἡσυχος, ἀλλ' ὑποχωρεῖν
 νῶτον ἐπιστρέψας· ἔτι τοι κοτὲ κἀντίος ἔσση.

- 5 ὦ θεῖη Σαλαμὶς, ἀπολείς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
 ἣ που σκιδναμένης Δημήτερος, ἣ συνιούσης.

142 Ταῦτά, σφι ἡπιώτερα γὰρ τῶν προτέρων καὶ ἦν καὶ
 ἐδόκεε εἶναι, συγγραψάμενοι ἀπαλλάσσοντο ἐς τὰς
 Ἀθήνας· ὥς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελ-
 10 λον ἐς τὸν δῆμον, γινῶμαι καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐγίνοντο
 διζημένων τὸ μαντήϊον, καὶ αἶδε συνεστηκυῖαι μάλισ-
 τα· τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι, δοκέειν σφι
 τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσεσθαι· ἣ γὰρ
 ἀκρόπολις τὸ πάλαι τῶν Ἀθηνέων ῥηχῶ ἐπέφρακτο·
 15 οἱ μὲν δὴ κατὰ τὸν φραγμὸν συνεβάλλοντο τοῦτο τὸ
 ξύλινον τείχος εἶναι· οἱ δ' αὖ ἔλεγον τὰς νέας ση-
 μαίνειν τὸν θεόν, καὶ ταύτας παραρτέεσθαι ἐκέλευον
 τὰ ἄλλα ἀπέντας· τοὺς ὦν δὴ τὰς νέας λέγοντας
 εἶναι τὸ ξύλινον τείχος ἔσφαλλε τὰ δύο τὰ τελευταῖα
 20 ῥηθέντα ὑπὸ τῆς Πυθίης·

ὦ θεῖη Σαλαμὶς, ἀπολείς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
 ἣ που σκιδναμένης Δημήτερος ἣ συνιούσης.

κατὰ ταῦτα τὰ ἔπεα συνεχέοντο αἱ γινῶμαι τῶν
 φαμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον τείχος εἶναι· οἱ γὰρ
 25 χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὥς ἀμφὶ Σα-
 λαμῖνα δεῖ σφέας ἐσσωθῆναι, ναυμαχίην παρασκευα-
 143 σαμένους· Ἦν δὲ τῶν τις Ἀθηναίων ἀνὴρ ἐς πρώ-
 τους νεωστὶ παριὼν, τῷ οὖνομα μὲν ἦν Θεμισ-
 τοκλῆς, παῖς δὲ Νεοκλέος ἐκαλέετο· οὗτος ὦν ἦρ
 30 οὐκ ἔφη πᾶν ὀρθῶς τοὺς χρησμολόγους συμβάλλ-
 λεσθαι, λέγων τοιάδε· εἰ ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ πάθος
 εἰρημένον ἐόντως, οὐκ ἂν οὕτω μιν δοκέειν ἡπίως
 χρησθῆναι, ἀλλὰ ὥδε· ὦ σχετλίη Σαλαμὶς· ἀντὶ τοῦ
 ὦ θεῖη Σαλαμὶς· εἴπερ γε ἔμελλον οἱ οἰκήτορες ἀμφ'
 35 αὐτῇ τελευτήσειν· ἀλλὰ γὰρ ἐς τοὺς πολεμίους τῷ
 θεῷ εἰρηῇσθαι τὸ χρηστήριον, συλλαμβάνοντι κατὰ

τὸ ὀρθόν, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθηναίους, παρασκευάζεσθαι
 ὧν αὐτοὺς ὡς ναυμαχῆσοντας συνεβούλευε, ὡς τούτου
 ἑόντος τοῦ ξυλίνου τέχεος. ταύτῃ Θεμιστοκλῆος
 ἀποφαινομένου, Ἀθηναῖοι ταῦτά σφι ἔγνωσαν αἰρε-
 τώτερα εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων· οἱ οὐκ δ
 ἔων ναυμαχίην ἀρτέεσθαι, τὸ δὲ σύμπαν εἶναι, οὐδὲ
 χεῖρας ἀνταείρεσθαι ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρην τὴν
 Ἀττικὴν ἄλλην τινὰ οἰκίζειν. Ἐτέρῃ τε Θεμιστοκλεῖ 144
 γνῶμη ἔμπροσθε ταύτης ἐς καιρὸν ἠρίστευσε· ὅτε
 Ἀθηναίοισι γενομένων χρημάτων μεγάλων ἐν τῷ 10
 κοινῷ, τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσήλθε τῶν ἀπὸ
 Λαυρείου, ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχηδὸν ἑκαστὸς δέκα
 δραχμάς· τότε Θεμιστοκλῆς ἀνέγνωσε Ἀθηναίους,
 τῆς διαίρεσιος ταύτης παυσαμένους νέας τρώτων #
τῶν χρημάτων ποιήσασθαι δικοσίας, ἐς τὸν πόλεμον 15 #
 τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων· οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος #
 συστάς ἔσωσε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκάσας θαλασ-
 σίους γενέσθαι Ἀθηναίους· αἱ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθη-
 σαν οὐκ ἐχρήσθησαν· ἐς δέον δὲ οὕτω τῇ Ἑλλάδι
 ἐγένοντο· αὐταὶ τε δὴ αἱ νέες τοῖσι Ἀθηναίοισι 20 #
 προποιεῖσθαι ὑπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδεε προσναυπή-
 γέεσθαι· ἔδοξέ τε σφι, μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευο-
 μένοισι, ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον
 δέκεσθαι τῆσι νησὶ πανδημεί, τῷ θεῷ πειθομένους,
 ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι, τὰ μὲν δι' 25 #
χρηστήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐγεγόνεε.

Συλλεγομένων δὲ ἐς τὠντὸ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα 145
 Ἑλλήνων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεόντων, καὶ διδόντων
 σφίσι λόγον καὶ πίστιν, ἐνθαῦτα ἔδωκε βουλευομέ-
 νοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλ- 30
 λάσσεσθαι τὰς τε ἑχθρας καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλους
 ἑόντας πολέμους· ἦσαν δὲ πρὸς τινας καὶ ἄλλους
 ἐγκεκρημένοι, ὁ δὲ ὧν μέγιστος Ἀθηναίοισι τε καὶ
 Αἰγινήτῃσι· μετὰ δὲ, πυνθανόμενοι Ξέρξῃ σὺν τῷ
 στρατῷ εἶναι ἐν Σάρδισι, ἐβουλεύσαντο κατασκόπους 35
 πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίην τῶν βασιλέος πρηγμάτων, ἐς

Ἄργος τε ἀγγέλους ὁμαιχμίην συνθησομένους πρὸς
τὸν Πέρσην· καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους πέμπειν παρὰ
Γέλωνα τὸν Δεινομένεος, ἕς τε Κέρκυραν, κελεύοντας
βοηθῆειν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους· φρονή-
5 σαντες εἴ κως ἔν τε γένοιτο τὸ Ἑλληνικὸν καὶ εἰ
συγκύψαντες τῶντ' ὀπρήσσοιεν πάντες, ὥς δεινῶν
ἐπιόντων ὁμοίως πᾶσι Ἕλλησι.) τὰ δὲ Γέλωνος
πρήγματα μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν
τῶν οὐ πολλὸν μέζω.

146 Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἔδοξε, καταλυσάμενοι τὰς
11 ἔχθρας, πρῶτα μὲν κατασκόπους πέμπουσι ἐς τὴν
Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς· οἱ δὲ ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδεις
καὶ καταμαθόντες τὴν βασιλέως στρατιὴν, ὥς ἐπαῖς-
τοι ἐγένοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν
15 τοῦ πεζοῦ στρατοῦ ἀπήγοντο ὥς ἀπολεύμενοι· καὶ
τοῖσι μὲν κατακέκριτο θάνατος· Ξέρξης δὲ ὥς ἐπύ-
θετο ταῦτα, μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην,
πέμπει τῶν τινας δορυφόρων, ἐντειλάμενος, ἵν' κατα-
λάβωσι τοὺς κατασκόπους ζῶντας, ἄγειν παρ' ἐωντόν·
20 ὥς δὲ ἔτι περιέοντας αὐτοὺς κατέλαβον καὶ ἤγον ἐς
ὄψιν τὴν βασιλέως, τὸ ἐνθεῦτεν, πυθόμενος ἐπ' οἷσι
ἦλθον, ἐκέλευε σφεας τοὺς δορυφόρους περιάγοντας
ἐπιδείκνυσθαι πάντα τε τὸν πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν
ἵππον· ἐπεὰν δὲ ταῦτα θηεῦμενοι ἔωσι πλήρεις,
25 ἀποπέμπειν ἐς τὴν αἶαν αὐτοὶ ἐθέλωσι χώρην Ἀσινέας.

147 Ἐπιλέγων δὲ τὸν λόγον τόνδε ταῦτα ἐντέλλετο, ὥς
εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατάσκοποι, οὔτε αἶαν τὰ ἐωντοῦ
πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἔοντα λόγου
μέζω, οὔτ' αἶαν τι τοὺς πολεμίους μέγα ἐσινέατο
30 ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες· νοστησάντων δὲ τούτων
ἐς τὴν Ἑλλάδα, δοκέειν (ἔφη) ἀκούσαντας τοὺς
Ἕλληνας τὰ ἐωντοῦ πρήγματα, πρὸ τοῦ στόλου τοῦ
γινομένου παραδῶσειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην,
καὶ οὕτω οὐδὲ δεήσειν ἐπ' αὐτοὺς στρατηλατέοντας
35 πρήγματα ἔχειν. οἶκε δὲ αὐτοῦ αὕτη ἡ γνώμη τῇ
γε ἄλλῃ· ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρξης, εἶδε πλοῖα

ἐκ τοῦ Πόντου σιταγωγὰ διεκπλώνοντα τὸν Ἑλλησποντον, ἔς τε Αἴγιναν καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα· οἱ μὲν δὴ πάρεδροι αὐτοῦ, ὡς ἐπύθοντο πολέμια εἶναι τὰ πλοῖα, ἐτοῖμοι ἦσαν αἰρέειν αὐτὰ, ἐσβλέποντες ἐς τὸν βασιλέα ὁκοτε παραγγελέει· ὁ δὲ Ξέρξης 5 εἶρετο αὐτοὺς, ὅκη πλείοιεν; οἱ δὲ εἶπαν· “ἐς τοὺς σοὺς πολεμίους, ὦ δέσποτα, σῖτον ἄγοντες.” ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· “οὐκ ὦν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν ἔνθαπερ καὶ οὗτοι τοῖσί τε ἄλλοισι ἐξηρτυμένοι καὶ σίτῃ; τί δῆτα ἀδικέουσι οὗτοι ἡμῖν σιτία παρακομί- 10 ζοντες;” οἱ μὲν νυν κατὰσκοποι οὕτω θεσάμενοί τε καὶ ἀποκεμφθέντες ἐνόστησαν ἐς τὴν Εὐρώπην.

Οἱ δὲ συνωμόται Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, μετὰ 148 τὴν ἀπόπεμψιν τῶν κατασκόπων, δεύτερα ἔπεμπον ἐς Ἄργος ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ’ 15 ἑωυτοὺς γενέσθαι ὥδε· πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ’ ἀρχὰς τὰ ἐκ τοῦ βαρβάρου ἐγειρόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφεας οἱ Ἑλληγες πειρήσονται παραλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ, πέμψαι θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς, τὸν θεὸν ἐκπειρησο- 20 μένους ὥς σφί μέλλει ἄριστον ποιεῦσι γενέσθαι; νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνάναι ἑξακισχιλίους ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένεος τοῦ Ἀναξανδρίδew· τῶνδε δὴ εἵνεκα πέμπειν· τὴν δὲ Πυθίην ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι ἀνελεῖν τάδε·

25

Ἐχθρὲ περικτιόνεσσι, φίλ’ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
εἰσω τὸν προβόλαιον ἔχω πεφυλαγμένος ἦσο,
καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· κάρη δὲ τὸ σῶμα σωάσει.

ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον· μετὰ δὲ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἄργος, ἐπελθεῖν 30 ἐπὶ τὸ βουλευτήριον καὶ λέγειν τὰ ἐντεταλμένα· τοὺς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὡς ἐτοῖμοί εἰσι Ἀργεῖοι ποιέειν ταῦτα, τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην σπεισάμενοι Λακεδαιμονίοισι καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἡμῖς πάσης τῆς συμμαχίας· καίτοι κατὰ γε τὸ 35 οἶκαιον γίνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωυτῶν, ἀλλ’ ὅμως

- 149 σφι ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι. Ταῦτα
 μὲν λέγουσι τὴν βουλὴν ὑποκρίνασθαι, καίπερ ἀπα-
 γορεύοντός σφι τοῦ χρηστηρίου μὴ ποιέεσθαι τὴν
 πρὸς τοὺς Ἑλληνας συμμαχίην· σπονδὴν δὲ ἔχειν
 5 σπονδὰς γενέσθαι τριηκονταετίδας καίπερ τὸ χρησ-
 τήριον φοβεομένοισι, ἵνα δὴ σφι οἱ παῖδες ἀνδρω-
 θέωσι ἐν τούτοισι τοῖσι ἔτεσι· μὴ δὲ σπονδέων
 ἐουσέων, ἐπιλέγεσθαι, ἣν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς
 τῷ γεγονότι κακῷ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρσῃν,
 10 μὴ τὸ λοιπὸν ἔωσι Λακεδαιμονίων ὑπήκοοι· τῶν δὲ
 ἀγγέλων τοὺς ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ
 τῆς βουλῆς ἀμείψασθαι τοῖσδε· περὶ μὲν σπονδέων
 ἀνοίσειν ἐς τοὺς πλεῦνας· περὶ δὲ ἡγεμονίης αὐτοῖσι
 ἐντετάλθαι ὑποκρίνασθαι, καὶ δὴ λέγειν, σφὶ μὲν
 15 εἶναι δύο βασιλέας, Ἀργείοισι δὲ ἓνα· οὐκ ὄντων δυνατὸν
 εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης οὐδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμο-
 νίης· μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν Ἀρ-
 γεῖον εἶναι κωλύειν οὐδέν. οὕτω δὲ οἱ Ἀργεῖοί φασι
 οὐκ ἀνασχεσθαι τῶν Σπαρτιητέων τὴν πλεονεξίην,
 20 ἀλλ' ἐλίσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρχεσθαι
 ἢ τι ὑπέιξαι Λακεδαιμονίοισι· προειπεῖν τε τοῖσι ἀγ-
 γέλοισι πρὸ δύντος ἡλίου ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς
 Ἀργείων χώρας· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολεμίους.
 150 Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοσαῦτα τούτων πέρι λέγουσι.
 25 ἔστι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα,
 ὡς Ἑρέξης ἔπεμψε κήρυκα ἐς Ἄργος πρότερον ἢ περ
 ὁρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἐλθόντα
 δὲ τοῦτον λέγεται εἰπεῖν· “ἄνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεὺς
 Ἑρέξης τάδε ὑμῖν λέγει· ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσῃν
 30 εἶναι, ἀπ' οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖδα Περσέος τοῦ
 Δανάης, γεγονότα ἐκ τῆς Κηφέας θυγατρὸς Ἀνδρο-
 μέδης· οὕτω ἂν ὦν εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι· οὔτε
 ὦν ἡμέας οἶκος ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἐκ-
 στρατεύεσθαι, οὔτε ὑμέας ἄλλοισι τιμωρόντας ἡμῖν
 35 ἀντιξοούς γενέσθαι, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην
 ἔχοντας κατῆσθαι· ἣν γὰρ ἐμοὶ γένηται κατὰ νόον,

οὐδαμοὺς μέζονας ὑμέων ἄξω." ταῦτα ἀκούσαντας
 Ἀργεῖους λέγεται πρήγμα ποιήσασθαι, καὶ παρα-
 χρήμα μὲν οὐδὲν ἐπαγγελλομένους μεταίτείν· ἐπεὶ
 δέ σφεας παραλαμβάνειν τοὺς Ἕλληνας, οὕτω δὴ,
 ἐπισταμένους ὅτι οὐ μεταδώσουσι τῆς ἀρχῆς Λακε- 5
 δαιμόνιοι, μεταίτεειν, ἵνα ἐπὶ προφάσιος ἡσυχίην
 ἄγωσι. Συμπεσεῖν δὲ τούτοις καὶ τόνδε τὸν λόγον 151 ~~##~~
 λέγουσιν οἱ τινες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον
 γενόμενον τούτων· τυχεῖν ἐν Σούσοις τοῖσι Μεμνο-
 νίοις ὄντας ἑτέρου πρήγματος εἵνεκα ἀγγέλους 10
 Ἀθηναίων, Καλλίην τε τὸν Ἴππονίκου καὶ τοὺς μετὰ
 τούτου ἀναβάοντας· Ἀργεῖους δὲ, τὸν αὐτὸν τούτον
 χρόνον πέμψαντας καὶ τούτους ἐς Σοῦσα ἀγγέλους,
 εἰρωτᾶν Ἀρταξέρξεα τὸν Ξέρξεω εἴ σφι ἔτι ἐμμένει
 τὴν πρὸς Ξέρξεα φιλίην συνεκεράσαντο, ἣ νομιζοίτο 15
 πρὸς αὐτοῦ εἶναι πολέμιοι· βασιλέα δὲ Ἀρταξέρξεα
 μάλιστα ἐμμένειν φάναι, καὶ οὐδεμίαν νομίζειν πόλιν
 Ἀργεος φιλιωτέραν. Εἰ μὲν νυν Ξέρξης τε ἀπὲ- 152
 πεμψε ταῦτα λέγοντα κήρυκα ἐς Ἄργος, καὶ Ἀργείων
 ἀγγελοὶ ἀναβάντες ἐς Σοῦσα ἐπειρώτων Ἀρταξέρξεα 20
 περὶ φιλίας, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν· οὐδὲ τινα
 γνώμην περὶ αὐτῶν ἀποφαίνομαι ἄλλην γε ἢ τήνπερ
 αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσι. [ἐπίσταμαι δὲ τοσούτο,
 ὅτι, εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήϊα κακὰ ἐς μέσον
 συνενέικαιεν ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησί- 25
 οῖς, ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πέλας κακὰ ἀσπασίως
 ἕκαστοι αὐτῶν ἀποφεροίτο ὀπίσω τὰ ἐσενείκαντο·]
 οὕτω δὴ οὐκ Ἀργείοις αἰσχιστα πεποιήται· ἐγὼ δὲ
 ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαι γε μὴν οὐ
 παντάπασι ὀφείλω· καὶ μοι τούτο τὸ ἔπος ἐχέτω ἐς 30
 πάντα τὸν λόγον· ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέγεται, ὥς ἄρα
 Ἀργεῖοι ἦσαν οἱ ἐπικαλεσάμενοι τὸν Πέρσῃ ἐπὶ
 τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδὴ σφι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους
 κακῶς ἢ αἰχμὴ ἐστήκεε, πᾶν δὴ βουλόμενοί σφι
 εἶναι πρὸ τῆς παρεούσης λύπης. τὰ μὲν περὶ Ἀρ- 35
 γείων εἴρηται.

- 153 Ἐς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε ἀπίκατο ἄγγελοι
 ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίζοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ
 ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Σάαγρος. τοῦ δὲ Γέλωνος
 # τούτου πρόγονος, οἰκῆτωρ ἑὼν Γέλῃς, ἣν ἐκ νήσου
 5 τῆς ἐπὶ Τριοπίῳ κειμένης· ὃς κτιζομένης
Γέλῃς ὑπὸ Δινδίων τε τῶν ἐκ Ῥόδου καὶ Ἀντιφήμευ,
οὐκ ἐλείφθη· ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γε-
νόμενοι ἱροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἰόντες,
Τηλίνεω ἑνὸς τευ τῶν προγόνων κτησαμένου τρόπῳ
 10 τοιῷδε· ἐς Μακτώριον πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλῃς οἰκη-
μένην ἔφυγον ἄνδρες Γελῶων, ἐσσωθέντες στάσι·
τούτους ὣν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλην, ἔχων οὐδε-
 # μίαν ἀνδρῶν δύναμιν ἀλλ' ἰρὰ τούτων τῶν θεῶν·
οὔτεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε ἢ αὐτὸς ἐκτῆσατο, τοῦτο οὐκ
 15 ἔχω εἰπεῖν· τοίτοισι δ' ὦν πίσυνος ἑὼν, κατήγαγε
ἐπ' ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἱροφάνται τῶν θεῶν
ἔσονται. θῶμά μοι ὦν καὶ τοῦτο γέγονε πρὸς τὰ
πυνθάνομαι κατεργάσασθαι Τηλίνην ἔργον τοσοῦτον·
τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνδρὸς
 20 νενόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς καὶ
ῥώμης ἀνδρείης· ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν
οἰκητόρων τὰ ὑπεναντία τούτων, πεφυκέναι θηλυδρείης
τε καὶ μαλακώτερος ἀνὴρ· οὕτω μὲν νυν ἐκτῆσατο
 154 τοῦτο τὸ γέρας· Κλεάνδρου δὲ τοῦ Παντάρους τε-
 25 λευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράννευσε μὲν Γέλῃς
ἑπτὰ ἔτεα ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου ἀνδρὸς Γελῶου,
ἐνθαῦτα ἀναλαμβάνει τὴν μοναρχίην Ἴπποκράτης,
Κλεάνδρου ἑὼν ἀδελφεός· ἔχοντος δὲ Ἴπποκράτους
τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων, ἑὼν Τηλίνεω τοῦ ἱροφάντεω
 30 ἀπόγονος, πολλῶν μετ' ἄλλων καὶ Αἰνησιδήμου τοῦ
Παταϊκοῦ ὃς ἦν δορυφόρος Ἴπποκράτους μετὰ
δὲ οὐ πολλὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπεδέχθη πάσης τῆς
ἵππου εἶναι ἵππαρχος. πολιορκέοντος γὰρ Ἴππο-
 35 κράτους Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαγ-
κλαίους τε καὶ Λεοντίνοους, καὶ πρὸς, Συρηκουσίους
τε καὶ τῶν βαρβάρων συχνοὺς, ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐν

τούτοις τοῖσι πολέμοις ὡς ὁ Γέλων λαμπρότατος·
 τῶν δὲ εἶπον πολλῶν, τούτων πλὴν Συρηκουσέων
 εὐδεμία πέφευγε δουλοσύνην πρὸς Ἴπποκράτεος·
 Συρηκουσίους δὲ Κορίνθιοί τε καὶ Κερκυραῖοι ἐρρύ-
 σαντο μάχῃ ἐσσωθέντας ἐπὶ ποταμῷ Ἐλώρῳ. ἐρρύ-
 σαντο δὲ οὗτοι ἐπὶ τοῖσδε καταλλάξαντες, ἐπ' ὅτε
 Ἴπποκράτει Καμάριναν Συρηκουσίους παραδοῦναι·
 Συρηκουσίων δὲ ἦν Καμάρινα τὸ ἀρχαῖον. Ὡς δὲ 155
 καὶ Ἴπποκράτεα τυραννέυσαντα ἴσα ἔτεα τῷ ἀδελφεῷ
 Κλεάνδρῳ κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλιν Ὑβλῃ, 10
 στρατευσάμενον ἐπὶ τοὺς Σικελούς, οὕτω δὲ ὁ Γέλων
 τῷ λόγῳ τιμωρέων τοῖσι Ἴπποκράτεος παισὶ Εὐκλεί-
 δῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ, οὐ βουλομένων τῶν πολιτῶν
 κατηκόων ἔτι εἶναι, τῷ ἔργῳ, ὥς ἐπεκράτησε μάχῃ
 τῶν Γελῶν, ἦρχε αὐτὸς ἀποστερήσας τοὺς Ἴππο- 15
 κράτεος παῖδας· μετὰ δὲ τοῦτο τὸ εὖρημα, τοὺς
 γαμόρους καλεομένους τῶν Συρηκουσίων ἐκπεσόντας
 ὑπὸ τε τοῦ δήμου καὶ τῶν σφετέρων δούλων (καλεο-
 μένων δὲ Κυλλυρίων) ὁ Γέλων καταγαγὼν τούτους
 ἐκ Κασμένης πόλιος εἰς τὰς Συρηκούσας, ἔσχε καὶ 20
 ταύτας· ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκουσίων ἐπιόντι
 Γέλωνι παραδίδοι τὴν πόλιν καὶ ἐωντόν. Ὁ δὲ 156
 ἐπεὶ τε παρέλαβε τὰς Συρηκούσας, Γέλῃς μὲν ἐπι-
 κρατέων λόγον ἐλάσσω ἐποίεετο, ἐπιτρέψας αὐτὴν
 Ἰέρωνι ἀδελφεῷ ἐωντοῦ· ὁ δὲ τὰς Συρηκούσας ἐκρά- 25
 τυνε, καὶ ἦσαν ἅπαντά οἱ Συρήκουσαι. αἱ δὲ παραν-
 τικά ἀνὰ τ' ἔδραμον καὶ ἀνέβλαστον· τοῦτο μὲν γὰρ
 Καμαριναίους ἅπαντας εἰς τὰς Συρηκούσας ἀγαγὼν
 πολιήτας ἐποίησε, Καμαρίνης δὲ τὸ ἄστυ κατέσκαψε·
 τοῦτο δὲ Γελῶν ὑπερημίσεας τῶν ἀστών τῶντ' 30
 τοῖσι Καμαριναίοις ἐποίησε· Μεγαρέας τε τοὺς ἐν
 Σικελίῃ, ὥς πολιορκεόμενοι εἰς ὁμολογίην προσεχώ-
 ρησαν, τοὺς μὲν αὐτῶν παχέας, αἰραμένους τε πόλε-
 μον αὐτῷ καὶ προσδοκέοντας ἀπολέεσθαι διὰ τοῦτο,
 ἄγων εἰς τὰς Συρηκούσας πολιήτας ἐποίησε· τὸν δὲ 35
 δῆμον τῶν Μεγαρέων, οὐκ ἔόντα μεταίτιον τοῦ πολέ-

μου τούτου οὐδὲ προσδεκόμενον κακὸν οὐδὲν πείσεσθαι, ἀγαγὼν καὶ τούτους ἐς τὰς Συρηκούσας ἀπέδοτο ἐπ' ἐξαγωγῇ ἐκ Σικελίης. τὸν δὲ τοῦτο καὶ Εὐβοίας τοὺς ἐν Σικελίῃ ἐποίησε, διακρίνας· ἐποίησε δὲ
 5 ταῦτα τούτους ἀμφοτέρους, νομίσας δῆμον εἶναι συν-
 οίκημα ἀχαριτώτατον. τοιοῦτῳ μὲν τρόπῳ τύραννος ἐγεγόνεε μέγας ὁ Γέλων.

157 Τότε δὲ, ὡς οἱ ἄγγελοι τῶν Ἑλλήνων ἀπικάτο ἐς τὰς Συρηκούσας, ἐλθόντες αὐτῷ ἐς λόγους ἔλεγον
 10 τάδε· “ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ τούτων σύμμαχοι, παραλαμφομένους σε πρὸς τὸν βάρβαρον· τὸν γὰρ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάντως κου πυν-
 θάνει· ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει, ζεύξας τὸν Ἑλλησ-
 ποντον καὶ ἐπάγων πάντα τὸν ἥϊον στρατὸν ἐκ τῆς
 15 Ἀσίας, στρατηλατήσειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρόσχημα μὲν ποιούμενος ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει, ἐν νόῳ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἐωυτῷ ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυνάμιός τε ἡκεις μεγάλης, καὶ μοῖρά τοι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐλαχίστη μέτα, ἄρχοντί γε Σικελίης·
 20 βοήθει τε τοῖσι ἐλευθεροῦσι τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνελευθέρου. ἀλὲς μὲν γὰρ γινομένη πᾶσα ἡ Ἑλλὰς χεῖρ μεγάλη συνάγεται, καὶ ἀξιόμαχοι γινόμεθα τοῖσι ἐπιούσι· ἦν δὲ ἡμέων οἱ μὲν καταπροδιδῶσι οἱ δὲ μὴ θέλωσι τιμωρέειν, τὸ δὲ ὑγιαῖνον τῆς Ἑλλάδος
 25 ἢ ὀλίγον, τοῦτο δὲ ἤδη δεινὸν γίνεται μὴ πέση πᾶσα ἡ Ἑλλὰς. μὴ γὰρ ἐλπίσης, ἦν ἡμέας καταστρέψῃται ὁ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὡς οὐκὶ ἤξει παρὰ σέ γε· ἀλλὰ πρὸ τούτου φύλαξαι· βοηθέων γὰρ ἡμῖν σεωυτῷ τιμωρέεις· τῷ δὲ εὖ βουλευθέντι πρήγματι
 30 τελευτῇ ὡς τὸ ἐπίπαν χρηστὴ ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι.”

158 Οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον· Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιαῦτα· “ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτην ἐτολήματε ἐμὲ σύμμαχον ἐπὶ τὸν βάρβαρον παρακαλέοντες ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ, ἐμεῦ πρότερον
 35 δεηθέντος βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεπάσασθαι ὅτε μοι πρὸς Καρχηδονίους νεῖκος συνήπτο, ἐπισκῆπ-

τοντός τε τὸν Δωριέος τοῦ Ἀναξανδρίδew πρὸς Ἐγεσ-
 ταίων φόνον ἐκπρήξασθαι, ὑποτείνοντός τε τὰ ἐμπόρια
 συνελυθεροῦν, ἀπ' ὧν ὑμῖν μεγάλαι ὠφελίαι τε καὶ
 ἐπαυρέσιες γεγόνασι, οὔτε ἐμεῦ εἵνεκα ἤλθετε βο-
 θήσοντες οὔτε τὸν Δωριέος φόνον ἐκπρηξόμενοι, τό 5
 τε κατ' ὑμέας τάδε ἅπαντα ὑπὸ βαρβάροισι νέμεται·
 ἀλλὰ εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατέστη· νῦν
 δὲ ἐπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπίκται ἐς
 ὑμέας, οὕτω δὴ Γέλωνος μνηστis γέγονε. ἀτιμῆς
 δὲ πρὸς ὑμέων κυρήσας οὐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν ἀλλ' 10
 ἐτοῖμός εἰμι βοηθεῖν, παρεχόμενος δικηκοσίας τε τρι-
 ήρας καὶ διςμυρίους ὀπλίτας, καὶ διςχιλίην ἵππον,
 καὶ διςχιλίους τοξότας, καὶ διςχιλίους σφενδονήτας,
 καὶ διςχιλίους ἵπποδρόμους ψιλούς· σίτον τε ἀπάσῃ
 τῇ Ἑλλήνων στρατιῇ ἔστ' ἂν διαπολεμήσωμεν ὑπο- 15
 δέκομαι παρέξειν· ἐπὶ δὲ λόγῳ τοιῷδε τάδε ὑπίσχομαι·
 ἐπ' ᾧ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων ἔσομαι
 πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐπ' ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὐτ' ἂν αὐτὸς
 ἔλθοιμι οὐτ' ἂν ἄλλους πέμψαιμι.” Ταῦτα ἀκούσας 159
 οὔτε ἠνέσχετο ὁ Σῦαγρος εἰπέ τε τάδε· “ἦ κε μέγ' 20
 οἰμῳΐειν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων, πυθόμενος
 Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην ἀπαιρηθῆσθαι ὑπὸ Γέλ-
 νος τε καὶ Συρηκουσίων· ἀλλὰ τούτου μὲν τοῦ λόγου
 μηκέτι μνησθῆς, ὅπως τὴν ἡγεμονίην τοι παραδώσο-
 μεν· ἀλλ', εἰ μὲν βούλει βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, ἴσθι 25
 ἀρξόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων· εἰ δ' ἄρα μὴ δικαιοῖς
 ἀρχεσθαι, σὺ δὲ μὴ βοηθέειν.” Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλ- 160
 λων, ἐπειδὴ ὥρα ἀπεστραμμένους τοὺς λόγους τοῦ
 Σῦαγρου, τὸν τελευταῖόν σφι τόνδε ἐξέφαινε λόγον·
 “ὦ ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνειδέα κατιόντα ἀνθρώπῳ φι- 30
 λείει ἐπανάγειν τὸν θυμόν· σὺ μέντοι ἀποδεξάμενος
 ὑβρίσματα ἐν τῷ λόγῳ, οὗ με ἔπεισας ἀσχήμονα ἐν
 τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι· ὅκου δὲ ὑμεῖς οὕτω περιέχεσθε
 τῆς ἡγεμονίης, οἶκος καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμέων περιέ-
 χεσθαι, στρατιῆς τε ἔοντα πολλαπλασίης ἡγεμόνα 35
 καὶ νηῶν πολὺ πλεόνων· ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑμῖν ὁ λόγος

οὕτω προσάντης κατίσταται, ἡμεῖς τι ὑπείξομεν τοῦ
 ἀρχαίου λόγου· εἰ τοῦ μὲν πεζοῦ ὑμεῖς ἡγέοισθε,
 τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τοῦ κατὰ
 θάλασσαν ἡγεμονεύειν, τοῦ πεζοῦ ἐγὼ θέλω· καὶ ἡ
 5 τούτοισι ὑμέας χρέων ἐστὶ ἀρέσκεσθαι, ἡ ἀπιέναι
 161 συμμάχων τοιῶνδε ἐρήμους.” Γέλων μὲν δὴ ταῦτα
 προτείνεται· φθάσας δὲ ὁ Ἀθηναίων ἄγγελος τὸν
 Λακεδαιμονίων, ἀμείβετό μιν τοῖσδε· “ὦ βασιλεῦ
 Συρηκουσίων, οὐκ ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλλὰς ἀπέ-
 10 πεμψεν ἡμέας πρὸς σέ, ἀλλὰ στρατιῆς· σὺ δὲ ὅκως
 μὲν στρατιὴν πέμψεις μὴ ἡγούμενος τῆς Ἑλλάδος
 οὐ προφαίνεις, ὥς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς γλίχῃαι·
 ὅσον μὲν νυν παντὸς τοῦ Ἑλλήνων στρατοῦ ἐδέου
 ἡγέεσθαι, ἐξήρκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοισι ἡσυχίην
 15 ἄγειν, ἐπισταμένοισι ὥς ὁ Λάκων ἱκανὸς τοι ἔμελλε
 ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογούμενος· ἐπεὶ
 τε δὲ ἀπάσης ἀπελυνόμενος δέεαι τῆς ναυτικῆς
 ἄρχειν, οὕτω ἔχει τοι· οὐδ’ ἦν ὁ Λάκων ἐπὶ τοι ἄρ-
 χειν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν· ἡμετέρη γάρ ἐστι αὕτη
 20 γε, μὴ αὐτῶν βουλομένων Λακεδαιμονίων· τούτοισι
 μὲν ὦν ἡγέεσθαι βουλομένοισι οὐκ ἀντιτείνομεν,
 ἄλλω δὲ παρήσομεν οὐδενὶ ναυαρχεῖν· μάτην γὰρ
 ἂν ὦδε πάραλον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἶμεν
 ἐκτημένοι, εἰ Συρηκουσίοισι ἐόντες Ἀθηναῖοι συγ-
 25 χωρήσομεν τῆς ἡγεμονίης, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος
 παρεχόμενοι μῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσται Ἑλλή-
 νων· τῶν καὶ Ὅμηρος ὁ ἐποποιὸς ἄνδρα ἄριστον
 ἔφησε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι, τάξαι τε καὶ διακοσμήσαι
 στρατόν· οὕτω οὐκ ὄνειδος οὐδὲν ἡμῖν ἐστὶ λέγειν
 162 ταῦτα.” Ἀμείβετο Γέλων τοῖσδε· “ἔξινε Ἀθηναῖε,
 31 ὑμεῖς οἴκατε τοὺς μὲν ἄρχοντας ἔχειν τοὺς δὲ ἄρξο-
 μένους οὐκ ἔχειν· ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲν ὑπιέντες ἔχειν
 τὸ πᾶν ἐθέλετε, οὐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω
 ἀπαλλασσόμενοι καὶ ἀγγέλλοντες τῇ Ἑλλάδι ὅτι ἐκ
 35 τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ ἔαρ αὐτῇ ἐξαίρηται.” οὗτος δὲ ὁ
 λόγος τοῦδε τοῦ ῥήματος, τὸ ἐθέλει λέγειν· δῆλα γὰρ

ὥς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐστὶ τὸ ἔαρ δοκιμώτατον, τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων στρατιῆς τὴν ἑωυτοῦ στρατιήν· στερισκομένην ὦν τὴν Ἑλλάδα τῆς ἑωυτοῦ συμμαχίης εἵκαζε, ὥς εἰ τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαιρετημένον εἴη.

Οἱ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἄγγελοι τοσαῦτα τῷ 163

Γέλωνι χρηματισάμενοι ἀπέπλεον· Γέλων δὲ πρὸς 6 ταῦτα, δείσας μὲν περὶ τοῖσι Ἑλλησι μὴ οὐ δυνέωνται τὸν βάρβαρον ὑπερβαλέσθαι, δεινὸν δὲ καὶ οὐκ ἀνασχετὸν ποιησάμενος ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἄρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐὼν Σικελίης τύραννος, 10 ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν ἡμέλησε, ὃ δὲ ἄλλης εἵχετο· ἐπεὶ τε γὰρ ταχίστα ἐπύθετο τὸν Πέρσην διαβεβηκότα τὸν Ἑλλήσποντον, πέμπει πεντηκοντέροις 15 τρισὶ Κάδμον τὸν Σκύθειω, ἄνδρα Κῶον, ἐς Δελφούς, ἔχοντα χρήματα πολλὰ καὶ φιλίους λόγους· καταδοκῆσοντα τὴν μάχην ἣ πεσέεται· καὶ ἦν μὲν ὁ βάρβαρος νικῶ, τά τε χρήματα αὐτῷ διδόναι καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ τῶν ἄρχει ὁ Γέλων· ἦν δὲ οἱ Ἑλληνες, ὀπίσω ἀπάγειν.

Ὁ δὲ Κάδμος οὗτος, πρότερον τούτων παρα- 164 δεξάμενος παρὰ πατρὸς τὴν τυραννίδα Κῶον εὖ 21 βεβηκυῖαν, ἐκὼν τε εἶναι καὶ δεινοῦ ἐπιόντος οὐδενός, ἀλλὰ ἀπὸ δικαιοσύνης, ἐς μέσον Κῶοις καταθεὶς τὴν ἀρχήν, οἷχετο ἐς Σικελίην· ἔνθα μετὰ Σαμίων ἔσχε τε καὶ κατοίκησε πόλιν Ζάγκλην τὴν ἐς Μεσ- 25 σήνην μεταβαλοῦσαν τὸ οὐνομα.

Τούτον δὴ ὦν ὁ Γέλων τὸν Κάδμον καὶ τοιοῦτω τρόπῳ ἀπικόμενον, διὰ δικαιοσύνην τὴν οἱ αὐτὸς ἄλλην συνήδεε ἐοῦσαν, ἔπεμπε· ὃς ἐπὶ τοῖσι ἄλλοις δικαίοις τοῖσι ἐξ ἑωυτοῦ ἐργασμένοις, καὶ τότε οὐκ 30 ἐλάχιστον τούτων ἐλείπετο· κρατήσας γὰρ μεγάλων χρημάτων τῶν οἱ Γέλων ἐπετράπετο, παρεὸν κατασχέσθαι, οὐκ ἐθέλησε, ἀλλ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίᾳ, καὶ Ξέρξης οἰχώκεε ἀελαύνων, καὶ δὴ καὶ ἐκεῖνος ἀπύκετο ἐς τὴν Σικελίην 35 ἀπὸ πάντα τὰ χρήματα ἄγων.

- 165 Λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίῃ οἰκημένων,
ὥς ὅμως καὶ μέλλων ἄρχεισθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ
Γέλων ἐβοήθησε ἅν τοῖσι Ἑλλήσι, εἰ μὴ ὑπὸ Θήρω-
νος τοῦ Αἰνησιδῆμου Ἀκραγαντίνων μουνάρχου ἐξε-
5 λασθεῖς ἐξ Ἰμέρης Τήριλλος ὁ Κρινίππου, τύραννος
ἐὼν Ἰμέρης, ἐπῆγε ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον
Φοινίκων καὶ Λιβύων καὶ Ἰβήρων καὶ Αἰγύων καὶ
Ἑλισύκων καὶ Σαρδονίων καὶ Κυρνίων τριήκοντα
μυριάδας, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν Ἀμίλκαν τὸν Ἀινω-
10 νος Καρχηδονίων ἐόντα βασιλέα· κατὰ ξεινίην τε
τὴν ἐωυτοῦ ὁ Τήριλλος ἀναγνώσας, καὶ μάλιστα διὰ
τὴν Ἀναξίλειω τοῦ Κρητίνεω προθυμίην, ὃς Ῥηγίου
ἐὼν τύραννος, τὰ ἐωυτοῦ τέκνα δούς ὁμήρους Ἀμίλκα
ἐπῆγέ μιν ἐπὶ τὴν Σικελίην, τιμωρέων τῷ πενθερῷ·
15 Τηρίλλου γὰρ εἶχε θυγατέρα Ἀναξίλειως τῇ οὔνομα
ἦν Κυδίππη· οὕτω δὴ οὐκ οἷόν τε γενόμενον βοηθέειν
τὸν Γέλωνα τοῖσι Ἑλλήσι, ἀποπέμπειν ἐς Δελφοὺς
166 τὰ χρήματα. Πρὸς δὲ καὶ τάδε λέγουσι, ὥς συνέβη
τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἐν τε τῇ Σικελίῃ Γέλωνα καὶ
20 Θήρωνα νικᾶν Ἀμίλκαν τὸν Καρχηδόνιον, καὶ ἐν
Σαλαμῖνι τοὺς Ἑλληνας τὸν Πέρσην· τὸν δὲ Ἀμίλ-
καν Καρχηδόνιον ἐόντα πρὸς πατρός μητρόθεν δὲ
Συρηκούσιον, βασιλεύσαντά τε κατ' ἀνδραγαθίην
Καρχηδονίων, ὥς ἡ συμβολή τε ἐγένετο καὶ ὥς
25 ἐσσοῖτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι πυνθάνομαι· οὔτε
γὰρ ζῶντα οὔτε ἀποθανόντα φανῆναι οὐδαμοῦ γῆς·
167 τὸ πᾶν γὰρ ἐπεξελθεῖν διζήμενον Γέλωνα. Ἔστι
δὲ ὑπ' αὐτῶν Καρχηδονίων ὃδε ὁ λόγος λεγόμενος
εἰκότι χρεωμένων, ὥς οἱ μὲν βάρβαροι τοῖσι Ἑλλήσι
30 ἐν τῇ Σικελίῃ ἐμάχοντο ἐξ ἡοὺς ἀρξάμενοι μέχρι
δείλης ὀψίης· (ἐπὶ τοσούτου γὰρ λέγεται ἐλκύσαι
τὴν σύστασιν)· ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
μένων ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐθύετο καὶ ἐκαλλιρέετο,
ἐπὶ πυρῆς μεγάλης σώματα ὅλα καταγίζων, ἰδὼν δὲ
35 τροπὴν τῶν ἐωυτοῦ γινομένην, ὥς ἔτυχε ἐπισπένδων
τοῖσι ἱρούσι, ὥστε ἐωυτὸν ἐς τὸ πῦρ· οὕτω δὴ κατα-

καυθέντα ἀφανισθῆναι. ἀφανισθέντι δὲ Ἀμίλκα
 τρόπῳ εἴτε τοιούτῳ ὥς Φοίνικες λέγουσι, εἴτε ἐτέρῳ
 ὥς Συρηκούσιοι, Καρχηδόνιοι τοῦτο μὲν οἱ θύουσι,
 τοῦτο δὲ μνήματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλυσιν
 τῶν ἀποικίδων, ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνι. τὰ δ
 μὲν ἀπὸ Σικελίης τοσαῦτα.

Κερκυραῖοι δὲ τάδε ὑποκρινάμενοι τοῖσι ἀγγέλοις 168
 τοιαῦτα ἐποίησαν· καὶ γὰρ τούτους παρελάμβανον οἱ
 αὐτοὶ οἷπερ καὶ ἐς Σικελίην ἀπύκατο, λέγοντες τοὺς
 αὐτοὺς λόγους τοὺς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον· οἱ δὲ 10
 παραυτίκα μὲν ὑπίσχοντο πέμψειν τε καὶ ἀμυνέειν,
 φράζοντες ὡς οὐ σφιν περιοπτὴ ἐστὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπολ-
 λυμένη· ἦν γὰρ σφαλῇ, σφεῖς γε οὐδὲν ἄλλο ἢ δου-
 λεύσουσι τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν· ἀλλὰ τιμωρητέον
 εἶη ἐς τὸ δυνατώτατον. ὑπεκρίναντο μὲν οὕτω εὐπρόσ- 15
 ωπα· ἐπεὶ δὲ ἔδει βοηθέειν, ἄλλα νοεῦντες ἐπλή-
 ρωσαν νέας ἐξήκοντα, μόγις δὲ ἀναχθέντες προσ-
 ἔμιξαν τῇ Πελοποννήσῳ· καὶ περὶ Πύλον καὶ Ταίνα-
 ρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνεκώχεον τὰς νέας,
 καταδοκέοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον ἢ πεσέεται· 20
 ἀελπτέοντες μὲν τοὺς Ἕλληνας ὑπερβαλέεσθαι, δο-
 κέοντες δὲ τὸν Πέρσῃν κατακρατήσαντα πολλὸν
 ἄρξειν πάσης τῆς Ἑλλάδος· ἐποίεον ὦν ἐπίτηδες, ἵνα
 ἔχῃσι πρὸς τὸν Πέρσῃν λέγειν τοιαῦτα· “ὦ βασιλεῦ,
 ἡμεῖς, παραλαμβανόντων τῶν Ἑλλήνων ἡμέας ἐς τὸν 25
 πόλεμον τοῦτον, ἔχοντες δύναμιν οὐκ ἐλαχίστην, οὐδὲ
 ἰεῆς ἐλαχίστας παρασχόντες ἂν, ἀλλὰ πλείστας μετὰ
 γε Ἀθηναίους, οὐκ ἐβελήσαμεν τοι ἐναντιοῦσθαι, οὐδέ
 τι ἀποθύμιον ποιῆσαι.” τοιαῦτα λέγοντες ἡλπιζον
 πλέον τι τῶν ἄλλων οἴσεσθαι· τάπερ ἂν καὶ ἐγένετο, 30
 ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς δὲ τοὺς Ἕλληνας σφιν σκῆψις
 ἐπεποιήτο, τῇπερ δὴ καὶ ἐχρήσαντο· αἰτιωμένων γὰρ
 τῶν Ἑλλήνων ὅτι οὐκ ἐβοήθειον, ἔφασαν πληρῶσαι
 μὲν ἐξήκοντα τριήρεας ὑπὸ δὲ ἐτησιέων ἀνέμων ὑπερ-
 βαλέειν Μαλέην οὐκ οἰοί τε γενέσθαι· οὕτω οὐκ ἐβ
 ἀπικεύθαι ἐς Σαλαμῖνα, καὶ οὐδεμῇ κακότητι λει

φθῆναι τῆς ναυμαχίης. οὗτοι μὲν οὕτω διεκρούσαντο τοὺς Ἕλληνας.

169 Κρήτες δὲ, ἐπεὶ τέ σφεας παρελάμβανον οἱ ἐπὶ τούτοισι ταχθέντας Ἕλλήνων, ἐποίησαν τοιόνδε·

5 πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρώτων, εἴ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέουσι τῇ Ἑλλάδι; ἡ δὲ Πυθίη ὑπεκρίνατο· “ὦ νήπιοι, ἐπιμέμψεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεω τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μὲν οὐ

10 συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμίκῳ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ κείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπαχθεῖσαν ὑπ’ ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα.” ταῦτα οἱ Κρήτες ὥς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, ἔσχοντο τῆς τιμωρίας.

170 Λέγεται γὰρ Μίνων κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου ἀπι-

15 κόμενον ἐς Σικανίην τὴν νῦν Σικελίην καλυμμένην, ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ· ἀνὰ δὲ χρόνον Κρήτας, θεοῦ σφε ἐποτρύναντος, πάντας πλὴν Πολιχνιτέων τε καὶ Πραισίων ἀπικομένους στόλῳ μεγάλῳ ἐς Σικανίην, πολιορκεῖν ἐπ’ ἕτεα πέντε πόλιν Κάμικον·

20 τὴν κατ’ ἐμὲ Ἀκραγαντῖνοι ἐνέμοντο· τέλος δὲ, οὐ δυναμένους οὔτε ἐλεῖν, οὔτε παραμένειν λιμῷ συνεσσεύσας, ἀπολιπόντας οἴχεσθαι· ὥς δὲ κατὰ Ἰηπυγίην γενέσθαι πλώοντας, ὑπολαβόντα σφέας χειμῶνα μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν· συναραχθέντων δὲ τῶν

25 πλοίων, οὐδεμίαν γάρ σφι ἔτι κομιδὴν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι, ἐνθαῦτα Ὑρίην πόλιν κτίσαντας καταμεῖναί τε καὶ μεταβαλόντας ἀντὶ μὲν Κρητῶν γενέσθαι Ἰήπυγας Μεσσαπίους, ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας, ἡπειρώτας· ἀπὸ δὲ Ὑρίης πόλιος τὰς ἄλλας οἰκίσαι·

30 τὰς δὲ Ταραντῖνοι χρόνῳ ὕστερον πολλῷ ἐξανιστάντες προσέπταισαν μεγάλως· ὥστε φόνος Ἑλληνικὸς μέγιστος οὗτος δὴ ἐγένετο πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, αὐτῶν τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίνων, οἱ ὑπὸ Μικύθου τοῦ Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀστῶν καὶ

35 ἀπικόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνουσι, ἀπέθανον τρισχίλιοι οὕτω· αὐτῶν δὲ Ταραντίνων οὐκ ἐπέην ἀριθμῶς·

ὁ δὲ Μίκυθος, οἰκέτης ἑὼν Ἀναξίλειω, ἐπίτροπος
 Ῥηγίου καταλέλειπτο· οὗτος ὅσπερ ἐκπεσὼν ἐκ
 Ῥηγίου καὶ Τεγέην τὴν Ἀρκάδων οἰκήσας, ἀνέθηκε
 ἐν Ὀλυμπίῃ τοὺς πολλοὺς ἀνδριάντας. Ἀλλὰ τὰ 171
 μὲν κατὰ Ῥηγίους τε καὶ Ταραντίνους τοῦ λόγου δ
 μοι παρενθήκη γέγονε· ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημω-
 θείσαν, ὡς λέγουσι Πραῖσιοι, ἐσοικίζεσθαι ἄλλους τε
 ἀνθρώπους καὶ υἱάλιστα Ἑλλήνας· τρίτῃ δὲ γενεῇ
 μετὰ Μίνωα τελευτήσαντα γενέσθαι τὰ Τρωϊκά· ἐν
 τοῖσι οὐ φλαυροτατοὺς φαίνεσθαι ἔοντας Κρήτας 10
 τιμωροὺς Μενελεῶ· ἀντὶ τούτων δέ σφι ἀπονοσ-
 τήσασι ἐκ Τροίης λιμόν τε καὶ λοιμόν γενέσθαι, καὶ
 αὐτοῖσι καὶ τοῖσι προβάτοισι· ἔς τε, τὸ δεύτερον
 ἐρημωθείσης Κρήτης, μετὰ τῶν ὑπολοίπων τρίτους
 αὐτὴν νῦν νέμεσθαι Κρήτας· ἡ μὲν δὴ Πυθίη ὑπο- 15
 μνήσασα ταῦτα, ἔσχε βουλομένους τιμωρέειν τοῖσι
 Ἑλλήσι.

Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης τὸ πρῶτον ἐμῆδισαν, 172.
 ὡς διέδεξαν ὅτι οὐ σφι ἦνδανε τὰ οἱ Ἀλευάδαι
 ἐμμηχανέωντο· ἐπεὶ τε γὰρ ἐπυθέατο τάχιστα μέλ- 20
 λοντα διαβαίνειν τὸν Πέερσιν ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμ-
 πουσι ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους· ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ
 ἦσαν ἀλισμένοι πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος, ἀραιρη-
 μένοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεουσέων
 περὶ τὴν Ἑλλάδα· ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τούτους τῶν 25
 Θεσσαλῶν οἱ ἄγγελοι ἔλεγον· “ἄνδρες Ἕλληνες, δεῖ
 φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θεσ-
 σαλίῃ τε καὶ ἡ σύμπασα ἧ Ἑλλὰς ἐν σκέπῃ τοῦ
 πολέμου· ἡμεῖς μὲν νυν ἑτοῖμοί εἰμεν συμφυλάσσειν·
 πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμέας στρατιὴν πολλήν· ὥς, εἰ 30
 μὴ πέμψετε, ἐπίστασθε ὑμέας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ·
 οὐ γάρ τοι προκατημένους τοσοῦτο πρὸ τῆς ἄλλης
 Ἑλλάδος, μούνους πρὸ ἰμέων δεῖ ἀπολέσθαι. βοη-
 θεῖν δὲ οὐ βουλόμενοι, ἀναγκαίην ἡμῖν οὐδεμίαν
 οἰοί τέ ἐστε προσφέρειν· οὐδαμὰ γὰρ ἀδυνασίης ἐσ- 35
 ἀνάγκη κρέσσων ἔφν· ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοῖ

φθῆναι τῆς ναυμαχίης. οὗτοι μὲν οὕτω διεκρού-
 τοὺς Ἑλληνας.

169 Κρήτες δὲ, ἐπεὶ τέ σφεας παρελάμβαι
 ἐπὶ τούτοις ταχθέντας Ἑλλήνων, ἐποίησαν τε
 5 πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν
 ἐπειρώτων, εἴ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέον
 Ἑλλάδι; ἣ δὲ Πυθίῃ ὑπεκρίνατο. “ὦ νῆπιον
 μέμφεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεω τιμωρη-
 Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μ
 10 συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμίκῳ θάνατον
 μενον, ὑμεῖς δὲ κείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπαχ-
 ὑπ’ ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα.” ταῦτα οἱ Ε
 ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, ἔσχοντο τῆς τιμ

170 Λέγεται γὰρ Μίνων κατὰ ζήτησιν Δαιδάλῳ

15 κόμενον ἐς Σικανίην τὴν νῦν Σικελίην καλεῖν
 ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ· ἀνὰ δὲ χρόνον Κ
 θεοῦ σφε ἐποτρύναντος, πάντας πλὴν Πολιχ-
 τε καὶ Πραισιῶν ἀπικομένους στόλῳ μεγα-
 Σικανίην, πολιορκεῖν ἐπ’ ἕτεα πέντε πόλιν Κ

20 τὴν κατ’ ἐμὲ Ἀκραγαντῖνοι ἐνέμοντο· τέλος
 δυναμένους οὔτε ἐλεῖν, οὔτε παραμένειν λιμ-
 τεῶτας, ἀπολιπόντας οἷχσθαι· ὡς δὲ κατὰ Ἰ
 γενέσθαι πλώοντας, ὑπολαβόντα σφέας
 μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν· συναραχθέντε

25 πλοίων, οὐδεμίαν γάρ σφι ἔτι κομιδὴν ἐ-
 φαίνεσθαι, ἐνθαῦτα Ὑρίην πόλιν κτίσαν
 μείναι τε καὶ μεταβαλόντας ἀντὶ μὲν Κρη-
 θαι Ἰήπυγας Μεσσαπίους, ἀντὶ δὲ εἶναι
 ἡπειρώτας· ἀπὸ δὲ Ὑρίης πόλιος τὰς ἄλ

30 τὰς δὲ Ταραντῖνοι χρόνῳ ὕστερον πολ-
 τάντες προσέπταισαν μεγάλως· ὥστε
 ληνικὸς μέγιστος οὗτος δὲ ἐγένετο πάντ
 ἴδμεν, αὐτῶν τε Ταραντίνων καὶ Ῥη-
 Μικύθου τοῦ Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τι

35 ἀπικόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνουσι, ἀπὸ
 χεῖλοι οὕτω· αὐτῶν δὲ Ταραντίνων οὐκ

ΤΟΙ ΦΑΝΙΑ.

ἄνδρ

ἄρ

με

ει

ἦς

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

ἔ

τρον καλ
ἀρακλέος ἐπ
ταύτας τὰς ἐ
ἔπῃσαν ἔδε μαι
οὐ Θεσσαλοὶ ἦλ
ἐν τὴν Αἰολίδα, τή
ρομένων τῶν Θεσ σα

173 τινὰ σωτηρίην μηχανεώμενοι." ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἐβουλεύσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατὸν, φυλάζοντα τὴν ἐσβολήν. ὥς δὲ συνελέχθη ὁ

στρατὸς, ἔπλεε δι' Εὐρίπου· ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαΐης ἐς Ἄλον, ἀποβάς ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίην, τὰς νέας αὐτοῦ καταλιπὼν· καὶ ἀπίκητο ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολήν, ἥπερ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θεσσαλίην φέρει παρὰ Πηνειὸν ποταμὸν, μεταξὺ δὲ

10 Οὐλύμπου τε οὖρεος ἐόντα καὶ τῆς Ὀσσης. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήνων κατὰ μυρίους ὀπλίται συλλεγέντες· καὶ σφι προσῆν ἡ τῶν Θεσσαλῶν ἵππος· ἐστρατήγεε δὲ Λακεδαιμονίων μὲν Εὐαίνετος ὁ Καρήνου ἐκ τῶν πολεμάρχων ἀραιρημένος, γένεος

15 μέντοι ἐὼν οὐ τοῦ βασιλῆϊου, Ἀθηναίων δὲ Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέος. ἔμειναν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐνθαῦτα· ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀμύντεω, ἀνδρὸς Μακεδόνος, συνεβούλευόν σφι ἀπαλλάσσεσθαι, μηδὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ κατα-

20 πατηθῆναι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἐπιόντος· σημαίνοντες τὸ πλήθός τε τῆς στρατιῆς καὶ τὰς νέας· ὥς δὲ οὗτοί σφι ταῦτα συνεβούλευον (χρηστὰ γὰρ ἐδόκεον συμβουλεύειν, καὶ σφι εὖνοος ἐφαίνετο ἐὼν ὁ Μακεδὼν), ἐπείθοντο· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδίῃ ἦν τὸ πείθον, ὥς

25 ἐπύθοντο καὶ ἄλλην ἐοῦσαν ἐσβολὴν ἐς Θεσσαλοὺς κατὰ τὴν ἄνω Μακεδονίην διὰ Περραιβῶν κατὰ Γόννον πόλιν· τῇπερ δὴ καὶ ἐσέβαλε ἡ στρατιὴ ἡ Ξέρξεω· καταβάντες δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὰς νέας,

174 ὁπίσω ἐπορεύοντο ἐς τὸν Ἰσθμόν. Αὕτῃ ἐγένετο ἡ

30 ἐς Θεσσαλίην στρατηγή, βασιλέος τε μέλλοντος διαβαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Ἀβίδῳ· Θεσσαλοὶ δὲ ἐρημωθέντες συμμάχων, οὕτω δὴ ἐμήδισαν προθύμως οὐδ' ἔτι ἐνδοιαστῶς ὥστε ἐν τοῖσι πρήγμασι ἐφαίνοντο βασιλεῖ ἄνδρες

35 ἐόντες χρησιμώτατοι.

175 Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ τε ἀπύκατο ἐς τὸν Ἰσθμόν,

ἐβουλευόντο πρὸς τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου, ἥ τε
 στήσονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἰοισι χώροισι· ἡ
 νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ἐν Θερμοπύλῃσι
 ἐσβολὴν φυλάξαι· στεινότερη γὰρ ἐφαίνετο ἐοῦσα
 τῆς ἐς Θεσσαλίην, καὶ μία, ἀγχοτέρη τε τῆς ἐωτῶν· 5
 τὴν δὲ ἀτραπὸν δι' ἣν ἤλωσαν οἱ ἀλόντες Ἑλλήνων
 ἐν Θερμοπύλῃσι, οὐδὲ ᾗδεσαν ἐοῦσαν πρότερον ἢ περ
 ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο Τρηχινίων·
 ταύτην ὦν ἐβουλεύσαντο φυλάσσοντες τὴν ἐσβολὴν,
 μὴ παριέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον· τὸν δὲ 10
 ναυτικὸν στρατὸν πλέειν γῆς τῆς Ἰσθμιαίουδος ἐπὶ
 Ἀρτεμίσιον· ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλλήλων ἐστὶ,
 ὥστε πυνθάνεσθαι τὰ κατὰ ἑκατέρους ἐόντα. Οἷ 176
 τε χώροι οὕτως ἔχουσι· τοῦτο μὲν, τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκ
 τοῦ πελάγεος τοῦ Θρηϊκίου ἐξ εὐρέος συνάγεται ἐς 15
 στεινὸν πόρον, τὸν μεταξὺ ἐόντα νήσου τε Σκιαθοῦ
 καὶ ἡπείρου Μαγνησίης· ἐκ δὲ τοῦ στεινοῦ τῆς
 Εὐβοίης ἤδη τὸ Ἀρτεμίσιον δέκεται αἰγιαλός· ἐν δὲ,
 Ἀρτεμίδος ἱρον· ἡ δὲ αὖ διὰ Τρηχίνος ἔσδοδος ἐς
 τὴν Ἑλλάδα ἐστὶ, τῇ στεινοτάτῃ, ἡμίπλεθρον· οὐ 20
 μέντοι κατὰ τοῦτό γ' ἐστὶ τὸ στεινότατον τῆς χώρας
 τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἐμπροσθὲ τε Θερμοπυλέων καὶ
 ὀπισθε· κατὰ τε Ἀλπηνούς ὀπισθε ἐόντας ἐοῦσα
 ἀμαξιτὸς μούνη, καὶ ἐμπροσθε κατὰ Φοίνικα ποτα-
 μὸν, ἀγχοῦ Ἀνθηλῆς πόλιος, ἀμαξιτὸς ἄλλη μούνη. 25
 τῶν δὲ Θερμοπυλέων τὸ μὲν πρὸς ἐσπέρης, ὄρος
 ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον, ὑψηλὸν, ἀνατείνον ἐς
 τὴν Οἶτην· τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ τῆς ὁδοῦ, θάλασσα
 ὑποδέκεται καὶ τενάγεια· ἐστὶ δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ 30
 θερμὰ λουτρά, τὰ Χύτρος καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι, 30
 καὶ βωμὸς ἰδρυταὶ Ἡρακλέος ἐπ' αὐτοῖσι· ἐδεδημητο
 δὲ τείχος κατὰ ταύτας τὰς ἐσβολάς, καὶ τό γε
 παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν· ἔδειμαν δὲ Φωκέες τὸ τείχος
 δέισαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἤλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκή-
 σοντες γῆν τὴν Αἰολίδα, τήνπερ νῦν ἐκτέαται, αὐτε 35
 δὴ πειωμένων τῶν Θεσσαλῶν καταστρέφεσθαι

σφεας, τούτο προεφυλάξαντο οἱ Φωκέες· καὶ τὸ
 ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆκαν ἐπὶ τὴν ἔσοδον, ὥς ἂν
 χαλαρῶσθαι ὁ χώρος· πᾶν μηχανώμενοι ὅπως μὴ
 σφί ἐσβάλοιεν οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ τὴν χώραν· τὸ μὲν
 5 νῦν τείχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐδεδῆκτο, καὶ
 τὸ πλέον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔκειτο· τοῖσι δὲ,
 αὐτὶς ὀρθώσασι, ἔδοξε ταύτῃ ἀπαμύνειν ἀπὸ τῆς
 Ἑλλάδος τὸν βάρβαρον. κώμη δὲ ἐστὶ ἀγχοτάτω
 τῆς ὁδοῦ, Ἀλπηνοὶ οὖνομα· ἐκ ταύτης δὲ ἐπισιτιεῖ-
 10 σθαι ἐλογίζοντο οἱ Ἕλληνες.

177 Οἱ μὲν νῦν χώροι οὗτοι τοῖσι Ἕλλησι εἶναι ἐφαί-
 νοντο ἐπιτήδευοι· ἅπαντα γὰρ προσκεψάμενοι, καὶ
 ἐπιλογισθέντες ὅτι οὔτε πλήθει ἔξουσι χρᾶσθαι οἱ
 βάρβαροι οὔτε ἵππῳ, ταύτῃ σφί ἔδοξε δέκεσθαι τὸν
 15 ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ὥς δὲ ἐπύθοντο τὸν Πέρ-
 σην ἰόντα ἐν Πιερίῃ, διαλυθέντες ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ,
 ἐστρατεύοντο αὐτῶν οἱ μὲν ἐς Θερμοπύλας πεζῇ,
 ἄλλοι δὲ καταθάλασσαν ἐπ' Ἀρτεμίσιον.

178 Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος ἐβοήθηον δια-
 20 ταχθέντες. Δελφοὶ δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐχρηστη-
 ριάζοντο τῷ θεῷ, ὑπὲρ ἑωυτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος
 καταρρωδηκότες· καὶ σφί ἐχρήσθη ἀνέμοισι εὐχε-
 σθαι· μεγάλους γὰρ τούτους ἔσεσθαι τῇ Ἑλλάδι
 συμμάχους. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι τὸ μαντήιον,
 25 πρῶτα μὲν, Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι εἶναι ἐλευ-
 θέροις ἐξήγγειλαν τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι· καὶ σφί
 δεινῶς καταρρωδέουσι τὸν βάρβαρον ἐξαγγείλαντες,
 χάριν ἀθάνατον κατέθεντο· μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ Δελφοὶ
 τοῖσι ἀνέμοισι βωμόν τε ἀπέδεξαν ἐν Οὐίῃ, τῇ περ
 30 τῆς Κηφισοῦ θυγατρὸς Οὐίης τὸ τέμενός ἐστι, ἐπ'
 ἧς καὶ ὁ χώρος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει· καὶ θυ-
 σίῃσιν σφεας μετήϊσαν. Δελφοὶ μὲν δὴ κατὰ τὸ
 χρηστήριον ἔτι καὶ νῦν τοὺς ἀνέμους ἱλάσκονται.

179 Ὁ δὲ ναυτικὸς Ξέρξεω στρατὸς, ὀρμεώμενος ἐκ
 35 Θέρμης πόλιος, παρέβαλε νηυσὶ τῇσι ἄριστα πλεού-
 σῃσι δέκα ἰθὺ Σκιάθου· ἐνθα ἦσαν προφυλάσσουσαι

νέες τρεῖς Ἑλληνίδες, Τροίηνή τε καὶ Αἰγιναίη καὶ
 Ἀττική· προῖδόντες δὲ οὗτοι τὰς νέας τῶν βαρβά-
 —ρων, ἐς φυγὴν ὥρμησαν· Τὴν μὲν δὴ Τροίηνήν, 180
 τῆς ἦρχε Πηλεΐδης, αὐτίκα αἰρέουσι ἐπισπόμενοι οἱ
 βάρβαροι· καὶ ἔπειτα τῶν ἐπιβατέων αὐτῆς τὸν δ
 καλλιστεύοντα ἀγαγόντες ἐπὶ τῆς πρώρης τῆς νηὸς
 ἔσφαξαν, διαδέξιον ποιέμενοι τὸν εἶλον τῶν Ἑλλή-
 νων πρῶτον καὶ κάλλιστον· τῷ δὲ σφαγιασθέντι
 τούτῳ οὐνομα ἦν Λέων· τάχα δ' ἂν τι καὶ τοῦ οὐνό-
 ματος ἐπαύροιο· Ἡ δὲ Αἰγιναίη, τῆς ἐτριηράρχε 181
 Ἀσωνίδης, καὶ τινὰ σφι θόρυβον παρέσχε, Πυθῆ 11
 τοῦ Ἰσχενοῦ ἐπιβατεύοντος ἀνδρὸς ἀρίστου γενο-
 μένου ταύτην τὴν ἡμέρην· ὃς ἐπειδὴ ἡ ναὺς ἡλίσκετο,
 ἐς τοῦτο ἀντείχε μαχόμενος, ἐς ὃ κατεκρεουργήθη
 ἅπας· ὡς δὲ πεσὼν οὐκ ἀπέθανε ἀλλ' ἦν ἔμπνοος, οἱ 15
 Πέρσαι, οἵπερ ἐπεβάτευσαν ἐπὶ τῶν νεῶν, δι' ἀρετὴν
 τὴν ἐκείνου περιποιῆσαί μιν περὶ πλείστου ἐποιή-
 σαντο, σμύρνησί τε ἰώμενοι τὰ ἔλκεα καὶ σινδόνας
 βυσσίνης τελαμῶσι κατελίσσοντες· καὶ μιν, ὡς
 ὀπίσω ἀπίκοντο ἐς τὸ ἐωντῶν στρατόπεδον, ἐπεδεί- 20
 κνυσαν ἐκπαγλεόμενοι πάσῃ τῇ στρατιῇ, περιέ-
 ποντες εὖ· τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ
 ταύτῃ περιεῖπον ὡς ἀνδράποδα. Αἱ μὲν δὴ δύο τῶν 182
 νεῶν οὕτω ἐχειρώθησαν· ἡ δὲ τρίτη, τῆς ἐτριηράρχε
 Φόρμος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φεύγουσα ἐξοκέλλει ἐς τὰς 25
 ἐσβολὰς τοῦ Πηγειοῦ· καὶ τοῦ μὲν σκάφους ἐκράτη-
 σαν οἱ βάρβαροι τῶν δὲ ἀνδρῶν οὐ· ὡς γὰρ δὴ τά-
 χιστα ἐπώκειλαν τὴν νέα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποθορόντες,
 κατὰ Θεσσαλίην πορευόμενοι ἐκομίσθησαν ἐς Ἀθή-
 νας· ταῦτα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατο- 30
 πεδευόμενοι πυνθάνονται παρὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου·
 πυθόμενοι δὲ καὶ καταρρωδήσαντες, ἀπὸ τοῦ Ἀρτε-
 μισίου μετωρμίζοντο ἐς Χαλκίδα, φυλάξοντες μὲν
 τὸν Εὐριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰ
 ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίης. [Τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρ- 183
 βάρων τρεῖς ἐπέλασαν περὶ τὸ ἔρμα τὸ μεταξὺ ἐν

Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, καλεόμενον δὲ Μύρμηκα.
 ἐνθαῦτα οἱ βάρβαροι ἐπειδὴ στήλην λίθου ἐπέθηκαν
 κομίσαντες ἐπὶ τὸ ἔρμα, ὀρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης,
 ὥς σφι τὸ ἐμποδῶν ἐγεγόνεε καθαρὸν, ἐπέπλεον
 5 πάσῃσι τῇσι νηυσὶ, ἔνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ
 τὴν βασιλέος ἐξέλασιν ἐκ Θέρμης· τὸ δὲ ἔρμα σφι
 κατηγήσατο, ἐὸν ἐν πόρῳ μάλιστα, Πάμμων Σκύριος·
 πανημερὸν δὲ πλώοντες οἱ βάρβαροι ἐξανύουσι τῆς
 Μαγνησίης ἧώρης ἐπὶ Σηπιάδα τε καὶ τὸν αἰγιαλὸν
 10 τὸν μεταξὺ Κασθαναίης τε πόλιος ἐόντα καὶ Σηπιάδος
 ἀκτῆς.

184 Μέχρι μὲν νυν τούτου τοῦ χώρου καὶ Θερμο-
 πυλέων, ἀπαθῆς τε κακῶν ἢν ὁ στρατὸς, καὶ πλήθος
 ἦν τηνικαῦτα ἔτι, ὥς ἐγὼ συμβαλλόμενος εὐρίσκω,
 15 τόσον· τῶν μὲν ἐκ τῶν νεῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης ἐου-
 σέων ἑπτὰ καὶ διηκοσιέων καὶ χιλιέων, τὸν μὲν ἀρ-
 χαῖον ἐκάστων τῶν ἐθνέων ἐόντα ὁμιλον τέσσερας
 καὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ πρὸς, χιλιάδα τε καὶ τετρα-
 κοσίους, ὥς ἀνὰ διηκοσίους ἄνδρας λογιζομένοισι ἐν
 20 ἐκάστη νηϊ· ἐπεβάτευν δὲ ἐπὶ τουτέων τῶν νεῶν,
 χωρὶς ἐκάστων τῶν ἐπιχωρίων, ἐπιβατέων Περσέων
 τε καὶ Μήδων καὶ Σακέων τριήκοντα ἄνδρες· οὗτος
 ἄλλος ὁμιλος γίνεται τρισμῦριοι καὶ ἑξακισχίλιοι,
 καὶ πρὸς, διηκόσιοί τε καὶ δέκα· προσθήσω δ' ἔτι
 25 τούτῳ καὶ τῷ προτέρῳ ἀριθμῷ τοὺς ἐκ τῶν πεντη-
 κοντέρων, ποιήσας, ὅ τι πλέον ἦν αὐτέων ἢ ἔλασσον,
 ἀν' οὐδῶκοντα ἄνδρας ἐνείναι· συνελέχθη δὲ ταῦτα
 τὰ πλοῖα, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἰρέθη, τρισχίλια·
 ἥδη ὧν ἄνδρες ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖσι τέσσερες μυριάδες
 30 καὶ εἴκοσι· τοῦτο μὲν νυν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης ναυτικὸν
 ἦν, σύμπαν ἐὸν πεντήκοντα μυριάδες καὶ μία, χιλιάδες
 τε ἔπεισι ἐπὶ ταύτῃσι ἑπτὰ, καὶ πρὸς, ἑκατοντάδες
 ἑξ, καὶ δεκάς· τοῦ δὲ πεζοῦ ἐβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν
 μυριάδες ἐγίνοντο· τῶν δὲ ἱππέων ὀκτὼ μυριάδες·
 35 προσθήσω δ' ἔτι τούτοισι τὰς καμήλους τοὺς ἐλαύ-
 νοντας Ἀραβίους, καὶ τοὺς τὰ ἄρματα Δίβνας, πλήθος

ποιήσας δις μυρίους ἄνδρας. καὶ δὴ τό τε ἐκ τῶν
 νεῶν καὶ τοῦ πεζοῦ πλήθος συντιθέμενον γίνεται
 διηκόσιαί τε μυριάδες καὶ τριήκοντα καὶ μία, καὶ
 πρὸς, χιλιάδες ἑπτὰ καὶ ἑκατοντάδες ἕξ καὶ δεκάς.
 τοῦτο μὲν τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίης στρατεύμα ἐξ- 5
 αναχθὲν εἴρηται, ἄνευ τε τῆς θεραπήτης τῆς ἐπομένης
 καὶ τῶν σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τού-
 τοισι. τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στρα- 185
 τεύμα ἔτι προσλογιστέα τούτῳ παντὶ τῷ ἐξηριθμη-
 μένῳ· δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν· νέας μὲν νυν οἱ ἀπὸ 10
 Θρηίκης Ἑλλήνες, καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν ἐπι-
 κειμένων τῇ Θρηίκῃ, παρείχοντο εἴκοσι καὶ ἑκατόν·
 ἐκ μὲν νυν τουτέων τῶν νεῶν ἄνδρες τετρακισχίλιοι +
 καὶ δις μύριοι γίνονται. πεζοῦ δὲ, τὸν Θρηήικες παρεί-
 χοντο, καὶ Παῖονες, καὶ Ἑορδοὶ, καὶ Βοττιαῖοι, καὶ τὸ 15
 Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίερες, καὶ Μακε-
 δόνες, καὶ Περραιβοὶ, καὶ Ἐνιῆνες, καὶ Δόλοπες, καὶ
 Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηίκης τὴν παρα-
 λίην νέμονται, τούτων τῶν ἐθνέων τριήκοντα μυριά- #
 δας δοκέω γενέσθαι· αὐταὶ ὧν αἱ μυριάδες κείνησι 20
 προστεθείσαι τῇσι ἐκ τῆς Ἀσίης γίνονται αἱ πᾶσαι
 ἀνδρῶν αἱ μάχιμοι μυριάδες διηκόσιαι καὶ ἐξήκοντα
 καὶ τέσσερες, ἔπεισι δὲ ταύτησι ἑκατοντάδες ἐκκαί-
 δεκα καὶ δεκάς. Τοῦ μαχίμου δὲ τούτου ἑόντος 186 +
 ἀριθμὸν τοσούτου, τὴν θεραπήτην τὴν ἐπομένην τού- 25
 τοισι, καὶ τοὺς ἐν τοῖσι σιταγωγοῖσι ἀκάτοισι ἑόντας,
 καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοισι πλοίοισι τοῖσι ἅμα
 πλέουσι τῇ στρατιῇ, τοσούτους τῶν μαχίμων ἀνδρῶν
 οὐ δοκέω εἶναι ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλεῦνας· καὶ δὴ
 σφεας ποιέω ἴσους ἐκείνοισι εἶναι, καὶ οὔτε πλεῦνας, 80
 οὔτε ἐλάσσονας οὐδέν· ἐξισούμενοι δὲ οὗτοι τῷ
 μαχίμῳ, ἐκπληροῦσι τὰς ἴσας μυριάδας ἐκείνησι·
 οὕτω πεντηκοσίας τε μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ ὀκτώ,
 καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδας δύο, καὶ δεκάδας
 δύο ἀνδρῶν ἤγαγε Ξέρξης ὁ Δαρείου μέχρι Σηπτιάδας 85
 καὶ Θερμοπυλέων. Οὗτος μὲν δὴ τοῦ συνάπαντος 187

τοῦ Ξέρξεω στρατεύματος ἀριθμός· γυναικῶν δὲ
 σιτοποιέων, καὶ παλλακέων, καὶ εὐνούχων, οὐδεὶς
 ἂν εἴποι ἀτρεκέα ἀριθμόν· οὐδ' αὖ ὑποζυγίων τε καὶ
 τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀχθοφόρων· καὶ κυνῶν
 5 Ἰνδικῶν τῶν ἐπομένων, οὐδ' ἂν τούτων ὑπὸ πλῆθους
 οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀριθμόν. ὥστε οὐδέν μοι θῶμα
 παρίσταται προδοῦναι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν ἔστι
 τῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως τὰ σιτία ἀντέχρησε, θῶμά
 μοι, μυριάσι τοσαύτησι· εὐρίσκω γὰρ συμβαλλό-
 10 μενος, εἰ χοίника πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμ-
 βανε καὶ μηδὲν πλεον, ἔνδεκα μυριάδας μεδίμνων
 τελεομένας ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη, καὶ πρὸς, τριηκοσίους
 τε ἄλλους μεδίμνους καὶ τεσσαράκοντα· γυναιξὶ δὲ
 καὶ εὐνούχοισι καὶ ὑποζυγίοισι καὶ κυσὶ, οὐ λογι-
 15 ζομαι. ἀνδρῶν δ' ἑουσέων τοσοντέων μυριαδῶν,
 κάλλεός τε εἵνεκα καὶ μεγάθεος οὐδεὶς αὐτῶν
 ἀξιονικότερος ἦν αὐτοῦ Ξέρξεω ἔχειν τοῦτο τὸ
 κράτος.

188 Ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατὸς ἐπεὶ τε ὀρμηθεὶς ἔπλεε,
 20 καὶ κατέσχε τῆς Μαγνησίης χώρας ἐς τὸν αἰγιαλὸν
 τὸν μεταξὺ Κασθαναίης τε πόλιος ἑόντα καὶ Σηπι-
 ᾶδος ἁκτῆς, αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν ὤρμεον πρὸς
 γῆν, ἄλλαι δ' ἐπ' ἐκείνησι ἐπ' ἀγκυρέων· ἅτε γὰρ τοῦ
 αἰγιαλοῦ ἑόντος οὐ μεγάλου, πρόκροσσαι ὀρμέοντο
 25 ἐς πόντον, καὶ ἐπὶ ὀκτὼ νέας· ταύτην μὲν τὴν εὐφρό-
 νην οὕτω· ἅμα δὲ ὀρθρῳ, ἐξ αἰθρίας τε καὶ νηνεμίας
 τῆς θαλάσσης ζεσάσης, ἐπέπεσέ σφι χειμῶν τε
 μέγας καὶ πολλὸς ἄνεμος ἀπηλιώτης, τὸν δὴ Ἑλλησ-
 ποντίην καλέουσι οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκημένοι.
 30 ὅσοι μὲν νυν αὐτῶν αὐξόμενον ἔμαθον τὸν ἄνεμον
 καὶ τοῖσι οὕτω εἶχε ὄρμου, οἱ δ' ἔφθησαν τὸν χειμῶνα
 ἀνασπᾶσαντες τὰς νέας, καὶ αὐτοὶ τε περιῆσαν καὶ
 αἱ νέες αὐτῶν· ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε,
 τὰς μὲν ἐξέφερε πρὸς Ἴπνους καλομένους τοὺς ἐν
 35 Πηλίῳ, τὰς δὲ ἐς τὸν αἰγιαλόν· αἱ δὲ περὶ αὐτὴν τὴν
 Σηπιάδα περιέπιπτον, αἱ δὲ ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ

δὲ ἐς Κασθαναίην ἐξεβράσσοντο· ἦν τε τοῦ χειμῶνος
 χρῆμα ἀφόρητον. Λέγεται δὲ λόγος, ὡς Ἀθηναῖοι 189
 τὸν Βορρὴν ἐκ θεοπροπίου ἐπεκαλέσαντο, ἐλθόντος
 σφί ἄλλου χρηστηρίου τὸν γαμβρὸν ἐπίκουρον κα-
 λέσασθαι· Βορρῆς δὲ, κατὰ τὸν Ἑλλήνων λόγον, 5
 ἔχει γυναῖκα Ἀττικὴν Ὠρεΐθυιαν τὴν Ἐρεχθέος·
 κατὰ δὲ τὸ κῆδος τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φάτις ὤρ-
 μηται, συμβαλλόμενοί σφιν τὸν Βορρὴν γαμβρὸν
 εἶναι, ναυλοχέοντες τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὡς
 ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χειμῶνα (ἡ καὶ πρὸ τούτου), 10
 ἐθύοντό τε καὶ ἐπεκαλέοντο τὸν τε Βορρὴν καὶ τὴν
 Ὠρεΐθυιαν, τιμωρῆσαί σφιν καὶ διαφθεῖραι τῶν βαρ-
 βάρων τὰς νέας, ὡς καὶ πρότερον περὶ Ἀθων. εἰ
 μὲν νυν διὰ ταῦτα τοῖσι βαρβάροισι ὀρμέουσι ὁ
 βορρῆς ἐπέπεσε, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οἱ δ' ὦν Ἀθηναῖοι 15
 σφιν λέγουσι βοηθήσαντα τὸν Βορρὴν πρότερον, καὶ
 τότε ἐκεῖνα κατεργάσασθαι· καὶ ἱρὸν ἀπελθόντες
 Βορέω ἰδρύσαντο παρὰ ποταμὸν Ἴλισσόν.

Ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ νέας οἱ ἐλαχίστας λέγουσι 190
 διαφθαρῆναι, τετρακοσιέων οὐκ ἐλάσσονας ἄνδρας τε 20
 ἀναριθμήτους, χρημάτων τε πλῆθος ἄφθονον· ὥστε
 Ἀμεινοκλέϊ τῷ Κρητίνεω ἀνδρὶ Μάγνητι, γηοχέοντι
 περὶ Σηπιάδα, μεγάλως ἡ ναυηγίη ἐγένετο χρηστή·
 ὅς πολλὰ μὲν χρύσεια ποτήρια ὑστέρω χρόνῳ ἐκ-
 βρασσόμενα ἀνείλετο, πολλὰ δὲ ἀργύρεα· θησαυρούς 25
 τε τῶν Περσέων εὖρε, ἄλλα τε χρύσεια ἄφατα χρή-
 ματα περιεβάλλετο. (ἀλλ' ὁ μὲν τᾶλλα οὐκ εὐτυ-
 χέων, εὐρήμασι μέγα πλούσιος ἐγένετο· ἦν γάρ τις
 καὶ τοῦτον ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα παιδοφόνος.)
 Σιταγωγῶν δὲ ὀλκάδων καὶ τῶν ἄλλων πλοίων 191
 διαφθειρομένων οὐκ ἐπὶν ἀριθμός· ὥστε δείσαντες 31
 οἱ στρατηγοὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ μὴ σφιν κεκακω-
 μένοισι ἐπιθέωνται οἱ Θεσσαλοὶ, ἕρκος ὑψηλὸν ἐκ
 τῶν ναυηγίων περιεβάλοντο· ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχεί-
 μαζε τρεῖς· τέλος δὲ, ἔντομά τε ποιεῦντες καὶ καταεῖ-
 δοντες γόησι τῷ ἀνέμῳ οἱ Μάγοι, πρὸς τε τούτοις

- καὶ τῇ Θετί καὶ τῇσι Νηρηΐσι θύοντες, ἔπαυσαν
 τετάρτῃ ἡμέρῃ· ἢ ἄλλως κως αὐτὸς ἐθέλων ἐκόπασε·
 τῇ δὲ Θετί ἔθνον, πυθόμενοι παρὰ τῶν Ἴωνων τὸν
 λόγον, ὡς ἐκ τοῦ χώρου τούτου ἀρπασθείη ὑπὸ
 5 Πηλεός, εἴη τε ἅπασα ἡ ἀκτὴ ἡ Σηπιάς ἐκείνης τε
 καὶ τῶν ἄλλων Νηρηίδων· ὁ μὲν δὴ τετάρτῃ ἡμέρῃ
 192 ἐπέπαυτο. Τοῖσι δὲ Ἑλλήσι οἱ ἡμεροσκόποι ἀπὸ
 τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν καταδραμόντες δευτέρῃ
 ἡμέρῃ ἀπ' ἧς ὁ χειμὼν ὁ πρῶτος ἐγένετο, ἐσήμαινον
 10 πάντα τὰ γενόμενα περὶ τὴν ναυηγίην· οἱ δὲ ὡς
 ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι Σωτῆρι εὐξάμενοι, καὶ σπονδὰς
 προχέαντες, τὴν ταχίστην ὀπίσω ἡπείγοντο ἐπὶ τὸ
 Ἀρτεμίσιον· ἐλπίσαντες ὀλίγας τινὰς σφι ἀντιξοούς
 ἔσσεσθαι νέας. οἱ μὲν δὴ τὸ δεύτερον ἐλθόντες, περὶ
 15 τὸ Ἀρτεμίσιον ἐναυλόχεον, Ποσειδέωνος Σωτῆρος
 ἐπωνυμίην ἀπὸ τούτου ἔτι καὶ ἐς τὸδε νομίζοντες.
 193 Οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἐπαύσατό τε ὁ ἄνεμος καὶ τὸ
 κῦμα ἔστρωτο, κατασπάσαντες τὰς νῆας ἔπλεον
 παρὰ τὴν ἡπειρον· κάμψαντες δὲ τὴν ἄκρην τῆς
 20 Μαγνησίας, ἰθείαν ἔπλεον ἐς τὸν κόλπον τὸν ἐπὶ
 Παγασέων φέροντα. ἔστι δὲ χώρος ἐν τῷ κόλπῳ
 τούτῳ τῆς Μαγνησίας, ἐνθα λέγεται τὸν Ἡρακλέα
 καταλειφθῆναι ὑπὸ Ἰήσονός τε καὶ τῶν συνεταίρων
 ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπ' ὕδωρ πεμφθέντα, εἴτ' ἐπὶ τὸ
 25 κῶας ἔπλεον ἐς Λίαν τὴν Κολχίδα· ἐνθεῦτεν γὰρ
 ἔμελλον ὑδρευσάμενοι ἐς τὸ πέλαγος ἀφίγειν· ἐπὶ
 τούτου δὲ τῷ χώρῳ οὖνομα γέγονε Ἀφέται. ἐν
 τούτῳ ὦν ὄρμον οἱ Ξέρξεω ἐποιεῦντο.]
 + 194 Πεντεκαίδεκα δὲ τῶν νηῶν τουτέων ἔτυχόν τε
 30 ὕσταται πολλὸν ἐξαναχθεῖσαι, καὶ κως κατείδον τὰς
 ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῶν Ἑλλήνων νῆας, ἔδοξάν τε δὴ τὰς
 σφετέρας εἶναι οἱ βάρβαροι, καὶ πλείοντες ἐσέπεσον
 ἐς τοὺς πολεμίους· τῶν ἐστρατήγεε ὁ ἀπὸ Κύμης
 τῆς Αἰολίδος ὑπαρχος Σανδῶκης ὁ Θαμασίον· τὸν
 35 δὴ πρότερον τούτων βασιλεὺς Δαρεῖος, ἐπ' αἰτίῃ
 τοιγῆδε λαβὼν ἀνεσταύρωσε, ἔοντα τῶν βασιλεῶν

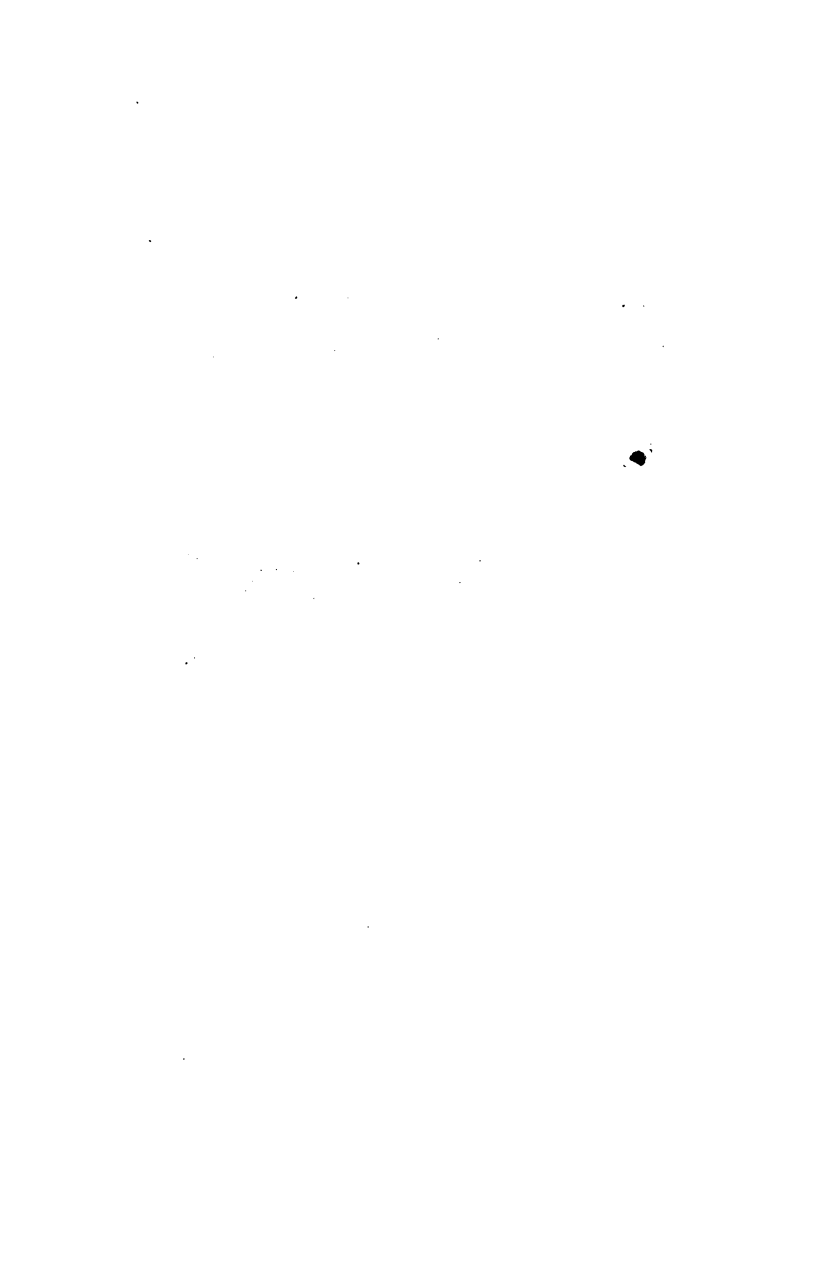
δικαστέων· ὁ Ξανδώκης ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην
 ἐδίκασε· ἀνακρεμασθέντος ὧν αὐτοῦ, λογιζόμενος ὁ
 Δαρεῖος εὐρέ οἱ πλέω ἀγαθὰ τῶν ἁμαρτημάτων πε-
 ποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλῆϊον· εὐρὼν δὲ τοῦτο ὁ
 Δαρεῖος, καὶ γνοὺς ὡς ταχύτερα αὐτὸς ἢ σοφώτερα
 ἐργασμένος εἶη, ἔλυσε. βασιλέα μὲν δὴ Δαρεῖον
 οὕτω διαφυγὼν μὴ ἀπολέσθαι, περιῆν· τότε δὲ ἐς
 τοὺς Ἕλληνας καταπλώσας, ἔμελλε οὐ τὸ δεύτερον
 διαφυγὼν ἔσσεσθαι· ὡς γὰρ σφεας εἶδον προσπλέοντας
 οἱ Ἕλληνες, μαθόντες αὐτῶν τὴν γινομένην ἁμαρ-
 10 τὰδα, ἐπαναχθέντες, εὐπετέως σφέας εἶλον. Ἐν 195
 τούτων μὴ Ἀρίδωλις πλέων ἤλω, τύραννος Ἀλα-
 βάνδων τῶν ἐν Καρίῃ· ἐν ἐτέρῃ δὲ, ὁ Πάφους
 στρατηγὸς Πενθύλος ὁ Δημονόου, ὃς ἦγε μὲν δυώ-
 δεκα νῆας ἐκ Πάφου, ἀποβαλὼν δὲ σφεων τὰς 15
 ἑνδεκα τῷ χειμῶνι τῷ γενομένῳ κατὰ Σηπιάδα, μὴ
 τῇ περιγενομένῃ καταπλέων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἤλω.
 τούτους οἱ Ἕλληνες, ἐξιστορήσαντες τὰ ἐβούλοντο
 πυθέσθαι ἀπὸ τῆς Ξέρξεω στρατιῆς, ἀποπέμπουσι
 δεδεδεμένους ἐς τὸν Κορινθίων Ἰσθμόν.

20

Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρβάρων στρατὸς, 196
 πύρεξ τῶν πεντεκαίδεκα νεῶν τῶν εἶπον Ξανδώκεα
 στρατηγέειν, ἀπίκητο ἐς Ἀφέτας. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ
 πεζὸς, πορευθεὶς διὰ Θεσσαλίας καὶ Ἀχαΐης, ἐσβε-
 βληκὸς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιέας· ἐν Θεσσαλίῃ 25
 μὲν ἄμυλλαν ποιησάμενος ἵππων τῶν ἐωυτοῦ, ἀπο-
 πειρώμενος καὶ τῆς Θεσσαλίας ἵππου, πυθόμενος
 ὡς ἀρίστη εἶη τῶν ἐν Ἑλλήσι· ἔνθα δὴ αἱ Ἑλληνίδες
 ἵπποι ἐλίποντο πολλόν. τῶν μὲν νυν ἐν Θεσσαλίῃ
 ποταμῶν, Ὀνόχωνος μούνος οὐκ ἀπέχρησε τῇ 30
 στρατιῇ τὸ ῥέεθρον, πινόμενος· τῶν δὲ ἐν Ἀχαΐῃ
 ποταμῶν ῥεόντων, οὐδὲ ὅστις ὁ μέγιστος αὐτῶν ἐστὶ
 Ἡπιδανὸς, οὐδὲ οὗτος ἀντέσχε, εἰ μὴ φλαύρως.

Ἐς Ἄλωνα δὲ τῆς Ἀχαΐης ἀπικομένῳ Ξέρξῃ, οἱ 197
 κατηγεμόνες τῆς ὁδοῦ βουλόμενοι τὸ πᾶν ζήτησθαι, καὶ
 λέγον· οἱ ἐπιχώριον λόγον, τὰ περὶ τὸ ἱρὸν τοῦ

- Λαφυστίου Διός· ὥς Ἀθάμας ὁ Αἰόλου ἐμηχανήσατο
 Φρίξῳ μόρον, σὺν Ἴνοϊ· βουλεύσας· μετέπειτα δέ,
 ὥς ἐκ θεοπροπίου Ἀχαιοὶ προτιθείσι τοῖσι ἐκείνου
 ἀπογόνιοισι ἀέθλους τοιούσδε· ὅς ἂν ἦ τοῦ γένους
 5 τούτου πρεσβύτατος, τούτῳ ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι
 τοῦ πρυτανήϊου, αὐτοὶ φυλακὰς ἔχουσι· (λήϊτον δὲ
 καλέουσι τὸ πρυτανήϊον οἱ Ἀχαιοί·) ἦν δὲ ἐσέλθῃ,
 οὐκ ἔστι ὅκως ἔξεισι πρὶν ἢ θύσεσθαι μέλλῃ· ὥς τε
 10 τὸν πρὸς τούτοις, πολλοὶ ἤδη τῶν μελλόντων τού-
 των θύσεσθαι, δείσαντες, οἰχοντο ἀποδράντες ἐς
 ἄλλην χώραν· χρόνου δὲ προϊόντος ὀπίσω κατελ-
 θόντες, ἦν ἀλίσκωνται ἐσελθόντες ἐς τὸ πρυτανήϊον,
 ὥς θίεταιί τε, ἐξηγέοντο, στέμμασι πᾶς πυκασθεῖς
 καὶ ὥς σὺν πομπῇ ἐξαχθείς· ταῦτα δὲ πᾶσχοι οἱ
 15 Κυτίσσωρου τοῦ Φρίξου παιδὸς ἀπόγονοι, διότι
 καθαρμὸν τῆς χώρας ποιευμένων Ἀχαιῶν ἐκ θεο-
 προπίου Ἀθάμαντα τὸν Αἰόλου, καὶ μελλόντων μιν
 θύειν, ἀπικόμενος οὗτος ὁ Κυτίσσωρος ἐξ Αἴης τῆς
 Κολχίδος ἐρρύσατο· ποιήσας δὲ τοῦτο, τοῖσι ἐπι-
 20 γενομένοις ἐξ ἐωυτοῦ μῆνιν τοῦ θεοῦ ἐνέβαλε.
 Ξέρξης δὲ ταῦτα ἀκούσας, ὥς κατὰ τὸ ἄλσος
 ἐγένετο, αὐτὸς τε ἔργετο αὐτοῦ καὶ τῇ στρατιῇ πάσῃ
 παρήγγειλε· τῶν τε Ἀθάμαντος ἀπογόνων τὴν οἰκίην
 ὁμοίως καὶ τὸ τέμενος ἐσέβετο.
 198 Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ καὶ τὰ ἐν Ἀχαιῇ·
 26 ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χώρων ἦϊε ἐς τὴν Μηλίδαν παρὰ
 κόλπον θαλάσσης, ἐν τῷ ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίῃ ἀνὰ
 πᾶσαν ἡμέρην γίνεται· περὶ δὲ τὸν κόλπον τοῦτόν
 ἐστι χώρος πεδινός, τῇ μὲν εὐρὺς, τῇ δὲ καὶ κάρτα
 30 στενός· περὶ δὲ τὸν χώρον οὖρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα
 περικληθεῖ πᾶσαν τὴν Μηλίδαν γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι
 καλούμεναι· πρώτη μὲν νῦν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ
 ἰόντι ἀπὸ Ἀχαιῆς, Ἀντικύρη· παρ' ἣν ποταμὸς
 Σπερχΐης ῥέων ἐξ Ἐνιήνων ἐς θάλασσαν ἐκδιδοί·
 35 ἀπὸ δὲ τούτου, διὰ εἴκοσιν σταδίων, ἄλλος πο-
 ταμός, τῷ οὐνομα κεῖται Δύρας, τὸν βοηθέον

Ἡρακλεῖ καιομένῳ λόγος ἐστὶ ἀναφανῆναι· ἀπὸ δὲ
 τούτου, δι' ἄλλων εἴκοσι σταδίων, ἄλλος ποταμός
 ἐστὶ, ὃς καλεῖται Μέλας. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τοῦ 199
 Μέλανος τούτου ποταμοῦ πέντε στάδια ἀπέχει· ταύτῃ
 δὲ καὶ εὐρύτατόν ἐστι πάσης τῆς χώρας ταύτης ἐκ τῶν 5
 οὐρέων ἐς θάλασσαν, κατ' ἃ Τρηχίς πεπόλισται·
 δισχιλία τε γὰρ καὶ δισμύρια πλέθρα τοῦ πεδίου
 ἐστί· τοῦ δὲ οὐρεος τὸ περικληῖται τὴν γῆν τὴν
 Τρηχινίην, ἔστι διασφάξ πρὸς μεσαμβρίην Τρηχίνος·
 διὰ δὲ τῆς διασφάγος Ἀσωπὺς ποταμός ῥέει παρὰ 10
 τὴν ὑπωρέην τοῦ οὐρεος. Ἔστι δὲ ἄλλος Φοίνιξ 200
 ποταμός οὐ μέγας, πρὸς μεσαμβρίην τοῦ Ἀσωποῦ·
 ὅς ἐκ τῶν οὐρέων τούτων ῥέων, ἐς τὸν Ἀσωπὸν 42
 ἐκδιδόι. κατὰ δὲ τὸν Φοίνικα ποταμὸν στεινότατόν
 ἐστὶ· ἀμαξιτὸς γὰρ μία μούνη δέδμηται· ἀπὸ δὲ τοῦ 15
 Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκαίδεκα στάδια ἐστὶ ἐς Θέρ-
 μοπύλας· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ
 Θερμοπυλέων κώμῃ τέ ἐστι, τῇ οὖνομα Ἀνθήλη
 κεῖται, παρ' ἣν δὴ παραρρέων ὁ Ἀσωπὸς ἐς θάλασσαν
 ἐκδιδόι, καὶ χώρος περὶ αὐτὴν εὐρύς, ἐν τῷ Δήμῃ- 20
 τρὸς τε ἱρὸν Ἀμφικτυονίδος ἱδρυται, καὶ ἔδραι εἰσὶ
 Ἀμφικτυόσι, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτυόνος ἱρὸν.

Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς 201
 Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ· οἱ δὲ δὴ Ἕλληνες, ἐν τῇ
 διόδῳ· (καλεῖται δὲ ὁ χώρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν 25
 πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπι-
 χωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι.) ἐστρατοπεδεύοντο
 μὲν νυν ἑκάτεροι ἐν τούτοις τοῖσι χωρίοις· ἐπεκρά-
 τεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορῇν ἄνεμον ἔχόντων πάντων
 μέχρι Τρηχίνος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην 30
 φερόντων, τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

Ἦσαν δὲ οἷδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν 202
 Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριη-
 κόσιοι ὀπλίται, καὶ Τεγεατέων καὶ Μαντινέων χίλιοι,
 ἡμίσεες ἑκατέρων· ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίας 35
 εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας χίλιοι.

- τοσούτοι μὲν Ἀρκάδων· ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι·
 καὶ ἀπὸ Φλιοῦντος διηκόσιοι· καὶ Μυκηναίων ὀγδώ-
 κοντα. οἷτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν· ἀπὸ
 δὲ Βοιωτῶν, Θεσπιδέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων
 203 τετρακόσιοι. Πρὸς τούτοις ἐπὶ κλητοὶ ἐγένοντο
 6 Λοκροὶ τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ, καὶ Φωκῶν
 χίλιοι. αὐτοὶ γὰρ σφεας ἐπεκαλέσαντο οἱ Ἕλληνες,
 λέγοντες δι' ἀγγέλων ὥς αὐτοὶ μὲν ἦκοιεν πρόδρομοι
 τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων προσδόκιμοι
 10 πᾶσαν εἶεν ἡμέρην· ἢ θάλασσά τέ σφι εἴη ἐν φυλακῇ,
 ἢ π' Ἀθηναίων τε φρουρομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ
 τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἴη
 δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ
 τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἄνθρωπον· εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα,
 15 οὐδὲ ἔσσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνε-
 μίχθη· τοῖσι δὲ μεγίστοις αὐτῶν μέγιστα· ὀφείλειν
 ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὥς ἔοντα θνητὸν, ἀπὸ τῆς
 δόξης πεσεῖν ἄν· οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβοήθεον
 ἐς τὴν Τρηχῖνα.
 204 Τούτοις ἦσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ
 21 πόλιν ἐκάστων· ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ
 παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος
 ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδew, τοῦ Λέοντος, τοῦ
 Εὐρυκρατίδew, τοῦ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυκράτους,
 25 τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Ἀλκαμένεος, τοῦ Τηλέκλου, τοῦ
 Ἀρχέλεω, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ Δορίσσου, τοῦ Λεω-
 βότew, τοῦ Ἐχέστράτου, τοῦ Ἡγιοσ, τοῦ Εὐρυ-
 σθέneos, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ
 Κλεοδαίου, τοῦ Ὑλλου, τοῦ Ἡρακλέος, κτησάμενος
 205 τὴν βασιλιήν ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκίτου. Διξῶν
 31 γὰρ οἱ ἔοντων πρεσβυτέρων ἀδελφεῶν, Κλεομένεός
 τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλατο τῆς φροντίδος περὶ τῆς
 βασιλιῆς· ἀποθανόντος δὲ Κλεομένεος ἅπαιδος
 ἔρσενος γόνου, Δωριέος τε οὐκέτι ἔοντος ἀλλὰ τελευ-
 37 τήσαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίῃ, οὕτω δὲ ἐς Λεωνίδην
 ἀνέβαινε ἡ βασιλιή· καὶ διότι πρότερος ἐγεγόνει

Κλεομβρότου, (οὗτος γὰρ ἦν νεώτατος Ἀναξανδρίδew παῖς,) καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρα· ὅς τότε ἦν ἐς Θερμοπύλας, ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστέωτας τριηκοσίους καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἑόντες· παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου· τοῦδε δὲ εἵνεκα τούτους σπουδὴν ἐποίησατο Λεωνίδης μούτους Ἑλλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίζειν· παρεκάλεε ὢν ἐς τὸν πόλεμον, θέλων εἰδέναι εἴτε 10 συμπέμψουσι, εἴτε καὶ ὑπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην· οἱ δὲ ἀλλοφρονέοντες ἔπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρῶτους ἀπέ- 206 πεμψαν Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὀρώντες οἱ ἄλλοι 15 σύμμαχοι στρατεύωνται· μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἦν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους· μετὰ δὲ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδῶν, ἔμελλον ὀρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος βοηθέειν πανδημεί. ὥς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμ- 20 μάχων ἐνεκῶντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσιν· ἦν γὰρ κατὰ τὸντο Ὀλυμπιάς τούτοις τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὐκὼν δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθῆσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον, ἔπεμπον τοὺς προδρόμους. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενε- 207 νῶντο ποιήσιν· οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι Ἕλληνες, 26 ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταρ- ρωδέοντες, ἐβουλευόντο περὶ ἀπαλλαγῆς· τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε, ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνί- 30 δης δὲ, Φωκῶν καὶ Λοκρῶν περισπερχεόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις κελεύοντάς σφι ἐπιβοη- θέειν, ὥς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων, ἔπεμπε Ξέρξης κα- 218

τάσκοπον ἰππέα, ἰδέσθαι ὁκόσοι τέ εἴσι καὶ ὃ τε
 ποιοῖεν; ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἔων ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλυσ-
 μένῃ εἴη ταύτῃ στρατιῇ ὀλίγῃ, καὶ τοὺς ἡγεμόνας
 ὡς εἴησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης ἔων γένος
 5 Ἑρακλείδης· ὡς δὲ προσέλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ
 στρατόπεδον, ἐθελῆτό τε καὶ κατῶρα πᾶν μὲν οὐ τὸ
 στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος,
 τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἶά τε ἦν
 κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε τοῖσι πρὸ τοῦ
 10 τείχεος τὰ ὄπλα ἔκειτο· ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον
 Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι· τοὺς μὲν δὴ ὦρα
 γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενι-
 ζομένους· ταῦτα δὴ θεώμενος ἐθώμαζε, καὶ τὸ πλῆθος
 ἐμάνθανε, μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλυνε ὀπίσω
 15 κατ' ἥσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐνεκύ-
 ρησε πολλῆς· ἀπελθὼν δὲ ἔλεγε πρὸς Ξέρξεα τάπερ
 20 ὁπώπεε πάντα. Ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμ-
 βαλέσθαι τὸ ἐὸν, ὅτι παρασκευάζοντο ὡς ἀπολεύμε-
 νοί τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ' αὐτῷ
 20 γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιεῖν, μετεπέμψατο Δημάρχη-
 τον τὸν Ἀρίστωνος ἑόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ· ἀπικό-
 μενον δὲ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων, ἐθέλων
 μαθέειν τὸ ποιούμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων· ὁ
 δὲ εἶπε· “ἤκουσας μὲν μεν καὶ πρότερον, εὔτε
 25 ὀρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων·
 ἀκούσας δὲ, γέλωτά με ἔθου λέγοντα τάπερ ὦρων
 ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθινήν
 ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι·
 ἀκουσον δὲ καὶ νῦν· οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπικάται μαχε-
 30 σόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευά-
 ζονται· νόμος γάρ σφί οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπεὰν μέλ-
 λωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσ-
 μέονται· ἐπίσταο δὲ, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον
 ἐν Σπάρτῃ καταστρέψαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος
 35 ἀνθρώπων τὸ σέ, βασιλεῦ, ὑπομένεει χείρας ἀνταει-
 ρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιλῆν τε καὶ καλλίστην

πόλιν τῶν ἐν Ἑλλησι προσφέρειαι, καὶ ἄνδρας ἀρίστους." κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι, καὶ δεύτερα ἐπειρώτα ὄντινα τρόπον τοσούτοι ἐόντες τῇ ἑωυτοῦ στρατιῇ μαχέσονται; ὁ δὲ εἶπε· "ὦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστη, ἢ ἢν μὴ ταυτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ τῇ ἐγὼ λέγω."

Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξεα· τέσσαρας 210 μὲν δὴ παρεξήκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας ἀποδρῆσεσθαι· πέμπτη δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβουλίῃ διαχρεώμενοι 10 μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Μῆδους τε καὶ Κισσίους θυμωθεῖς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὕψιν τὴν ἑωυτοῦ· ὡς δ' ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἑλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί· ἄλλοι δ' ἐπεσῆσαν, καὶ οὐκ ἀπελαύνοντο καίπερ μεγάλως προσ- 15 πταίνοντες· δῆλον δ' ἐποίευν παντί τεω καὶ οὐκ ἡκιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρης. Ἐπεὶ 211 τε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήσαν 20 τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεὺς, τῶν ἦρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασύμενοι· ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἑλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἅτε ἐν στεिनοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δόρασι βρα- 25 χυτέροισι χρεώμενοι ἥπερ οἱ Ἕλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθει χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγον, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι, καὶ ὅκως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, αἰέες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι 30 ὀρέωντες φεύγοντας βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπήσαν, οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι· μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθει ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἔπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνάετο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου

- πειρεύμενοι, καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλυνον ὀπίσω. ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα θεύμενον τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ.
- 212 Τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο· τῇ δ' ὕστεραίη οἱ
 6 βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἴους τε ἔσσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι, συνέβαλλον· οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξεις τε καὶ κατὰ
 10 ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρει ἕκαστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπὸν· ὥς δὲ οὐδὲν εὗρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνῶρων, ἀπήλυνον.
- 213 Ἀπορέοντος δὲ βασιλέος ὅτι χρήσεται τῷ παρόντι
 16 πρῆγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμου ἀνὴρ Μηλιεύς ἦλθέ οἱ ἐς λόγους, ὥς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἴσεσθαι· ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὐρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ
 20 ὑπομείναντας Ἑλλήνων· ὕστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην· καὶ οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων (τῶν Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων) ἀργύριον ἐπεκηρύχθη· χρόνῳ δὲ ὕστερον, κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην, ἀπέθανε ὑπὸ
 25 Ἀθηνάδεω ἀνδρὸς Τρηχινίου· ὁ δὲ Ἀθηνάδης οὗτος ἀπέκτεινε μὲν Ἐπιάλτεια δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπισθε λόγοισι σημανέω· ἐτιμήθη μέντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων οὐδὲν ἥσσον· Ἐπιάλτης μὲν οὕτω ὕστερον τούτων ἀπέθανε.
- 214 Ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὥς Ὀνήτης τε
 31 ὁ Φαναγόρεω ἀνὴρ Καρύστιος καὶ Κορυθαλλὸς Ἀντικυρεὺς εἰσὶ οἱ εἶπαντες πρὸς βασιλέα τούτους τοὺς λόγους, καὶ περιγηγησάμενοι τὸ οὖρος τοῖσι Πέρσησι, οὐδαμῶς ἐμοί γε πιστός· τοῦτο μὲν γὰρ τῷδε χρή
 35 σταθμώσασθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων Πυλαγόροι ἐπεκήρυξαν οὐκ ἐπὶ Ὀνήτῃ τε καὶ Κορυθαλλῷ ἀργύ-

ριον, ἀλλ' ἐπὶ Ἐπιάτῃ τῷ Ἰππάρχῳ. πρῶτον αὖτε
ἀτρεκέωτατον ἐβόρευσαν· οὕτω γὰρ ἐπ' αὐτοῖσι τὰ
Ἐπιάτην ταύτην τῶν αὐτῶν ἡμετέων ἔχουσιν ἰσχυρὰ
γὰρ ἂν, καὶ ἐὼς γὰρ ἡλικίας. ταύτην τὴν ἀτρεκέω
Ὀνήτης εἰ τῇ χύρῃ τιμὰς ἀλλοτρίων εἶναι ἔλεγε. Ἰσχυρὰ
ὅλτης γάρ ἐστι ὁ τεκτονισμὸς τῆς ἀτρεκείας τῶν
ἀτραπῶν, τοῦτον αὖτως νομίζουσιν.

Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἐὰν ἤμετε τὴν ἰσχυρίαν τῶν
κατεργάσεσθαι, αὐτὰς τεκτονισμῶν νομίζουσιν, ἀπὸ
Ἑδάρνεα, καὶ τῶν ἐπικρατῶν Ἰππάρχῳ ἀναγκαστικὴ
δὲ περὶ λίχνων εἶδος ἐκ τοῦ τεκτονισμοῦ τῶν
ἀτραπῶν ταύτην ἐξείρσιν μετὰ τῶν ἐπικρατῶν ἡλικίας,
ἐξευρόντες δὲ Θεσπεσίαν τεκτονισμῶν ἐπὶ θύκας,
τότε, ὅτε οἱ θύκας ἀνέξουσιν αἶχας τῶν ἀτρεκείων
ἦσαν ἐν σκέτῃ τῶν τιμῶν, ἐπὶ τῇ τῶν ἀτρεκείων
ὁδὸς ἐὼς αὐτῶν χρηστὸν ἡλικίαν. ἔχει δὲ τὴν
ὥδε ἡ ἀτρεκεία αὐτῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ ἀτρεκείᾳ
ποταμοὶ τοῦ ἑαυτῆς ἡλικίαν, ἡλικίαν ὅσην ἐκ
τῶν οὐρῶν ταύτην καὶ τῇ ἀτρεκείᾳ τῶν ἀτρεκείων
τείνει δὲ ἡ ἀτρεκεία αὐτῇ ἀτρεκείᾳ τῶν ἀτρεκείων
λίγει δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἀτρεκείων
τῶν ἀτρεκείων πρὸς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν ἀτρεκείων
πυγὸν τε καλεῖσθαι αὐτῶν αὐτῶν ἀτρεκείων
ἑδρας· τῇ καὶ τῇ ἀτρεκείᾳ αὐτῶν ἀτρεκείων
δὴ τὴν ἀτρεκείαν καὶ αὐτῶν ἀτρεκείων ἡλικίαν τῶν
Ἀσωπῶν ἀτρεκείων ἐπικρατῶν τῶν ἀτρεκείων
δεξιῇ μὲν ἔχουσιν αὐτῶν τῶν ἀτρεκείων αὐτῶν ἀτρεκείων
τὰ Τρηχίονα ἡλικίαν τῶν ἀτρεκείων αὐτῶν ἀτρεκείων
ἀκρωτηρία τῶν ἀτρεκείων αὐτῶν ἀτρεκείων ἀτρεκείων
ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρῶτον μὲν ἀτρεκείων ἀτρεκείων
χίλοι ὑπάλαι, ἐφύλασσον τὴν ἀτρεκείαν αὐτῶν ἀτρεκείων
φρουρέοντες τὴν ἀτρεκείαν ἡλικίαν τῶν ἀτρεκείων
ἐφύλασσον τὴν ἀτρεκείαν αὐτῶν ἀτρεκείων ἀτρεκείων
ἀτραπῶν ἐβελόντι θύκας ἐπικρατῶν ἀτρεκείων
ἐφύλασσον. Ἐμῶν δὲ ἀτρεκείων, ὡς ἀτρεκείων ἀτρεκείων
βεβηκότας ἀναβαίνοντας γὰρ ἀτρεκείων αὐτῶν

- τὸ οὖρος πᾶν ἐὼν δρυὼν ἐπίπλεον· ἦν μὲν δὴ νηνεμία, ψόφον δὲ γινομένου πολλοῦ ὥς οἶκος ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἔδυντο τὰ ὄπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι
 5 παρήσαν· ὥς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ οὐδὲν σφί φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ· ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταρρωδήσας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο τὸν Ἐπιάλτεα ποδαπὸς εἶη ὁ στρατός; πυθό-
 10 μενος δὲ ἀτρεκέως, διέτασσε τοὺς Πέρσας ὥς ἐς μάχην· οἱ δὲ Φωκέες, ὥς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξείμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, οἷχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὖρεος τὸν κόρυμβον, ἐπιστάμενοι ὥς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν ἀρχὴν, καὶ παρεσκευάδατο ὥς ἀπολεό-
 15 μενοι· οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτεα καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὖρος κατὰ τάχος.
- 219 Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων, πρῶτον
 20 μὲν ὁ μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ ἐφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἡοὶ σφί θάνατον· ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον· οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν· τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἁκρῶν,
 25 ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης· ἐνθαῦτα ἐβουλευόντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφῶν ἐσχίζοντο αἱ γνώμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον· μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο,
 30 οἱ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρασκευά-
 220 δατο. Λέγεται δὲ ὥς αὐτὸς σφῶν ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρῶσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν ἐς τὴν ἦλθον φυλάζοντες ἀρχὴν. ταύτῃ
 35 καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι, Λεωνίδην, ἐπεὶ τε ᾗσθητο τοὺς συμμάχους ἔοντας ἀπροθύμους καὶ

οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεύσαι σφεας ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐξηλείφετο· ἐκέχρητο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτησι, χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἡ Λακεδαιμόνα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἢ τὸν βασιλέα σφεων ἀπολέεσθαι. ταῦτα δὲ σφι ἐν ἔπεισι ἐξαμέτροισι ἔχοντα χρᾶ, λέγοντα ὧδε·

Ἵμῖν δ', ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο, 10
ἡ μέγα ἄστυ ρικνὸς ὑπ' ἀνδράσι Περσείδῃσι
πέρθεται· ἢ τὸ μὲν οὐχί, ἀφ' Ἡρακλέους δὲ γενέθλης
πενθήσει βασιλῇ φθίμενον Λακεδαιμόνος οὔρος.
οὐ γὰρ τὸν ταύρων σχήσει μένος οὐδὲ λεόντων
ἀντιβίην· Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος· οὐδὲ ἐ φημι 15
σχήσεσθαι, πρὶν τῶνδ' ἕτερον διὰ πάντα δάσσηται.

ταῦτά τε δι' ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην, καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μῦνον Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους μᾶλλον, ἢ γνώμῃ διενεχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἰχεσθαι τοὺς οἰχομένους. Μαρτύριον δέ μοι καὶ τότε οὐκ ἐλάχιστον τούτου περί γέγονε· οὐ γὰρ μῦνον τοὺς ἄλλους ἀλλὰ καὶ τὸν μάντιν ὃς εἶπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστήν τὸν Ἀκαρνήνα λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον εἶπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μελλοντά σφι ἐκβαίνειν φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπολήταί σφι· ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπείλιπετο, τὸν δὲ παῖδα συστρατεύομενον ἑὸντα οἱ μουνογενέα ἀπέπεμψε.

Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι οἰχοντό τε ἀπίοντες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ· Θεσπίες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι· τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον, καὶ οὐ βουλόμενοι· κατέχε γάρ σφεας Λεωνίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιούμενος· Θεσπίες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οἱ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ'

αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέ-
 θανον· ἐστρατήγεε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεος.
 223 Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς
 ἐποίησατο, ἐπισχὼν χρόνον, ἐς ἀγορῆς κού μάλιστα
 5 πληθύνειν πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ
 Ἐπιδάμειου οὕτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ οὐρεος ἡ κατάβασις
 συντομωτέρη τέ ἐστι, καὶ βραχύτερος ὁ χώρος πολ-
 λὸν, ἢ περὶ ἡ περιόδός τε καὶ ἀνάβασις. οἳ τε δὴ
 βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξεα προσήϊσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ
 10 Λεωνίδην Ἕλληνας, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον
 ποιεῖμενοι, ἤδη πολλῷ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπέξ-
 ἤϊσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ ἀνέχοντος· τὸ μὲν γὰρ
 ἔρυμα τοῦ τείχεος ἐφυλάσσετο, οἱ δὲ ἀνὰ τὰς προ-
 15 τέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο.
 τότε δὴ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στευνῶν, ἐπιπτον
 πληθεῖ πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὅπισθε γὰρ οἱ
 ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας, ἐρράπιζον
 πάντα ἄνδρα αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. πολ-
 20 λοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ
 διεφθείροντο· πολλῷ δ' ἔτι πλευνες κατεπατέοντο
 ζωὴ ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυ-
 μένου. αἶτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντά σφι
 εἶσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιϋόντων τὸ οὖρος, ἀπε-
 224 δείκνυντο ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρ-
 βάρους, παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δόρατα
 25 μὲν νυν τοῖσι πλεόνεσιν αὐτῶν τηρικαῦτα ἤδη
 ἐτύγχανε κατεηγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο
 τοὺς Πέρσας· καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ
 πίπτει, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ'
 30 αὐτοῦ ὀνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν
 ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα· ἐπυθόμην
 δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων· καὶ δὴ καὶ Περσέων
 πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ ὀνομαστοὶ
 ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ
 35 Ὑπεράνθης, ἐκ τῆς Ἀρτάνεω θυγατρὸς Φραταγούνης
 γεγονότες Δαρείῳ· ὁ δὲ Ἀρτάνης Δαρείου μὲν

βασιλέος ἦν ἀδελφεὸς, Ὑστάσπεος δὲ τοῦ Ἀρσάμει
 παῖς· ὃς καὶ ἐκδιδούς τὴν θυγατέρα Δαρείῳ, τὸν
 οἶκον πάντα τὸν ἑωυτοῦ ἐπέδωκε, ὥς μούνου οἱ
 εἰσότης ταύτης τέκνου. Ξέρξῳ τε δὴ δύο ἀδελφεοὶ
 ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχεόμενοι ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ δ
 Λεωνίδεω· Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς 225
 ἐγένετο πολλός· ἐς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες
 ὑπεξεΐρυσαν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετράκις.
 τοῦτο δὲ συνεστήκεε μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάτῃ
 παρεγένοντο· ὥς δὲ τούτους ἦκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλ- 10
 ληνες, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἔς τε γὰρ
 τὸ στεῖνόν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ παραμει-
 ψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἵζοντο ἐπὶ τὸν κολωνόν
 πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι, πλὴν Θηβαίων· ὁ δὲ κολωνός
 ἐστὶ ἐν τῇ ἐσόδῳ ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ 15
 Λεωνίδῃ· ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους
 μαχαίρησι, τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι,
 καὶ χερσὶ καὶ στόμασι, κατέχωσαν οἱ βάρβαροι
 βάλλοντες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίας ἐπισπόμενοι καὶ τὸ
 ἔρμα τοῦ τεύχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες 20
 πάντοθε περισταδόν.

ὁ Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενο- 226
 μένων, ὅμως λέγεται ἀνὴρ ἄριος γενέσθαι Σπαρτιή-
 της Διηνέκης· τὸν τότε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος πρὶν ἢ
 συμμίζει σφέας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ 25
 τῶν Τρηχινίων ὥς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ
 τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν οἰστῶν
 ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτό τι πλήθος αὐτῶν εἶναι· τὸν
 δὲ οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοις, εἰπεῖν, ἐν ἀλογίᾳ ποιεύ-
 μενον τὸ τῶν Μήδων πλήθος, ὥς πάντα σφι ἀγαθὰ 30
 ὁ Τρηχίνιος ξείνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν
 Μήδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἢ
 μάχῃ, καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ. ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιου-
 τότροπα ἐπεὰ φασὶ Διηνέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον
 λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεῦσαι 227
 λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφεοὶ, Ἀλφεός τε

καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ
εὐδοκίμει μάλιστα τῷ οὐνομα ἦν Διθύραμβος Ἀρ-
ματίδew.

- 228 Θαφθεῖσι δέ σφι αὐτοῦ ταύτῃ τῇπερ ἔπεισον, καὶ
5 τοῖσι πρότερον τελευτήσασι ἢ ὑπὸ Λεωνίδew ἀπο-
πεμφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέ-
γοντα τάδε·

Μυριάδων ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

- 10 ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται· τοῖσι δὲ
Σπαρτιήτησι ἰδίῃ·

Ὡ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο· τῷ δὲ μάντι, τόδε·

- 15 Μῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστῖα, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχεῖον ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,
μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς,
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ
20 μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφέας οἱ
ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίew,
Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπεός ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπι-
γράφας.

- 229 Δύο δὲ τούτων τῶν τριηκοσίων λέγεται Εὐρυτόν
25 τε καὶ Ἀριστόδημον, παρεὼν αὐτοῖσι ἀμφοτέροισι
κοινῷ λόγῳ χρησαμένοισι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμοῦ ἐς
Σπάρτην, ὥς μεμετιμένοι τε ἦσαν ἐκ τοῦ στρατο-
πέδου ὑπὸ Λεωνίδew, καὶ κατεκέατο ἐν Ἀλπηνοῖσι
ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ ἔσχατον· ἢ, εἴγε μὴ ἐβούλοντο

- 30 νοστήσαι, ἀποθανεῖν ἅμα τοῖσι ἄλλοις· παρεὼν
σφι τούτων τὰ ἕτερα ποιεῖν, οὐκ ἐβελῆσαι ὁμο-
φρονεῖν· ἀλλὰ γνώμῃ διενειχθέντας, Εὐρυτόν μὲν
πυθόμενον τῶν Περσέων τὴν περίοδον, αἰτήσαντά τε
τὰ ὅπλα καὶ ἐνδύντα, ἄγειν αὐτὸν κελεῦσαι τὸν
35 εἰλωτα ἐς τοὺς μαχομένους· ὅκως δὲ αὐτὸν ἤγαγε,
τὸν μὲν ἀγαγόντα οἴχεσθαι φεύγοντα, τὸν δὲ ἔσπε-

σόντα ἐς τὸν ὄμιλον διαφθαρῆναι· Ἀριστόδημον δὲ
 λειποψυχεόντα λειφθῆναι. εἰ μὲν νυν ἦν μούνον
 Ἀριστόδημον ἀλγῆσαντα ἀπονοστήσαι ἐς Σπάρτην ἢ
 καὶ ὁμοῦ σφέν ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν γενέσθαι,
 δοκέειν ἔμοι, οὐκ ἂν σφι Σπαρτιήτας μῆνιν οὐδεμίαν
 προσθέσθαι· νυνὶ δὲ, τοῦ μὲν αὐτῶν ἀπολομένου,
 τοῦ δὲ τῆς μὲν αὐτῆς ἐχομένου προφάσιος οὐκ ἐθελή-
 σαντος δὲ ἀποθνήσκειν, ἀναγκαίως σφι ἔχειν μηνίσαι
 μέγας Ἀριστοδόμῳ. Οἱ μὲν νυν οὕτω σωθῆναι
 230 λέγουσι Ἀριστόδημον ἐς Σπάρτην, καὶ διὰ πρόφασιν
 τοιήνδε· οἱ δὲ ἄγγελον πεμφθέντα ἐκ τοῦ στρατο-
 πέδου, ἐξεὼν αὐτῷ καταλαβεῖν τὴν μάχην γινομένην,
 οὐκ ἐθελῆσαι ἀλλ' ὑπομείναντα ἐν τῇ ὁδῷ περιγε-
 νέσθαι· τὸν δὲ συνάγγελον αὐτοῦ ἀπικόμενον ἐς τὴν
 μάχην ἀποθανεῖν. Ἀπονοστήσας δὲ ἐς Λακεδαί-
 231 μονα ὁ Ἀριστόδημος ὄνειδος τε εἶχε καὶ ἀτιμίην,
 πᾶσων δὲ τοιάδε ἡτίμωτο· οὔτε οἱ πῦρ οὐδεὶς ἔναυε
 Σπαρτιητέων οὔτε διελέγετο, ὄνειδος τε εἶχε ὁ
 τρέσας Ἀριστόδημος καλούμενος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῇ
 ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἐπενεχ-
 20 θείσαν οἱ αἰτίν. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλον ἀποπεμφ-
 232 θέντα ἄγγελον ἐς Θεσσαλίην τῶν τριηκοσίων τούτων
 περιγενέσθαι, τῷ οὐνομα εἶναι Παντίτην· νοστή-
 σαντα δὲ τοῦτον ἐς Σπάρτην, ὡς ἡτίμωτο, ἀπαγ-
 ξασθαι.

25

Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῶν ὁ Λεοντιάδης ἐστρατήγεε, 233
 τῶς μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐόντες ἐμάχοντο ὑπ'
 ἀναγκαίης ἐχόμενοι πρὸς τὴν βασιλέος στρατιήν·
 ὡς δὲ εἶδον κατυπέρτερα τῶν Περσέων γινόμενα τὰ
 πρήγματα, οὕτω δὴ τῶν σὺν Λεωνίδῃ Ἑλλήνων
 30 ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν κολωνόν, ἀποσχισθέντες τού-
 των, χεῖράς τε προέτεινον καὶ ἦϊσαν ἄσπον τῶν
 βαρβάρων, λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων,
 ὡς καὶ μηδίζουσι καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρώτοισι
 ἔδοσαν βασιλεῖ, ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης ἐχόμενοι ἐς Θερ-
 35 μοπύλας ἀπικοίατο, καὶ ἀναίτιοι εἶεν τοῦ τρώματος

- τοῦ γεγονότος βασιλεῦ· ὥστε ταῦτα λέγοντες, περι-
γίνοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τῶν λόγων τούτων
μάρτυρας· οὐ μέντοι τά γε πάντα εὐτύχησαν· ὥς
γὰρ αὐτοὺς ἔλαβον οἱ βάρβαροι ἐλθόντας, τοὺς μὲν
5 τινὰς καὶ ἀπέκτειναν προσιόντας, τοὺς δὲ πλεῖνας
αὐτῶν, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἔστιζον στίγματα βα-
σιλῆϊα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Δεοντιάδεω
τοῦ τὸν παῖδα Εὐρύμαχον χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευ-
σαν Πλαταιέες, στρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων
10 τετρακοσίων καὶσχόντα τὸ ἄστυ τὸ Πλαταιέων.
- 234 Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ἕλληνες οὕτω ἡγω-
νίσαντο· Ξέρξης δὲ καλέσας Δημάρητον, εἰρώτα
ἀρξάμενος ἐνθένδε· “Δημάρητε, ἀνὴρ εἰς ἀγαθός·
τεκμαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείᾳ· ὅσα γὰρ εἶπας, ἅπαν-
15 τα ἀπέβη οὕτω· νῦν δὲ μοι εἰπὲ, κόσιοι τινὲς εἰσι οἱ
λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τούτων ὅκούσοι τοιοῦτοι
τὰ πολέμια, εἴτε καὶ ἅπαντες;” ὁ δ’ εἶπε· “ὦ
βασιλεῦ, πλήθος μὲν πάντων τῶν Λακεδαιμονίων
πολλὸν καὶ πόλις πολλαὶ, τὸ δὲ θέλεις ἐκμαθέειν
20 εἰδῆσαι· ἔστι ἐν τῇ Λακεδαίμονι Σπάρτη, πόλις
ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων μάλιστά κη· οὗτοι πάντες εἰσὶ
ὁμοῖοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσαμένοισι· οἳ γε μὲν ἄλλοι
Λακεδαιμόνιοι τούτοις μὲν οὐκ ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δέ.”
εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρξης· “Δημάρητε, τέφω τρόπῳ
25 ἀπονητότατα τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐπικρατήσομεν;
ἴθι ἐξηγέο· σὺ γὰρ ἔχεις αὐτῶν τὰς διεξόδους τῶν
235 βουλευμάτων, οἷα βασιλεὺς γενόμενος.” Ὁ δὲ
ἀμείβετο· “ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν δὴ συμβουλευεαί μοι
προθύμως, δίκαιόν μὲ σοί ἐστι φράζειν τὸ ἄριστον.
30 εἰ τῆς ναυτικῆς στρατιῆς νέας τριηκοσίας ἀποστεί-
λειας ἐπὶ τὴν Λάκαιναν χώραν· ἔστι δὲ ἐπ’ αὐτῇ
νῆσος ἐπικειμένη τῇ οὐνομά ἐστι Κύθηρα, τὴν
Χίλων, ἀνὴρ παρ’ ἡμῖν σοφώτατος γενόμενος, κέρδος
μέζον, ἔφη, εἶναι Σπαρτιήτησι κατὰ τῆς θαλάσσης
35 καταδεομέναι μᾶλλον ἢ ὑπερέχειν, αἰεὶ τι πρου-
δουκῶν ἀπ’ αὐτῆς τοιοῦτο ἔσσεσθαι οἷον τι ἐγὼ ἐξηγῶ.

μαι· οὔτι τὸν σὸν στόλον προειδὼς, ἀλλὰ πάντα
 ὁμοίως φοβεόμενος ἀνδρῶν στόλον· ἐκ ταύτης ὦν
 τῆς νήσου ὀρμεύμενοι, φοβεόντων τοὺς Λακεδαι-
 μονίους· παροίκου δὲ πολέμου σφι ἐόντος οἰκῆιον,
 οὐδὲν δεινοὶ ἔσονται τοι, μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος 5
 ἀλίσκομένης ὑπὸ τοῦ πεζοῦ βοηθέωσι ταύτῃ· κατα-
 δουλωθείσης δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθενὲς ἤδη
 τὸ Λακωνικὸν μῦνον λείπεται. ἦν δὲ ταῦτα μὴ
 ποιῆς, τάδε τοι προσδόκα ἔσεσθαι· ἔστι τῆς Πελο-
 ποννήσου ἰσθμὸς στεινός· ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων 10
 Πελοποννησίων συνομοσάντων ἐπὶ σοί, μάχας ἰσχυ-
 ροτέρας ἄλλας τῶν γενομένων προσδέκεο ἔσεσθαί τοι·
 ἐκείνο δὲ ποιήσαντι ἀμαχητὶ ὃ τε ἰσθμὸς οὗτος καὶ
 αἱ πόλεις προσχωρήσουσι.” Λέγει μετὰ τοῦτον 236
 Ἀχαιμένης, ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρξῳ καὶ τοῦ ναυτικοῦ 15
 στρατοῦ στρατηγός, παρατυχὼν τε τῷ λόγῳ, καὶ
 δεῖσας μὴ ἀναγνωσθῆναι Ξέρξης ποιέειν ταῦτα· “ὦ
 βασιλεῦ, ὁρῶ σε ἀνδρὸς ἐνδεκόμενον λόγους ὡς
 φθονέει τοι εὖ πρήσσοντι, ἣ καὶ προδιδῶι πρήγματα
 τὰ σά· καὶ γὰρ δὴ καὶ τρόποισι τοιούτοισι χρεώμενοι 20
 οἱ Ἕλληνες χαίρουσι· τοῦ τε εὐτυχέειν φθονέουσι
 καὶ τὸ κρέσσον στυγέουσι. εἰ δ’ ἐπὶ τῇσι παρε-
 ούσῃσι τύχῃσι, τῶν νέες νεναυηγῆκασι τετρακόσιαι,
 ἄλλας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τριηκοσίας ἀποπέμψεις
 περιπλῶειν Πελοπόννησον, ἀξιώμαχοί τοι γίνονται 25
 οἱ ἀντίπαλοι· ἀλῆς δὲ ἐὼν ὁ ναυτικὸς στρατὸς δυσ-
 μεταχειρίστός τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀρχὴν οὐκ
 ἀξιώμαχοί τοι ἔσονται· καὶ πᾶς ὁ ναυτικὸς τῷ πεζῷ
 ἰρήξει καὶ ὁ πεζὸς τῷ ναυτικῷ, ὁμοῦ πορευόμενος· εἰ
 δὲ διασπάσεις, οὔτε σὺ ἔσσει κείνοισι χρήσιμος οὔτε 30
 κείνοι σοί. τὰ σεωυτοῦ δὲ τιθέμενος εὖ, γνώμην ἔχε
 τὰ τῶν ἀντιπολέμων μὴ ἐπιλέγεσθαι πρήγματα, τῇ
 τε στήσονται τὸν πόλεμον, τά τε ποιήσουσι, ὅσοι τε
 πλήθός εἰσι· ἱκανοὶ γὰρ ἐκείνοί γε αὐτοῖς ἐωυτῶν πέρι
 φροντίζειν εἰσὶ, ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡσαύτως. Λακεδαι-
 μόνιοι δὲ ἦν ἴωσι ἀνγία Πέρυσσι ἐς μάχην, οὐδὲ ἐν

- 237 τὸ παρεὸν τρῶμα ἀνιένται.” Ἀμείβεται Ξέρξης τοῖσδε· “Ἀχαίμενες, εὖ τέ μοι δοκέεις λέγειν, καὶ ποιήσω ταῦτα. Δημάρητος δὲ λέγει μὲν τὰ ἄριστα ἔλπεται εἶναι ἐμοὶ, γνώμη μέντοι ἔσσοῦται ὑπὸ σεῦ·
 5 οὐ γὰρ δὴ κείνῳ γε ἐνδέξομαι, ὅπως οὐκ εὐνοεῖ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσί τε λεγομένοισι πρότερον ἐκ τούτου σταθμώμενος, καὶ τῷ ἐόντι, ὅτι πολιήτης μὲν πολιήτη εὖ πρήσσοντι φθονεῖ, καὶ ἔστι δυσμενὴς τῇ σιγῇ· οὐδ’ ἂν, συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ, πολιήτη-
 10 ἀνὴρ τὰ ἄριστα οἱ δοκέοντα εἶναι ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δ’ εἰσὶ οἱ τοιοῦτοι· ξεῖνος δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσοντί ἐστι εὐμενέστατον πάντων, συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλευέσσειε τὰ ἄριστα· οὕτω ὦν κακολογίης πέρι τῆς ἐς Δημάρητον,
 15 ἐόντος ἐμοὶ ξείνου, ἔχεσθαί τινα τοῦ λοιποῦ κελεύω.”
- 238 Ταῦτα εἶπας Ξέρξης διεξῆγε διὰ τῶν νεκρῶν· καὶ Λεωνίδεω, ἀκηκοὺς ὅτι βασιλεὺς τε ἦν καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν ἀνασταυρῶσαι. δῆλὰ μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι
 20 τεκμηρίοις, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε οὐκ ἦκιστα γέγονε, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης πάντων δὴ μάλιστα ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζῶντι Λεωνίδῃ· οὐ γὰρ ἂν κοτε ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα παρενόμησε· ἐπεὶ τιμᾶν μάλιστα νομίζουσι τῶν ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπων Πέρσαι ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πόλεμια.
 25 οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίεν τοῖσι ἐπετέτακτο ποιεῖν.
- 239 Ἄνεμι δὲ ἐκείσε τοῦ λόγου, τῇ μοι τὸ πρότερον ἐξέλιπε. ἐπύθοντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλεὺς στέλλοιτο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρῶτοι· καὶ οὕτω δὴ ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν, ἔνθα δὴ
 30 σφί ἐχρήσθη τὰ ὀλίγῳ πρότερον εἶπον· ἐπύθοντο δὲ τρόπῳ θωμασίῳ· Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀρίστωνος φygὼν ἐς Μήδους, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω καὶ τὸ οἶκος ἐμοὶ συμμάχεται, οὐκ ἦν εὐνοος Λακεδαιμονίοις· πάρεστι δὲ εἰκάζειν, εἴτε εὐνοίῃ ταῦτα ἐποίησε εἴτε καὶ κατα-
 35 χαίρων· ἐπεὶ τε γὰρ Ξέρξῃ ἔδοξε στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐὼν ἐν Σούσοις ὁ Δημάρητος καὶ

μενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ἐξαγ-
 ι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶχε σημήναι· ἐπικίνδυνον
 ἦν μὴ λαμφθεῖη· ὁ δὲ μηχανᾶται τοιαύδε· δελτίον
 ἔχον λαβὼν τὸν κηρὸν αὐτοῦ ἐξέκνησε, καὶ
 α ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ δελτίου ἔγραψε τὴν βασιλέως δ
 ἡν· ποιήσας δὲ ταῦτα ὀπίσω ἐπέτηξε τὸν κηρὸν
 ἃ γράμματα, ἵνα φερόμενον κεινὸν τὸ δελτίον
 ν πρῆγμα παρέχοι οἱ πρὸς τῶν ὁδοφυλάκων· ἐπεὶ
 ἢ ἀπίκετο εἰς τὴν Λακεδαίμονα, οὐκ εἶχον συμ-
 ῖσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν γε δὴ σφί, ὥς ἐγὼ 10
 ἄνομαι, Κλεομένεος μὲν θυγάτηρ Λεωνίδεω δὲ
 , Γοργῷ, ὑπέθετο, ἐπιφρασθεῖσα αὐτῇ, τὸν κηρὸν
 κελεύονσα, καὶ εὐρήσειν σφέας γράμματα ἐν
 ἴλῳ· πειθόμενοι δὲ εὗρον καὶ ἐπελέξαντο, ἔπειτα
 ῖσι ἄλλοισι Ἑλλήσι ἐπέστειλαν. ταῦτα μὲν 15
 τῷ λέγεται γενέσθαι.

Herodotus was six years old when the
event related in his history took place.
He was born in 484 B.C. The st-
ends somewhat abruptly with the
reading of Sept. 14, 18 B.C.
Ess. Early Rom. Hist. Vol. I. C. Lewis.

v. p. 154 text.

and stranger! all Lacedaemon-hen
Here was the word and over the wire
77m M. Harding & his

quoted in app. journal. Jan. 1879 "Chry-
Gathered from Greek authors
for other readings v. p. 403

7

3 2044 037 100 054

QV 221879

P 231880

OCT 13 1880

NOV 6 1880

MAY 29 1885

NOV 17 1885

MAY 23 1886

OCT 14 1889

JAN 10 1893

JUL 13 1901

FEB 5 1903

